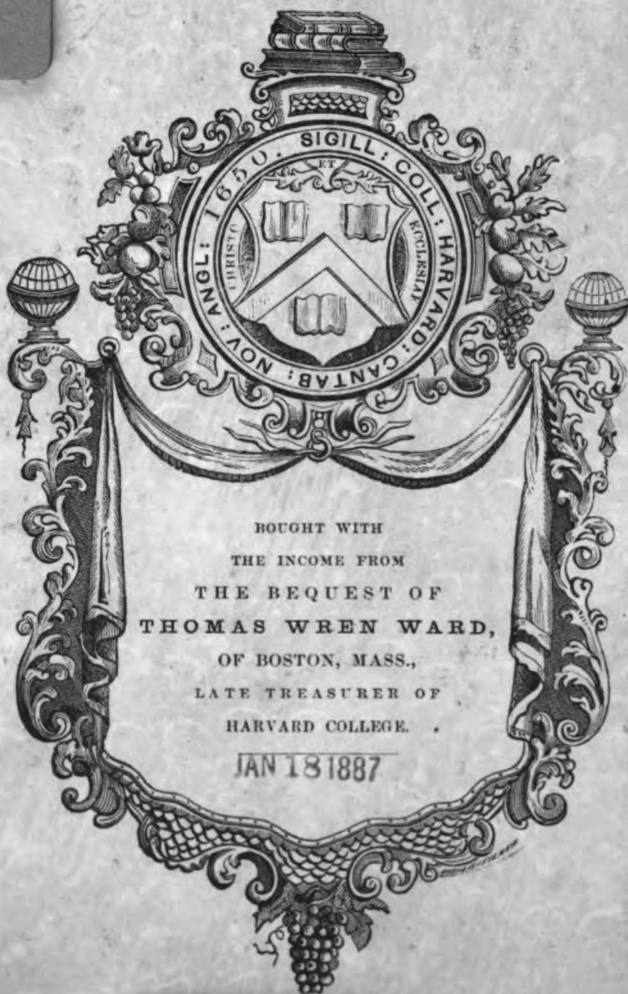

SIGILL: COLL: HARVARD: CANTAB: NOV: ANGL: 1650.
CHRISTO
ET
ECCLESIAE

(2

FORNALDARSÖGUR NORÐRLANDA.

Búið hefir til prentunar

VALDIMAR ÁSMUNDARSON.

II. BINDI.

REYKJAVÍK.
KOSTNAÐARMAÐR: SIGURÐUR KRISTJÁNSSON.
1886.

REYKJAVÍK:
Prentað hjá Sigm. Guðmundssyni,
1886.

Formáli.

—o—

Þetta hið annað bindi af *Fornaldarsögum Norðrlanda* er að miklu prentað eftir II. bindi af Fornaldarsögum þeim, er C. C. Rafn gaf út og prentað er í Kaupmannahöfn 1829.

Í þessu bindi eru alls tólf sögur og þættir; fyrstu þættirnir tveir eru hér prentaðir eftir útgáfu Flateyjarbókar, er út kom í Kristianíu 1860—68, enn Friðþjófs saga er hér út gefin eftir handriti á landsbókasafninu, er ritað er á ofanverðri 17. öld.

Stafsetning er hér nokkuð öðru vís enn í útgáfu Rafns.

Hér er gerðr greinarmunur á *æ* og *œ* eftir upphafleik; svo og á *ö* og *ø*, enn vera má, að stöku orð sé rituð með *ö*, er réttara hefði verið að rita með *ø*.

Allstaðar er ritað *ft*, enn eigi *pt*, þar sem rót orðsins eða skyld orð í útlendum málum benda á *ft*, enda er *ft* jafnan fram borið enn aldrei *pt*.

Samhljóðandi er eigi tvöfaldaðr fyrir framan samhljóðanda nema í eignarfalli: *manns*, *alls*.

Í endingum er víðast ritað tvöfalt *r* og *s*, þar sem svo hefir verið að kveðið að fornu, enn eigi er þeirri reglu fylgt allstaðar, heldr er í því farið eftir útgáfu Rafns, enn þar er þetta ýmist, og má af því sjá, að framburðrinn á *rr* og *ss* í enda orða hefir verið að breytast um þær mundir, er sögurnar vóru ritaðar.

Hér er ritað *e* enn eigi *é* í þátíð sagnorða fyrir framan tvo samhljóðendr: *fell*, *fekk*; því að víst er, að *e* er að upphafi stutt í þess-

um sagnmyndum, enda eru menjar þess enn í framburði. Þannig er borið fram *fekk* (enn eigi fékk) sumstaðar á landinu.

Hið framgenga (prógressíva) hljóðvarp *á* — *ó* — *o* er hér ritað með *ó*: *hvórr*, *svó*, þar sem það er ritað með *o* í hinni gömlu útgáfu, enn þar sem *á* er ritað í slíkum orðum í gömlu útg., er því enn haldið. Um þær mundir, er sögurnar vóru ritaðar, hefir þetta hljóðvarp verið að breytast í *ó*, er síðan hefir breyzt í *o*. Enn í dag helzt *ó* í flt. þát. sagnorðsins *vera*: *vórum*, *vóruð*, *vóru*, og sagnorðsins *koma*: *kómum*, *kómuð*, *kómu*, sumstaðar á landinu.

Fyrsta persóna fleirtölu í viðtengingarhætti endar hér ýmist á *im* eða *um*: *séim*, *séum*, og sýnir það, að ýmist hefir verið fram borið, þegar sögurnar vóru ritaðar. Er í því fylgt gömlu útgáfunni.

Hið sama er að segja um sagnendinguna *a* í viðtengingarh. og þát. sagna þeirra, er fleirkvæðar eru í þátið: *sagða*, *vilda*; er þar ýmist ritað *a* eða *i*. Endingin *a* í þessum sagnmyndum helzt þó enn í framburði sumstaðar á landinu.

Orðmyndin *hon* er hér allstaðar rituð, því að sú mynd hefir lengi haldizt, að minsta kosti í riti. Er svo ritað í handritum frá 17. öld, svo sem handriti því, er Friðþjófssaga er hér prentuð eftir.

Orðmyndirnar *þeira*, *þeirar*, *þeiri* eru ritaðar með einu erri.

Orðmyndirnar *nokkurr*, *nokkur*, *nokkut* eru ýmist ritaðar með *o* eða *ö*, enn réttast hefði verið að rita allstaðar *ö*, því að svo mun hafa verið að kveðið, þá er sögurnar vóru ritaðar. Sá framburðr mun hafa haldizt fram á 17. öld að minsta kosti. Í útgáfu Rafns er ritað *nokkrir*, *nokkrum* o. s. frv., enn það er með öllu rangt, enda er enn borið fram *nokkurir* (eða *nokkurjir*), *nokkurum* (*nokkurjum*) sumstaðar á landinu.

Smáorðið *enn* er hér ritað með tveimr ennum, hversu sem á stendr, eftir framburði og fornum rithætti.

Endingin *-legr* er rituð með *e*, og er það samkvæmt upphafleik og framburði.

Nú skal farið nokkurum orðum um hverja sögu í þessu bindi.

I. Hversu Noregr bygðist.

Þessi þáttr er hér prentaðr eftir Flateyjarbók, I. bindi, bls. 21—24, Kriu, 1860.

II. Fundinn Noregr.

Þessi þáttr er hér prentaðr eftir hinni sömu útgáfu Flateyjarbókar, I. bindi, bls. 219—221.

Stafsetningin á þessum þáttum er sem líkust þeirri, er fylgt er í

Flateyjarbók, þótt eigi sé brugðið af meginreglum þeim, er hér er annars fylgt.

III. Hálfs saga ok Hálfsrekka

er hér prentuð eftir útgáfu Bugges í „Det norske oldskriftselskabs samlinger“ VI. (Norrøne skrifter af sagnhistorisk indhold), Kriu, 1864—74. Bæði þar og í útgáfu Rafns er sagan prentuð eftir skinnbók 2845,4. í bóksafni Danakonungs, enn útgáfa Bugges er miklu betri enn Rafns. Af pappírshandritum má nefna nr. 202 b. fol. A. M., sem er með hendi síra Jóns Erlendssonar í Villingaholti.

IV. Af Upplendinga konungum.

Þáttr þessi er hèr prentaðr eftir útgáfu Rafns, enn þar er hann tekinn úr Hauksbók nr. 544,4. A. M.

V. Þorsteins saga Víkingsonar

er hér prentuð eftir útgáfu Rafns, enn þar er hún prentuð eftir skinnbók nr. 152 fol. A. M., er talin er rituð snemma á 15. öld. Allmörg pappírshandrit eru til, enn öll munu þau óáreiðanlegri enn skinnbókin.

VI. Friðþjófs saga ens frœkna

er hér prentuð eftir handriti á landsbókasafninu; það er sögubók, rituð á ofanverðri 17. öld, og er nr. 27 í arkarbroti í handritasafni Jóns Sigurðssonar. Þetta er hin styttri sagan, eða hin sama sem prentuð er með smáletri í II. bindi af útg. Rafns, bls 488—503, og er þar prentað eftir skinnbók nr. 510,4. A. M., enn handrit það, er sagan er hér prentuð eftir, virðist öllu betra; að minsta kosti eru sumar vísurnar hér réttari. Hin lengri Friðþjófssaga er prentuð í útgáfu Rafns, bls. 61—100, og er hún nokkuð fyllri enn alls eigi fornlegri, enda er hún prentuð eftir pappírshandriti, er ritað hefir Ásgeir Jónsson, skrifari Þormóðs Torfasonar.

VII., VIII. Ketils saga hængs og Gríms saga loðinkinna

eru hér prentaðar eftir útgáfu Rafns, enn þar eru sögur þessar prentaðar eftir skinnbókinni (*A*) nr. 343,4. A. M., sem er talin rituð á 14. öld. Skinnbókin *B* nr. 471,4. A. M. er rituð á 15. öld eða síðar. Pappírshandrit hafa og verið við höfð.

IX. Örvar-Odds saga

er hér prentuð eftir útgáfu Rafns. Enn þar er sagan prentuð eftir tveim hinum sömu skinnbókum, sem Ketils saga hængs og Gríms loðinkinna eru prentaðar eftir og pappírshandriti (*E*) 173 fol. A. M., er skrifað hefir Ásgeir Jónsson, og fleiri pappírshandritum. Enn

hefir og verið höfð við þá útgáfu skinnbók nr. 76 b, 4. A. M. Add. (*M*). Við ævidrápuna er og getið um orðamun í „Sýnishorni“ Rasks, Sth. 1819 (*R*), og er drápan þar tekin eftir pappírshandriti. Í útgáfu Rafns er önnur frásögn Örvar Odds sögu, er prentuð er síðast í II. bindi í útgáfu Rafns með smáletri, bls 504—59, og er saga sú prentuð þar eftir skinnbók nr. 7,4. í bókhlöðu konungs í Stokkhólmi. Þessi saga virðist vera eldri, enn er töluvert styttri, og í hana vantar á sumum stöðum. Er henni því slept hér.

X. Áns saga bogsveigis

er hér prentuð eftir útgáfu Rafns, enn þar er hún prentuð eftir skinnbók nr. 343,4. A. M., sem áðr er getið, og nokkurum pappírshandritum. Er hér til færðr orðamunr úr einu þeirra (*E*), sem er nr. 173 fol. A. M.

XI. Hrómundar saga Greipssonar

er hér prentuð eftir útgáfu Rafns, enn þar er hún prentuð eftir pappírshandriti 587,4. A. M., er Ásgeir Jónsson hefir ritað.

XII. Ásmundar saga kappabana

er hér prentuð eftir útgáfu Rafns, enn þar er hún prentuð eftir skinnbók nr. 7,4. í bóksafni konungs í Stokkhólmi, sem áðr er getið.

Stjarna * merkir, að vísuorð þau, er hún stendr við, muni úr lagi færð. Þar sem stafir eða orð eru úr skáletri, þýðir það, að svo er til getið og að öðru vís stendr í handritunum eða hinum prentuðu útgáfum.

Að síðustu skal þetta athugað:

Bls. 24_1 'getta' heldr Svb. Eg. að sé = genta, stúlka, enn Bugge heldr að það sé tæpinafn = Geirhildr. Bls. 25_{31} 'mynni' er ritað minni. Bls. 29_{20} 'kvett' heldr K. G. að sé = kveitt (af kveittr) = velgt. Bls. 37_{19} stendr kœmizt f. kœmist. Bls. 44_{14} 1. dálki 'angs' f. angrs. Bls. 55_1 í fyrirsögninni 'hefir' f. hefr. Bls. 61_{24} 'héldum' f. heldum. Bls. 65_{19} 'nœtr' f. nætr. Bls. 96_{20} 'yrðut' f. yrðuð. Bls. 93_7 'úrskurð' f. órskurð. Bls. 89^1 'hvóptana' f. hvóftana. Bls. 120_{21} 'klökkva' f. kløkkva. Bls. 145_{24} 'Hér mun ek þiggja', gæti verið: hús mun ek þiggja. Bls. 148_1 1. dálki 'heilum hug', er líklega réttara: heilum hag (*B*). Bls. 152_{35} 'drep ek', gæti verið: dríf ek. Bls. 153_5 2. dálki 'myrkviða', gæti verið myrkriðu = tröllkonu (ek fann á minni götu), enn þá ætti að vera semikomma á undan og 'hvatki'

mætti falla burt. Bls. 153_{28} 'gefit' gæti verið: gefin. Bls. 157_{15} 'reyndr' heldr dr. J. Þ. að eigi að vera: hremdr, og bls. 157_{18} léttum' eigi að vera: ungum. Bls. 159_{2} 1. d. 'at hrøkkva mundi' gæti verið: at mundi hrøkkva. Bls. 159_{18} 'þó bilat sinn þriðja'. *B* hefir: ef bilar hinn þriðja, og er það skiljanlegra. Bls. 165_{35} 'Hrímnis mellur'. *B* hefir: Rögnis mellur. Bls. 223_{30} stendr: 'nýrra leik' f. nýja leik (leik kvk.). Bls. 264_{17} 'röggmiklaðar'. Styttri sagan í útg. Rafns hefir róg-miklaðra, og er það skiljanlegra. Bls. 265_{18} 'Sæund'. Styttri sagan hefir Sævið allstaðar, og er það að líkindum upphaflega. Bls. 272_{4} 2. d. stendr: 'á eldi' f. í eldi. Bls. 272_{26} 'í elli draga'. *B* og *M* hafa: í eld draga, og mun það réttara. Bls. 284_{24} 'Ölvarar'. Styttri sagan hefir allstaðar Ölvör, og er það nafn (eða Alvör) upphaflegra enn Álfvör.

Ef vel hefði verið, hefði þurft að bera saman öll hin elztu og beztu handrit sem til eru af sögum þessum, enn með því að þess var eigi kostr, þótti réttast að fara að mestu eftir hinum prentuðu útgáfum.

Hversu Noregr bygðist.

Hversu Noregr bygðist.

Hversu Noregr bygðist.

Nú skal segja dœmi til, hversu Noregr bygðist í fyrstu, eðr hversu konunga ættir hófust þar eðr í öðrum löndum, eðr hví þeir heita Skjöldungar, Buðlungar, Bragningar, Öðlingar, Völsungar eðr Niflungar, sem konunga ættirnar eru af komnar. Fornjótr hét maðr; hann átti þrjá sonu; var einn Hlér, annarr Logi, þriði Kári; hann réð fyrir vindum, enn Logi fyrir eldi; Hlér fyrir sjó. Kári var faðir Jökuls föður Snæs konungs; enn börn Snæs konungs vóru þau Þorri, Fönn, Drífa ok Mjöll. Þorri var konungr ágætr. Hann réð fyrir Gotlandi, Kønlandi ok Finnlandi. Hann blótuðu Kønir til þess, at snjóva gerði ok væri skíðfœri gott; þat er ár þeira; þat blót skyldi vera at miðjum vetri, ok var þaðan af kallaðr Þorra mánaðr. Þorri konungr átti þrjú börn; synir hans hétu Nórr ok Górr, enn Gói dóttir. Gói hvarf á brott, ok gerði Þorri blót mánaði síðar enn hann var vanr at blóta, ok kölluðu þeir síðan þann mánað, er þá hófst, Gói. Þeir Nórr ok Górr leituðu systur sinnar. Nórr átti bardaga stóra

Hversu Noregr bygðist.

Nú skal segja dœmi til, hversu Noregr bygðist í fyrstu, eðr hversu konunga ættir hófust þar eðr í öðrum löndum, eðr hví þeir heita Skjöldungar, Buðlungar, Bragningar, Öðlingar, Völsungar eðr Niflungar, sem konunga ættirnar eru af komnar. Fornjótr hét maðr; hann átti þrjá sonu; var einn Hlér, annarr Logi, þriði Kári; hann réð fyrir vindum, enn Logi fyrir eldi; Hlér fyrir sjó. Kári var faðir Jökuls föður Snæs konungs; enn börn Snæs konungs vóru þau Þorri, Fönn, Drífa ok Mjöll. Þorri var konungr ágætr. Hann réð fyrir Gotlandi, Kønlandi ok Finnlandi. Hann blótuðu Kønir til þess, at snjóva gerði ok væri skíðfœri gott; þat er ár þeira; þat blót skyldi vera at miðjum vetri, ok var þaðan af kallaðr Þorra mánaðr. Þorri konungr átti þrjú börn; synir hans hétu Nórr ok Górr, enn Gói dóttir. Gói hvarf á brott, ok gerði Þorri blót mánaði síðar enn hann var vanr at blóta, ok kölluðu þeir síðan þann mánað, er þá hófst, Gói. Þeir Nórr ok Górr leituðu systur sinnar. Nórr átti bardaga stóra

fyrir vestan Kjölu, ok fellu fyrir honum þeir konungar, er svá heita: Vee ok Vei, Hundingr ok Hemingr, ok lagði Nórr þat land undir sik alt til sjóvar. Þeir brœðr fundust í þeim firði, er nú er kallaðr Norafjörðr. Nórr fór þaðan upp á Kjölu ok kom þar, sem heita Úlfamóar; þaðan fór hann um Eystri-Dali, ok síðan í Vermaland, ok með vatni því, er Vænir heitir, ok svá til sjóvar. Þetta land alt lagði Nórr undir sik, alt fyrir vestan þessi takmörk; þetta land er nú kallaðr Noregr. At miðjum vetri kómu þeir í Heiðmörk; þar var sá konungr fyrir, er Hrólfr í Bergi hét; hann var son Svaða jötuns norðan af Dofrum, ok Áshildar, dóttur Eysteins konungs, er lengi hafði ráðit fyrir He[iðmörk]. Hrólfr í Bergi hafði tekit Gói ok gengit at eiga hana; enn er hon spurði til Nórs bróður síns, þá fór hon í mót honum, ok þau Hrólfr, ok gaf hann sik upp í vald Nórs ok gerðist hans maðr. Eftir þat fór Nórr til veizlu til mágs síns, ok fekk Nórr Höddu, dóttur Svaða jötuns, systur Hrólfs. Eftir þat fór Nórr konungr vestr aftr til sjóvar, ok þá hitti hann Gór bróður sinn. Hann var þá kominn norðan ór [Dumbs]hafi, og hafði eignazt eyjar allar á þeiri leið, bæði bygðar ok óbygðar. Þá skiftu þeir brœðr ríkinu með sér, svá at Nórr skyldi hafa meginland alt norðan frá Jötunheimum ok suðr til álfheima; þat heitir nú Noregr; enn Górr skyldi hafa eyjar allar, þær er lágu á bakborða elliða h[ans], er hann fœrði norðan með landi. Þeir vóru synir Górs sækonungs: Beiti ok Heiti, Meitir ok Geitir. Beitir sækonungr fór með elliða inn í Þróndheim, ok inn í Beitsjó; hann lét gera skipsleða undir elliðann, enn snjór var mikill og sleðfœri gott; þá settist Beitir í lyfting, ok lagði stýri í lag ok lét draga upp segl, ok lét menn sína draga elliðann norðr um Elliða-eið til

Naumudals, ok eignaði sér land alt þat, er lá á bakborða. Beiti sækonungr var faðir Heita sækonungs, föður Svaða; enn Geitir var faðir Glamma ok Gylfa. Meiti sækonungr var faðir Mæfils ok Myndils; Myndill var faðir Ekkils ok Skekkils. Nórr var faðir þessarra manna, enn Hödd, dóttir Svaða, móðir: Þrándar ok Garðs, er kallaðr var agði; enn er þeir skiftu arfi, þá hlaut Þrándr Þrándheim, ok heitir því svá. Garðr agði var faðir þeira, er svá heita: Hörðr, Rúgálfr, Þrymr, Végarðr, Freygarðr, Þorgarðr ok Grjótgarðr. Hörðr hlaut Hörðaland ór skifti. Hans son var Jöfurr eðr Jösurr, faðir Hjörs konungs, föður Hjörleifs hins kvensama. Rúgálfr átti Rogaland; hans son var Rögnvaldr, faðir Ögvalds konungs. Þrymr átti Agðir; hans son var Agði ok Agnarr, faðir Ketils þryms, er bú átti í Þrumu. Végarðr átti Sygnafylki; hann var faðir Veðrorms, föður Vémundar hins gamla, er Sygnatrausti kallaðist. Freygarðr átti Fjörðu ok Fjalir; hans synir vóru þeir Freysteinn gamli, er bú átti á Gaulum, ok Freybjörn, faðir Auðbjarnar, föður Arinbjarnar Firða jarls. Þorgarðr átti Sunnmœri; hans son var Þorviðr, faðir Arnviðar tréserkjabana, föður þeira Slæviðar ok Bráviðar. Grjótgarðr átti Norðmœri; hans son var Salgarðr, faðir Grjótgarðs, föður Sölva, föður Högna í Njarðey, föður Sölva víkings ok Hildar hinnar mjóvu, er átti Hjörleifr hinn kvensami. Hálfr berserkr var þeira son. Annarr son Grjótgarðs var Sigarr, faðir Signýjar, er átti Haraldr Naumdœla jarl, faðir Herlaugs, föður Grjótgarðs, föður Hákonar jarls, föður Sigurðar jarls, föður Hákonar Hlaðajarls. Raumr son Nórs konungs tók ríki eftir feðr sinn; hann átti Álfheima, ok svá vítt ríki sem ár þær falla er þar spretta upp; þaðan fellr Lögrinn austan um dal í Mjörs, enn þaðan Vermá í

Raumelfi, enn hon til sjóvar; af Vermá fellr Raumá ofan eftir Raumsdal; af Vermá fellr Eystri-Elfr um Eystri-Dali ok í Væni, enn þaðan Gautelfr til sjóvar. Raumr konungr átti samdrykkju um jól við Bergfinn son Þryms jötuns af Vermá, ok gekk þá í rekkju Bergdísar systur hans; ok eftir þat gat hon þrjá sonu, Björn, Brand ok Álf; hann fóstraði Bergfinnr, ok var kallaðr Finnálfr. Björn var með móður sinni, ok var kallaðr Jötunbjörn. Brand sendi hon Rauma föður hans; enn hann gaf hann guðunum, ok var hann kallaðr Guðbrandr; honum gaf Raumr konungr dali þá, er Guðbrandsdalir heita; Jötunbirni gaf hann Raumsdal, enn Álfi Eystri-Dali ok alt fyrir norðan Væni, ok frá Gautelfi ok norðr til Raumelfar; þat vóru þá kallaðir Álfheimar. Guðbrandr Dalakonungr var faðir Auðleifs, föður Guðmundar konungs; hans son var Guðbrandr, er ei vildi láta kalla sik konung, ok lét gefa sér jarls nafn, fyrir því, at hann vildi vera ríkastr jarl á Norðrlöndum; hans son var Geirmundr jarl, faðir Hróðgeirs jarls, föður Guðbrands, er ei vildi vera konungr né jarl ok lét gefa sér hersis nafn, ok réð þó löndum sem konungr, ok at engu var hann óríkari; hans allir ættmenn vóru síðan hersar. Jötunbjörn hinn gamli var faðir Raums konungs, föður Hrossbjarnar, föður Orms skeljamola, föður Knattar, föður þeira Þórólfs hálma ok Ketils raums. Synir Þórólfs vóru þeir Helgi, faðir Bersa, föður Þormóðs, föður Þórlaugar, móður Tungu-Odds. Finnálfr hinn gamli fekk Svanhildar, er kölluð var gullfjöðr; hon var dóttir Dags Dellingssonar ok Sólar, dóttur Mundilfara; sonr þeira var Svanr hinn rauði, faðir Sæfara, föður Úlfs, föður Álfs, föður þeira Ingimundar ok Eysteins. Raumr hinn gamli fekk síðar Hildar, dóttur Guðrøðar hins gamla, sonar Sölva konungs, er fyrstr ruddi þar sem

nú heita Sóleyjar; enn synir hans vóru þeir Guðrøðr, Haukr, Haddingr ok Hringr. Guðrøðr var konungr eftir feðr sinn, ok konungar vóru allir hans ættmenn. Eysteinn illráði var hans son; hann setti Innþrændum hund sinn fyrir konung, er Saurr hét, fyrir þat er þeir höfðu drepit Önund son hans, er hann hafði þar sett til landsgæzlu.

Ættartala frá Höð.

II. Höðr átti þar ríki er kallat er Haðaland; hans son var Höddbroddr, faðir Hrólfs, föður Hrómundar berserks, föður þeira Hámundar, Haka ok Gunnlaðar móður þeira Útsteins ok Innsteins. Hámundr var Hörða jarl; hann var faðir Hróks hins svarta ok Hróks hins hvíta. Haki var faðir Hróðgeirs, föður Hróðmars, föður Haka berserks; Gunnlöð var dóttir Hróks hins svarta, enn móðir Hrómundar Gripssonar. Haddingr son Rauma átti Haddingjadal ok Þelamörk; hans son var Haddingr, faðir Haddings, föður Högna ens rauða. Eftir hann tóku ríki Haddingjar þrír, ok var hverr þeira eftir annan. Helgi Haddingjaskati var með einum þeira. Hringr konungr son Rauma átti Hringaríki ok Valdres; hann fekk dóttur Vífils sækonungs; þeira son var Hálfdan gamli; ok þá er hann tók konungdóm, gerði hann blót mikit at miðjum vetri, ok blótaði til þess, at hann skyldi mega lifa þrjú hundruð vetra í konungdómi sínum, sem sagt var, at lifat hefði Snær hinn gamli; enn fréttin sagði honum svá, at hann mundi lifa ekki meir enn einn mannsaldr, enn þat mundi vera þrjú hundruð vetra, at engi mundi vera ótiginn maðr í hans ætt ok engi kona. Hann var hermaðr mikill ok herjaði víða um Austrveg; þar drap hann þann konung, er Sigtryggr hét, í einvígi. Hann

gekk at eiga Álfnýju dóttur Eymundar konungs ór Hólmgarði; þau áttu níu sonu. Hét einn Þengill, er kallaðr var Mannaþengill, Ræsir, Gramr, Gylfi, Hilmir, Jöfurr, Tiggi, Skyli ok Harri. Þessir níu er sagt, at allir væri jafngamlir, ok urðu svá ágætir, at í öllum frœðum eru þeira nöfn höfð fyrir tignar nöfn ok konunga nöfn; svá er sagt, at engi þeira ætti börn, ok fellu allir senn í orrostu. Enn áttu þau aðra níu sonu; hétu þeir Hildir, Næfill, Auði, Skelfir, Dagr, Bragi, Buðli, Lofði, Sigarr. Hildir, Sigarr ok Lofði vóru allir herkonungar; Auði, Buðli ok Næfill vóru sækonungar; Dagr, Skelfir ok Bragi sátu at löndum. Dagr átti Þóru drengjamóður, ok áttu þau níu sonu; hét einn Óli, annarr Ámr, þriði Jöfurr, fjórði Arngrímr. Óli var faðir Dags, föður Óleifs, föður Hrings, föður Óláfs, föður Helga, föður Sigurðar hjartar, föður Ragnhildar, móður Haralds hins hárfagra; sú ætt Haralds var kölluð Döglingar. Arngrímr átti Eyfuru; þeira son var Angantýr berserkr. Bragi gamli var konungr á Valdresi; hann var faðir Agnars, föður Álfs, föður Eireks, föður Hildar, móður Hálfdanar ens milda, föður Guðrøðar, föður Hálfdanar svarta, föður Haralds hins hárfagra; þessi ætt Haralds heita Bragningar. Skelfir var konungr á Vörs; hans son var Skjöldr, faðir Eireks, föður Alreks, föður Eireks hins málspaka, föður Alreks hins frœkna, föður Víkars, föður Vatnars, föður þeira Ímalds ok Eireks, föður Gyðu, er átti Haraldr enn hárfagri; þat heitir Skilfinga ætt eðr Skjöldunga ætt. Hildir var enn fimti son Dags[1]; hann var faðir Hildibrands, föður Vígbrands, föður Hildis ok Herbrands, föður Haralds

1) 'Hilldir var enn .v. sun Dags' *Flb.* Ætti að vera eftir röðinni: 'enn fjórði son Hálfdanar'.

ens grenska, föður Ásu hinnar stórráðu, móður Hálfdanar svarta, föður Haralds hins hárfagra. Sigarr var faðir Siggeirs, er átti Signýju, dóttur Völsungs konungs; Sigarr var ok faðir Sigmundar, er átti Hildi, dóttur Grjótgarðs konungs af Mœri; hans son hét Sigarr, *faðir* Signýjar; hann lét hengja Hagbarð; þat heitir Siklinga ætt. Lofði var konungr mikill; þat herlið, er honum fylgdi, eru Lofðar kallaðir; hann herjaði á Reiðgotaland, ok varð þar konungr; hans synir vóru þeir Skekkill sækonungr ok Skyli, faðir Egðis, föður Hjálmþérs, föður Eylima, föður Hjördísar, móður Sigurðar fáfnisbana, föður Áslaugar, móður Sigurðar orms i auga, föður Áslaugar, móður Sigurðar hjartar, föður Ragnhildar, móður Haralds hins hárfagra; þessir ættmenn Haralds eru kallaðir Lofðungar. Auði ok Buðli vóru sækonungar ok fóru báðir saman með her sinn; þeir kómu með liði sínu til Saxlands ok herjuðu þar víða, lögðu undir sik Valland ok Saxland; settust þar at löndum. Auði hafði Valland, ok var faðir Fróða, föður Kjárs, föður Ölrúnar; þat eru kallaðir Öðlingar. Buðli hafði Saxland; hann var faðir Attils, föður Vífils, föður Læfa[1], föður Buðla, föður Sörla eða Serla ok Atla og Brynhildar, móður Áslaugar; ok er sú ætt Haralds hins hárfagra kölluð Buðlungar. Næfill konungr var faðir Heimars, föður Eynefs, föður Rakna[2], föður Gjúka, föður þeira Gunnars ok Högna, Guðrúnar, Guðnýjar ok Gullrandar; ok er þat kölluð Niflunga ætt. Nú eru taldar konur þær, er fyrst kómu í ætt Hálfdanar gamla; enn þá er hin fyrsta kona kom i ættina, var liðit þrjú hundruð vetra frá blótinu, er Hálfdan blótaði til aldrs sér ok ríkis.

---

1) Læfua *Flb.*
2) [R]akn *Flb.*

Ættartala.

III. Álfr konungr hinn gamli réð fyrir Álfheimum. Hann var faðir Álfgeirs, föður Gandálfs, föður Álfhildar; Álfhildr var móðir Ragnars loðbrókar, föður Sigurðar orms í auga, föður Áslaugar, móður Sigurðar hjartar, föður Ragnhildar, móður Haralds hins hárfagra. Haraldr hinn gamli, son Valdars hins milda Hróarssonar, átti Hervöru Heiðreks dóttur konungs; þeira son var Hálfdan snjalli, faðir Ívars víðfaðma, föður Auðar innar djúpauðgu; hana átti Hrœrekr sløngvanbaugi; þeira son var Haraldr hilditönn; síðar átti Auði Raðbarðr konungr; þeira son var Randvér, faðir Sigurðar hrings, föður Ragnars loðbrókar, föður Sigurðar, föður Áslaugar, móður Sigurðar, föður Ragnhildar, móður Haralds hins hárfagra, er fyrstr var einvalds konungr yfir Noregi.

Ættartala Haralds frá Óðni.

IV. Burri hefir konungr heitit, er réð fyrir Tyrklandi. Hans son var Burr, er var faðir Óðins Ásakonungs, föður Freys, föður Njarðar, föður Freys, föður Fjölnis, föður Svegðis, föður Vanlanda, föður Visburs, föður Dómalda, föður Dómars, föður Dyggva, er vér köllum Tryggva, föður Dags, föður Agna skjálfarbónda, föður Alreks, föður Yngva, föður Jörmunfróða, er vér köllum Jörund, föður Ána ens gamla, er vér köllum Aun, er níu vetr drakk horn fyrir elli sakir áðr hann dó. Aunn var faðir Egils Tunnadólgs, föður Óttars vendilkráku, föður Aðils at Uppsölum, föður Eysteins, föður Yngvars hins hára, föður Brautönundar, föður Ingjalds ens illráða, föður Óláfs trételgju, föður Hálfdanar hvítbeins, föður Eysteins, föður Hálfdanar ens milda ok

matarilla, föður Guðrøðar veiðikonungs, föður Hálfdanar svarta, föður Haralds hins hárfagra.

Ættartala.

V. Skjöldr hét son Óðins Ásakonungs. Hann var faðir Friðleifs, föður Friðfróða, föður Friðleifs, föður Hávarðs ens handramma, föður Fróða, föður Vermundar ens vitra, föður Óláfs ens lítilláta, föður Dans ens mikilláta, föður Fróða ens friðsama, föður Friðleifs, föður Fróða ens frœkna, föður Ingjalds Starkaðarfóstra, föður Hrœreks hnøggvanbauga, föður Hálfdanar, föður Hrœreks sløngvanbauga, föður Haralds hilditannar; bróðir Haralds var Randvér, faðir Sigurðar hrings; er þá slík ættartala til Haralds konungs hárfagra, sem fyrr segir.

Ætt Haralds frá Adam.

VI. Adam skapaði guð fyrst allra manna. Seth var son hans, hans son Enos, hans son Kaynán, hans son Malaleel, hans son Pharett, hans son Enoch, hans son Mathusalem hinn gamli, hans son Lámech; þá var úti enn fyrsti heimsaldr; hans son var Nói, er örkina smíðaði, hans son Japhet, hans son Japhan, hans son Zechim, hans son Ciprus, hans son Cretus eðr Celius, hans son Saturnus í Krít, hans son Jupiter, hans son Darius, hans son Erichonius, hans son Troeg, hans son Ilus, hans son Lamidon, hans son Príamus höfuðkonungr. Munnon eða Mennon hét konungr í Trója; hann átti Troánam, dóttur Priami konungs; hans son hét Tror, er vér köllum Þór, hans son var Loricha, er vér köllum Hlórriða, hans (son) Eredei, er vér köllum Eindriða, hans son Vingiþórr, hans son Vinginer, hans son Móði, hans son Mági, er vér köllum Magna, hans

son Seseph, hans son Beduigg[1], hans son Atra, hans son Trinán, hans son Heremoth, er vér köllum Hermóð, hans son Skjaldin, er vér köllum Skjöld, hans son Beaf, er vér köllum Bjár, hans son Goðólfr, hans son Burri, er vér köllum Finn, hans son Frjalafr, er vér köllum Bors, hans son Voden, er vér köllum Óðinn; hann var Tyrkja konungr; hans son Skjöldr, hans son Friðleifr, hans son Friðfróði, hans son Herleifr, hans son Hávarr enn handrammi, hans son Fróði, hans son Vémundr enn vitri, hans dóttir Ólof; hon var móðir Fróða ens friðsama, hans son Friðleifr, hans son Fróði enn frœkni, hans son Hálfdan, hans son Hróarr, hans son Valdarr enn mildi, hans son Haraldr gamli, hans son Hálfdan snjalli, hans son Ívarr víðfaðmi, hans dóttir Auðr en djúpauðga, hennar son Randvér, hans son Sigurðr hringr, hans son Ragnarr loðbrók, hans son Sigurðr ormr í auga, hans dóttir Áslaug, hennar son Sigurðr hjörtr, hans dóttir Ragnhildr, hennar son Haraldr konungr hinn hárfagri; verðr þessi tala einum manni fátt í sjau tugu at meðtöldum bæði Adam ok Haraldi.

Hverir konungar stýrt hafa Noregi.

VII. Son Haralds hárfagra hét Sigurðr hrísi; hans son Hálfdan, hans son Sigurðr sýr, hans son Haraldr hinn harðráði, bróðir Óláfs ens helga, hans son Óláfr kyrri, hans son Magnús berbeinn, hans son Haraldr gilli, hans son Sigurðr munnr, hans son Sverrir magnus, hans son Hákon harmdauði, hans son Hákon gamli, hans son Magnús, er lögbók sendi til Íslands, þá er kölluð er Jónsbók, hans son Hákon háleggr, hans dóttir Ingibjörg, hennar son Magnús góði Eiríksson langa

1) Þannig *Flb.*

hertoga; hans son Hákon, hans son Óláfr, er þá var tíu vetra, er faðir hans andaðist; hann var konungr yfir Noregi, Danmörk ok öllum þeim skattlöndum, er þar liggja til, ok réttr erfingi alls Svíaríkis, er Albrikt, son Mækinborgargreifa, helt; hann var systurson Magnúss konungs góða, föðurföður Óláfs. Þessi Óláfr var heitinn eftir hinum heilaga Óláfi konungi Haraldssyni eftir sjálfs hans tilvísan. Hann var þá konungr, er sjá bók var skrifuð. Þá var liðit frá hingatburð várs herra Jesú Kristí .m.ccc.l.xxx. ok .vij. ár.

Capitulum.

VIII. Þessir hafa stýrt Noregi: Óláfr konungr, sem nú sagði, þá Hákon konungr, þá Magnús konungr góði, þá Hákon háleggr, þá Eirekr ok Magnús, þá Magnús, er bókina setti, þá Hákon ungi jafnfram Hákoni gamla föður sínum, þá Ingi Bárðarson ok Erlingr steinveggr ok Philippus Baglakonungr, þá Hákon harmdauði, þá Sverrir magnus ok margr lygikonungr um hans daga; þá Magnús Erlingsson ok Eysteinn birkibeinn, þá Hákon herðibreiðr, þá Ingi kryplingr ok Eysteinn ok Sigurðr munnr, þá Haraldr gillikristr ok Magnús blindi ok Sigurðr slembidjákn, þá Sigurðr Jórsalafari, Eysteinn ok Óláfr, þá Magnús berbeinn ok Hákon Þórisfóstri, þá Óláfr enn kyrri ok Magnús, faðir Hákonar Þórisfóstra, þá Haraldr hinn harðráði, þá Magnús enn ríki, son Óláfs ens helga, þá óforsynju-konungr Sveinn Alfífuson ok Knútr enn ríki, þá Óláfr hinn helgi Haraldsson, þá Eirekr, jarl, Sveinn jarl ok Hákon jarl, þá Óláfr Tryggvason, þá Hákon blótjarl enn ríki; þá Haraldr gráfeldr, þá Hákon Aðalsteinsfóstri, þá Eirekr blóðøx, þá Haraldr hinn hárfagri, er fyrstr var einvaldskonungr yfir öllum Noregi, svá at sögur finnist til.

Hvarf Óláfs konungs Hákonarsonar.

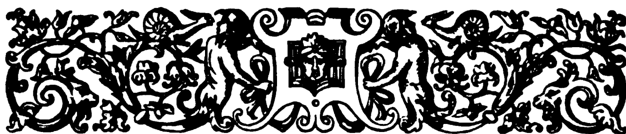
IX. Ári síðar enn fyrr segir hvarf Óláfr konungr Hákonarson; sögðu Danir hann dauðan, enn Norðmenn vildu ekki trúa því. Þá var tekin til ríkisstjórnar yfir Noreg ok Danmörk drotning Margréta, móðir Óláfs konungs, enn dóttir Valdamars Danakonungs, eftir er hon lét fanga Albrikt.

Fundinn Noregr.

Fundinn Noregr.

Fornjótr hefir konungr heitit. Hann réð fyrir J
landi(!), er kallat (er) Finnland ok Kvenland; þat er fy
austan hafsbotn þann, er gengr til móts við Gandv
þat köllu vér Helsingjabotn. Fornjótr átti þrjá sy
hét einn Hlér, er vér köllum Ægi, annarr Logi, þ
Kári; hann var faðir Frosta, föður Snæs hins gam
hans son hét Þorri; hann átti tvá syni, hét anna
Nórr, enn annarr Górr; dóttir hans hét Gói. Þorri v
blótmaðr mikill; hann hafði blót á hverju ári at mi
um vetri, þat kölluðu þeir þorrablót; af því tók má
aðrinn heiti. Þat var tíðinda einn vetr at þorrabló
at Gói hvarf í brott, ok var hennar leita farit, ok fi
hon eigi; ok er sá mánaðr leið, lét Þorri fá at blóti
blóta til þess, er þeir yrði vísir, hvar Gói væri ni
komin; þat kölluðu þeir góiblót; einskis urðu þeir ví
um hana at heldr. Þrim vetrum síðar strengdu þ
brœðr heit, at þeir skyldu hennar leita, ok skifta s
leitinni, at Nórr skyldi leita um löndin, enn Górr sky
leita um útsker ok eyjar, ok fór hann á skipum; hv
tveggi þeira brœðra var fjölmennr. Helt Górr skipu
sínum út eftir hafsbotnum ok svó í Allanzhaf(!); síða
kannar hann víða Svíasker ok allar eyjar, er liggja

Fundinn Noregr.

Fornjótr hefir konungr heitit. Hann réð fyrir Jótlandi(!), er kallat (er) Finnland ok Kvenland; þat er fyrir austan hafsbotn þann, er gengr til móts við Gandvík; þat köllu vér Helsingjabotn. Fornjótr átti þrjá syni; hét einn Hlér, er vér köllum Ægi, annarr Logi, þriði Kári; hann var faðir Frosta, föður Snæs hins gamla; hans son hét Þorri; hann átti tvá syni, hét annarr Nórr, enn annarr Górr; dóttir hans hét Gói. Þorri var blótmaðr mikill; hann hafði blót á hverju ári at miðjum vetri, þat kölluðu þeir þorrablót; af því tók mánaðrinn heiti. Þat var tíðinda einn vetr at þorrablóti, at Gói hvarf í brott, ok var hennar leita farit, ok finst hon eigi; ok er sá mánaðr leið, lét Þorri fá at blóti ok blóta til þess, er þeir yrði vísir, hvar Gói væri niðrkomin; þat kölluðu þeir góiblót; einskis urðu þeir vísir um hana at heldr. Þrim vetrum síðar strengdu þeir brœðr heit, at þeir skyldu hennar leita, ok skifta svá leitinni, at Nórr skyldi leita um löndin, enn Górr skyldi leita um útsker ok eyjar, ok fór hann á skipum; hvórtveggi þeira brœðra var fjölmennr. Helt Górr skipum sínum út eftir hafsbotnum ok svó í Allanzhaf(!); síðan kannar hann víða Svíasker ok allar eyjar, er liggja í

Eystrasalti; eftir þat í Gautasker, ok þaðan til Danmerkr, ok kannar þar allar eyjar; hann fann þar frændr sína, þá er komnir vóru af Hlé hinum gamla ór Hlésey, ok helt hann þá enn fram ferðinni ok spyrr ekki til systur sinnar. Enn Nórr bróðir hans beið þess, er snjó lagði á heiðar ok skíðfœri gerði gott; eftir þat fór hann af Kvenlandi ok fyrir innan hafsbotninn, ok kvómu þar er þeir menn vóru, er Lappir heita; þat er á bak Finnmörk; enn Lappir vildu banna þeim yfirför, ok tókst þar bardagi; ok sá kraftr ok fjölkyngi fylgdi þeim Nór, at óvinir þeira urðu at gjalti, þegar þeir heyrðu heróp ok sá vópnum brugðit, ok lögðu Lappir á flótta. Enn Nórr fór þaðan vestr á Kjölu, ok var lengi úti, ok svá, at þeir vissu ekki til manna, ok skutu dýr ok fugla til matar sér; fóru þar til, er vötn hnigu til vestrættar af fjöllum; þá fara þeir með vötnunum, ok kvómu at sjá. Þar var fyrir þeim fjörðr mikill, sem hafsbotn væri; þar vóru bygðir miklar, ok dalir stórir gengu at firðinum; þar var safnaðr fyrir þeim, ok réðu þeir þegar til bardaga við Nór, ok fór þeira skifti eftir vana: alt fólk fell þar eðr flýði; enn Nórr ok hans menn gengu yfir sem log yfir akra. Fór Nórr um allan fjörðinn ok lagði undir sik, ok gerðist konungr yfir þeim heruðum, er þar lágu innan fjarðar. Nórr dvaldist þar um sumarit, þar til er snjávaði á heiðar; þá stefndi hann upp eftir dalnum þeim, er suðr gengr af firðinum; sá fjörðr er nú kallaðr Þrándheimr; suma menn sína lætr hann fara hit fremra um Mœrina. Hann lagði undir sik hvar sem hann fór; ok þá er hann kemr suðr yfir fjallit þat, er var fyrir sunnan dalsbotninn, sótti hann suðr eftir dölunum, þar til er hann kom at vatni miklu, er þeir kölluðu Mjörs; þá snýr hann enn vestr á fjallit, því at honum var sagt, at menn

hans höfðu farit ósigr fyrir konungi þeim, er Sókni hét. Þá kvómu þeir í þat herað, er þeir kölluðu Valdres; þaðan fóru þeir til sjóvar, ok kvómu í langan fjörð ok mjóvan, er nú heitir Sogn; þar var fundr þeira Sókna, ok áttu þeir þar orrostu mikla, því at Sókna brá ekki við fjölkyngi þeira; Nórr gekk fram hart, ok skiftust þeir Sókni höggum við; þar fell Sókni ok mart lið hans.

Ferð Nórs eftir Noregi at leita sy(s)tur (sinnar).

II. Eftir þat fór Nórr í fjörð þann, er norðr gengr af Sogni; þar hafði Sókni fyrir ráðit, er nú heitir Sóknadalr; þar dvaldist Nórr lengi, ok heitir þar nú Norafjörðr. Þar kom til móts við hann Górr bróðir hans, ok hafði þá hvórgi þeira spurt til Gói. Górr hafði ok undir sik lagt land alt et ytra, er hann hafði sunnan farit; ok þá skiftu þeir löndum með sér brœðr; hafði Nórr meginland alt, enn Górr skal hafa eyjar þær allar, er hann ferr stjórnföstu skipi milli ok meginlands. Ok eftir þat ferr Nórr til Upplanda, ok kom þar sem nú heitir Heiðmörk; þar réð sá konungr fyrir, er hét Hrólfr ór Bjargi; hann var son Svaða jötuns norðan af Dofrum. Hrólfr hafði numit á brott af Kvenlandi Gói Þorradóttur. Hann fór þegar til móts við Nór, ok bauð honum til einvígis; þeir börðust lengi ok varð hvórgi sárr; eftir þat sættust þeir, ok fekk Nórr systur Hrólfs, enn Hrólfr fekk Gói. Þaðan snøri Nórr aftr norðr til ríkis þess, er hann hafði undir sik lagt; þat kallaði hann Norveg; réð hann því ríki meðan hann lifði, enn synir hans eftir hann ok skifta þeir landi með sér, ok tóku svá ríki at smækkast sem konungar tóku fjölgast ok greindust svá í fylki.

Beitir fekk Noreg.

III. Górr hefir ok verit kallaðr sækonungr; hans

synir vóru þeir Heiti ok Beiti; þeir vóru sækonungar ok ofstopamenn miklir; þeir gengu mjök á ríki sona Nórs, ok áttu þeir margar orrostur, ok sigruðust ýmsir. Beitir lagði inn í Þrándheim ok herjaði þar. Hann lá þar, er nú heitir Beitisær eða Beitistöð. Þar lét hann draga skip ór Beitistöð innanverð(r)i, ok norðr yfir Eiskrueið; þar ganga Naumudalir at norðan. Hann settist í lyfting ok hélt um hjálmvöl, ok eignaðist land alt þat, er var á bakborða, ok eru þar margar bygðir. Heitir, son Górs, var faðir Sveiða sækonungs, föður Hálfdanar hins gamla, föður Ívars Upplendinga jarls, föður Eysteins glumru, föður Rögnvalds jarls hins ríka ok hins ráðsvinna.

Saga

af

Hálfi ok Hálfsrekkum.

Saga

af

Hálfi ok Hálfsrekkum.

Saga af Hálfi ok Hálfsrekkum.

Alrekr hét konungr, er bjó á Alreksstöðum; hann ré fyrir Hörðalandi; hann átti Signýju, dóttur konungs a Vörs. Kollr hét hirðmaðr hans, ok fylgdi hann konung norðr í Sogn ok sagði konungi allmikit frá vænlei Geirhildar Drífsdóttur, því at hann hafði sét hana vi mungátsgerð, ok kvezt honum unna þess ráðs. Ti fundar við Geirhildi kom Höttr, er Óðinn var reyndar þá er hon var at léreftum; hann keypti því við hana at Alrekr konungr skyldi eiga hana, enn hon skyldi á hann heita til alls; konungr sá hana, er hann fór heim ok gerði brúðlaup til hennar hit sama haust. Konung launaði Koll vel trúleik sinn ok gaf honum jarlsdóm o atsetu í Kollsey fyrir sunnan Harðsæ, ok er þat fjö bygt herað. Alrekr konungr mátti eigi eiga þær báða fyrir ósamþykki þeira ok kvezt þá þeira eiga skyld er betra öl gerði mót honum, er hann kœmi heim leiðangri. Þær keptust um ölgerðina. Signý hét Freyju, enn Geirhildr á Hött; hann lagði fyrir dre hráka sinn ok kvezt vilja fyrir tilkvámu sína þat, var milli kersins ok hennar. Enn þat reyndist gott þá kvað Alrekr:

Saga af Hálfi ok Hálfsrekkum.

Alrekr hét konungr, er bjó á Alreksstöðum; hann réð fyrir Hörðalandi; hann átti Signýju, dóttur konungs af Vörs. Kollr hét hirðmaðr hans, ok fylgdi hann konungi norðr í Sogn ok sagði konungi allmikit frá vænleik Geirhildar Drífsdóttur, því at hann hafði sét hana við mungátsgerð, ok kvezt honum unna þess ráðs. Til fundar við Geirhildi kom Höttr, er Óðinn var reyndar, þá er hon var at léreftum; hann keypti því við hana, at Alrekr konungr skyldi eiga hana, enn hon skyldi á hann heita til alls; konungr sá hana, er hann fór heim, ok gerði brúðlaup til hennar hit sama haust. Konungr launaði Koll vel trúleik sinn ok gaf honum jarlsdóm ok atsetu í Kollsey fyrir sunnan Harðsæ, ok er þat fjölbygt herað. Alrekr konungr mátti eigi eiga þær báðar fyrir ósamþykki þeira ok kvezt þá þeira eiga skyldu, er betra öl gerði mót honum, er hann kœmi heim ór leiðangri. Þær keptust um ölgerðina. Signý hét á Freyju, enn Geirhildr á Hött; hann lagði fyrir dregg hráka sinn ok kvezt vilja fyrir tilkvámu sína þat, er var milli kersins ok hennar. Enn þat reyndist gott öl; þá kvað Alrekr:

„Geirhildr, getta!
gott er öl þetta,
ef því andmarkar
øngvir fylgja;
ek sé hanga
á hávum gálga
son þinn, kona!
seldan Óðni“.

Á þeim misserum var fœddr Víkarr, son Alreks ok Geirhildar.

II. Ögvaldr Rogalands konungr bjó á Roga[1] á Jösurheiði; hon er í milli Rogalands ok Þelamerkr; þat kalla menn nú Viði. Hann fór á dýraveiði; honum fylgdi hirð hans, ok þar fœddi drotning svein þann, er Jösurr hét; þann fóstraði Gunnvaldr Storðar jarl. Hæklingr víkingr kom með her sinn á hendr Ögvaldi konungi; í þeirri orrostu fell Ögvaldr konungr, ok var hann heygðr á Ögvaldsnesi. Finnr enn auðgi af Akranesi, landnámamaðr, lá við Ögvaldsnes ok búinn til Íslands ok spurði, hversu fyrir löngu Ögvaldr konungr fell; hann heyrði vísu þessa kveðna í hauginn:

„Þat var fyr löngu,
er í leið höldar
heldr hundmargir
Hæklings fóru,
sigldu um salta
slóð birtinga;
þá varð ek þessa
þorps ráðandi“.

III. Gunnvaldr jarl ok Kollr báðu einnar konu báðir, ok fekk Gunnvaldr. Eftir þat kom Kollr með lið mikit í Storð á laun, ok lögðu eld í hús Gunnvalds

1) Þannig *skb.* Má vera, að réttara væri að fella orðin *á Roga* í brott og rita: *bjó á Jösurheiði.*

Roga; Gunnvaldr gekk út ok var drepinn. Þá hafði Jösurr verit konungr nokkura stund; síðan fór hann með lið mikit at hefna fóstra síns; ok er Kollr sá sigling hans, þá hljóp hann á herskip sín, ok sigldi norðr um Harðsæ í Grafdalsvág. Þá kom Alrekr konungr til móts við Koll fámennr, því at hann vissi eigi ófriðar ván. Þá börðust þeir Jösurr konungr, ok fellu þeir Alrekr konungr ok Kollr ok mestr hlutr liðs þeira. Víkarr son Alreks kom eigi fyrr með liðsafnað enn Jösurr konungr var brott farinn. Í þeiri ferð lagði Jösurr undir sik ríki þat alt, er átt hafði Kollr.

IV. Mörgum vetrum síðar kom Víkarr konungr fjölmennr á hendr Jösur, þá er hann var í því ríki, er Kollr hafði átt, ok áttu þeir orrostu; ok þá fell Jösurr konungr fyrir ok allir bœndr þess heraðs; því heitir þat Kvennaherað, at þar bygðu ekkjur einar eftir. Síðan eignaðist Víkarr ríki þat alt, er átt hafði Kollr. Fyrir þat fór Hjörr Jösursson móti Víkari til orrostu, ok áttu þeir langa hríð sín í millum, ok höfðu ýmsir betr, ok sættust um síðir. Sonr Víkars var Vatnarr, er heygðr var í Vatnarshaugi; hans synir vóru þeir Snjallr ok Hjallr[1], er liggja í Brœðrahaugi.

V. Hjörr konungr Jösursson var ríkr konungr ok varð sóttdauðr ok var heygðr á Rogalandi; hans son var Hjörleifr Hörðalands konungr; hann réð ok fyrir Rogalandi ok var allríkr konungr; hann var kallaðr Hjörleifr hinn kvensami; hann átti Æsu hina ljósu, dóttur Eysteins jarls af Valdresi. Hjörleifi brustu lausafé fyrir örleika; hann lét gera skip af virktum ok fór til Bjarmalands. Högni hinn auðgi bjó í Njarðey fyrir Naumudalsmynni; hann tók vel við Hjörleifi konungi,

1) Hjálmr *skb.*

ok var hann þar þrjár nætr ok gekk at eiga Hildi hina mjóvu, dóttur Högna, áðr hann fór brott, ok fór hon með honum til Bjarmalands ok Sölvi bróðir hennar. Enn er Hjörleifr konungr kom í Vínuminni, skifti hann liði sínu í þrjá þriðjunga. Á skipi hans váru níu tigir manna; þriðjungr liðs helt upp bardaga með honum við landsmenn, annarr þriðjungr liðs varðveitti skip með stýrimanni, enn þriði þriðjungr braut haug með stafnbúa, ok fengu þeir mikit fé. Á sunnanverðri Finnmörk í Gjarðeyjargeima lá Hjörleifr konungr um nótt, ok höfðu sveinar eld á landi, ok fóru tveir menn at sœkja vatn til lœkjar, er fell af bjargi fram; þar sá þeir brunnmiga ok sögðu Hjörleifi konungi; síðan heitir konungr broddspjót í eldi ok skaut til hans; konungr kvað:

„Gakkðu frá brunni,
glettskattu við mik,
þræll herfilegr!
þíns innis til;
man ek senda þér
sveiðanda spjót,
þat er gyrja man
granir þínar".

Þá tóku þeir vatn; enn þursinn skauzt inn í bjargit. Þá er þau sátu við eld, þá kvað þurs af bjargi annat ljóð:[1]

„Veita gørla
víf þitt, konungr!
hvat hnekkja man
hennar sælu;
vér verðum þér
. . . .,
Hildr! Hjörleifi
haltu nær loga".

1) hljóð *skb.*

Þá skaut Hjörleifr hinu sama spjóti í auga því trölli. [Síðan sigldi Hjörleifr suðr til Njarðeyjar[1]. Högni bauð Sölva ok Hildi at vera þar eftir, enn konungr vildi þat eigi. Síðan fóru ambáttar tvær með Hildi, enn tuttugu karlar með Sölva. Æsa varð ófegin konungi ok hans föruneyti, enn allir aðrir fegnir.

VI. Hjörleifr konungr fór með skipi sínu til Konungahellu, því sem hann helt til Bjarmalands; þeir Hreiðarr, Sjólands konungr, settu búðir sínar hit næsta þar. Heri, son Hreiðars konungs, gerði sér kært við Hjörleif konung; á þeim fundi eggjaði hann föður sinn at bjóða heim Hjörleifi konungi. Hreiðarr konungr sagði, at þat mundi at øngri gæfu verða, enn lagði þó leyfi til ok fjármuni; þeir höfðu samflot til Danmerkr. At því boði sá Hjörleifr konungr Hringju, dóttur Hreiðars konungs [ok bað hennar][2]; Heri fýsti þess ráðs, ok fylgdi henni skipshöfn manna ok farmr allr. Í Jótlandshafi lá Hjörleifr konungr í lognrétt; ok er hann fór í sólar upprás, sá hann í norðr koma upp ór sjónum mikit fjall, ok jafnt vaxit sem mann. Þat kvað:

„Ek sé Hringju
haug um orpinn,
enn Hera hníga
hvátinn spjóti;
sék Hjörleifi
haftbönd snúin,
enn Hreiðari
höggvinn gálga“.

Þá gengu ekki skipin; þá bað konungr taka til ára. Þá kendi Hringja sér sóttar; þeir lögðu upp árar. Hon andaðist at jafnlengd þess, er hon hafði sótt tekit, ok

1) Frá [er hér bœtt inn í eftir hdr. J. E., enn stendr eigi í *skb.*
2) *Ok bað hennar* hér bœtt inn í; stendr eigi í *skb.*

varð skotit kistu hennar fyrir borð, enn hon fór svá skjótt suðr aftr, sem róit væri sexærðu skipi. Heri fann kistuna rekna skamt frá naustum föður síns ok sagði honum til, ok kvað Hjörleif konung mundu hafa myrt hana.

VII. Þetta haust røru feðgar tveir á fiski ok drógu marmennil, ok hét annarr Handir, enn annarr Hrindir; þeir færðu hann Hjörleifi. Konungr fekk hann í hendr hirðkonu einni ok bað hana gera vel við hann; engi maðr fekk orð af honum. Kertisveinar glímdu ok sløkktu ljósin. Í því bili sló Hildr horni á skikkju Æsu; konungr sló hana með hendi sinni; enn Hildr sagði hundinn valda, er lá á gólfinu; þá laust konungr hundinn; þá hló marmennill; konungr spurði, hví hann hló; hann svarar: „Því at þér varð heimslega, því at þau munu þér líf gefa“. Konungr spurði hann fleira; hann svarar øngu; síðan lézt konungr mundu flytja hann til sjóvar, ok bað hann segja sér þat, er hann þyrfti at vita; hann kvað, er hann fór til sjóvar:

„Ek sé lýsa
langt suðr í haf,
vill danskr konungr
dóttur hefna;
hann hefir úti
ótal skipa,
býðr hann Hjörleifi
hólmstefnu til;
varastu vitr, ef þú vilt,
vil ek aftr í sjó“.

Enn er þeir røru þangat með hann sem þeir höfðu hann upp dregit, þá kvað hann:

„Sögu kann ek segja
sonum Háleygja
vilgi góða,
ef ér vilið heyra:

hér ferr sunnan
* Svarðar dóttir,
um drifin dreyra,
frá Danmörku.

Hefir sér á höfði
hjálm upp spentan,
herkuml harðlegt
* Heðins af letta;
skamt man sveinum
— sé þaz er —
Hildar at bíða
hér á ferli.

Bresta man baugröst,
brá mær augum
um heruð hingat
Högna til þegna;
hafa skal hverr drengr
hjörnjóts mörg spjót,
áðr komi mikil fram
málmahríð síðan.

Þó munu, þar er sák
þá för illa,
hafa allir alkeypt
ár, þá er kømr vár".

Þá lét Hjörleifr konungr hann utanborðs. Þá tók einn maðr í hönd honum ok spurði: „Hvat er manni bezt?" Marmennill svarar:

„Kalt vatn augum,
enn kvett tönnum,
léreft liki,
lát mik aftr í sjó!
dregr mik engi
í degi síðan
maðr upp í skip
af mararbotnum".

Konungr gaf þeim Handi ok Hrindi land at búa á, ok þar með þræl ok ambátt.

VIII. Síðan lét Hjörleifr konungr fara ørvarboð, ok samnaði liði at sér. Um nótt kom Hreiðarr konungr með her sinn ok sló hring um bœ Hjörleifs konungs[1]. Þá hina sömu nótt gó hundr hans Flóki, er aldri gó, nema hann vissi konungi ótta vánir. Hjörleifr konungr hleypti á manngarðinn ok skaut aftr spjóti til liðsins; þá heyrði hann kallat fall Hera. Konungr sá ór skógi bœjarbruna sinn ok brottsigling Hreiðars konungs með herfangi miklu. Þetta sama haust kom Hjörleifr konungr einskipa um nótt á bœ Hreiðars konungs, ok gekk einn til svefnhúss, enn allar konur váru ór rekkju brottu nema Æsa ein. Konungr bað hana koma sér við Hreiðarr konung; hon læsti hann í váðkeri sínu ok sagði síðan Hreiðari konungi ok kvað Hjörleif þar vera[2]. Hjörleifr konungr var upp festr í konungs höll með skóþvengjum sínum sjálfs, millum elda tveggja at ráði Æsu; enn hirðin sat við drykkju. Á meðan vakti Hildr, ok jós mungáti í eldana; hon leysti hann svá, at hon hjó með sverði skóþvengina. Hreiðarr konungr sat sofandi í hásætinu, enn Æsa sat í knjám honum. Hjörleifr konungr lagði í brjóst honum, ok gekk síðan til skips eftir liði sínu, ok lét binda hirð Hreiðars konungs, ok gaf grið; enn Hreiðarr konung lét hann hengja dauðan á gálga þann, er hann hafði honum ætlat. Þann inn sama aftan, er Hjörleifr konungr kom, heyrði Hreiðarr konungr kveðit:

---

1) Þessi málsgrein er í *skb.* á eftir málsgreininni: 'þá hina sömu nótt' o. s. frv., enn virðist eiga að vera á undan.

2) Orðin: 'ok kvað Hjörleif þar vera' standa í *skb.* á eftir orðunum: 'ok jós mungáti í eldana', enn virðast eiga hér betr við.

„Minnistu, Hreiðarr,
hverr Hera feldi?
— vá vakðist þar —
fyr vestrdurum;
enn man hann sinna
til sala þinna,
byrsæll koma,
bíð þú enn, konungr!"

Hjörleifr konungr lagði undir sik ríki þat alt, er átt hafði Hreiðarr konungr, ok setti þar Sölva Högnason, ok gaf honum jarlsdóm; enn Hjörleifr konungr fór til Noregs ok hafði með sér Hildi ok Æsu ok kvaddi þings. Þat dœmdi landsfólkit, at Æsu væri drekt í mýri; enn enn Hjörleifr konungr sendi hana upp á land með heimanfylgju sína. Sonr Hjörleifs ok Æsu var Óblauðr, faðir Ótryggs, föður Högna hins hvíta, föður Úlfs hins skjálga, er Reyknesingar eru frá komnir.

IX. Hjörleifr konungr ok Hildr hin mjóva áttu tvá sonu; hét hinn ellri Hjörólfr, enn hinn yngri Hálfr. Hjörleifr konungr fell í víkingu. Ásmundr hét konungr; hann fekk Hildar hinnar mjóvu ok fóstraði sonu Hjörleifs konungs. Þá er Hjörólfr var þrettán[1] vetra, þá bjóst hann at fara í hernað; hann hafði hvert skip, er hann fekk, smá ok stór, ný ok forn, ok hvern mann er hann fekk, frjálsan ok nauðgan. Þeir höfðu mart til vápna: stengr ok stafi, klumbur ok króka; fyrir þá sök er þat kallat síðan Hjörólfsfœri, er ófimlegt er. Enn er hann kom til orrostu við víkinga, þá treystist hann liðsfjölda ok lagði til orrostu; hann hafði lið ókœnt ok vápnlaust, ok fell mart lið hans, enn sumt

1) átta í *skb.* Þannig leiðrétt eftir tg. *Munchs* (Norske Folks Hist. I, 1, 802. bls.).

flýði, ok kom við þat aftr at hausti, ok varð hann lítiil maðr fyrir sér.

X. Eftir um várit var Hálfr tólf vetra gamall, ok var engi maðr jafnmikill eða jafnsterkr sem hann; þá bjóst hann at fara í hernað, ok hafði hann eitt skip nýtt ok vel búit. Á Hörðalandi var jarl sá, er Álfr hinn gamli hét; hann átti Gunnlöðu, dóttur Hrómundar berserks, systur Hámundar hersis hins frœkna; synir þeirra váru tveir, ok hét hvártveggi Steinn. Hinn ellri var þá átján vetra gamall; hann var þá ráðgjafi Hálfs konungs; enginn skyldi fara yngri enn hann eða bernskari. Steinn mikill stóð í garðinum; engi skyldi fara, sá sem eigi fengi hafit steininn af jörðu; engi skyldi sá fara, at eigi væri hreystimaðr, svá at aldri kvíddi, eða mælti æðru, eða brygði grönum fyrir sára sakir. Steinn hinn yngri Gunnlaðarson var eigi fœrr fyrir aldrs sakir, því at hann var tólf vetra gamall. Hámundr hersir átti tvá sonu, ok hét annarr Hrókr hinn svarti, enn annarr Hrókr hinn hvíti; þeir váru valdir til ferðar þessarar. Áslákr hét ríkr bóndi; hans synir váru þeir Egill ok Erlingr; þeir váru ágætir menn. Vémundr hét merkismaðr Hálfs konungs; fjórir menn fylgdu honum ór Hörðalandi. Þá var leitat um ellifu fylki; fengust þar tólf menn. Þar váru brœðr tveir Haukr ok Valr, Styrr hinn sterki, Dagr hinn prúði, Börkr ok Brynjólfr, Bölverkr ok Haki, Hringr ok Hálfdan, Stari ok Steingrimr, Stúfr ok Gauti Bárðr ok Björn. Þeir váru tuttugu ok þrír er þeir ýttu. Hit fyrsta kveld, er þeir lögðu til hafnar, þá var regn mikit; þá bað Steinn tjalda. Konungr svarar: „Viltu enn húsa sem heima?“ Síðan kölluðu þeir hann Innstein. Enn um daginn eftir røru þeir fyrir andnes eitt í hvössu veðri; maðr stóð á nesinu, ok bað fars; konungr bað hann standa á stýristöngu til kvelds; hann

kvað þat vel mælt ok kvað sér þá þykkja skipat nær konunginum; svá var gert; þessi maðr var Steinn Gunnlaðarson hinn yngri; hann var síðan kallaðr Útsteinn. Mart var gert til varnaðar þeira lögum fyrir kapps sakir; þat var eitt, at engi þeira skyldi hafa lengra sverð enn alnar, svá skyldi nær ganga; þeir létu gera söx til þess, at þá skyldi höggin stœrri; engi þeira hafði minna afl enn tólf meðalmenn; aldri hertóku þeir konur né börn; engi skyldi sár binda fyrr enn at jafnlengd annars dags; við øngum var þeim tekit, er minni var at afli eða hreysti enn nú var sagt. Þeir herjuðu víða um lönd ok höfðu jafnan sigr. Hálfr konungr var átján sumr í hernaði. Þat var siðr þeira, at liggja jafnan fyrir andnesjum; þat var annarr siðr þeira, at tjalda aldri á skipum ok aldri hálsa segl fyrir ofviðri. Þeir váru kallaðir Hálfsrekkar, ok hafði hann aldri fleiri á skipi enn sex tigi.

XI. Hálfr konungr fór til ríkis síns ór hernaði; þeir fengu storm mikinn í hafi; skip þeira varð ekki ausit; þá var þat ráðs tekit at hluta menn fyrir borð, enn þess þurfti eigi, því at hverr bauð sínum félaga fyrir borð at fara; enn er þeir stigu fyrir borð, þá mæltu þeir: „Strálaust er fyrir stokkum“. Enn er Hálfr konungr kom til Hörðalands, þá fór Ásmundr konungr á fund hans ok gerðist hans maðr ok sór honum eiða ok bauð honum til veizlu ok hálfu liði hans. Enn annan morgin, er konungr bjóst ok sagði, at helmingr liðs skyldi eftir verða á skipum, kvað Innsteinn:

„Upp mundum vér
allir ganga
skatna beztir
af skipum várum,
láta brenna
bragninga sveit
ok Ásmundar lið
aldri týna“.

Konungr kvað:

„Vér skulum hálfir
herjar þessa
sáttir sœkja
frá sjó neðan;
Ásmundr hefir
oss um boðna
hringa rauða,
þá er hafa viljum“.

Innsteinn kvað:

„Sérattu allan
Ásmundar hug,
hefir fylkir sá
flærð í brjósti;
mundir þú, þengill!
ef vér því réðim,
mági þínum
mjök lítt trúa“.

Konungr kvað:

„Ásmundr hefir
oss um unnit
margar trygðir,
sem menn vitu;
manat góðr konungr
ganga á sáttir,
né gramr annan
í griðum væla“.

Innsteinn kvað:

„Þér er orðinn
Óðinn til gramr,
er þú Ásmundi
allvel trúir;
hann man alla
oss um væla,
nema þú víti
viðsjár fáir“.

Konungr kvað:

„Æ lystir þik
æðru at mæla,
manat sá konungr
sáttir rjúfa;
gull eigum þar
ok gørsimar,
hringa rauða,
frá hans búm“.

Innsteinn kvað:

„Hálfr! dreymdi mik,
— hygðu at slíku! —
at logi léki
um liði váru;
ilt væri þar
ór at leysask;
hvat kveðr þú, þengill!
þann draum vita?“

Konungr kvað:

„Gefa man ek hverjum
hjálm [gullroðinn]
frœknra drengja,
er fylgja mér;
þat man at líta,
sem logi brenni
skjöldungs liði
of skarar fjöllum“.

Innsteinn kvað:

„Enn dreymdi mik
öðru sinni:
hugðak á öxlum
elda brenna;
gruna tek ek nökkut,
at þat gott ne viti;
hvat kveðr þú, þengill!
þann draum vita?“

Konungr kvað:

„Hrynja um herðar
þeim, er hamalt fylkja,
grams verðungu
gyldar brynjur;
þat man á öxlum
öðlings vinum
ljóst at líta
sem logi brenni.

Innsteinn kvað:

„Þat dreymdi mik
þriðja sinni,
at vér í kaf niðr
komnir værim;
eiga man allstórt
um at væla;
hvat kveðr þú, þengill!
þann draum vita?“

Konungr kvað:

„Fullangt er sjá
fíflskapr taliðr,
vera kveð ek ekki
undir slíku;
segðu øngva,
svá at heyri,
drauma þína
í degi síðan!“

Innsteinn kvað:

„Hlýði Hrókar,
hersis konir[1],
orðum mínum,
Útsteinn þriði:
göngum allir
upp frá ströndu,
kunnum ekki
konungs málum“.[2]

Útsteinn kvað:

„Konung látum vér
keppinn ráða
fyrir fólki
um farir várar;
hættum bróðir!
svá hánum líki,
fjörvi okkru
með frömum vísi“.

Innsteinn kvað:

„Hlýtt hefir fylkir
í förum úti
mínum ráðum
mörgu sinni;
nú kveð ek øngu,
er ek mæli,
hlýða vilja,
síz hingat kómum“.

XII. Hálfr konungr gekk upp til bœjar Ásmundar konungs með helming liðs síns; þar var fyrir fjölmenni mikit; veizla var kappsamleg, ok drykkr svá sterkr, at Hálfsrekkar sofnuðu fast. Ásmundr konungr ok hirðin lögðu eld í höllina. Enn sá er fyrst vaknaði

1) ok herkonungr *skb.*
2) mál um þat *skb.*

af Hálfsrekkum, sá höllina nær fulla af reyk. Hann kvað:

„Rýkr um hauka
í höll konungs“.

Síðan lagðist hann niðr ok svaf. Þá vaknaði annarr ok sá at höllin logaði ok kvað:

„Ván er at drjúpi
vax af söxum“.

Sá lagðist niðr. Þá vaknaði Innsteinn; hann kvað:

„Mál er gulli
ok gørsimum
hjálmum skifta
með Hálfsrekkum.

Hins fýsumk nú,
at Hálfr vaki;
erat af eklu
eldar kyndir;
áttu, menbrjótr!
mági þínum
grimmlunduðum
gjafir at launa“.

Ok þá vaknaði Hálfr konungr, hann stóð upp ok vakti liðit ok bað þá vápnast:

„Hrindum heilir
hallar bjóri!
nú taka súlur
í sundr þoka;
æ man uppi,
meðan öld lifir,
Hálfsrekka för
til hertoga.

Hart skulum ganga
ok hliða ekki við,

verðr vísis lið
at vega með söxum;
þeir skulu sjálfir
á sér bera
blóðgar benjar
áðr braki létti.

Snúizk snarlega,
snyrtidrengir!
út ór eldi
með auðbrota;
engi er ýta
sá er æ lifir;
manat baugbroti
við bana kvíða".

Þeir hlupu þá á veggina, svá at af gengu nafarnar af timbrstokkunum[1].

XIII. Svá er sagt, at Hálfr konungr ok Hálfsrekkar kœmizt út ór eldinum ok Hálfr konungr felli fyrir ofrefli liðs ok sveit hans. Innsteinn kvað er konungr var fallinn:

„Hér sák alla
einum fylgja
jafnrösklega
öðlings syni;
hittumk heilir,
þá heðan líðum;
erat léttara
líf enn dauði".

Þá kómu Hálfsrekkar til orrostu, þeir sem við skip höfðu verit. Þar fell mikill hlutr Hálfsrekka. Orrost-

1) Hér er nokkuð breytt röð málsgreina frá orðunum: 'Enn er sá er fyrst vaknaði af Hálfsrekkum sá höllina nær fulla af reyk', svo og röð vísnanna. Er í því fylgt Bugges útgáfu.

an helzt alt til nætr áðr Innsteinn fell. Innsteinn kvað:

„Hrókr er fallinn
með hertoga,
frœkn at fótum
fólks oddvita;
eigum Óðni
ilt at gjalda,
er hann slíkan konung
sigri rænti.

Ek hefi úti
átján sumur
fylgt fullhuga
flein at rjóða;
skalk eigi annan
eiga drottin
gunnar gjarnan,
né gamall verða.

Hér man Innsteinn
til jarðar hníga,
horskr at höfði
hers oddvita;
þat munu seggir
at sögum gøra,
at Hálfr konungr
hlæjandi dó“.

XIV. Gunnlöð fór til valsins um nóttina at leita sona sinna; hon fann Innstein dauðan, enn Útstein særðan til ólífis ok Bárð ok Björn. Hon ók þeim til bœjar, ok grœddi þá á laun ok sendi þá síðan suðr til Svíþjóðar; fóru þeir Björn ok Bárðr á fund Sölva konungs, móðurbróður Hálfs konungs, enn Útsteinn fór til Danmerkr til Eysteins konungs, frœnda síns. Hrókr hinn svarti hafði mörg sár ok stór; hann gekk um nóttina frá orrostu ok kom til kotbónda eins, er Skóg-

karl hét; þar var hann ok váru bundin sár hans; karl flutti hann norðr í Sogn til Geirmundar hersis, föðurbróður síns; þar var hann grœddr á laun ok fór um haustit til Upplanda ok austr til Gautlands; hann kom til Haka konungs á Skáney ok var með honum um vetrinn.

XV. Útsteinn var með Eysteini konungi. Úlfr hinn rauði hét ráðgjafi Eysteins konungs; hann átti átta sonu, ok váru þeir allir hinir mestu kappar ok öfundsamir; þeir váru illa til Útsteins, ok sló með þeim í kappmæli við drykkju. Hitt var fyrr, at Útsteinn sagði frá falli Hálfs konungs; hann kvað þá:

„Hitt hlœgir mik
helzt í máli:
manat[1] Ásmundi
öll vá sofa;
þrír eru fallnir
af því liði,
Eynefs synir,
enn einn lifir“.

Útsteinn kvað, er Úlfr jafnaði sér við hann ok eggjaði hann:

„Upp skulum rísa,
út skulum ganga,
ok rammlega
randir knýja;
hygg ek und hjálmum
hingat komnar
til Danmerkr
dísir várar“.

Úlfr kvað:

„Yðr munu dauðar
dísir allar,

1) man eigi *skb.*

heill kveð ek horfna
frá Hálfs rekkum;
dreymdi mik í morgin,
at megir várir
øfri yrði,
hvars ér mœttizk".

Útsteinn kvað:

„Sigrs væntik mér
sýnu betra,
enn Úlfr vili
œskja Steini;
yðrum man sonum
at sverðtogi
hauss um höggvinn,
enn háls roðinn".

Úlfr kvað:

„Munu þeir øfri verða
Úlfs synir:
Oddr ok Örnólfr,
Áti hinn svarti,
Börkr ok Brynjólfr,
Búi, Harðskafi,
Rauðr hinn rammi,
ef þú reynir til".

Útsteinn kvað:

„Mundit Steini
með Stara þykkja
ógn at etja
við Úlfs sonu,
því at eigi var
órum bróður
við dritmenni títt
dramb at setja.

Þóttit Hrókum
né Hálfdani,
raun at berjask
við ragmenni,
þá er vér fjórir
falla létum
átta jarla
fyr Annisnesi.

Fari Úlfs synir
út at berjask,
átta drengir,
við eitt höfuð!
manat støkkva,
þó Steinn hafi
fæ̨ra nøkkvi
í flokki lið.

Hálfr, dreymdi mik,
hvatti, at ek berðumk,
ok kvazk mér frœkn konungr
fylgja skyldu;
— hefir mér gramr
verit góðr í draumi—,
hvars vér orrostu
eiga skyldim".

Þá gengu þeir Úlfs synir ok Útsteinn út ok börðust. Hann drap alla Úlfs sonu ok gekk síðan inn fyrir konung ok kvað:

„Nú emk inn kominn
Úlfi at segja,
at hans synir
höggnir liggja,
nú fari, Eysteinn!
ef ér vilið,
fleiri at freista
við fleina við".

Eysteinn kvað:

„Sjálft man letja
slíks at freista,
Hálfs eru rekkar
hverjum meiri,
þik veit ek manna
miklu fremstan,
einn snjallastan,
er þú átta vátt“.

Útsteinn kvað:

„Alla mundak
Eysteins liða
sverði beita
at sömu hófi,
ef ek mér þarfir
þess verks sæi,
eða ilt með oss
áðr um væri.

Magni fýsi engi
við mik at deila,
því at mér var ungum
aldr skapaðr;
ek hefi hjarta
hart í brjósti,
* síz mér í œsku
Óðinn framdi“.

XVI. Hrókr hinn svarti var með Haka konungi; dóttir Haka konungs var Brynhildr. Sveinn hinn sigrsæli hét sá konungr, er beðit hafði Brynhildar, enn Haki konungr synjaði; Sveinn strengdi heit, að verða bani þess manns, er ætti Brynhildi, ok svá föður hennar. Heðinn hét jarl Haka konungs, enn Vífill son hans; hann bað Brynhildar, ok var honum heitit, ef hann verði land fyrir Sveini. Hrókr hinn svarti var þar ekki kendr, ok var hann í engum metnaði ok sat í gestasæti. Þat var einn dag, at hirðin fór á dýraveiðar, enn konur á hnetskóg; Brynhildr konungsdóttir sá, hvar maðr stórr stóð við eik eina; hon heyrði at hann kvað:

„Nú man segja
sonr Hámundar,
hvert øðli var
okkart brœðra:
minn var faðir
miklu fremri,
haukr gørr at hug,
enn Haki yðvarr.

Vildi engi
við Vífil jafnask,
þó at Hámundar
hjarðar gætti;
sák øngvan þar
svínahirði
huglausara
enn Heðins arfa.

Mín var æfi
miklu œðri,
þá er vér Hálfi konungi
horskum fylgdum;
bárum allir
eitt ráð saman,
ok herjuðum
hvert land yfir.

Höfðum vér allir
haukmanna lund[1],
hvars fróðhugaðr
frama kostaði;
gengum vér í gøgnum
með grá hjálma
fullstór öll
fólklönd níu.

Hálf sá ek höggva
höndum báðum,
hafði eigi hilmir
hlífskjöld fyr sér;
finnrat maðr,
þó fari víða,
hæfra hjarta
ok hugprúðara.

Mæla virðar,
þeir er vitu eigi,
at Hálfs frami
heimsku sætti;
kann eigi sá
konung háleygskan,
er heimsku þrótt
hánum eignaði.

Baðat hann við dauða
drengi kvíða,
né æðruorð
ekki mæla;
engi skyldi
jöfri fylgja,
nema forlögum
fylkis heldi.

Skyldi eigi stynja,
þó at stór hlyti
sár í sóknum
siklings vinir,
né benjar sér
binda láta,
fyrr enn annars dags
jafnlengd kœmi.

Baðat hann í her
höftu græta,
né manns konu
mein at vinna;
mey bað hann hverja
mundi kaupa,
fögru gulli
at föður ráði.

Várut svá margir
menn á skeiðum,
at vér á flótta
fyrir heldim,
þó at miklu lið
minna hefðim,
svá at ellifu
einum gegndi.

Höfðum vér allir
hinn øfra hlut,
hvars Hildar [él]
hlífar knúði;
einn vissak
jafnsnjallan gram:

1) lið *skb.*

Sigurð konung
at sölum Gjúka.

Margir váru
menn á skeiðum
góðir ok frœknir
með gram sjálfum:
Börkr ok Brynjólfr,
Bölverkr ok Haki,
Egill ok Erlingr
Ásláks synir.

Mest váru mér
manna hugðir
Hrókr, bróðir minn,
ok Hálfr konungr,
Styrr hinn sterki
ok Steinar báðir[1],
snarráðir menn,
synir Gunnlaðar.

Hringr ok Hálfdanr,
haukar báðir,
réttir dómendr[2],
Dagr hinn prúði,
Stari ok Steingrímr,
Stúfr ok Gauti;
finnr þú aldri
fríðari drengi.

Valr ok Haukr
í víkingu
báðir frœknir,
buðlungs vinir;
fáir mundu þeim
fylkis rekkum
hæfri þykkja
ór Haka veldi.

Hvergi þóttak
í því liði
* oft aukvisi
ættar minnar;
mik kváðu þeir
mann snarpastan,
því at hverr öðrum
hróðrs leitaði.

Vé bar Vémundr,
er vega þorði,
Björn ok Bárðr[3],
fyr buðlungi;
fylkti sínu
sá framlegast
lofðungr liði,
meðan lifa mátti.

Naut eigi svá
aldrs sem skyldi.
frœkn landreki
við frama dáðir;
tólf vetra nam
tiggi at herja,
enn þá var þengill
þrítugr, er dó.

Slíkt kennir mér
at sofa lítit
marga grímu
ok mjök vaka,
er bróðir minn
brenna skyldi

1) 'Styrr ok Steinar sterkir báðir' *skb.*
2) Hér á eftir hefir *skb.* 'Dana þjóðar' sem getr varla verið rétt.
3) Bersi *skb.*

kvikr í eldi
með konungs rekkum.

Sá hefir dagr um mik
daprastr komit
miklu í heimi,
svá at menn vitu;
una þykkjumk vér
aldri síðan,
at fylgja máttuma
frændum hollum[1].

Alls mundi mér
angs léttara,
ef ek Hálfs konungs
hefna mættak
svá at Ásmundi
eggfránum hjör
* bana baugspjót
brjóst raufaðak.

Hefnt man verða
Hálfs hins frœkna,
því at þeir göfgan gram
í griðum væltu;
olli morði
ok mannskaða
Ásmundr konungr
illu heilli.

Þá man reyna
ok raun gefa,
ef við Svein komum
saman í rómu,
hvárir í vígi
verða hæfri,
Hámundar burr
eða Haka þegnar.

Segik svá kveðit
snotru vífi,
at ek Brynhildar
biðja mundak,
ef vita þættumk,
at vildi hon
Hróki unna
Hámundar bur.

Ván væri mér
vitra manna,
snarpra seggja,
ef vér saman ættim;
því at ek fannkat mey
margsvinnari
hvergi landa
enn Haka dóttur.

Fann ek aldri,
þó hefik farit víða,
hugþekkri mey
enn Haka dóttur,
hon er at öllu
sem ek œskja man[2].

Hér þykkik nú
í Haka veldi
hornungr vera
hverrar þjóðar;
allir eigu
innar at sitja
Haka gumar
enn Hálfsrekkar.

Brynhildr, dóttir Haka konungs, sagði föður sínum

1) frœðum *skb.*

2) Þessi vísa ætlar Bugge að sé eigi upphaflega rituð með sögunni.

þat, er hon hafði heyrt, ok kvað þar mundu kominn einn af Hálfsrekkum; enn er konungr vissi þat, þá leiddi hann Hrók til sætis í öndugi, ok var hann þá í hinum mesta kærleik við konung. Hrókr hinn svarti fekk Brynhildar, dóttur Haka konungs. Eftir um várit fór Hrókr með her í móti Sveini hinum sigrsæla, ok áttu þeir orrostu; þar fell Sveinn, enn Hrókr kom aftr með sigri til Haka konungs. Eftir um sumarit höfðu þeir her úti Sölvi konungr ok Haki konungr ok Hrókr hinn svarti, Eysteinn konungr ok Útsteinn með honum; þeir fóru til Noregs, áttu orrostu við Ásmund konung ok feldu hann. Hjörr hét son Hálfs konungs, er þá var konungr yfir Hörðalandi. Hrókr ok Útsteinn váru lengi síðan í víkingu, ok váru hinir mestu ágætismenn. Dóttir Hróks hins svarta ok Brynhildar var Gunnlöð, móðir Hrómundar Gripssonar.

XVII. Hjörr konungr Hálfsson átti Hagnýju, dóttur Haka konungs Hámundarsonar. Hjörr konungr fór í konungastefnu; enn meðan fæddi Hagný tvá sonu, ok váru svartir ok furðu ljótir, ok hét annarr Hámundr, enn annarr Geirmundr. Þá fæddi ambátt ok son, ok hét Leifr; hann var hinn fríðasti; drotning keypti um sonu við ambátt ok færði þann konungi. Konungr fór enn annat sinn í leiðangr; þá váru sveinarnir þrévetrir. Leifr gugnaði svá sem á aldr hans leið; enn Hámundr ok Geirmundr váru geysimiklir ok orðvísir. Bragi skáld kom þar at heimboði. Þat var einn dag at karlar allir fóru á veiðiskóg, enn konur á hnetskóg, ok var ekki heima manna í höllinni, nema Bragi sat í öndugi, enn drotning leyndist þar ok var hulin klæðum. Leifr sat í hásæti ok lék sér at gulli, enn Hámundr ok Geirmundr váru í hálminum niðr á gólfinu; þá fóru þeir til Leifs ok skúfuðu honum ór sætinu, ok tóku þeir af

honum gullit alt; hann grét þá. Þá stóð Bragi upp ok gekk þar til, er drotning lá, ok drap staf ofan á klæðin og kvað:

„Tveir 'ro inni
trúik vel báðum,
Hámundr ok Geirmundr
Hjörvi bornir,
enn Leifr þriði
Loðhattarsonr;
fœðat þú þann, kona!
fáir munu verri".

Síðan skifti Hagný aftr sveinunum við ambátt; enn er Hjörr konungr kom heim, þá bar hon sveinana til hans ok sagði, at þeir váru hans synir. Konungr svarar: „Ber í brott!" sagði hann, „eigi sá ek slík heljarskinn"; þeir váru báðir svá kallaðir síðan. Þeir váru miklir afreksmenn at afli, ok mikil ætt er frá þeim komin á Íslandi. Þórir á Espihóli var son Hámundar; þaðan eru komnir Esphælingar. Geirmundr heljarskinn nam Meðalfellsströnd í Breiðafirði; Yri hét dóttir hans, ok er þaðan mikil ætt komin.

1) 'fœddir eigi þú þann mög, kona' *skb.* Hér leiðrétt eftir Landnámu og Sturlungu.

Af Upplendinga konungum.

Óláfr son
Vermaland;
fœddr í Ves
Saxi hét son
var Gauthild
var son Gau
Gautland er
dóttir Óláfs
þá er Ívarr
ok Svíaríki,
er útlaga u
um Væni, o
uð, ok köll
Óláf trételg
hans hét S
fyrstr ruddi
hét annarr
konungr í V
fœddr upp
hann var k
í Sóleyjum

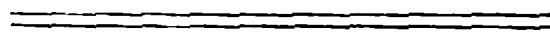
Af Upplendinga konungum.

Óláfr son Ingjalds konungs illráða af Svíaríki ruddi Vermaland; hann var kallaðr Óláfr trételgja; hann var fœddr í Vestra-Gautlandi með þeim manni, er Bófi hét; Saxi hét son Bófa, er kallaðr var flettir; móðir Óláfs var Gauthildr snót, dóttir Algauta konungs, enn hann var son Gautreks konungs ens milda, sonar Gauts, er Gautland er við kent; Álöf var móðir Gauthildar, dóttir Óláfs konungs skygna, konungs af Næríki. Enn þá er Ívarr víðfaðmi hafði lagt undir sik alt Danaveldi ok Svíaríki, þá flýði Óláfr ok mikill fjöldi þeira manna, er útlaga urðu fyrir Ívari konungi. Þeir fara norðr um Væni, ok ruddu þar markir ok bygðu þar stór heruð, ok kölluðu þat Vermaland, ok kölluðu Svíar því Óláf trételgju, ok var hann þar konungr til elli. Kona hans hét Sölva; hon var systir Sölva ens gamla, er fyrstr ruddi Sóleyjar. Óláfr ok Sölva áttu tvá syni; hét annarr Ingjaldr enn annarr Hálfdan. Íngjaldr var konungr í Vermalandi eftir föður sinn; enn Hálfdan var fœddr upp í Sóleyjum með Sölva móðurbróður sínum; hann var kallaðr Hálfdan hvítbein; hann var konungr í Sóleyjum eftir Sölva konung; hann fékk Ásu, dóttur

Eysteinn konungs illráða af Heið; sá Eysteinn lagði undir sik Eynafylki í Þróndheimi, ok fekk þeim til konungs þar hund sinn, er Sórr hét; við hann er kendr Sórshaugr; þau Hálfdan ok Ása áttu tvá syni, Eystein ok Guðrøð. Hálfdan hvítbein eignaðist Raumaríki ok mikit af Heiðmörk; hann varð sóttdauðr á Þotni ok var hann fluttr á Heiðmörk ok heygðr þar.

II. Guðrøðr son Hálfdanar var konungr á Heiðmörk eftir föður sinn; hans son var Helgi, faðir Ingjalds, föður Óláfs hvíta, er átti Unni ena djúpúðgu, dóttur Ketils flatnefs; þeira son var Þorsteinn rauðr, er jarl var í Skotlandi ok fell þar. Eysteinn son Hálfdanar hvítbeins var konungr á Raumaríki; hann átti dóttur Eiríks Agnarssonar, er konungr var á Vestfold. Eiríkr átti engan son; Agnarr faðir Eiríks var son Sigtryggs konungs af Vindli. Eysteinn konungr fell fyrir borð, ok sló hann beitiás í sundi einu mjóvu. Hálfdan hét son hans, er konungdóm tók eftir hann; gerðist hann ríkr maðr ok hermaðr mikill; hann gaf gull í mála hirð sinni svá mikit sem aðrir menn gátu silfr, enn hann tímdi eigi at gefa mönnum sínum mat, því var hann kallaðr Hálfdan enn mildi ok enn matarilli; hann átti Lifu, dóttur Dags konungs af Vestmörum; hann var sóttdauðr á Vestfold, ok er hann þar heygðr. Guðrøðr hét son þeira, er konungdóm tók eftir föður sinn; hann var kallaðr Guðrøðr enn göfugláti; hann átti Ásu, dóttur Haralds konungs granrauða, er konungr var á Ögðum; þau áttu tvá sonu; hét annarr Hálfdan enn annarr Óláfr. Guðrøðr enn göfugláti var drepinn á Geirstöðum á Vestfold, svá at hann var lagðr með kesju, er hann gekk af skipi sínu í Stíflusundi seint um kveldit; hafði Ása kona hans eggjat mann til at drepa hann, því at Guðrøðr konungr hafði áðr drepa látit Harald konung föður

hennar ok Gyrð son hans. Guðrøðr konungr hafði fyrr átt dóttur Alfarins af Álfheimum, ok hafði heiman með henni hálfa Vingulmörk; þeira son var Óláfr; hann var þá tulltíða er faðir hans fell, ok tók hann þá konungdóm eftir föður sinn; hann var allra manna mestr ok sterkastr ok fríðastr sýnum; hann var kallaðr Óláfr Geirstaðaálfr. Ása en stórráða fór norðr á Agðir með Hálfdan son sinn; hann var þá vetrgamall, ok helt hon þá því ríki, er faðir hennar hafði átt. Hálfdan vóx upp meðr Ásu móður sinni, ok var hann brátt mikill maðr ok sterkr ok svartr á hár, ok því var hann kallaðr Hálfdan svarti. Eftir fall Guðrøðar konungs tók Tólfgeirr konungr undir sik Vingulmörk, ok setti þar yfir son sinn, er kallaðr var Gandálfr; þeir feðgar eignuðust mestan hluta Raumaríkis. Enn Eysteinn konungr son Högna Eysteinssonar ens ríka ok ens illráða, lagði þá undir sik alla Heiðmörk ok Sóleyjar, enn Óláfr Geirstaðaálfr hafði Grenland ok Vestfold; hann Óláfr andaðist af fótarverk á Geirstöðum, ok er þar heygðr; son hans var Rögnvaldr, er kallaðr var heiðum-hærri; hann var konungr á Grenlandi eftir föður sinn; um hann orti Þjóðólfr hvinverski Ynglingatal, ok segir þar frá þeim konungum, er komnir vóru frá Yngvi-Frey í Svíþjóð, ok af hans nafni eru Ynglingar kallaðir.

Þorsteins sa

Þorsteins saga Víkingssonar.

Hér hefir upp sög

Þat er upphaf þessa
heitit. Hann réð fyrir
Logi var stœrri ok st
landi; var lengt nafn
honum tók landit nafn,
var allra manna fríðas
í ætt sína, því hann v
dóttur Gríms ór Grímsg
er þá vóru kallaðir fy
var hinn mesti berserkr
hins gamla; hann réð
tveggja; þær tóku naf
hvórtveggi; var sú köll
við land Gauta konung
sú var kölluð Raumelf
var við Raum konung;
Þat vóru kallaðir Álfh
enn þat fólk er alt
vóru þat fríðari menn

Hér hefir upp sögu Þorsteins Víkingssonar.

Þat er upphaf þessarar sögu, at Logi hefir konungr heitit. Hann réð fyrir því landi, er norðr er af Noregi. Logi var stœrri ok sterkari enn nokkur annarr í því landi; var lengt nafn hans ok var kallaðr Hálogi; af honum tók landit nafn, ok var kallat Hálogaland. Logi var allra manna fríðastr; brá honum um afl ok vöxt í ætt sína, því hann var risakyns. Hann átti Glöð, dóttur Gríms ór Grímsgörðum norðan ór Jötunheimum, er þá vóru kallaðir fyrir norðan í Elivógum. Grímr var hinn mesti berserkr. Hann átti Alvöru, systur Álfs hins gamla; hann réð fyrir því ríki, er liggr í milli á tveggja; þær tóku nafn af honum, ok var kölluð elfr hvórtveggi; var sú kölluð Gautelfr, er fyrir sunnan var við land Gauta konungs ok skildi við Gautland; enn sú var kölluð Raumelfr, er fyrir norðan var ok kend var við Raum konung; ríki þat var kallat Raumaríki. Þat vóru kallaðir Álfheimar, er Álfr konungr réð fyrir, enn þat fólk er alt álfakyns, er af honum er komit; vóru þat fríðari menn enn aðrar þjóðir næst risafólki.

Álfr konungr átti Bryngerði dóttur Raums konungs af Raumaríki; hon var stór kona enn ekki væn, því Raumr konungr var ljótr; er þat kallat, at þeir menn sé miklir raumar, sem ljótir eru ok stórir. Hálogi konungr átti tvær dœtr við Glöð drotningu sinni; hét önnur Eisa, enn önnur Eimyrja; þær vóru fríðari meyjar enn nokkurar aðrar í því landi; þær áttu til þess kyn, svá var faðir þeira ok móðir; enn sakir þess at eldr ok ljós birtir þar sem áðr er myrkt, tóku þessir hlutir nafn af fyrrgreindu fólki. Jarlar tveir vóru með Háloga; hét annarr Vífill enn annarr Véseti; þeir vóru báðir miklir menn ok sterkir; þeir vörðu land konungs. Þat var einn dag, at jarlarnir gengu fyrir konung, ok bað Vífill Eimyrju enn Véseti Eisu; konungr synjaði þeim báðum; þeir urðu við þat mjök reiðir, svá at litlu síðar tóku þeir þær í burt, ok stukku ór landi ok firðust fund hans, því hann gerði þá útlæga af ríki sínu, ok lét hann gera til þess galdra at þeir yrði þar aldri innlenzkir, ok lagði hann á, at þeira ættmenn yrði jafnan útlægir af sínum eignum. Véseti settist í ey þá eðr hólm, er kallaðr er Borgundarhólmr; (hann var) faðir Búa ok Sigurðar kápu. Vífill sigldi austr lengra, ok settist í þá ey, er Vífilsey heitir; hann átti son við Eimyrju konu sinni, er Víkingr hét; hann var snemma mikill vexti ok sterkari enn aðrir menn.

II. Hringr hét konungr; hann var fylkiskonungr í Svíaveldi; hann átti drotningu ok eina dóttur barna, er Húnvör hét; hon var allra kvenna fríðust ok bezt ment; hon helt skemmu mikla ok kvenna sveit. Sú hét Ingibjörg, er næst henni gekk, dóttir Herfinns jarls af Ullarakri. Þat töluðu flestir menn, at Ingibjörgu skorti ekki við konungs dóttur, nema burði ok speki, því þat bar hon yfir hvern mann þar í landi. Margir

konungar ok konungasynir báðu hennar, ok vísaði hon öllum frá. Ór hófi þótti öllum ganga metnaðr hennar ok ofstopi; töluðu þat ok margir menn, at henni mundi koma nokkur hnekkir; gekk nú svá fram nokkura tíma. Fjall eitt var at baki konungs atsetunni; þat var svá hátt, at þar lágu øngvir manna vegir yfir. Þat var einn dag, at ofan af fjallinu gekk einn maðr, ef mann skyldi kalla; hann var meiri ok illilegri enn menn hefði fyrr séð; hann var líkari jötni enn menskum manni; hann hafði í hendi flein tvíoddaðan; þetta var þann tíma er konungr sat yfir borðum; þessi raumr gekk at hallardyrum ok beiddist inn at ganga, enn dyraverðir synjuðu; sjá lagði til þeira fleininum, ok sinn oddrinn kom fyrir brjóst hvórum, ok svá út um bakit, ok hóf þá báða yfir höfuð sér ok kastar þeim báðum langt á völlinn dauðum; gekk inn síðan ok fyrir hásæti konungs ok mælti: „Með því, Hringr konungr, at ek hefi virt þik svá mikils, at ek hefi sótt yðr heim, þá þykki mér skylt, at þér gerið mitt erindi“. Konungr spyrr, hvat þat væri, eðr hvat hann héti. Hann svarar: „Ek heiti Hárekr járnhauss, er ek son Kols konungs kroppinbaks af Indíalandi, enn erindi mitt er þat, at ek vil at þér gefið í mitt vald dóttur yðra, land ok þegna; munu þat ok flestir kalla, at betr sé standanda ríkit, at ek stýri enn þú afgamall ok mannskaparlauss; enn með því at þér þykkir nokkur mótgerð í því at láta ríkit, þá skal ek þat veita þér í móti, at ganga at eiga dóttur þína Húnvöru, enn ef þér líkar þá eigi, þá mun ek drepa þik enn eiga ríkit ok hafa Húnvöru fyrir frillu“. Konungi þótti nú at höndum kominn vandi mikill, því at alt fólk varð hrygt við tal þeira. Konungr mælti þá: „Mér þykkir ráð, at vit vitum, hverju hon vill svara“. Hárekr kvað sér þat vel líka. Var þá sent

eftir Húnvöru ok þetta var borit upp fyrir henni. Hon mælti: „Vel lízt mér á þenna mann, enn verða þykki mér mega, at mér verðr hann stórr í skapsmunum, enn fullkosta er mér í honum í allan máta, enn þó vil ek at því spyrja, hvárt ekki skal til undanlausnar". „Eigi skal þat", segir Hárekr, „ef konungr vill ganga á hólm við mik at þriggja nátta fresti, eða fá mann fyrir sik, þá skal sá ráða öllum hlutum, er annan fellir á hólmi". „Víst mun þat", segir Húnvör, „at sá mun engi fást, at þik sigri í einvígi, enn þó mun ek því játa". Hárekr snýr síðan út, enn Húnvör fór til skemmu ok grét sárt. Konungr spurði eftir sína menn, hvárt enginn vildi vinna það til ráðahags við dóttur sína, at berjast við Hárek; enn þótt ráðit þætti gott, vildi enginn til vinna, því öllum þótti víss dauðinn; töluðu þat ok margir, at þetta væri henni maklegt, svá mörgum sem hon hefði frá vísat, ok mundi nú lægjast metnaðr hennar, ef hon skyldi eiga Hárek. Eymundr hét þjónustumaðr hennar; hann var henni hollr ok trúr í öllum ráðum; þenna kallaði hon til þegar um daginn, ok mælti: „Ekki mun tjá kyrru fyrir at halda; vil ek senda þik, skaltu taka skip, ok róa til eyjar þeirar, er liggr út undan Ullarakri, er Vífilsey heitir; þar stendr bœr í eynni; þangat skaltu fara, ok koma þar annat kveld um dagsetrs skeið; skaltu ganga inn í bœinn vestri dyr, ok er þú kemr inn muntu sjá roskinn mann hvatlegan ok aldraða konu; ekki mun þar fleira manna; son eiga þau, er Víkingr heitir; hann er nú fimtán vetra, manna gervilegastr; eigi mun hann á vaðbergi vera; annathvárt munum vér þaðan fá leiðrétting mála vórra, ella þykki mér seinlegt um. Láttu ekki sjá þik, (en) ef svá kann til at bera, at þú sjáir hinn þriðja manninn, þá kasta þú þessu bréfi í kné honum ok far síðan

heim". Eymundr bregðr við skjótt ok ferr á skip við tólfta mann ok kemr í Vífilsey, enn gengr einn á land ok til bœjar, ok finnr eldaskálann ok stendr at hurðarbaki; bóndi sitr við eld ok húsfreyja; lízt honum bóndi drengilegr; fölski var fallinn á eldinn, ok sá eigi glögt. Húsfreyja tók til orða: „Þat ætla ek, Vífill minn, at okkr dugi at Víkingr sonr okkar komi fram, því øngvir munu koma í móti, ok er skjótt komit at því, er hólmstefnan á at vera Háreks". „Þat þykki mér (eigi) ráð, Eimyrja", segir hann, „því sonr okkar er ungr ok álitalítill, framgjarn ok óforsjáll; er þat bráðr bani hans, ef hann lætr ginna sik til að berjast við Hárek, enn þó muntu þessu ráða". Litlu síðar spratt upp hurð at baki bónda, ok gekk þar fram maðr furðulega mikill vexti ok settist niðr hjá móður sinni. Eymundr varpaði bréfinu í kné Víking, ok hljóp út síðan ok til skips, ok kom til Húnvarar ok segir sitt erindi. Hon segir at auðna mundi ráða. Víkingr tók bréfit, ok var þar á kveðja konungsdóttur, ok þat með at hann berðist við Hárek járnhaus ok hon mundi ganga með honum. Víkingr brá lit við, ok er Vífill sá þat, þá spurði hann, hvat bréf þat væri; Víkingr sýndi honum bréfit. „Þat vissa ek", segir Vífill, „ok hefði betra verit, at ek hefði ráðit áðan, Eimyrja, eðr hvat ætlar þú til?" Víkingr segir: „Man eigi gott at frelsa konungsdóttur?" Vífill mælti: „Þat er þinn bráðr bani, ef þú berst við Hárek". „Til þess skal hætta", segir Víkingr. „Ekki mun þá verða við gert", segir Vífill, „enn segja má ek þér frá ætt hans ok honum sjálfum".

III. Tírus hinn mikli var konungr yfir Indíalandi; hann var ágætr höfðingi sakir allra hluta; hann átti sér ágæta drotning ok eina dóttur barna, er Tróna hét; hon var allra kvenna fríðust, ólík flestum konum fyrir

sakir vizku; bar hon af öllum konungadœtrum. Þann mann er at nefna til sögunnar, er Kolr hét; mart gott er af honum at segja, þat fyrst, at hann var stórr sem jötunn, ljótr sem fjandinn, ok svá fjölkunnigr, at hann fór í jörðu ok á, ok límdi saman stóð ok stjörnur; hann var svá mikil hamhleypa, at hann brást í ýmsra kvikinda líki, hann fór ýmist með vindum eðr í sjó; hann hafði svá mikinn hring á herðum, at ef hann stóð réttr, bar hærra kryppuna enn höfuðit; hann fór til Indíalands með mikinn her ok feldi Tírus frá landi, enn gekk at eiga Trónam ok tók undir sik land ok þegna ok gerðist konungr yfir; hann átti mörg börn við Trónu, ok brá þeim meir í föður ætt enn móður. Kolr var kallaðr kroppinbakr; hann átti þrjá kostgripi: þat var sverð, svá góðr gripr, at ekki var betra borið í þann tíma; sverðit hét Angrvaðill; annarr gripr var gullhringr, er Glæsir hét; þriði var horn; þat var náttúra drykkjar þess, er í var neðra gólfi, at hverr, sem af drakk, fekk vanheilsu þá, er lepra heitir ok óminni svá mikit, at hann mundi øngvan þann hlut, sem áðr hafði verit, enn ef drukkit var af efra hlut hornsins, þá bœttist þegar. Elzt barn þeira var Björn blátönn; tönn hans var blá at lit, ok stóð hálfrar annarrar alnar fram ór munni hans; oft banaði hann þar með mönnum í bardögum eða þá hann var reiðr; Dís hét dóttir Kols; it þriðja barn þeira hét Hárekr; þá hann var sjau vetra var hann sköllóttr um alt höfuð; hauss hans var svá harðr sem stál, því var hann járnhauss kallaðr; hit fjórða barn þeira hét Ingjaldr; vör hans hin efri var alnar löng frá nefi, því var hann kallaðr Ingjaldr trana. Þat var gaman þeira brœðra, þá þeir vóru heima, at Björn blátönn hjó sem hann gat tönn sinni í haus Háreki bróður sínum ok skaðaði hann ekki. Ekki festi

vopn á vör Ingjalds trönu. Kolr kroppinbakr lét seiða til þess, at ekki vópn skyldi at bana verða öllu hans afsprengi, utan sverðit Angrvaðill; ekki járn bítr þau annat. Enn þá Kolr var fullgamall, dó hann illum dauða. Þá var Tróna vanheil, ok varð léttari ok átti son, er Kolr hét eftir föður sínum; hann var svá líkr föður sínum, sem hann var honum skyldr. Þegar Kolr var vetrgamall, var hann mjök illskiftinn við ungmenni; var hann kallaðr Kolr enn krappi. Dís giftist Jökli járnhrygg; hann var blár berserkr; þau systkin skiftu arfi eftir föður sinn; hlaut Dís hornit, enn Björn blátönn sverðit, Hárekr hringinn, Ingjaldr konungdóm, enn Kolr lausafé. Þrim vetrum eftir dauða Kols konungs giftist Tróna Herfinni jarli, syni Hróðmars konungs af Marseralandi, ok átti son við henni á fyrsta vetri, er Framarr hét; hann var efnilegr ok ólíkr bræðum sínum. „Nú þykki mér svá“, segir Vífill, „at þú hættir eigi lífi þínu undir heljarmann þenna, sem engi bíta járn“. „Eigi skal þat“, segir Víkingr, „til þess skal hætta, hversu er ferr“. Ok er Vífill sér, at honum er alvara í at berjast við Hárek, þá mælti hann: „Enn má ek segja fleira af Kolssonum: vit Véseti höfðum landvörn með Háloga konungi; héldum vit í hernað á sumrum; þat var eitt sinn, at vit mœttum Birni blátönn í Græningjasundi, ok börðumst vér með því móti, at Véseti sló með kylfu sinni á hönd Birni, svá sverðit fellr ór hendi honum, ok náða ek þá sverðinu ok keyrða ek hann í gegn um, ok lét hann svá líf sitt; hefik borit síðan sverðit, ok nú vil ek gefa þér þat, frændi“; hann sótti þá sverðit ok fekk Víking; honum leizt vel á sverðit. Síðan bjóst Víkingr ok fór einn á báti; þann sama dag kom hann til konungs hallar er hólmstefnan átti at vera; var þar alt tvist ok daprt; gekk Víkingr

fyrir konung ok kvaddi hann. Konungr spyrr hann at nafni. Víkingr segir til it sanna. Húnvör sat á aðra hönd konungi. Víkingr spyrr, hvárt hon beiddi hann at koma þar; hon segir þat satt vera. Víkingr spyrr, með hverjum hætti hann skal á hólm ganga við Hárek. Konungr mælti: „Þú skalt eiga dóttur mína með sœmilegum mundi". Þessu játar Víkingr. Fastnar hann sér þá Húnvöru. Þótti flestum sem feigð mundi kalla at Víking, ef hann berðist við Hárek.

IV. Síðan fór Víkingr til hólmsins; fylgdi konungr honum með hirð sinni. Þar kom Hárekr ok spyrr, hverr við sik skyldi berjast. Víkingr gekk fram ok mælti: „Hér er sjá". Hárekr mælti: „Lítilræði þykki mér at fella þik at velli, því ek veit, at þú ert dauðr, ef ek slæ þik með knefa mínum". „Enn ek ætla at þú telir tormerki á að berjast við mik", segir Víkingr, „er þú æðrast er þú sér mik". Hárekr segir: „Eigi er þat, ok þarf ek at forða lífi þínu, er þú vilt sjálfr ganga í opinn munn heljar, ok högg þú fyrri, sem hólmgöngu lög eru til, því at ek hefi einvígi boðit, enn ek mun standa kyrr fyrir á meðan, því óhræddr er ek fyrir því at mik muni þat saka". Víkingr brá nú Angrvaðli, ok (var) því líkt sem elding brygði af honum. Enn er Hárekr sá þat, mælti hann: „Við þik skyldi ek aldri barizt hafa, hefðak vitat, at þú hefðir Angrvaðil haft; er því líkast, at svá fari, sem faðir minn sagði, at vér systkin munum skammlíf verða, nema sá einn er hans nafn bæri; var þat hit mesta slys, er Angrvaðill gekk úr várri ætt". Ok í því hjó Víkingr ofan í haus Háreki ok klauf hann allan at endilöngu, svá sverðit hljóp niðr í jörðina alt at hjöltum; konungs menn œptu þá sigróp mikit. Fór konungr heim til hallar með fagnaði. Var þá um talat, at við brull-

aupi skyldi búast; enn Víkingr sagðist eigi þat vildu: „skal hon sitja í festum þrjá vetr, enn ek skal fara í hernað“. Var nú svá gert, at Víkingr helt ór landi með tveimr skipum, ok tókst þat vel, því hann hafði sigr í hverri orrostu; ok er hann hafði tvó vetr í víking verit, lagði hann um haustit at ey nokkurri; þá var veðr gott ok hiti mikill.

V. Þenna sama dag gengr Víkingr á land einn at skemta sér; hann snýr til skógar; varð honum þá varmt mjök, ok er hann kom í eitt rjóðr fagrt, settist hann niðr, ok sér hvar kona gengr; hon var harðla fögr; hon gekk at honum ok heilsar upp á hann harðla sœmilega, enn hann tók henni vel; þau töluðust við langa stund, ok fór rœða þeira heldr vinsamlega; hann frétti hana at nafni, enn hon kvaðst Sólbjört heita. Hon spyrr, hvárt hann þyrsti ekki, því hann hafði langt gengit til. Víkingr kvað þat eigi vera. Hon tók horn undan yfirhöfn sinni, ok bauð honum at drekka, enn hann tók við ok drakk, ok eftir þat syfjar hann, ok hallast þá í kné Sólbjartar ok svaf. Enn er hann vaknar, var hon öll í burtu; honum var heldr orðit kynlegt við drykkinn; hann hafði hroll mikinn í búknum; veðrit var gustkalt, ok nær mundi hann øngvan hlut, sem áðr hafði verit, enn sízt tll Húnvarar. Fór hann til skips, ok helt í burt; tók hann þá krankleika mikinn ok lagðist í rekkju at sótt þeiri, er líkþrá heitir. Heldu þeir víða fyrir land fram, því þeir vildu hvergi ílendast, enn er hann hafði tólf mánuði legit í þessum sjúkleika, tók mjök at honum at þrengja, ok fellu mörg sár á líkam hans. Þat var einn dag, at þeir lögðu at landi, at þeir sáu sjau skip sigla fyrir höfnina, ok er þeir fundust, spurðu hvórir aðra at nafni. Víkingr sagði til sín, enn sá nefndist Hálfdan, er fyrir var, ok vera Úlfsson.

Hálfdan var stórr maðr ok sterklegr, ok þegar hann veit, hversu háttat er Víking, gekk hann á skip til Víkings ok var þá lítill máttr hans. Hálfdan spyrr, hversu at hefði borizt um mein hans. Víkingr segir alt, sem orðit hafði. Hálfdan svarar: „Þar hefir hamhleypan Dís Kolsdóttir komit við metum sínum; þykki mér seinlegt at rétta sinn hluta á henni, því hon mun þykkjast hafa hefnt Háreks járnhauss bróður síns. Nú vil ek bjóða þér fóstbrœðralag, ok vita hvárt vit getum ekki hefnt á Dísi“. Víkingr svarar: „Øngva vón veit ek mér á því, at fyrir koma Dísi eða Jökli járnhrygg bónda hennar sakir vanmættis míns, enn svá lízt mér á þik, at þó ek væri vel til reika, væri mér þetta vel boðit sakir karlmensku þinnar“. Var þetta nú staðfest, at þeir gerðust nú fóstbrœðr. Hálfdan átti dreka stóran, ok var hann kallaðr Járnbarði; hann var allr járni varðr fyrir ofan sjó, borðhár ok hinn bezti gripr. Ekki höfðu þeir þar lengi verit, áðr þeir fóru burt ok heim í Svafa; minkaði þá mátt Víkings, svá hann gerðist banvænn. Enn er þeir kómu við land, gekk Hálfdan einn frá skipum, þar til hann kom í rjóðr eitt; þar stóð steinn einn stórr; hann gekk at honum ok klappar á með sprota sínum; þar gekk út dvergr sá, er þar átti heima, er Litr hét; þeir vóru vinir miklir; hann heilsar honum blíðlega ok fréttir, hvat at erindum væri. Hálfdan segir: „Nú þykki mér mikit á liggja, fóstri, at þú gerir nú erindi mitt“. „Hvat er þat, fóstri minn“, segir Litr. „Ek vilda at þú næðir horninu góða Dísar Kolsdóttur. „Kosta þú“, segir Litr, „því þat er minn bani, ef ek leita við þat, enn ek fær þat ekki þess heldr, því þú veizt, at ekki tröll er slíkt í veröldinni sem Dís“. „Hér þykki mér á liggja nú“, segir Hálfdan. „Því mun ek þá eigi hætta“, segir Litr, „þótt

ek gefi mitt líf við?" „Vel muntu gera", segir Hálfdan. Skildu þeir þá at sinni; gekk Hálfdan þá til skipa ok dvaldist þar um hríð.

VI. Nú er at segja frá Hringi konungi, at hann sitr í sínu veldi ok Húnvör dóttir hans eftir fall Háreks járnhauss. Þótti öllum þat mikit þrekvirki verit hafa. Þessi tíðindi spurðust til Indíalands, ok þótti Ingjaldi trönu mikit fráfall hans; tók hann at skera upp herör ok sendi um alt landit, ok safnaði múg ok margmenni; margar óþjóðir hafði hann í her sínum, ok stefndi öllum þessum her til Svíþjóðar. Eigi kemr njósn fyrir honum; hann býðr konungi til bardaga. Hann bregðr við skjótt, ok hefir fátt manna, ferr þó til bardaga, ok verða þar skjót umskifti; þar fell Hringr konungr ok öll hans hirð. Enn Ingjaldr tók burt Húnvöru, ok hafði til Indíalands. Jökull járnhryggr leitar at þeim fóstbræðrum ok vill hefna Háreks mágs síns. Nú er þar til at taka, at þeir Víkingr ok Hálfdan eru í Svafa. Þá er liðnar vóru sjau nætr, kemr Litr til móts við Hálfdan ok hefir hornit. Verðr Hálfdan nú glaðr, ok ferr til Víkings, ok þótti flestum þá lítit at honum. Hálfdan dreypir þá á varir honum af hinum efra hlut hornsins; raknar Víkingr þá við, ok er hann tók at magnast, var því líkt, sem hann vaknaði áf svefni; enn svá fell óhreinindi burt af honum, sem hreistr af fiski, þar til er honum batnar dag frá degi, til þess er hann var heill. Þá bjuggust þeir í burt af Svafa, ok heldu norðr fyrir Balagarðs síðu. Sáu þeir þar átján skip ok öll stór, tjölduð svörtum tjöldum. Hálfdan mælti: „Hér trúi ek fyrir liggja Jökull járnhryggr ok hamhleypan kona hans; veit ek eigi, hversu þau Litr hafa skilit; var hann mjök máttlauss; enn nú mun ráð at halda til bardaga; skal bera fjárhlut af skipum, enn grjót í

staðinn“; var nú svá gert; greiddu þeir síðan harðan atróðr ok fréttu, hverir fyrir ætti að ráða. Jökull segir til sín ok spyrr, hverir þeir væri. Hálfdan ok Víkingr segja til sín. Þarf þá eigi at sökum at spyrja. Tóku nú til bardaga; var orrosta hin ákafasta; snøri mannfallinu á þá fóstbrœðr, því Jökull var stórhöggr. Þá réð Víkingr til uppgöngu á dreka Jökuls, ok Hálfdan þar eftir honum; var þá mikit mannfall á drekanum; mœttust þeir Jökull ok Hálfdan ok áttust við vópnaskifti, ok var Jökull sterkari, enn þó kom Hálfdan sverðshöggi á Jökul um þvert bakit, ok beit ekki á; var Jökull þó í øngri brynju, ok í því kom Víkingr at, ok hjó til Jökuls; þat högg kom á öxlina ok leysti frá síðuna ok höndina ok báða fœtrna, enn annan fyrir ofan kné. Fell Jökull þá, ok var eigi dauðr, ok mælti: „Vissa ek þat, er Dís var horfin at heillum, at mikit ilt mundi at baki bera; var þat fyrst, at ófagnaðrinn Litr sveik hana, ok kom þar við metum sínum at stela horninu frá henni, enn meiddi hana, ok liggr hon nú í rekkju af viðreign þeira, enda þœtti mér vón, at hann mundi ekki gott hafa af fengit; mundi eigi svá farit hafa, ef hon hefði verit á fótum; enn þat hlœgir mik, at þit hafið eigi náð Húnvöru konungsdóttur af Ingjaldi trönu mági mínum“. Litlu síðar deyr hann. Var þar þá œpt sigróp ok gefin grið þeim mönnum, er grœðandi vóru. Tóku þeir þar mikit herfang, enn fundu á landi Dísi ódauða at eins af sameign þeira Lits; þeir tóku hana ok drógu belg á höfuð henni og grýttu hana til heljar. Síðan heldu þeir heim í Svafa, ok létu grœða menn sína. Ok þá er þeir vóru búnir með fjögr ok tuttugu skip, öll vel búin at mönnum ok vópnum, lýstu þeir því at þeir ætla at halda til Indíalands.

VII. Ingjaldr trana hefir mikinn viðbúnað; lét

styrkja borgarveggi, ok safnar at sér múg ok margmenni ok illþýði. Þegar þeir fóstbrœðr koma við land, brenna þeir ok herja; var alt hrætt við þá; gera þeir hervirki hit mesta áðr Ingjaldr fréttir; ferr hann nú í móti þeim, ok er þeir fundust, tóku þeir til bardaga. Í øngva þóttust þeir Hálfdan ok Víkingr komit hafa slíka mannraun. Þeir fóstbrœðr dugðu mannlega, enn er á leið bardagann, snøri mannfallinu á Ingjald. Stóð þessi orrosta fjóra daga; þar kom um síðir at Ingjaldr stóð einn upp. Kómu þeir øngu sári á hann, ok nálega þótti þeim hann fara í lofti sem á jörðu. Þar kom um síðir at þeir báru at honum skjöldu ok handtóku hann; var hann þá settr í fjötr, ok bogastrengr á hendr honum; var þá svá myrkt af nótt, at þeim þótti eigi vegandа at honum, enn Víkingr vill eigi náttvíg vega. Þeir hlupu í borgina ok tóku Húnvöru ok Ingibjörgu ok fluttu til skipa ok lágu þar um nóttína, enn um morguninn vóru varðmenn dauðir enn Ingjaldr á burtu, enn járnin lágu eftir óbrotin enn bönd óleyst; ekki sást járnafar á varðmönnum; þótti Ingjaldr hafa sýnt trolldóm sinn. Drógu nú upp segl, ok sigldu í haf ok heim til Svíþjóðar. Lét Víkingr þá búast við brullaupi, ok gekk at eiga Húnvöru. Þá hafði Hálfdan uppi orð sín, ok bað Ingibjargar jarlsdóttur; var þá send orð Herfinni jarli á Ullarakr; enn er jarl kom, tók hann þessu vel; var þat at ráðum gert, at Hálfdan fekk Ingibjargar, ok var þegar við veizlu búizt ok gerr samgangr þeira. Sátu þeir þar um vetrinn. At sumri lögðu þeir í hernað, ok höfðu tíu skip ok herjuðu um Austrveg ok varð gott til fjár ok heldu heim at hausti. Þrjú sumur vóru þeir í hernaði ok heldu heim at vetrum; vóru øngvir menn frœgri enn þeir. Þat var eitt sumar, at þeir heldu til Danmerkr; herjuðu þeir þar ok

lögðu inn á Limafjörð. Þar sáu þeir liggja níu skip, dreka hit tíunda. Þeir lögðu þegar at skipunum ok spyrja, hverr fyrir réði. Hann nefndist Njörfi: „ok á ek at ráða fyrir Upplöndum í Noregi; hefik nú tekit við föðurleifð minni, enn hvert er heiti þeira, er til eru komnir?“ Þeir segja til sín. Hálfdan segir: „Ek mun bjóða yðr kosti tvó sem öðrum víkingum, at þér leggið af fé yðvart, skip ok vópn, enn gangið lausir á land“. Njörfi svarar: „Þat þykki mér harðr kostr; mun ek heldr kjósa at verja fé mitt ok falla með drengskap, ef þess verðr auðit, heldr enn flýja félausum með svívirðing, þótt þér hafið lið meira ok skip fleiri ok stœrri“. Víkingr segir: „Ekki skal hafa ódrengskap við ok leggja at yðr fleirum skipum enn þér hafið, ok skulu hjá liggja fimm vór skip“. Njörfi segir: „Þat er drengilega mælt“. Bjuggust þeir þá til orrostu ok tóku til bardaga ok börðust um stafna á skipum sínum; var þar hin ákafasta sókn, því at Njörfi barðist alldjarflega, enn þeir fóstbrœðr gengu hart fram. Þrjá daga börðust þeir; þóttust menn eigi vita, hvórir sigrast mundu. Víkingr mælti: „Er mikit fé á skipum yðrum?“ Njörfi kvað þat eigi vera, „því þar sem vér höfum herjat í sumar, hafa bœndr flúit undan með fé sitt; hefir því orðit lítit til fjár“. „Óvitrlegt þykki mér þat“, segir Víkingr, „at berjast ekki nema fyrir kapp eitt ok spilla þar til margs manns blóði, eða viltu at vit gerum félag með okkr?“ „Gott mun mér við þik félag at leggja“, segir Njörfi, „þótt þú sért eigi konungborinn; veit ek at faðir þinn var jarl ok ágætr maðr; vil ek með því fóstbrœðralag binda, at þú heitir jarl enn ek konungr sem vit erum til bornir, hvárt vit erum í mínu ríki eðr öðrum“. Hálfdan þagði hjá, er þeir töluðust við. Víkingr spyrr, því hann væri svá tillagafár. Hálfdan

mælti: „Mér þykkir sem vel sé, þótt þit játið slíku, enn eigi kemr mér þat á óvart, þótt þú kennir nokkurn þunga af einhverjum þeim, er Njörfi er nástœðr; vil ek hér øngvan hlut í eiga, hvárki letja né fýsa“. Var þetta gert, at Njörfi ok Víkingr sættust ok sórust í fóstbrœðralag eftir þvílíkum skildaga, sem áðr var sagt, ok lögðu í hernað um sumarit ok öfluðu mikils fjár ok skildu at hausti. Helt Njörfi til Noregs enn Víkingr til Svíþjóðar; var Hálfdan í ferð með honum. Enn er Víkingr hafði eigi lengi heima verit, tók Húnvör sótt og andaðist. Þau áttu eftir einn son, er Hringr hét; hann óx upp í Svíaveldi, þar til sem hann var fulltíða að aldri, ok varð þar konungr, ok var skammlífr, ok er mart manna frá honum komit. Enn þeir lágu í hernaði hvert sumar, fóstbrœðr, ok urðu frægir ok safna fjölda skipa, svá þeir höfðu fjóra tigi skipa.

VII. Þat er at segja frá Ingjaldi trönu, at hann safnar ógrynni hers, ok leitar at þeim fóstbrœðrum Víkingi ok Hálfdani. Þat var eitt sumar, at þeir fundust í Austrvegi; hafði Ingjaldr fjóra tigi skipa. Slær þar í bardaga; berjast þeir svá, at ekki mátti í milli sjá, hvárir vinna mundu. Um síðir réð Víkingr til uppgöngu á dreka Ingjalds ok Njörfi þegar eftir honum ok Hálfdan, ok ruddust um fast, svá þeir drepa hvern mann eftir annan; þá veðr Ingjaldr aftr eftir drekanum, ok hafði atgeir stóran at vega með. Sóttu þeir fóstbrœðr nú at Ingjaldi, ok var þat lengi dags, at þeir kómu øngvu sári á hann, ok þá er Ingjaldi þótti fast at herða, stökk hann fyrir borð (ok) Njörfi ok Hálfdan eftir honum, ok leggjast hvárir er meira geta. Víkingr létti eigi fyrr enn hann hafði drepit hvern mann á drekanum; síðan hljóp hann í bát ok røri til lands. Ingjaldr lagðist þar til er hann kemst at landi; þá kómu

þeir framan í lágarða Hálfdan ok Njörfi. Ingjaldr greip upp stein ok fleygði til Hálfdanar, enn hann skýtr sér undan í kaf. Njörfi komst á land í því ok Hálfdan í öðrum stað. Sóttu þeir at Ingjaldi í ákafa, ok er þat hafði gengit lengi, þá heyrðu þeir gný mikinn; litu þeir þangat sem þeim heyrðist gnýrinn, enn er þeir litu aftr, var Ingjaldr horfinn, enn í staðinn kominn grimmlegr göltr, ok lét ekki ógert; sótti hann þá at þeim, svá þeir máttu ekki annat gera enn verja sik; ok er þat hafði gengit nokkura stund, snøri göltrinn at Hálfdani, ok greip allan kálfann af vinstra fœti honum; í því kom Víkingr at, ok höggr um þvera burstina á geltinum, svá í sundr tók hrygginn. Sáu þeir, at Ingjaldr lá þar dauðr; tóku þeir síðan eld ok brendu hann upp at köldum kolum; fóru nú til skipa sinna ok binda sár Hálfdanar. Eftir þat halda þeir í burt ok norðr til eyjar þeirar, er Þruma heitir; þar réð fyrir sá maðr er Refill hét, son Mæfils sækonungs; hann átti þá dóttur, er Finna hét; hon var kvenna fríðust ok bezt at sér ger um alla hluti. Hálfdan bað hennar, ok með atgangi Njörfa konungs enn vaskleika Víkings fekk hann þetta ráð. Léttu þeir fóstbrœðr þá hernaði sínum. Settist ok Njörfi konungr at ríki sínu; staðfestist Víkingr þar ok varð jarl hans, enn Hálfdan gerðist hersir ríkr, ok bjó á þeim bœ, er í Vógum hét. Þar var stór fjallvegr í millum, er Víkingr jarl átti fyrir at ráða. Heldu þeir sinni vináttu, meðan þeir lifðu, enn færra var með þeim Hálfdani ok Njörfa.

IX. Sá konungr réð fyrir Firðafylki, er Óláfr hét ok var Eysteinsson, bróðir Önundar, föður Ingjalds illráða; allir vóru þeir ótryggvir ok illir viðrskiftis. Hann átti sér dóttur þá, er Bryngerðr hét; Njörfi fekk hennar ok hafði hana með sér, ok átti við henni níu sonu:

Jökull var elztr þeira brœðra, Óláfr hét annarr, Grímr, Geitir, Teitr, Tyrfingr, Björn, Geir, Grani ok Tóki. Þeir vóru allir efnilegir menn; þó var Jökull langt fyrir þeim um alla atgervi; metnaðarmaðr var hann svá mikill, at honum þótti ekki koma til jafns við sik. Óláfr gekk næst honum um allar íþróttir, enn óeirinn ok ódæll um alt ok ójafnaðarfullr; svá mátti kalla þá alla brœðr, ok vóru miklir menn fyrir sér. Víkingr átti ok níu sonu: Þorsteinn hét hinn elzti son hans, annarr Þórir, Finnr, Úlfr, Steinn, Hrómundr, Finnbogi, Eysteinn ok Þorgeir. Vóru þeir efnilegir menn ok íþróttamenn miklir; þó var Þorsteinn fyrir þeim um alla hluti; hann var manna mestr ok sterkastr, vingóðr ok vinfastr, tryggr ok trúr í öllum hlutum, seinþreyttr til allra vandræða, enn galt grimmlega ef hans var leitat. Varla þóttust menn vita hversdaglega, hvárt honum þótti vel eðr illa, þó mót honum væri gert, enn löngu síðar lét hann sem nýgert væri. Þórir var skjótlyndr ok ákafamaðr hinn mesti, svall honum alt á œði, ef honum var mein gert eðr móti skapi; sást hann ok ekki fyrir, við hverja sem um var at eiga, eðr hvat eftir kom, ok lét þat alt verða fram at ganga, er honum kom í hug at gera. Allra manna var hann fimastr á alla leika ok manna sterkastr; hann gekk næst Þorsteini bróður sínum. Þessir ungu menn óxu upp allir senn í ríkinu. Á fjallveg þeim, er millum var bygða Víkings ok Hálfdanar, var ein gjá furðu djúp; þrjátigi alna var þar yfir gjána, er styzt var; kómust þar øngvir menn yfir ok því vóru øngvir vegir yfir þat fjall. Þat höfðu þeir Njörfi konungr ok Víkingr jarl ok Hálfdan prófat, hversu þeim gekk at hlaupa yfir gjána, ok gekk Víkingr í öllum herklæðum sínum, enn Njörfi bjó sik sem léttlegast til, enn Hálfdan með því einu at Vík-

ingr tœki í móti honum; sátu þeir nú allir um kyrt langan tíma. Rénaði aldri vinátta þeira Víkings jarls ok Njörfa konungs.

X. Þeir Njörfi ok Víkingr gerðust gamlir at aldri; tóku synir þeira mjök at vaxa. Jökull gerðist ofstopamaðr mikill ok óeirinn um alla hluti. Nær var um aldr þeira Njörfasona ok Víkingssona; vóru þá er þessi saga gerðist hinir yngstu tólf vetra, enn þeir Þorsteinn ok Jökull á tvítugs aldri. Þeir lögðu leika með sér Njörfasynir ok Víkingssynir, ok gekk øngu verr Víkingssonum. Á því lék konungssonum mikill metnaðr; (var Jökull) í því, sem öllu öðru, hinn kappsamasti. Var þat auðsét, að Þorsteinn eirði undan í öllum hlutum; ekki varð Þorsteini þat til ámælis. Þorsteinn bar langt af brœðrum sínum ok öllum öðrum, þeim er (menn) til vissu. Hafði Víkingr jarl varat við sonu sína, at þeir skyldi eigi halda til kapps við konungssonu um neina leika, spara heldr afl sitt ok framgirni. Þat var einn dag, at þeir höfðu knattleika, konungssynir ok Víkingssynir; gekk þá enn með miklu kappi fyrir þeim Njörfasonum; hlífðist Þorsteinn þá enn við eftir vanda. Þeim Jökli var skipat saman, enn þeim Óláfi ok Þóri, ok svá hverjum sem aldr hafði til; gekk nú svá um daginn. Þat bar til, at Þórir setti niðr knöttinn svá hart, at hann stökkr yfir Óláf ok kom fjarri niðr; Óláfr reiddist þá ok þótti Þórir gera leik til sín; sótti hann þá knöttinn; enn er hann kom aftr, vóru menn í leysingu, ok ætluðu heim at fara. Óláfr sló þá með knatt-trénu til Þóris, enn er hann sá þat, hljóp hann undir höggit, ok kom í tréit í höfuðit ok sprakk fyrir. Þorsteinn hljóp þá í milli ok fleiri menn aðrir; urðu þeir þá skildir. Jökull mælti: „Eigi mun yðr þetta mikils þykkja vert, þótt Þórir fengi einn hnekkisstikil í

höfuðit". Þórir roðnaði við orð Jökuls, ok skildu við svá búit. Þórir mælti þá: „Mér hafa legit eftir glófar mínir; mun Jökull virða mér til hræzlu, ef ek þori ekki at sœkja þá. Þorsteinn mælti: „Eigi þykki mér þat ráð, at þit Óláfr finnizt". „Fara mun ek sem áðr", segir Þórir, „því þeir eru heim farnir". Þórir gekk þá snúðigt aftr, ok er hann kom aftr á leikvöllinn, vóru þeir allir á burt. Þórir gekk þá heim á veg til hallarinnar; þat var alt jafnsnemma at konungssynir kómu heim til hallarinnar og stóðu undir hallarveggnum. Þórir snaraðist þá at Óláfi ok lagði at honum miðjum með spjóti, svá í gegn um stóð; snørist hann þá á burt ok festu þeir eigi fang á honum. Styrmdu þeir þá yfir Óláfi dauðum, enn Þórir fór til þess er hann fann brœðr sína. Þorsteinn spyrr þá: „Því er blóð á spjóti þínu, frændi?" „Því", segir Þórir, „at ek veit eigi, nema hann Óláfr hafi skeinzt á oddinum". „Þá muntu segja hann dauðan", segir Þorsteinn. „Mér þykkir verða mega", segir Þórir, „þótt Jökull sé atgervismaðr um flest, at þó fái hann eigi grœtt Óláf bróður sinn". „Illa er nú vorðit", segir Þorsteinn, „því ek veit, at föður mínum mislíkar". Enn er þeir kómu heim, var Víkingr jarl úti ok var allfálátr. Hann mælti: „Svá fór sem mik varði um þik, Þórir, at þú mundir mestr ógæfumaðr af öllum mínum sonum; þykkir mér þú nú þat hafa sýnt, er þú hefir vorðit at bana sjálfum konungssyninum". „Þat er nú ráð, faðir, at hjálpa syni þínum, þó hann hafi hrapat í ógiftu; hefir þú nóg brögð til þess; þykki mér þú þat enn sýnt hafa, er þú vissir fyrir víg Óláfs, ok sagði þér þat engi". Víkingr sagði: „Eigi vinn ek þat til lífs Þóris, at rjúfa eiða mína, því at vit Njörfi konungr höfum þat svarit báðir, at hvórr skyldi öðrum trúr ok hollr bæði leynilega ok opinberlega; þat hefir

hann haldit í öllum greinum. Nú vil ek því eigi hafa verr enn hann, at ek haldi stríði í móti honum, því þat var eitt skeið, at mér var Njörfi konungr ekki óástfólgnari enn synir mínir; þarf ok ekki um þat at tala, at ek veiti Þóri øngva hjálp; skal hann ok burt verða ok koma aldri fyrir mín augu“. Þorsteinn mælti: „Því munu vér þá ekki allir í burt fara, brœðr, því at ekki munu vér við Þóri skilja; skal ok eitt yfir okkr ganga“. „Því ræðr þú, frændi“, segir jarl, „enn mikil þykki mér ógifta Þóris, ef þat hlýzt af honum, at ek missi sonu mína alla ok þar með vináttu konungs, er bezt er at sér gerr um alla hluti, ok hér með þat lítils er vert, at ek missi lífit; enn þat eina gleðr mik, at øngvum mun lagit verða at standa yfir þínum höfuðsvörðum, enn þó mun þér nær ekit verða, ok muntu þat alt af Þóri hljóta, enn þó er skaði at honum nokkur fyrir karlmensku sakir. Nú er hér sverð, Þorsteinn frændi, er ek vil gefa þér, er Angrvaðill heitir, ok hefir jafnan fylgt því sigr; þat tók faðir minn af Birni blátönn dauðum; ekki hefik fleira vópna, svá at afbragð sé á, utan kesju forna, er ek tók af Háreki járnhaus, ok veit ek, at hon er øngum manni vópnfœr. Nú ef þú vilt burt fara, Þorsteinn frændi, þá legg ek þat til með þér, at þú farir upp til vaz þess, er heitir Vænir; þar mun standa bátr einn í hrófi, er ek á; far á honum í hólm þann, er liggr í vatninu; þar mun vera í skáli, ok svá mikill kostr ok klæði, at yðr megi nœgja um tólf mánuði; geymið vel bátinn, því at ekki eru fleiri skip í nánd. Síðan skildu þeir feðgar; allir höfðu þeir góð klæði ok herklæði, er faðir þeira hafði fengit þeim áðr þetta varð. Þorsteinn fór ok brœðr hans, þar til er þeir fundu bátinn, røru í hólminn ok fundu

skálann; var þar all-nóg þat er hafa þurfti, ok settust þar um kyrt.

XI. Nú er þar til at taka, at Jökull ok þeir brœðr sögðu víg Óláfs föður sínum: „ok er (eigi) til annat“, segir Jökull, „enn safna liði, fara heim at Víking, ok brenna hann inni ok sonu hans alla, ok væri þó varla fullhefnt Óláfs“. Njörfi segir: „Þat banna ek með öllu, at nokkut mein sé Víking gert, veit ek at þetta eru ekki hans ráð um líf sonar míns; eru hér allir saklausir af nema Þórir; enn við Víkingr höfum svarizt í fóstbrœðralag; hefir hann þat alt bezt haldit; skal ek ok øngvan ófrið efla honum á hendr. Þykki mér Óláfr ekki at bœttari, þótt Þórir sé drepinn ok aukinn svá harmr Víkingi“; fekk Jökull nú øngvan styrk af föður sínum til þessa. Var Óláfr heygðr eftir vanda fornum; tók Jökull þá at halda sveit manna. Njörfi konungr tók fast at eldast, svá at Jökull hafði landvörn at mestu. Þat var einn dag, at tveir menn gengu fyrir Njörfa, ok vóru báðir í bláum heklum; þeir kvöddu konung. Konungr spurði þá at heiti; annarr nefndist Gautan, enn annarr Ógautan; þeir beiddu konung vetrvistar. Konungr sagði: „Illa lízt mér á ykkr; mun ek ekki við ykkr taka“. Jökull mælti: „Eruð þit íþróttamenn nokkurir“. Ógautan mælti: „Lítit er alt um þat, enn þó vitum vit fleira enn okkr er sagt“. „Þá þykki mér ráð“, segir Jökull, „at þit farið í flokk minn ok verið með mér“; svá gerðu þeir. Jökull gerði við þá vel. Þat hafði frèzt til konungs hallar, at Víkingr hafði rekit burtu sonu sína. Jökull vildi því ekki trúa ok fór til Víkings með mikit fjölmenni. Víkingr frétti, hvat hann vildi; Jökull spyrr, hvat hann vissi til óhappamannsins Þóris. Víkingr kvaðst hafa rekit þá burt, ok þeir væri ekki þar. Jökull beiddist at rannsaka herbergi. Vík-

ingr lét þat til reiðu, enn segir konung þat eigi ætlat hafa, at hann mundi bregðast sér. Rannsökuðu þeir húsin, ok fundu eigi sem vón var, ok fóru heim við svá búit. Þótti Jökli illa, er hann spyrr ekki til þeira brœðra. Jökull mælti þá til þeira Ógautans: „Muntu ekki víss verða með listum þínum, hvar þeir brœðr eru niðr komnir“. „Eigi mun þat“, segir Ógautan; „þú skalt fá okkr brœðrum eitt hús at sofa í, ok þar skal enginn koma fyrr enn þú, ok þó eigi fyrr enn á þriggja daga fresti“. Lét Jökull svá gera; var þeim fengin ein skemma at sofa í. Jökull lagði ríkt við, ef nokkur nefndi þá, ok skyldi øngvu fyrirtýna nema lífinu. Snemma þenna dag kom Jökull í skemmuna til þeira brœðra. Ógautan mælti þá: „Þú ert bráðlátr, Jökull, því ek er nývaknaðr, enn þó má ek segja þér til Víkingssona; þú munt vita, hvar vatn þat er, sem Vænir heitir; þar stendr í hólmr ok skáli; þar eru þeir Víkingssynir“. Jökull mælti: „Ef þetta er sem þú segir, þá sé ek øngva vón til, at þeim verði náð“. Ógautan mælti: „Alt þykki mér þér verða sem móðurlausu barni, ok litlu ætla ek þú orkir, ef þú ert einn at. Nú vil ek“, segir Ógautan, „segja þér, at ek á einn belg, þann er veðrbelgr heitir, enn ef ek hristi hann, þá stendr ór honum stormr ok vindr með svá stórri grimd og kulda, at innan þriggja nátta skal lagðr svá sterkr ís á vatnit, at ríða skal mega hestum þótt vili“. „Þat er þó satt at segja“, sagði Jökull, „at þú ert mikill listarmaðr, ok má með þessu einu komast í hólmann, því skip eru ekki nema við sjó, ok fœrir þau engi svá langan veg“. Eftir þat tók Ógautan belg sinn ok hristi; kom þar ór mikil óveðran sakir fjúks grimdar, at engi maðr mátti úti vera; þótti mönnum þetta undrum gegna; enn at liðnum þremr nóttum var hvert vatn ok fjörðr lagðr. Jökull safnar mönnum saman ok verða þrír tigir manna. Ekki var

Njörfa konungi um þessa ferð; sagði sér svá hu
segja, at honum mundi aukast harmr, enn minka
„mun ek missa í þessari ferð flesta alla sonu mí
marga menn aðra; mundi svá betr hafa verit,
vildi í fyrstu, at vér hefðim sæzt við Þóri ok ha
áttu Víkings jarls ok sona hans“.

XII. Nú býst Jökull við þrjá tigi manna,
auk Gautan ok Ógautan. Þenna morgun vaknar
steinn í skála sínum ok mælti: „Vakir þú, Þ
„Vaki ek“, segir hann, „enn sofit hefi ek hér
„Þat vil ek“, segir Þorsteinn, „at vér búumst bu
skálanum, því ek veit, at Jökull kemr hér í da
marga menn“. „Ekki hygg ek þat“, segir Þórir,
vil (ek) hvergi fara, eðr hvat hefir þú at marki?“
dreymdi“, segir Þorsteinn, „at hingat runnu þrj
vargar, ok vóru sjau bjarndýr ok hinn áttundi
kinni; hann var mikill ok grimmlegr, ok at auk
refkeilur; þær fóru fyrir flokkinum, ok vóru held
legar, ok á þeim var mér mestr óþokki. Varg
sóttu at oss allir, ok þótti mér þar koma um síði
þeir rifu í sundr alla brœðr mína nema þik einn,
þó felltu. Marga þótti mér vér drepa björnuna,
alla drap ek vargana ok hina minni refkeiluna,
fell ek þá“. „Hvat ætlar þú merkja draum þen
segir Þórir. „Þat ætla ek“, segir Þorsteinn, „at
kinni sá hinn stóri sé fylgja Jökuls, enn birnirni
fylgjur brœðra hans, enn vargarnir munu mér sýnzt
svá margir, sem menn munu vera með þeim, þv
þeir munu hafa varga hug á oss, enn þar at auk
refkeilur tvær; þekki ek ekki þá menn, er þær fyl
munu eiga; þat ætlak, at þeir sé nýkomnir til Jök
ok munu vera óþokkasælir af flestum mönnum.
hefik sagt þér þessa ætlan, ok munu vór skifti svá
sem mér hefir þótt í svefninum; vilda ek at vér fo

Njörfa konungi um þessa ferð; sagði sér svá hugr um segja, at honum mundi aukast harmr, enn minka eigi: „mun ek missa í þessari ferð flesta alla sonu mína ok marga menn aðra; mundi svá betr hafa verit, er ek vildi í fyrstu, at vér hefðim sæzt við Þóri ok haft vináttu Víkings jarls ok sona hans“.

XII. Nú býst Jökull við þrjá tigi manna, ok at auk Gautan ok Ógautan. Þenna morgun vaknar Þorsteinn í skála sínum ok mælti: „Vakir þú, Þórir!“ „Vaki ek“, segir hann, „enn sofit hefi ek hér til“. „Þat vil ek“, segir Þorsteinn, „at vér búumst burt ór skálanum, því ek veit, at Jökull kemr hér í dag við marga menn“. „Ekki hygg ek þat“, segir Þórir, „ok vil (ek) hvergi fara, eðr hvat hefir þú at marki?“ „Mik dreymdi“, segir Þorsteinn, „at hingat runnu þrjá tigi vargar, ok vóru sjau bjarndýr ok hinn áttundi rauðkinni; hann var mikill ok grimmlegr, ok at auk tvær refkeilur; þær fóru fyrir flokkinum, ok vóru heldr illilegar, ok á þeim var mér mestr óþokki. Vargarnir sóttu at oss allir, ok þótti mér þar koma um síðir, at þeir rifu í sundr alla brœðr mína nema þik einn, ok þó felltu. Marga þótti mér vér drepa björnuna, enn alla drap ek vargana ok hina minni refkeiluna, enda fell ek þá“. „Hvat ætlar þú merkja draum þenna?“ segir Þórir. „Þat ætla ek“, segir Þorsteinn, „at rauðkinni sá hinn stóri sé fylgja Jökuls, enn birnirnir sé fylgjur brœðra hans, enn vargarnir munu mér sýnzt hafa svá margir, sem menn munu vera með þeim, því at þeir munu hafa varga hug á oss, enn þar at auk vóru refkeilur tvær; þekki ek ekki þá menn, er þær fylgjur munu eiga; þat ætlak, at þeir sé nýkomnir til Jökuls, ok munu vera óþokkasælir af flestum mönnum. Nú hefik sagt þér þessa ætlan, ok munu vór skifti svá fara sem mér hefir þótt í svefninum; vilda ek at vér forðuð-

umst vandræði". „Ekki ætla ek þetta nema drauma skrímsl", segir Þórir, „ok hugarboð þitt, enda væri eigi ógaman, þó vér reyndum með oss". „Ekki þykki mér svá", kvað Þórsteinn, „ok hygg ek at ójafnlega sé til ætlat, vilda ek at vér bjuggumst í burt". Þórir kveðst þat eigi vilja, ok varð svá at vera. Þorsteinn stóð upp ok tók vópn sín ok svá brœðr hans allir. Þórir var hinn tómlátasti. Var þat alt jafnsnemma er þeir vóru búnir, at Jökull kom at með menn sína. Tvær dyr vóru á skálanum; varði Þorsteinn dyr aðrar ok þrír brœðr hans, enn Þórir aðrar við fimta mann; tókst þá sókn hin harðasta; vörðust þeir brœðr harðla vel, enn Jökull sótti svá fast at þeim dyrum, sem Þórir var við, at þá fellu þrír brœðr hans, enn einn hrökk ór dyrunum ok þangat sem Þorsteinn var; varði Þórir þá enn nokkura stund dyrnar, enn vildi með engu móti hopa; snarast hann þá út ór dyrunum, ok komst fram á ísinn hjá þeim; slá þeir þá hring í kringum hann, enn hann verst ágæta vel. Enn er Þorsteinn sá þat hleypr hann út ór skálanum ok brœðr hans, þeir er eftir lifðu, ofan á ísinn, þar sem Þórir var. Varð þá enn hörð hríð. Þorsteinn ok Þórir voru mjök stórhöggvir. Þar kom um síðir at, at allir brœðr Þorsteins vóru fallnir nema Þorsteinn ok Þórir; fallnir vóru ok Njörfa synir allir nema Jökull ok Grímr. Þorsteinn gerðist þá furðu móðr, svá at hann gat varla staðit; sér hann þá, at hann mun falla; vóru ok allir fallnir nema Gautan ok Ógautan af hinum. Þórir var þá bæði móðr ok sár; þá tók at dimma fast af nótt. Þorsteinn snarast þá at Gautan, ok leggr Angrvaðli í gegn um hann, enda fellr hann þá í valnum. Stóðu þeir þá þrír upp, Jökull, Grímr ok Ógautan; leituðu þeir þá Þorsteins í valnum; þóttust þeir þá finna hann, enn þat var Finnr bróðir Jökuls, því þeir vóru svá líkir, at

hváruga • mátti frá öðrum kenna. Grímr segir Þorstein dauðan; Ógautan segir, at þat skyldi ekki um grun gera, og hjó af honum höfuðit, ok blœddi eigi, því Finnr var dauðr. Síðan fóru þeir burt ok heim. Spyrr Njörfi konungr, hversu farit hefði með þeim; lét konungr lítt yfir ferð þeira, ok kveðst nú hafa fengit meiri skaða enn þó hann misti Óláfs sonar síns, látit nú sjau sonu sína ok fjölda annarra manna. Settist Jökull nú um kyrt.

XIII. Þat er nú þessu næst, at Þorsteinn liggr í valnum ok má sér ekki fyrir mœði, enn lítt var hann sárr; enn er á leið nóttina, heyrði hann, at vagn gekk eftir ísnum; þar næst sá hann, at maðr fylgdi vagninum; hann kendi þar föður sinn; ok er hann kom at valnum, ruddist hann um fast, ok kastaði þeim dauðu frá sér ok öllum harðara konungs sonum. Sá hann at allir vóru dauðir nema Þorsteinn ok Þórir; spurði hann þá, hvárt þeir mætti nokkut mæla. Þórir kvað þat satt vera; þó sá Víkingr, at hann flakti sundr af sárum. Þorsteinn kvaðst eigi sárr vera, enn móðr mjök. Víkingr tók Þóri í fang sér; þótti Þorsteini hann þá enn sterklega til taka, þó hann væri gamall. Þorsteinn gekk sjálfr at vagninum, ok lagði sik upp í með vópnum sínum; síðan leiddi Víkingr vagninn. Veðrit tók at þykna ok blána, ok svá skjótt skipaðist um, at í senn á lítilli stundu þótti Víking sem allr ísinn fœri í burt. Var þat mjök jafnsnemma, at þeir kómu at landi, ok ísinn var allr af vatninu. Síðan fór Víkingr heim í svefnskála sinn; þar var jarðhúss munni hjá rekkju hans ok lét hann þá þar í niðr; var þar nóg drykkr ok vist ok klæðnaðr ok alt þat hafa þurfti. Grœddi Víkingr Þóri son sinn, því hann var góðr læknir. Annarr endir á húsinu var í skógi. Þar varaði Víkingr syni sína við sem mest, at þeir skyldi aldri ór jarð-

húsinu koma, því hann kvað Ógautan þegar vîsan verða, at þeir væri á lífi: „eigum vér þá skjótt vón ófriðar“. Þeir hétu góðu um þat; leið nú þar til at Þórir var alheill; gekk þat nú um öll heruð, at þeir væri nú allir dauðir Víkingssynir; þó kom á nokkurr pati af Ógautan, at eigi væri víst, hvárt Þórir væri dauðr. Bað Jökull hann þá eftir leita, ef hann mætti víss verða, hvar Þórir væri niðr kominn. Lagðist Ógautan þá djúpt, ok var þó aldri vísari heldr um Þóri. Þat var einn dag, at Þórir mælti við Þorstein: „Dauflegt þykki mér hér í jarðhúsinu; nú er veðr gott, ok vil ek at vit förum á skóg at skemta okkr“. „Eigi vil ek þat“, segir Þorsteinn, „því vit brjótum þá boðorð föður okkars“. „Fara skal ek sem áðr“, segir Þórir. Þorsteinn nenti eigi eftir at vera; fóru þeir þá á skóginn um daginn ok skemtu sér. Enn um kveldit, er þeir ætluðu heim at ganga, sáu þeir hvar ein refkeila lítil fór; hon viðraði í allar ættir ok snuðraði undir hverja eik. Þórir mælti: „Hverr ófagnaðr er þetta, frændi, er hér ferr“. „Eigi veit ek þat gerla“, segir Þorsteinn, „ek þykkist einn tíma hafa sét þat kvikindi, er þessu er líkt, enn þat var um nóttina í skálanum, áðr Jökull kom þar, ok er þat ætlan mín, at þetta sé bykkjustakkrinn Ógautan; tók hann þá spjót ok skaut at refkeilunni, enn hon smó niðr í jörðina; ganga þeir nú heim í jarðhúsit ok létu sem ekki sé í orðit. Litlu síðar kom Víkingr jarl þar, ok mælti: „Nú hafið þit illa gert, er þit hafið brotit boð mitt ok verit úti af jarðhúsinu, ok er Ógautan víss orðinn, at þit eruð hér. Þykki mér vón at þeir brœðr komi hér skjótt með ófriði“.

XIV. Litlu síðar kom Ógautan at máli við Jökul, ok mælti: „Þat er þó sannast, at ek er þér önnur höndin ok eigi hin vinstri“. „Hvat er nú um þat?“ segir Jökull. „Þat“, segir Ógautan, „at ek er nú víss

orðinn, at þeir brœðr Þórir ok Þorsteinn eru á lífi ok eru hjá Víkingi á laun". „Þá skal ek", segir Jökull, „safna mönnum ok létta eigi fyrr enn vér höfum þeira líf". Fekk Jökull átta tigi manna; vóru þar í þrír tigir hirðmanna konungs; vóru þessir allvel búnir at klæðum; vóru þeir búnir um kveldit, ok ætluðu at fara um morguninn. Þar vóru komnir tveir umferðapiltar; hét annarr Vöttr, enn annarr Þumall, enn er þeir vóru komnir í sæing um kveldit, mælti Vöttr til Þumals: „Þykki þér ekki ráð, bróðir, at vit stöndum upp ok förum til Víkings ok segjum honum fyriræтlan Jökuls, því at ek veit, at þat er bani Víkings, ef þeir koma honum á óvart, enn vit erum skyldir at koma honum at liði". Þumall segir: „Allheimskr ertu, þykki þér eigi sem varðmenn munu verða varir við okkr, ef vit förum um nætr, ok erum vit þá drepnir ok komum vit þá Víking at øngu liði". „Jafnan sýnir þú þat", segir Vöttr, „at þú ert dáðlauss, ok þótt þú þorir hvergi at hrœra þik, þá skal ek þó fara ok gera Víking varan við, því at mér þœtti þá vel keypt, þó ek fengi bana, ef Víkingr heldi lífi sínu ok synir hans, því hann hefir mér oft gott gert". Stóð Vöttr þá upp ok klæddist, ok svá gerði Þumall, því hann nenti þá eigi eftir at liggja. Fóru þeir síðan leið sína, ok kómu þeir til Víkings um miðnætti ok vöktu hann af svefni; sagði Vöttr honum, at Jökuls var þangat vón með mikit fjölmenni. Víkingr mælti: „Vel hefir þú gert, Vöttr minn, svá launa væri vert". Kallar Víkingr saman menn af næstum bygðum; fekk hann þrjá tigi manna. Hann gekk þá ofan í jarðhúsit til sona sinna og sagði þeim hvat þá var um at vera. Þórir mælti: „Þeir skulu fá viðnám ef þeir koma; munum vér ganga upp ór jarðhúsinu ok berjast með þér". „Eigi skal þat", segir Víkingr, „vér skulum sjá fyrst, hversu gengr með oss, ok

ef mér þykkir óvænlega horfa, þá mun ek fara upp á, þar er jarðhús ykkart er undir, ok gera mikit um mik; skuluð þit þá veita mér lið". Þorsteinn segist svá gera skyldu. Síðan gekk Víkingr á burt; var þá dagr; vópnaðist hann þá ok allir hans menn; hann tók þá kesjufleininn Háreksnaut í hönd sér; ætluðu allir at hann mundi ekki vópnhœfr sakir þunga, svá gamall sem hann var; þótti þá undarlega við bregða, af því at þá er Víkingr var kominn í herklæði sín, þótti hann vera ungr í annat sinn. Hlaðgarðr hár ok víðr var fyrir bœ Víkings, ok var þat hit bezta vígi; þar bjóst hann fyrir ok menn hans. Vópn vóru fengin Vetti ok Þumli.

XV. Nú er þar til at taka at Jökull bjóst snemma um morguninn með alt sitt lið, ok léttir eigi fyrr enn hann kom til bygða Víkings. Stóð Víkingr úti fram á hlaðgarðinum, ok bauð Jökli ok öllum hans mönnum. Jökull segir: „Annars ertu maklegr frá oss, enn vér þiggjum boð þitt; er þat erindi vórt hingat, at þú selir fram óhappamennina Þorstein ok Þóri". „Eigi mun ek þat gera", segir Víkingr, „enn þó mun ek eigi þræta, at hér vóru synir mínir báðir, enn þó mun ek þá eigi yfirgefa heldr enn sjálfan mik; megið þér nú at sœkja, ef þér vilið, enn ek mun verja ok mínir menn". Þeir gerðu þá harða atsókn, enn Víkingr varði rösklega ok hans menn; gekk svá nokkura hríð; þá réð Jökull til uppgöngu á garðinn. Þeir Víkingr drápu marga menn; tóku þá at falla allir menn hans. Fór Víkingr þá upp á jarðhúsit, ok ber hart á skjöldinn ok gerði mikit hark af sér. Þórir heyrði þat ok mælti við Þorstein, at þeir skyldi flýta sér: „ok munu vit þó vera seinir, því at ok hygg, at faðir okkar sé fallinn". Þorsteinn kvaðst albúinn, ok er þeir kómu út, stóðu eigi fleiri menn með Víkingi enn Vöttr ok Þumall ok þrír menn aðrir. Ekki

var Víkingr þó enn sárr, enn mjök var hann móðr. Þegar þeir brœðr kómu út, snaraðist Þorsteinn þar at sem Jökull var fyrir, enn Þórir þar at sem Ógautan var fyrir ok hans menn. Tólf menn Njörfa konungs þeir sóttu at Víkingi ok hans mönnum. Víkingr varði sik, enn sætti ekki áverkum við þá. Björn hét sá, er fyrir þeim var. Á litilli stundu drap Þórir alla fylgdarmenn Ógautans, ok hjó til hans, enn Ógautan steyptist niðr í jörðina, svá í iljar hans var at sjá. Þorsteinn sótti at Jökli. Vöttr mælti: „Þat er vel, at þit reynið með ykkr, hvárr frœknari er, því at Jökull hefir þat aldrei mátt heyra, at Þorsteinn hafi verit um nokkura hluti til líka við Jökul. Var nú orrosta hin harðasta með þeim Þorsteini ok Jökli; svá lauk at Jökull hrökk út af hlaðgarðinum með mörgum stórum sárum. Enn er Jökull var burt farinn, gaf Víkingr líf hirðmönnum konungs, þeim er eftir lifðu, ok sendi þá burt með sœmilegum gjöfum, ok bað þá bera Njörfa konungi vinsamlega kveðju sína. Ok er Jökull kom heim, var Ógautan heim kominn; Jökull taldi fast á hann, því hann hefði fyrr flúit enn aðrir, enn Ógautan segir, at eigi hefði lengr verit vært: „má þat ok kalla at heldr væri þar at eiga við tröll enn menn“, enn Jökull kvað mikit mælt í því. Nokkuru síðar kómu heim menn Njörfa konungs, er þeir Víkingr höfðu grið gefit, ok sögðu Njörfa konungi kveðju Víkings ok allan hans velgerning, er hann hafði þeim gert. Konungr svarar: „Ólíkr er Víkingr flestum mönnum sakir síns drengskapar ok alls vaskleika; er þat ok satt at segja, Jökull frændi, at ek set þvert bann fyrir, at nokkurr ófriðr sé gerr Víkingi héðan af“. Jökull svarar: „Eigi nenni ek því, at brœðrabanar mínir sé í næsta garði mér; er þat ok skjótt at segja, at Víkingr skal aldri í friði fyrir mér né synir hans; skal ek aldri gefa upp fyrr enn þeir eru

í helju". „Þá mun ek prófa", segir konungr, „hvórr okkar vinsælli er, því ek skal fara með alla þá, er mér vilja fylgja, ok veita Víkingi lið. Þykki mér miklu varða um, at þú verðir eigi banamaðr Víkings, því at þá verð ek annathvárt at gera, láta drepa þik, ok mun þat illa fyrir mælast, eðr rjúfa eiða mína, er ek hefi svarit, at hefna Víkings, ef ek lifða honum lengr"; lauk hann svá sínu tali. Víkingr kom at máli við sonu sína ok mælti: „Ekki hefi ek traust til at halda ykkr hér fyrir ríki Jökuls, enn hitt er þó meira, at ek vil ekki, at nokkurt misþykki komi millum okkar (Njörfa konungs). Þorsteinn mælti: „Hvert ráð viltu þá sjá fyrir okkr?" Víkingr mælti: „Hálfdan heitir maðr ok ræðr fyrir Vógum; þat er öðrum megin fjalls þess er hér stendr; hann er fornvinr minn ok fóstbróðir; þangat sendi ek ykkr til traustS; þó eru margar torfœrur á veginum, skálabúar tveir, hvárr öðrum verri viðreignar, heitir annarr Sámr, enn annarr Fullafli; Gramr heitir hundr Fullafla, ok er litlu betri viðreignar enn skálabúi. Nú þótt þit komizt undan þeim báðum, þykki mér eigi víst, hvárt þit komizt til Vóga, því at gjá ein gengr eftir fjallinu djúp ok breið, at ek veit øngva menn hafa yfir komizt, nema oss fóstbrœðr; þó þykki mér líkara at Þorsteinn mundi yfir komast, enn eigi treysti ek Þóri". Litlu síðar bjuggust þeir brœðr til ferðar, ok höfðu vópn sín öll; þá gaf Víkingr Þóri kesjuna. Gull eitt fekk hann Þorsteini syni sínum, ok bað hann fá Hálfdani til jarteikna. „Vertu, Þórir frændi, þolinmóðr", segir Víkingr, „þótt Hálfdan sé styggr við þik, eða taki lítt á þér ok þínum erindum". Skildu þeir feðgar þá; þótti Víkingi svá mikit, at vatnit fór niðr eftir kjálkunum á honum. Víkingr leit eftir þeim og mælti: „Ekki mun ek sjá ykkr á ævi minni, þó muntu verða gamall maðr, Þorsteinn frændi, ok hinn mesti frægðarmaðr; farið nú

heilir ok vel". Snøri karl þá heim, enn þeir gengu upp á fjallit ok kómu at einum skála um kveldit; þar var hnigin hurð á miðjan klofa. Þórir gekk at hurðinni ok hratt upp, ok varð þó öllu afli at kosta; ok er þeir kómu í skálann, sáu þeir at mikill varningr var þar ok alls konar birgðir; sæing stór var þar. Ok er kom at dagsetri, kom skálabúi heim ok heldr ófrýnlegr. Hann mælti: „Ok eru hér komnir óhappamennirnir Víkingssynir, Þorsteinn ok Þórir, er drepit hafa sjau sonu Njörfa; skal hér ok endir verða á þeira óhöppum, því at mér mun lítit fyrir verða at leggja ykkr at velli". „Hverr er sá", segir Þórir, „at svá lætr gífrlega upp á okkr?" Skálabúinn sagði: „Ek heiti Sámr son Svarts; Fullafli heitir bróðir minn, er hér ræðr öðrum skálanum". Þorsteinn mælti: „Þat sé ek, at feigð kallar at okkr brœðrum, ef þú einn drepr okkr báða, því at ek hirði eigi, þó vit reynum okkr, enn Þórir sé hjá". Í því rennr Sámr undir Þorstein svá snart, at Þorsteinn varð ørtaka fyrir, enn fell þó eigi. Þórir hleypr þá at, ok leggr kesjunni á síðuna ok út um aðra; datt Sámr þá dauðr niðr. Þar vóru þeir um nóttina, ok höfðu góðar náðir, því at matr var nógr; gerðu þeir heitt í skálanum, ok höfðu ekki fjár þaðan. Fóru þeir um morguninn, enn at kveldi þess dags fundu þeir annan skála; var sá sýnu stœrri. Hurð var hnigin á klofa; Þórir gekk at hurðinni, ok ætlaði upp at hrinda, ok gekk eigi; hann gekk at með öllu afli ok gekk eigi at heldr. Þorsteinn fór at hurðinni ok hratt upp ok gengu inn. Hlaði með vöru var þar á aðra hönd, enn skíðahlaði á aðra; sæing stór stóð innar um þvert, svá þeim þótti ór hófi ganga vöxtr hennar; öðrum megin var flet mikit, sem rúm væri kringlótt at vexti; þat þóttust þeir skilja, at hundrinn Gramr mundi þar í liggja. Þeir settust þá niðr og kveyktu eld upp fyrir sér, enn er

langt var af dagsetri heyrðu þeir, at fast var niðr stigit; því næst var hurðinni upp lokit, þar gekk inn risi furðulega mikill; hann hafði bjarndýr mikit bundit á bak sér, enn fuglakippu fyrir. Hann lagði niðr byrðina á gólfit ok mælti: „Fussum! ok eru hér komnir vandræðamennirnir Víkingssynir, er nú hafa verst orð um landit sakir óhappa sinna; hversu kómuzt þit ór höndum Sáms bróður míns?“ „Svá kómumst vit“, sagði Þorsteinn, „at Sámr lá eftir dauðr“. „Í svefni hafið þit svikit hann“, segir Fullafli. „Eigi var þat“, segir Þorsteinn, „því at vit börðumst, ok feldi Þórir bróðir minn hann“. „Ekki skal níðast á ykkr í nótt“, segir Fullafli, „skulið þit bíða morguns ok hafa mat, sem ykkr líkar“. Síðan sundraði skálabúi veiði sína, ok tók borð ok bar á mat; tóku þeir þá allir til matar; eftir þat fóru þeir allir til svefns; lágu þeir brœðr tveir saman í vararfeldum. Illa lét hundrinn, þá þeir fóru hjá honum. Hvárigir leituðu þar til svika við aðra. Um morguninn stóðu þeir snemma upp hvárutveggju. Þá mælti Fullafli: „Nú skulum vit Þorsteinn reyna með okkr, enn Þórir við hund minn í öðrum stað“. „Þessu muntu ráða“, segir Þorsteinn. Gengu þeir þá út ok fram á völlinn. Hundrinn hleypr þegar móti Þóri með gapanda gini, ok áttu hina hörðustu sókn, því at rakkinn sló af sér hvert högg með halanum, enn ef hann stakk með kesjunni, beit hann af sér hvert lag. Sóttust þeir svá eykt dags, at Þórir kom øngvu sári á hann. Þat var einn tíma at Gramr skauzt at Þóri, ok greip í kálfann ok þar ór siga; í því lagði Þórir kesjunni á hundinn, ok nísti niðr við vellinum, ok dó Gramr litlu síðar. Þat er frá Fullafla at segja, at hann hefir mæki stóran í hendi, enn Þorsteinn sverð sitt; þeir áttu bæði harða sókn ok langa, því at Fullafli var stórhöggr, enn

sakir þess at Angrvaðill beit svá hlífar sem hold, þá fell Fullafli dauðr, enn Þorsteinn var ekki sárr.

XVI. Nú búast þeir brœðr í burt, ok fóru veg sinn alt þar til þeir kómu at gjá mikilli; sýndist Þorsteini hon vera ill yfirferðar; þó réð hann til hlaups, ok hljóp yfir gjána; Þórir þegar eftir; var þat alt jafnsnemma at Þorsteinn snørist á gjábakkanum ok Þórir var kominn framan í gjábakkann ok var búinn at falla bak aftr; í því gat Þorsteinn gripit til hans ok kipti honum upp á gjábakkann. Þorsteinn mælti: „Jafnan sýnir þú þat, frændi, at þú ert óbilgjarn; var enn svá, því þat máttir þú vita, at þat var bráðr bani, ef þú felt ofan í gjána“. „Nú var eigi þat“, segir Þórir, „ok naut ek enn þín sem oftar“. Gengu þeir nú veg sinn, alt þar til er þeir kómu at móðu einni; hon var bæði djúp ok ströng. Þorsteinn bað þá fyrir leitast, hvar vaðit mundi vera. Þórir ferr þegar út á ána, ok er hann kom skamt frá landi, kendi hann ekki niðr; varð hann þá at kosta sunds. Þorsteinn nenti eigi á landi at standa, lagðist út á ána eftir honum; lögðust þeir þá at landi ok undu klæði sín; enn meðan þeir vóru at því, varð grimd svá mikil, at klæði þeira frøri ok urðu sem steinn; máttu þeir ekki í þau komast; gerði þá hríð mikla; ætla menn at því veðri muni Ógautan ollat hafa. Þorsteinn spyrr Þóri, hvat til ráða væri. „Þykki mér ráð“, segir Þórir, „at vit stingum klæðum okkrum niðr í móðuna, því at í kulda vatni raknar skjótt“. Svá gerðu þeir, ok með þessu bragði kómust þeir í klæði; gengu síðan, þar til þeir kómu heim á bœinn í Vógum. Læst var hurð; kómust þeir ekki inn. Þá var kveldtími. Þeir börðu lengi á dyrum ok var ekki til gengit. Ás lá í túninu tvítugr; hann tóku þeir ok báru upp á húsin, ok riðu honum svá at braka tók í hverju tré; alt fólk var hrætt, er í bœnum

var, svá at í sína hyrning hljóp hverr. Hálfdan gekk þá til dyra ok gekk fram á hlaðit. Þeir brœðr gengu þá at honum ok heilsuðu upp á hann. Hálfdan svaraði þeim fálega, enn þó spyrr hann þá at nafni. Þeir nefndu sik ok (sögðust) vera synir Víkings jarls; segja hann hafi heilsat honum. Hálfdan segir: „Ekki kann ek at kalla fóstbrœðralagit með okkr, þykki mér, sem margr haldi þat til meðallags, enn ekki betr; þykki mér sem þit látið þat ekki langt í ættir ganga, er þit hafið drepit flestalla sonu Njörfa konungs; þó megið þit inn ganga ok vera hér í nótt, ef þit vilið. Gekk hann þá inn undan snúðugt, enn þeir eftir; þeir kómu í stofuna; var þar fátt manna; ekki vóru klæði af þeim dregin; sátu þeir svá um kveldit þar til farit var at hátta. Þá var settr trygill fyrir þá á borðit, ok grautr í ok sinn spónn í hvárn enda. Þórir tók til ok hóf. Þorsteinn mælti: „Misjafnt er þér varit um stórlæti þitt"; hann tók upp trygilinn ok kastar utar á gólfit, svá hann brotnaði í sundr. Síðan fóru menn til hátta; höfðu þeir brœðr øngva sæng; var þeim ekki svefnsamt um nóttina. Þeir stóðu upp snemma um morgin, ok bjuggust til ferðar; ok er þeir kómu út fyrir dyr, kom karl þar ok mælti: „Hvat sögðu þit í gær, eða hvers synir sögðuzt þit vera?" Þórir segir: „Hvat muntu nú gerr vita enn þá vit sögðum þér, at vit vórum synir Víkings jarls". „Þorsteinn mælti: „Hér er fingrgull, er hann bað mik fá þér". Þórir mælti: „Ek ætla at sá hafi verr, at honum sýnir þar af". Þorsteinn mælti: „Vertu eigi svá styggr, bróðir, hér er gullit til jarteikna at þú mundir taka við okkr, svá vit hefðim hér traust hjá þér". Hálfdan tók við gullinu, ok varð glaðr við ok mælti: „Því munda ek eigi taka við ykkr, ok alt gott gera, þat er ek má; er þat skylt sakir Víkings vinar míns; lízt mér giftulega á ykkr". Þórir mælti: „Satt

er þat, sem mælt er, at gott er at hafa tvó hvóptana ok sitt (með) hvórum (mæla), léztu öðru vís við okkr í gærkveld, er vit kómum hér; muntu vera hin mesta skræfa, ok hvervetna ertu slœgr". Þorsteinn mælti: „Höfum vit þol, Hálfdan, við bróður minn, þó hann illyrði þik, því at hann er ófyrirleitinn í orðum ok gerðum". „Frétt hefi ek þat", segir Hálfdan, „at þú ert manna gervilegastr, enn Þórir bráðr ok ófyrirleitinn, enn þó virðist mér sem þú munir vera í öllu stórlyndari". Fóru þeir inn, ok vóru dregin af þeim klæði ok veittr hinn bezti beini; sátu þeir þar um vetrinn í góðu yfirlæti. Enn er vórdagar kómu, þá mælti Þorsteinn við Hálfdan: „Nú munu vit burtu leita héðan af". „Hvat viltu helzt ráða?" segir Hálfdan. „Ek vilda, at þú fengir mér skip", segir Þorsteinn, „ok menn á; mun ek halda í hernað ok afla mér fjárhlutar". Hálfdan sagði, svá skyldi vera. Bjuggust þeir síðan suðr með landi; þar kómu í móti honum tvau skip, er faðir hans hafði sent honum, hlaðin af mönnum ok góðum vópnum. Þorsteinn sendi aftr þat skip, er Hálfdan hafði fengit honum, ok mennina með, enn sínu skipi stýrði hvárr þeira brœðra. Þeir herjuðu víða um sumarit, ok varð þeim gott til fjár ok metnaðar. Um haustit kómu þeir at einni ey; þar réð fyrir sá bóndi, er Grímr hét; hann bauð þeim at sitja þar um vetrinn, ok þat þágu þeir. Grímr var kvóngaðr ok átti sér eina dóttur, er Þóra hét; hon var mikil vexti ok væn at yfirliti. Þórir lagði hug á hana, ok sagði Þorsteini bróður sínum, at hann vildi fá hana sér til eiginkonu. Þorsteinn rœddi þetta mál við Grím bónda. Grímr tók því fjarri. Þorsteinn mælti: „Þá býð ek þér á hólm, ok ráði sá okkarr dóttur þinni, sem annan vinnr á hólmi". Grímr kvaðst þess albúinn. Annan dag eftir tóku þeir feld ok köstuðu undir fœtr sér ok börðust alldrengilega,

ok skildu at kveldi, svá hvárgi var sárr; börðust þeir dag annan ok þriðja, ok fór á sama veg. Þat var einn dag at Þórir spyrr bóndadóttur, hvat valda mundi at Grímr yrði ekki sigraðr; hon segir, at steinn sá stœði framan í hjálminum, at því ylli, at hann má eigi sigrast á meðan steininum verðr eigi af honum náð. Þetta segir Þórir Þorsteini; ok enn fjórða dag, er þeir börðust, kastar Þorsteinn sverðinu, enn greip hjálminn tveim höndum svá fast, at slitnuðu hjálmböndin. Litlu síðar réð hann á Grím ok kendi þá aflsmunar; hafði Þorsteinn hann þá undir ok gaf honum líf. Þá spyrr Grímr, hverr hefði sett ráð til at taka hjálminn. Þorsteinn segir, at Þóra hefði sagt Þóri. „Giftast vill hún þá“, segir Grímr, „skal ok svá“. Var þat þá ráðit, at Þórir fekk Þóru. Ok at vórdögum lagðist Þorsteinn í hernað, enn Þórir sat eftir; tókust þar upp ástir góðar með þeim Þóru; þau áttu einn son barna, er Haraldr hét; hann tók kesjufleininn síðan eftir föður sinn, ok af honum tók hann nafn ok var kallaðr Haraldr kesja.

XVII. Skati hefir konungr heitit; hann var Eiríksson, Myndilssonar, Meitálfssonar. Skati konungr réð fyrir í Sogni; hann átti sér drotningu ok tvau börn. Beli hét son hans, enn mesti ágætismaðr; Ingibjörg hét dóttir hans; hon var þá eigi í ríkinu, því hon hafði fyrir álögum orðit. Skati hafði verit berserkr ok hinn mesti víkingr, ok ruddi sér til ríkis í Sogni. Þorgrímr hét landvarnarmaðr hans; hann var hinn mesti kappi ok mikill garpr, enn í meðallagi trúr. Mikil vinátta var með þeim Þorgrími ok Bela konungssyni. Beli var hinn frægasti maðr um öll lönd. Þat hafði borit til tíðinda, at þá Skati konungr var aldraðr mjök ok börn hans bæði ung, kómu víkingar tveir við land; hét annarr Gautan enn annarr Ógautan; þeir kǫmu mjök á óvart ok buðu konungi til bardaga, eðr skyldi hann

gerast jarl þeira ok gefa upp land sitt. Skati konungr hafði ekki liðsafla við þeim, enn þó vildi hann heldr deyja með sœmd enn lifa með skömm, ok falla í konungdómi sínum heldr enn þjóna fjandmönnum sínum. Fór hann til bardaga, ok hafði ekki fleira lið enn hirð sína. Þorgrímr komst í burt með Bela konungsson, enn Ingibjörg sat eftir í skemmu sinni. Skati konungr fell fyrir Ógautan með góðan orðstír, enn menn hans, þeir sem eftir lifðu, flýðu á skóga. Settist Ógautan nú at ríki, ok lét gefa sér konungs nafn; hann bað Ingibjörgu at ganga með sér, enn hon neitaði þverlega ok sagðist fyrr skyldu drepa sik sjálf enn eiga föðurbana sinn ok slíkt illmenni sem Ógautan er: „þar sem þú ert líkari fjanda enn manni“. Ógautan varð reiðr við ok mælti: „Ek skal launa þér illyrði þín, ok legg ek þat á þik, at þú sért þvílík at vexti ok yfirlitum sem Skellinefja systir mín, ok allri náttúru þeiri, sem þú mátt bera, byggir helli þann, sem við Djúpamóðu er, ok komist aldri ór þessum álögum, fyrr enn nokkurr velborinn maðr verðr til þess at eiga þik, ok játi því; ok þó aldri fyrr enn ek er dauðr; enn systir mín taki við yfirlitum þínum“. „Þat læt ek um mælt“, segir Ingibjörg, „at þú njótir þessa ríkis bæði illa ok skamma stund“. Varð þetta at áhrínsorðum, er Ógautan mælti, at Ingibjörg hvarf í burt. Litlu síðar kom þar aftr Beli konungsson ok Þorgrímr með marga menn um náttartíma, og báru eld at lofti, því er þeir brœðr sváfu í, ok brendu inni alla þá menn, utan þeir brœðr fóru hina neðri leið, ok kómust svá í burt, léttu eigi fyrr enn þeir kómu fram í hirð Njörfa konungs, enn Beli tók aftr við ríki sínu ok gerðist þar konungr yfir. Þorgrímr var enn landvarnarmaðr hans.

XVIII. Vilhjálmr hefir konungr heitit, er réð fyrir Vallandi, vitr konungr ok vinsæll; hann átti dóttur þá,

er Ólof hét, kvenna kurteisust. Nú er þar til at taka, sem Jökull Njörfason er, at eftir þat er þeir Víkingssynir vóru burt farnir, gerði hann Þorstein ok Þóri útlæga fyrir endilangan konungdóm sinn. Ekki samþykti Njörfi konungr þat, því þeir Víkingr heldu vináttu sinni meðan þeir lifðu. Eitt sinn kom Ógautan at máli við Jökul ok spyrr, hvárt hann vill ekki kvóngast. Jökull frétti eftir, hvar hann sæi þar jafnaðar kvónfang. Ógautan mælti: „Vilhjálmr í Vallandi á dóttur, er Ólof heitir, þar þœtti mér vaxa þinn heiðr, ef þú fengir þat ráð". „Því skulum við eigi þar til ráða", segir Jökull. Bjuggust þeir þá til ferðar með sex tigi manna, ok fóru síðan til Vallands ok fundu Vilhjálm konung, tók hann vel við Jökli, því at Njörfi faðir hans var nafnkunnigr um öll lönd. Jökull hefir upp bónorð sitt til Ólofar sér til handa. Ógautan fylgdi fast bónorðinu, enn konungr skaut til dóttur sinnar; ok er þeir höfðu þetta talat, gengu inn í höllina þrír tigir manna heldr rösklegir; sá var mestr ok fríðastr, er fyrir þeim var; hann gekk fyrir konung ok kvaddi hann; enn þegar Ógautan sér þessa menn, þá hljóðnar um hann, ok drap niðr hökuskegginu, ok mælti við Jökul ok aðra menn sína, at þeir skyldu ekki nefna sik meðan þeir væri þar í landi. Konungr spyrr hina miklu menn at heiti, enn formaðr þeira kvaðst Beli heita ok vera son Skata konungs, er réð fyrir í Sogni; „er þat erindi mitt hingat, at ek vil biðja dóttur þinnar". Konungr segir: „Hér er kominn áðr Jökull Njörfason ok biðr hennar; mun ek nú þann veg á gera, at hon kjósi hvárn hon vill eiga". Skipaði konungr Bela á aðra hönd sér; var þar veizla hin bezta. At þrem nóttum liðnum gengu þeir út til skemmu, ok fréttu konungsdóttur eftir með hvárum hon vildi ganga, Jökli eðr Bela; skjótt var þat auðfundit á henni, at hon vildi heldr eiga Bela, enn í því varpaði Ógautan

kefli í kné henni, enn svá brá henni við þat, at hon neitaði Bela, enn gekk at eiga Jökul; snøri Beli þá til skipa. Vináttumál hafði farit áðr milli þeira Jökuls ok Bela, svá þat segja sumir, at Beli mun hafa tekit fé til höfuðs þeim bræðrum Þorsteini ok Þóri. Gaf Beli Jökli ønga skuld á, þótt konungsdóttir vildi hann ekki eiga, með því undir hennar úrskurð kom. Síðan fór Beli heim til ríkis síns. Jökull bjóst heim þegar úti var brullaup hans ok Ógautan með honum.

XIX. Nú er þar til at taka, er Þorsteinn heldr heim ór hernaði ok ætlar til Gríms bónda, því at Þórir bróðir hans sat þar í eynni. Jökull hafði nú fregn af ferðum hans; hann mælti þá til Ógautans, ok bað hann reyna listir sínar ok gera veðr at Þorsteini, svá hann druknaði ok allir hans menn. Ógautan kveðst til þess hætta, hversu sem tækist; gerði hann þá svá mikit kyngiveðr at Þorsteini, at skip hans týndust í sjávargangi, ok hverr maðr er á var. Þorsteinn dugði lengi vel, ok kom þar um síðir, at hann þreyttist á sundi; var hann þá kominn í lágarða; dró hann þá niðr; í því sá hann, hvar kerling ein stór óð út at honum, ok var í skorpnum skinnstakki; (hann var) síðr í fyrir, enn stuttr á bak; hon var stórskorin mjök ok heldr greppleg í ásjónu, ok gekk at honum og greip hann ór sjónum ok mælti: „Viltu þiggja líf af mér, Þorsteinn?“ Hann segir: „Því munda ek eigi vilja, eðr hvat heitir þú?“ Hon segir: „Óvant er nafn mitt, ek heiti Skellinefja, enn muntu nokkut verða til at vinna lífgjafarinnar“. „Hvat er þat?“ segir hann. „At veita mér bœn þá er ek vil biðja þik“, segir hon. „Þú munt þeirar einnar biðja“, segir Þorsteinn, „at mér mun þat vel vegna, eðr nær skal hon til koma?“ „Ekki at sinni“, segir hon. Síðan bar hon hann til lands, ok var hann þá kominn í ey þá, er Grímr átti fyrir at ráða. Sló

hon þá á við hann glímu nokkurri, þar til honum gerði heitt. Skildi hon þá við hann, ok bað hvárt vel fyrir öðru; ferr hon þá leiðar sinnar, því at hon kveðst víðara verða við at koma; enn Þorsteinn fór heim til bæjar; var þar fagnafundr með þeim bræðrum; sat Þorsteinn þar um vetrinn í góðu yfirlæti. Nú er þar til at taka, er þeir sigla heim Jökull ok Ógautan, at þat var einn dag í góðu veðri, at miklu myrkri sló yfir skipit með svá mikilli grimd ok frosti, at engi maðr á skipinu þorði á móti at sjá. Klæddu allir menn andlit sitt, þeir sem á skipunum vóru; enn er af leið myrkrinu, sáu þeir, hvar Ógautan var hengdr upp við húnboru; var hann þá dauðr. Þótti Jökli þat hinn mesti skaði, ok helt heim í ríki sitt ok sezt um kyrt. Þeir Þorsteinn ok Þórir bjuggust snemma um vórit, ok ætla at sækja heim Víking föður sinn, ok er þeir koma at Djúpamóðu, urðu þeir eigi fyrr varir við, enn Jökull kom þar at þeim með þrjá tigi manna; slær þegar í bardaga með þeim; var Jökull hinn ákafasti ok svá Grímr bróðir hans. Þórir ok Þorsteinn vörðust vel; gekk svá lengi at þeir kómu øngvu sári á þá bræðr; var þá hvárttveggja, at Þorsteinn var stórhöggr, enda beit Angrvaðill járn sem klæði. Þórir varðist ágæta vel ok hafði eigi kesjuna, því hon hafði heima eftir legit. Þeir Grímr mættust ok börðust alldrengilega, enn þó lauk með því at Grímr hné dauðr til jarðar; þá hafði Þorsteinn drepit nítján menn, enda var hann þá bæði móðr ok sárr, ok svá Þórir. Snørust þeir bræðr þá bökum at ok vörðust þá enn vel. Jökull sótti at við ellifu menn, ok gerði svá harða hríð, at Þórir fell; þá varðist Þorsteinn nú karlmannlega, ok alt þar til þeir vóru eigi fleiri enn Jökull ok þrír aðrir. Jökull lagði þá til Þorsteins ok kom í lærit heldr ofarlega, enn með því at Jökull var sterkr ok gekk fast á lagit, enn Þorsteinn móðr

mjök, ok stóð framarlega á árbakkanum, þá hrapaði hann ofan fyrir hamrana, enn Jökull gat sem nœfrlegast stöðvat sik. Leitaði Jökull síðan heim, ok þóttist hafa drepit Þorstein ok Þóri. Settist hann nú um kyrt. Nú er þar til at taka, at Þorsteinn fell ofan fyrir hamrana; varð þar undir tó, er Þorsteinn kom niðr, enn sakir mœði ok sára mátti hann ekki hrœra sik, enn þó hafði hann vit sitt, er hann kom niðr. Angrvaðill hraut ór hendi honum ok ofan í móðuna. Lá Þorsteinn þá milli heims ok heljar, ok veitti sér þá ekki nema dauða. Ok er hann hafði eigi lengi legit, sér hann hvar gengr Skellinefja, ok var í skinnstakki sínum ok øngu fegri enn fyrr. Hon kemr þar at, sem Þorsteinn liggr, ok mælti: „Eigi þykki mér ór steini hefja fyrir þér um slysferðir þínar, Þorsteinn, sýnist mér nú liðit at þér, eðr viltu nú veita bœn þá, er ek keypta at þér fyrri“. Þorsteinn segir: „Ek sé mik nú fátt mega gera, þat veizlumunr sé í“. „Sú er bœn mín“, segir hon, „at þú játir at eiga mik, mun ek þá leita við at grœða þik“. Þorsteinn segir: „Eigi veit ek, hvárt ek skal þat til vinna, því at mér sýnist þú ferleg at sjá“. „Þar skaltu þó eiga um at kjósa“, segir hon; „hvárt viltu heldr eiga mik eðr láta lífit ok rjúfa þó eið þinn við mik, er þú hézt at veita mér bœn mína, þá er ek gaf þér líf við Grímsey?“ Þorsteinn segir: „Mikit er satt í því, ok mun þat bezt at halda orð sín, ok vil ek því játa at eiga þik, muntu verða mér hinn mesti bjargvættr, enn þó vilda ek þat til kjósa við þik, at þú náir sverði mínu, ef mér verðr lífs auðit, svá ek mega bera þat“. Hon segir svá vera skyldu, ok tók hann upp í skinnstakk sinn, ok hljóp upp hamrana, sem hon væri laus, þar til er hellir stór varð fyrir þeim; þar fór hon inn í ok bindr sár Þorsteins ok leggr hann í hœga sæing ok innan sjau nátta var hann gróinn at mestu. Þat

var einn dag, at Skellinefja var í burt ór hellinum, ok um kveldit kom hon aftr með sverðit, ok var þá vótt mjök, ok fekk Þorsteini ok mælti: „Nú hefi ek gefit þér tvó tíma líf ok fengit þér aftr sverð þitt, er þú hefir mestar mætur á, ok þat hit fjórða, er okkr er mest veitt í, at ek hengda Ógautan; enn þó hefir þú þetta fullu launat mér, því at þú hefir komit mér ór álögum þeim, er Ógautan lagði á mik; heiti ek Ingibjörg, dóttir Skata konungs, enn systir Bela, enn mér varð þat til undanlausnar um ánauð mína, ef nokkurr velborinn maðr játar at eiga mik. Nú vartu til þessa, ok er ek nú laus af ánauð minni; skaltu nú búast í burt af hellinum ok fara fram mínum ráðum, ok muntu finna Bela bróður minn við fimta mann; þar mun vera Þorgrímr kobbi landvarnarmaðr hans með honum. Þeir hafa tekit fé til höfuðs þér af Jökli; munu þeir slá til bardaga við þik; hirði ek eigi þótt þú drepir Þorgrím ok förunauta hans, enn gef líf Bela bróður mínum; vilda ek at þit yrðut fóstbræðr; ok ef þér er þat í hug at fá mín, far þú heim í Sogn með honum, ok bið mín, ok mun ek þar þá fyrir vera, má vera at ek lítist þér öðru vís at sjá enn nú". Skilja þau nú, ok er hann var skammt kominn, kom Beli móti honum við fimta mann, ok er þeir fundust, mælti Þorgrímr: „Þat er vel, Þorsteinn, er vér fundumst, skal nú vinna til fjár þess, er Jökull hefir lagt til höfuðs þér". „Þat þætti mér verða mega, at þú mistir fjárins, enn létir lífit", segir Þorsteinn.

XX. Nú er þar til at taka, at þeir sækja at Þorsteini, enn hann varðist vel ok drengilega, enn svá lýkr, at Þorgrímr fell ok þrír förunautar hans. Þá börðust þeir Þorsteinn ok Beli á nýjan leik; varði Þorsteinn sik, enn vildi ekki (særa) Bela, enn Beli sótti at þar til at Þorsteinn greip til hans ok setti hann niðr hjá

sér ok mælti: „Alls á ek kosti við þik, enn ek vil gefa þér nú líf ok þat með at vit verðum fóstbrœðr; skaltu konungr vera, enn ek hersir; ek vil ok biðja Ingibjargar systur þinnar, ok hafa heiman með henni eignir í Sogni". „Eigi er þat it hœgra", segir Beli, „(af því) at systir mín er horfin í burt, svá enginn veit, hvat af henni er orðit". „Þat má vera", segir Þorsteinn, „at hon sé aftr komin". „Eigi sé ek", segir Beli, „at hon fái röskara mann enn þik, ok vil ek þenna kost allan"; bundu þeir þetta með fastmælum, ok fóru nú heim í Sogn. Varð Beli þess snart varr, at systir hans var aftr komin með öllum þvílíkum blóma, sem hon hafði áðr haft í œsku sinni. Þorsteinn hefr upp orð sín, ok biðr Ingibjargar sér til handa; var þat ráðum ráðit; hafði hon heiman eignir þær, er lágu öðrum megin fjarðarins. Hét sá bœr at Framnesi, er Þorsteinn réð fyrir, enn sá á Sýrströnd, er Beli réð fyrir. Þeir Þorsteinn lögðust í hernað um vórit ok höfðu fimm skip; herjuðu þeir víða um sumarit ok varð gott til fjár, enn heldu heim at hausti ok höfðu sjau skip. Annat sumar lögðu þeir í hernað ok varð ilt til fjár, því at víkingar allir forðuðust þá; ok er þeir koma at skerjum þeim, er Elfarsker heita, lögðu þeir at höfn um kveldit; ok gengu þeir á land Þorsteinn ok Beli, ok yfir þvert nesit, þat er þeir lágu undir. Enn er þeir kómu yfir nesit, sáu þeir tólf skip liggja tjölduð svörtum tjöldum; þeir sáu tjöld á landi ok rauk af; þeir þóttust þat vita, at þat mundu vera matsveinar. Þeir köstuðu yfir sig dulklæðum ok gengu þangat, ok er þeir kómu þar at tjalddyrunum, fœrðust þeir báðir í dyrnar, svá at ekki náði út at leggja reykinn. Þeir vóru harðorðir, er mat gerðu, ok spyrja hvat stafkörlum þetta væri, at svá vóru kyndugir, at þá vildu brenna inni eðr kœfa. Þeir

létu endimlega, ok svöruðu með dimmri raust ok sögðu at þeir vildu afla sér matar, „eðr hverr er sá enn ágæti, er þessum flota ræðr, er hér liggr við land“. „Þit munuð vera heimskir karlar“, segja þeir, „at þit hafið eigi heyrt getit Úfa, er kallaðr er Slysa-Úfi, son Herbrands hins höfuðmikla, þeir eru brœðr ok Ötunfaxi; ek veit enga frægri enn þá undir sólunni“. „Vel segið þit“, segir Þorsteinn. Litlu síðar fóru þeir burt til manna sinna. Snemma um morguninn bjuggust þeir ok røru fram fyrir nesit, œptu þeir þegar heróp; hinir bjuggust þá skjótt við ok tóku til vópna sinna, ok tókst þar harðr bardagi; hafði Úfi lið meira, ok var sjálfr hinn harðfengasti; börðust þeir svá lengi, at ekki mátti í milli sjá, hvárir sigruðust. Enn þriðja dag réð Þorsteinn til uppgöngu á dreka þann, er Slysa-Úfi stýrði, ok Beli þegar eftir honum, ruddust um drengilega; drápu hvern mann fyrir framan siglu. Þá réð Úfi ór lyftingunni mót Bela, ok áttust þeir við vópnaskifti nokkura stund; bárust þá sár á Bela, því at Úfi var bæði vópnfimr ok stórhöggr. Í því kom Þorsteinn at með Angrvaðil ok höggr til Úfa; þat högg kom í hjálminn, ok klauf allan búkinn og brynjaðan manninn at endilöngu, enn sverðit kom í siglubitann ok fal báða eggteinana. Beli mælti: „Þetta þitt högg, fóstbróðir, mun uppi vera meðan Norðrlönd eru bygð“. Síðan buðu þeir víkingum tvó kosti, hvárt þeir vildu gefast upp ok halda lífi eðr eiga bardaga við þá. Þeir beiddust heldr at þiggja líf af þeim; gáfu þeir þá öllum grið, því at þeir vildu þat gjarna þiggja. Fengu þeir þá mikit herfang; lágu þeir þar þrjár nætr, ok grœddu menn sína ok heldu heim at hausti.

XXI. At vórdögum bjuggust þeir fóstbrœðr heiman ok höfðu fimtán skip; stýrði Beli dreka þeim, er átt

hafði Slysa-Úfi; þat var góðr gripr, skornir svírarnir ok grafnir ok gyltir mjök. Beli konungr hlaut drekann, því hann var beztr gripr í herfangi þeira, er þeir fengu eftir Úfa, enn þat var vani þeira, at Beli tók jafnan góðgripi þeira, er þeir fengu í herfangi. Eigi þótti annat skip betra enn drekinn utan Elliðinn, er átti Ötunfaxi bróðir hans. Þessi skip höfðu þeir erft eftir Herbrand föður sinn, ok var Elliði því betri, at hann hafði byr, hvert er hann vildi sigla; kunni hann nálega mannsmáli; enn því hafði Ötunfaxi heldr hlotit Elliða enn Úfi, at Úfa hafði hent þat slys, at hann hafði drepit föður sinn ok móður, ok þótti Ötunfaxa hann hafa fyrirgert arfi sínum, ef at réttu skyldi fara. Var Ötunfaxi fyrir þeim brœðrum sakir afls ok vaxtar ok fjölkyngi. Nú láta þeir fóstbrœðr í hernað, ok herjuðu víða um Austrveg, ok finna fátt víkinga, því allir stukku undan þeim, er til fréttu; vóru þá øngvir frægri menn í hernaði enn Þorsteinn ok Beli. Þat var einn dag, at þeir lögðust at andnesi einu; þeir fóstbrœðr sjá öðrum megin undir nesinu liggja tólf skip ok öll stór. Þeir róa skjótlega móti skipunum ok spyrja, hverr fyrir liði sé. Maðr stóð upp við siglu ok mælti: „Angantýr heiti ek, son Hermundar jarls af Gautlandi". „Þú ert efnilegr maðr", segir Þorsteinn, „eðr hversu gamall maðr ertu?" Hann svarar: „Ek er nú nítján vetra". „Hvert viltu heldr", segir Beli, „gefa upp skip þín ok fé eðr halda bardaga móti oss?" „Því skjótara skal kjósa", segir Angantýr, „sem kostir eru ójafnari; vil ek heldr verja fé mitt ok falla með drengskap, ef þess verðr auðit". „Þá búst við", segir Beli, „enn vér munum at sœkja". Bjuggust þá hvárirtveggju ok brjóta upp vópn sín. Þorsteinn mælti við Bela: „Þat er lítil drengmenska at sœkja at þeim með fimtán skipum, enn

þeir hafa eigi meir enn tólf". „Því skyldu vér eigi láta liggja hjá þrjú skip?" segir Beli; gerðu þeir svá. Var þar. harðr bardagi. Svá var lið Angantýs harðfengt, at þeir Beli ok Þorsteinn þóttust eigi í meiri mannraun komit hafa. Börðust þeir þann dag til kvelds, svá ekki mátti milli sjá, hvárir sigrast mundu. Annan dag bjuggust þeir til orrostu; þá mælti Angantýr: „Þat þykki mér ráð, Beli konungr, at vit spillum eigi mönnum okkrum lengr, ok berjumst tveir á hólmi, ok hafi sá sigr, er annan vinnr". Beli játar þessu; gengu síðan á land ok köstuðu feldi undir fœtr sér ok börðust drengilega, alt þar til at Beli mœddist; þá bárust sár á hann. Þóttist Þorsteinn sjá, at Beli mundi ekki sigrast á Angantý, ok svá kom at Beli var bæði móðr ok mjök at þrotum kominn. Þá mælti Þorsteinn: „Þat þykki mér ráð, Angantýr, at þit léttið ykkrum bardaga, því at ek sé at Beli er yfirkominn af mœði, enn ek vil eigi hafa ódrengskap til at níðast á þér, enn veita honum, enn svá mun þat fara, ef þú verðr banamaðr hans, at þá mun ek bjóða þér á hólm, ok ætla ek at okkar sé eigi minni mannamunr enn ykkar Bela; mun ek fella þik á hólmi, ok er þat mikill skaði, ef þit látizt báðir. Nú vil ek bjóða þér þann kost, ef þú gefr Bela líf, at vit sverjumst í fóstbrœðralag". Angantýr segir: „Þat þykki mér jafnaðarboð, at vit Beli gerumst fóstbrœðr, enn í því þykki mér mikit veitt, ef ek skal vera þinn fóstbróðir". Var þetta síðan bundit fastmælum; þeir vöktu sé blóð í lófum ok gengu undir jarðarmen, ok sóru þar eiða, at hverr skyldi annars hefna, ef nokkurr þeira yrði með vópnum veginn. Síðan könnuðu þeir lið sitt, ok vóru hroðin tvau skip af hvárum; þeir grœddu menn sína, þá er sárir vóru; eftir þat heldu þeir í burt þaðan þrim skipum ok tuttugu, ok heldu

heim um haustit, ok sátu um kyrt um vetrinn með mikilli virðingu. Þóttu nú øngvir menn frægri í sínum hernaði enn þeir fóstbrœðr.

XXII. Nú er vórdagar kómu bjuggust þeir heiman fóstbrœðr ok höfðu þrjá tigi skipa; heldu þeir í Austrveg, ok herjuðu þar ok um Svíþjóð ok alt hit eystra Salt; fóru þeir vel með hernaði sínum sem þeir vóru vanir, drápu víkinga ok ránsmenn, hvar sem þeir gátu þá hent, enn létu bœndr ok kaupmenn fara í friði. Nú er þar til at taka í öðrum stað, er Ötunfaxi fréttir fall Úfa bróður síns; þótti honum þat mikill skaði. Þat er af honum at segja, at hann leitar þrjú sumur samfleytt þeira fóstbrœðra. Nú er þat at segja, at þeir Beli konungr leggja einn dag at skerjum þeim, er Brennieyjar heita; leggja þeir í lægi og búast vel um; eftir þat ganga þeir fóstbrœðr þrír á land, ok þar til er þeir koma at einum bœ litlum; þar stóð maðr fyrir dyrum ok klauf skíð; hann var í grœnni heklu ok furðu digr. Hann heilsar Þorsteini með nafni. Þorsteinn segir: „Okkar er mikill kennispeki munr, þú heilsar mér með nafni, enn ek man eigi at ek hafi sét þik, eðr hvat heitir þú?“ „Óvant er nafn mitt“, segir hann, „ek heiti Brennir ok er ek Vífilsson, bróðir Víkings föður þíns; átti hann mik, þá er hann var í hernaði, er hann átti heima hjá Háloga; hefi ek hér upp vaxit í eynni ok búit hér síðan. Enn hefir þú nokkut, Þorsteinn frændi, frétt til Ötunfaxa víkings?“ „Eigi“, segir Þorsteinn, „eðr hvat kantu af honum at segja?“ „Þat“, sagði Brennir, „at hann hefir leitat þín um þrjú ár, ok liggr hann hér öðrum megin eyjanna með öllum sínum flota; vill hann hefna Slysa-Úfa bróður síns; hann hefir fjóra tigi skipa ok öll stór; hann er stórr sem tröll, enn bíta engi járn“. „Hvat er nú til ráða?“

segir Þorsteinn. „Engi ráð kann ek þér at gefa“, segir Brennir, „nema þú getir fundit Sindra dverg, því ek veit at honum er illa við hann, enda mun honum sízt ráðaskortr“. „Hvert er hans at vænta?“ segir Þorsteinn; „hann á heima í eyjunni, er hér liggr skamt undan landi, er heitir en minni Brenniey; hann býr í einum steini, enn óvænlegt þykki mér at þú getir hann fundit, enn til reiðu er þér hér í nótt“. „Hitt man fyrir liggja“, segir Þorsteinn, „at halda eigi kyrru fyrir“. Gengu þeir þá til skipa sinna; síðan setti Þorsteinn fram bát ok røri til eyjarinnar. Þorsteinn gekk þar einn á land; ok er hann kom at einum lœk, sá hann at tvau börn léku sér við lœkinn, piltr ok stúlka. Þorsteinn frétti þau at nafni; sveinninn nefndist Herrauðr enn píkan Herríðr: „hefi ek týnt gulli mínu“, segir hon, „veit ek þat muni Sindra föður mínum illa líka; mun ek eiga vón hirtingar“. Þorsteinn segir: „Hér er eitt gull, er ek vil gefa þér“. Hon tók við gullinu, ok varð glöð við: „ok skal ek þetta fá föður mínum, eðr má ek ekki þat gera, ef þér væri bati í“. „Eigi er þat“, segir Þorsteinn, „ok kom þú hingat föður þínum til tals við mik, ok fylg svá at hann sé í ráðum með mér um þá hluti er mik varðar“. „Því at eins get ek þat gert“, segir Herríðr, „at Herrauðr bróðir minn fylgi mínum vilja, því at Sindri má ekki móti honum láta“. „Veiztu þat“, segir Herrauðr, „at ek fylgi þér um alla hluti“. Þorsteinn spretti af sér silfrbelti ok gaf honum; þar fylgdi búinn knífr. Sveinninn mælti: „Þetta var vel gefit, skal ek allan hug á leggja, at þitt mál gangi fram; bíð hér til þess við systkin komum aftr“. Nú gerði Þorsteinn svá; enn er stund löng var liðin, kom þar Sindri dvergr ok þau systkin með honum. Sindri heilsar Þorsteini glaðlega ok mælti: „Hvat viltu mér,

Þorsteinn?" „Þat", segir Þorsteinn, „at ek vilda at þú legðir ráð á með mér, hversu ek gæti unnit Ötunfaxa víking". „Þar sé ek ekki ráð til", segir Sindri, „at nokkurr menskr maðr geti Faxa unnit; miklu er hann verri viðreignar enn nokkurr annarr; vil ek letja þik þess, at halda til orrostu við hann, því at þú lætr þar menn þína, ok er þér bezt at halda í burt í nótt undan eyjunum". „Þat skal aldri verða", segir Þorsteinn, „þótt ek viti þat fyrir, at ek missa lífit, þá vil ek þat þó heldr enn flýja at óreyndu". „Þat sé ek", segir Sindri, „at þú ert hin mesta kempa, legg ek þat til með þér, at þú affermir öll skip þín í nótt, ok berir fjárhlut á land, enn hlaðir skipin af trjám ok grjóti; síðan haf þú þik snemma at á morgin, ok kom fyrr at þeim enn þeir vakna; megið þit kemba þeim ekki haglegar tjaldkúlur; þurfið þit þess alls við, ef þér getið nokkurn bug á Faxa unnit, því at þat vil ek segja þér, at því síðr bíta hann nokkur járn, at hann bítr eigi sverðit Angrvaðill. Hér er einn tygilknífr, er Herríðr dóttir mín vill gefa þér ok launa þér svá gullit, ok þat ætla ek at hann bíti á Ötunfaxa, ef þú kemr honum haglega við. Herrauðr sonr minn mun því launa þér beltit, at þú skalt nefna mik á nafn, ef þér þykkir nokkut ábresta. Munu vit nú skilja fyrst at sinni, ok far þú vel ok heill; þat mæli ek um at mínar dísir sé þér jafnan til fylgis". Síðan fór Þorsteinn til báts síns ok røri til sinna manna. Bjóst hann við þegar um nóttina ok fœrði fé af skipum enn grjót í staðinn; ok er þat var gert, kom Brennir karl af bœ ofan, ok hafði kylfu stóra í hendi, alla slegna af járni ok stórum járngöddum; hon var svá þung at varla gat meðalmaðr lyft af jörðu. Brennir mælti: „Handvópn þetta vil ek gefa þér, Þorsteinn frændi, ok mun þér einum vópn-

hæft sakir þunga, enn þó mun hon heldr létt við Ötunfaxa; þykki mér nú ráð at Angantýr hafi sverðit Angrvaðil, enn þú berist með kylfunni; þó hon sé ekki fimlegt meðfœri, þá mun hon þó mannskœð vera; vilda ek nú, frændi, geta veitt þér meira lið, enn eigi hefi ek föng á því". Snýr hann þá á land upp.

XXIII. Síðan greiddu þeir róðr fram fyrir nesit er þeir vóru búnir, ok geta þá at líta, hvar Ötunfaxi liggr með öllu sínu skipaliði. Létu þeir þegar ganga grjótflaugina svá hart ok ákaft, at þeir drápu meir enn hundrað manna, áðr þeir vöknuðu, enn frá því er liðit vaknaði, tóku þeir snarplega við; var þá bardagi hinn mannskœðasti; fell mart manna af þeim fóstbrœðrum, því at svá mátti at kveða, at Faxi skyti af hverjum fingri. Gekk svá alt til nætr; vóru þá hroðin tíu skip þeira fóstbrœðra. Annan dag eftir tóku þeir til orrostu, ok gekk með þvílíku móti mannfallit, sem hinn fyrra dag; réðu þeir jafnan til uppgöngu á skip Faxa ok gerðu mikinn mannskaða hvert sinn, enn á drekann Elliða komust þeir aldri fyrir vörn Faxa, ok þess at hann var svá borðhár; enn um kveldit vóru hroðin öll skip þeira fóstbrœðra, nema drekinn Úfanautr. Þat sáu þeir báða daga, at sinn maðr kom fram á hvern hamarinn, ok skaut í ákafa út á skip Faxa; þar sáu þeir Sindra dverg, ok varð maðr fyrir hverri ör; fekk Faxi af því mikinn mannskaða. Á öðrum hamrinum var Brennir, ok skaut heldr bogmannlega út á skipin. Eigi var traust at eigi fyki steinar á skipin, ok leituðu þeir allir grunns, er hann kastaði; sukku af því mörg skipin fyrir Faxa; var þá ok svá komit, at öll skip hans vóru hroðin nema Elliði. Þetta var þann tíma, er nótt var björt, ok heldu þeir bardaga alla nóttina. Þorsteinn réð til uppgöngu á drekann ok Angantýr ok Beli, enn

mart var manna eftir á Elliða. Faxi hleypr fram á móti þeim fóstbrœðrum Angantý ok Bela; þeir eigast við hart vópnaskifti; bitu Faxa engin járn, enn eigi höfðu þeir lengi barizt, áðr sár bárust á þá báða; í því kom Þorsteinn at ok sló með kylfunni sem honum var hœgast utan við vangann á Faxa, enn hann laut hvergi við; þá sló Þorsteinn annat ok øngu minna; þá leiddust Faxa höggin, ok stökk fyrir borð ok í kaf, svá í iljar honum var at sjá; þeim varð bilt báðum Bela ok Angantý eftir at fara. Þorsteinn hljóp þegar fyrir borð ok lagðist eftir Faxa, enn hann undan; var því líkast sem hvalr legðist þar sem Faxi fór; gekk svá lengi ok þar til er Faxi kom á land; enn þeir fóstbrœðr börðust við menn sem eftir vóru, ok léttu eigi fyrr, enn þeir höfðu drepit þá alla, er á drekanum vóru; síðan tóku þeir sér bát ok røru til lands at þeim Faxa ok Þorsteini. Nú sem Faxi er á land kominn, enn Þorsteinn lagðist at framan, þreif Faxi upp stein ok sendi at Þorsteini, enn hann fór í kaf undan ok lagðist út undan, ok varð mikit áfall af því at steinninn kom niðr. Upp tók hann annan ok hinn þriðja, ok fóru allir á eina leið; ok í því kómu þeir fóstbrœðr Angantýr ok Beli. Þorsteinn kastaði eftir kylfunni á drekanum, er hann hljóp fyrir borð, ok hafði Beli tekit upp kylfuna ok kom þar at sem Ötunfaxi stendr, ok slær með kylfunni aftan undir hnakkann ok þegar annat eftir, enn Angantýr grýtti hann með stórum steinum. Tók Faxa nú heldr at sárna skallinn ok leiddist at búa undir þeira höggum, ok steypti sér í kaf ofan af hamrinum; lagðist hann þá á haf ok Þorsteinn eftir, ok er Faxi sá þat, snøri hann í móti Þorsteini, ok takast þeir til á sundinu; höfðu þeir þá sviftingar miklar ok stórar; fœrðu hvárir aðra í kaf; þó kendi Þorsteinn aflsmunar.

Þar kom at Faxi færði Þorstein til grunna; tók þá af honum sundlætin. Þorsteinn þóttist þá vita, at Faxi ætlar at bíta sundr barkann í honum. Þorsteinn mælti: „Hvat mun mér annan tíma meiri þörf á þér, Sindri dvergr, enn nú“. Þorsteinn varð við þat varr, at gripit var á herðar Faxa svá hart, at því næst var hann við grunni niðri ok Þorsteinn ofan á honum; hann var þá mjök móðr ok þjakaðr af umfangi þeira. Þorsteinn tekr þá tygilknífinn, sem Sindri gaf honum; hann stingr honum fyrir bringspalir Faxa, svá at sökk alt upp at skafti; reist hann þá niðr allan kviðinn at smáþörmum; þó fann hann at Faxi var eigi dauðr, því hann mælti þá: „Mikit þrekvirki hefir þú unnit, Þorsteinn, er þú hefir mér fyrir komit, því at ek hefi átt níu tigi orrostur ok haft í öllum sigr nema í þessi; ek hefi sigrazt átta tigi sinna í einvígum, svá ek hefi á hólm gengit, enn ek er nú níu tigi ára gamall“. Ekki þótti Þorsteini gagn at hann fleipraði fleira, ef hann mátti at gera; rak hann þá ór honum innan, þat laust var. Nú er at segja af þeim Angantý ok Bela, at þeir tóku sér skip ok røru fram á sjóinn ok leita at þeim Faxa ok Þorsteini, ok finna þá hvergi langan tíma; þá kómu þeir þar at, sem sjórinn var blandinn ok rauðr af blóði; þóttust þeir þá vita, at þar mundi Faxi á grunni niðri ok Þorstein drepit hafa; ok er stund leið, sáu þeir at flaut á sjónum nokkut óþokkalegt; þeir fóru þangat ok sáu þar fljóta innyfli mikil ok óséleg; litlu síðar kom Þorsteinn upp, ok var þá svá lúinn ok yfirkominn, at eigi gat hann flotit á sjónum. Røru þeir þá at honum ok drógu hann upp í skipit; var honum þá minni vón lífs, enn ekki var hann mjök sárr, enn hlaupit var niðr hold af beinum í hnykla; fóru þeir ok leituðu honum hœginda; raknaði hann þá skjótt; fóru þeir aftr til eyj-

anna ok könnuðu valinn, ok vóru eigi meir enn þrjá tigi manna grœðandi; fóru þeir þá til Brennis karls ok þökkuðu honum liðsemd sína; svá fór Þorsteinn til hinnar minni Brennieyjar, at finna Sindra dverg, ok gaf honum góðar gjafir, ok skildu með hinni mestu vináttu. Tók Þorsteinn drekann Elliða í sitt hlutskifti; enn Beli hafði drekann Úfanaut, enn Angantýr tók svá mikit gull ok silfr sem honum líkaði í sitt hlutskifti. Gaf Þorsteinn Brenni frænda sínum öll þau skip, er (þeir) kómust ekki með, enn þeir heldu burt á þrim skipum heim í Sogn ok sátu þar um vetrinn.

XXIV. At vórdögum heldu þeir í hernað. Angantýr spyrr, hvert þá skyldi halda; segist hyggja at eytt mundi víkingum í Eystrasalti. „Þá skulum vér“, segir Beli konungr, „halda vestr um haf, því at þangat höfum vér ekki herjat áðr“, segir hann. Nú gera þeir svá; þegar þeir koma til Orkneyja, ganga þeir þar á land ok herja, brenna bygðir enn ræna fé; gera þeir mikit hervirki, enn alt var hrætt við þá ok stökk undan. Herrauðr hét jarl sá, er stýra átti eyjunum; enn er hann spyrr þetta hervirki, safnar hann liði í móti þeim, ok fór nætr sem daga, þar til þeir fundust við ey þá, er heitir Papey; þar slær þegar í bardaga með þeim; var þar engi liðsmunr. Þeir börðust svá tvó daga, at ekki mátti í milli sjá, hvárir sigrast mundu; þar kom um síðir at mannfallinu hallaði á Herrauð; hruðust þá skip hans; náðu þeir brœðr þá uppgöngu, ok þar kom um síðir at Herrauðr jarl fell ok flestalt lið hans. Síðan fóru þeir um allar eyjar ok lögðu undir sik; eftir þat bjuggust þeir til heimferðar. Bauð Beli konungr Þorsteini eyjarnar ok gerast þar jarl yfir, enn hann kveðst þat ekki vilja; „vil ek heldr vera hersir ok skilja ekki við þik, enn heita jarl ok vera fjarlægr þér

at vistum". Þá bauð hann Angantý at vera þar jarl yfir, ok þat þá hann, ok gerðist hann jarl yfir eyjunum, ok skyldi lúka skatt árlega. Síðan heldu þeir heim í Sogn, ok sátu þar þann vetr; þeir heldu menn sína vel bæði at vópnum ok klæðum; þóttu nú øngvir menn framari enn þeir fóstbrœðr. Þeim varð barna auðit; hét Helgi ok Hálfdan synir Bela, enn Ingibjörg dóttir; var hon yngst þeira systkina. Þorsteinn átti þann son, er Friðþjófr hét. Haraldr óx upp í eyjunni hjá Grími, enn þegar hann hafði aldr til, lagðist hann í hernað, ok varð hinn frægasti maðr, þótt hans sé lítt getit í þessi sögu; helt hann nafni sínu, ok var kallaðr Haraldr kesja, ok er mart manna frá honum komit. Þeir Þorsteinn ok Beli, Grímr ok Haraldr heldu vináttu sinni meðan þeir lifðu.

XXV. Nú er þar til at taka sem Jökull Njörfason er, at hann stýrði Upplöndum, þá er þeir vóru báðir dauðir Njörfi ok Víkingr; höfðu þeir vel haldit vináttu sinni alt til dauðadags. Jökull aflaði sér skipa ok fjár, ok var hinn harðasti víkingr, ok fór í meðallagi með her sínum, enn ekki betr; gekk svá fram nokkur ár, at hann var hinn nafnfrægasti; hann lá í hernaði mest um Eystrasalt. Eigi höfðu þeir Þorsteinn ok Beli lengi heima verit, áðr þeir bjuggust í hernað, ok heldu suðr með landi, svá í gegnum Eyrarsund, ok herjuðu á Saxland um sumarit, ok gerðu mikit hervirki, ok fengu þar mikit fé í gulli ok silfri ok mörgum öðrum gersimum. Síðan ætluðu þeir at sigla heim sem þeir gerðu, ok er þeir kómu fyrir mynni á Limafirði, þá kemr at þeim stormr veðrs ok rak þá til hafs, ok skilja skjótlega skipin; tekr þá sjór at ganga á bæði borð, ok

stóðu allir menn í austri. Þar kemr at þessi stormr rekr upp nauðreka drekann Elliða at Borgundarhólmi einskipa. Þar kemr við land þann tíma Jökull með tíu skipum, ok öll vel búin sakir vópna ok manna; þarf þá eigi at (sökum) at spyrja, at Jökull lét sœkja at Þorsteini ok mönnum hans. Þorsteinn var lítt við búinn, því þeir vóru mjök dasaðir af mœði ok sjávargangi. Þessi bardagi var bæði harðr ok mannskœðr; var Jökull enn ákafasti ok eggjaði fast menn sína, ok segir at þeir mundu aldri í betra fœri komast við Þorstein; „mun oss ok ævinleg brígzl í vera, ef Þorsteinn kemst nú undan“. Sóttu þeir þá af Þorsteini ok mönnum hans, ok léttu eigi fyrr við enn menn hans vóru allir fallnir, svá enginn maðr stóð á drekanum nema Þorsteinn einsaman; hann varðist þá enn karlmannlega; var þat þá langan tíma at þeir kómu øngu sári á hann; þar kom þó um síðir at þeir (kómu) svá nærri honum, at þeir kómu á hann spjótalögum, ok hjó hann þau flestöll af sér, því at sverðit Angrvaðill beit sem vant var. Jökull sótti þá fast at ok lagði til hans spjóti í gegnum lærit. Í því hjó Þorsteinn til Jökuls; þat högg kom á höndina fyrir framan olboga ok tók af höndina; í því gátu þeir borit skjöldu at Þorsteini ok tekit hann; þá var komit at kveldi, svá þeim þótti eigi vígt at honum; var þá settr fjötr á fœtr honum enn bogastrengr á hendr; vóru þá fengnir til tólf menn at geyma hans um nóttina. Ok er allir vóru á land komnir nema þeir tólf ok Þorsteinn, mælti hann: „Hvárt vilið þér heldr skemta mér eðr ek skemti yðr?“ Þeir kváðu honum óvant um skemtun, at hann skyldi deyja þegar á morgin. Þorsteinn hugsaði nú sitt ráð ok þóttist eigi vel staddr vera; hann mælti þá hljótt fyrir munni sér:

„Hvat mun ek nú í annan tíma þurfa þín meir, Sindri félagi, enn nú, ef eigi væri lokit allri okkar vináttu?“ Sló þá dimmu yfir varðmennina ok því næst sofnuðu þeir allir. Þá sá Þorsteinn, hvar Sindri fór eftir skipinu ok at honum ok mælti: „Lítt ertu staddr nú, Þorsteinn félagi, ok mun ráð at bjarga þér“. Hann blés upp lásinn; síðan hjó hann af honum bogastrenginn; var Þorsteinn þá lauss; tók hann þá sverðit, því at hann vissi, hvar hann hafði við þat skilit; snøri hann þá til varðmanna ok drap þá alla; síðan hvarf Sindri í burt, enn Þorsteinn tók sér bát ok røri í land, ok fór burt ok heim í Sogn. Var þar fagnafundr með þeim Bela, ok þóttist hann Þorstein ór helju heimt hafa. Jökull vaknar snemma um morgininn, ok hugði gott til at taka bandingjann ok drepa, enn er þeir kómu þar, var bandinginn burtu, enn varðmenn dauðir; þóttust þeir þá sakna vinar í stað. Helt Jökull heim ok undi lítt við sína ferð, missi Þorsteins, enn fengit þau örkuml, at hann varð aldri heill; var hann kallaðr síðan Jökull enn einhenti. Þeir fóstbrœðr Beli konungr ok Þorsteinn söfnuðu liði ok fóru til Upplanda, ok gerðu orð Jökli ok hösluðu honum völl til orrostu. Jökull safnaði mönnum, ok sátu þó margir heima, þeir er lýðskyldugir vóru undir Jökul ok gerðu þat fyrir vináttu sakir við Þorstein, ok er Jökull fekk fátt manna, þá treystist hann eigi at halda til orrostu við þá, ok stökk hann ór landi ok fór þá til Vallands til Vilhjálms mágs síns; tók hann þar þriðjung ríkis til forráða. Beli konungr ok Þorsteinn lögðu undir sik Upplönd, ok fóru heim síðan ok settust um kyrt. Nokkuru síðar kómu menn af Vallandi til móts við Þorstein, þeir er Jökull sendi; var þat at erindum at

Jökull bauð Þorsteini sættir, ok skyldu þeir finnast á Limafirði, ok hafa þrjú skip hvárir, ok tengja saman sættir. Þorsteini felst þetta vel í geð, sagðist nauðigr hafa átt ófrið við Jökul sakir Njörfa konungs ok vináttu þeira Víkings; var þetta nú staðráðit. Fóru sendimenn heim, enn Þorsteinn bjóst heiman um sumarit ok hafði drekann Elliða ok tvau skip önnur. Bela þótti sjá ferð ekki vænleg; þótti Jökull svikull ok ótrúr; þat var ráð hans, at hann sendi undan njósnarmenn, at vita hvárt alt væri trygt af hendi Jökuls, ok fœri svá aftr í móti þeim til Eyrasunds. Svá gerðu þeir, ok kómu aftr ok sögðu þeim at þeir lægi á Limafirði með þrim skipum ok alt væri kyrt um þá. Heldu þeir þá fram ferðinni á fjörðinn, ok fundust í nefndum stað, ok gengu þar saman sættir með þeim at svá fyrir skildu, at mannalát, áverkar ok bardagar skyldi vera jafnt, enn Jökull skyldi taka aftr ríki sitt, ok skyldi eigi vera skattgildr undir nokkurn mann; ríki þat, er Þorsteinn átti at Upplöndum, skyldi falla undir Jökul fyrir handarhöggit; með þessu skyldu þeir vera sáttir. Fór Jökull þá heim í ríki sitt ok settist þar um kyrt. Þeir Þorsteinn ok Beli fóru heim í Sogn, ok settust nú at ríkjum sínum ok léttu öllum hernaði. Önduð var Ingibjörg kona Þorsteins, ok hafði Ingibjörg Beladóttir hennar nafn. Friðþjófr óx upp með föður sínum. Þorsteinn átti dóttur, er Véfreyja hét; hon var þá roskin, er hér var komit sögunni, því at hon var getin í hellinum hjá Skellinefju, ok þar var hon fœdd; brá henni um vísdóm til móður sinnar; hon tók Angrvaðil eftir Þorstein föður sinn; ok er mart ágætra

manna frá Þorsteini komit. Þótti öllum mönnum Þorsteinn vera hinn frægasti maðr ok hinn ágætasti af þeim mönnum, sem honum vóru samtíðis. Lúkum vér hér nú sögu Þorsteins Víkingssonar með þessu efni, ok er hin gamansamlegasta.

Friðþjófs saga ens frœkna.

Friðþjófs saga ens frœkna.

Beli hét konungr. Hann réð fyrir Sygna fylki.
átti tvó sonu ok eina dóttur. Helgi hét son
annarr Hálfdan enn dóttir Ingibjörg; hon var mjök
ok at öllu fremst konungs barna. Drotning Bela
ungs var önduð. Þaðan skamt fyrir vestan fj..
var sá staðr, er þeir kölluðu Baldrshaga; þar var
staðr ok hof mikit. Ingibjörg var fóstruð með
manni, er Hildingr hét; hann var ríkr bóndi.
hét ágætr bóndi, er bjó í Sogni. Sonr hans hét
þjófr; hann var manna vænstr ok enn mesti íþró
maðr ok langt fyrir konungs sonum. Friðþjófr
jafnan með Hildingi ok vóru þau konungs dóttir
systkin ok báru langt af öðrum mönnum. Tveir menn
nefndir; hét annarr Björn enn annarr Ásmundr,
stórættaðir, ok fóstbrœðr Friðþjófs honum vel vi
Konungr var sér ekki gnógr um lausafé, enn Þorst
hersir hafði þriðjung ríkis ok skyldr til landva
með konungi, ok var konungi enn mesti styrkr at h
um. Hann gerði konungi veizlu hit þriðja hvert ár,
vóru þær veizlur enar stórmannlegustu. Beli k

Friðþjófs saga ens frœkna.

Beli hét konungr. Hann réð fyrir Sygna fylki. Hann átti tvó sonu ok eina dóttur. Helgi hét son hans ok annarr Hálfdan enn dóttir Ingibjörg; hon var mjök væn ok at öllu fremst konungs barna. Drotning Bela konungs var önduð. Þaðan skamt fyrir vestan fjörðinn var sá staðr, er þeir kölluðu Baldrshaga; þar var griðastaðr ok hof mikit. Ingibjörg var fóstruð með þeim manni, er Hildingr hét; hann var ríkr bóndi. Þorsteinn hét ágætr bóndi, er bjó í Sogni. Sonr hans hét Friðþjófr; hann var manna vænstr ok enn mesti íþróttamaðr ok langt fyrir konungs sonum. Friðþjófr var ok jafnan með Hildingi ok vóru þau konungs dóttir fóstrsystkin ok báru langt af öðrum mönnum. Tveir menn eru nefndir; hét annarr Björn enn annarr Ásmundr, ekki stórættaðir, ok fóstbrœðr Friðþjófs honum velviljaðir. Konungr var sér ekki gnógr um lausafé, enn Þorsteinn hersir hafði þriðjung ríkis ok skyldr til landvarnar með konungi, ok var konungi enn mesti styrkr at honum. Hann gerði konungi veizlu hit þriðja hvert ár, ok vóru þær veizlur enar stórmannlegustu. Beli konungr

tók nú sótt ok heimti til sín sonu sína ok mælti: „Þessi sótt mun mik heimta af ríkinu ok svó lífinu; vil ek biðja ykkr, at þit hafið þá vini, sem ek hefi haft, því at mér sýnist ykkr alt skorta við þá feðga, ok munu þeir vinhollir ef þit kunnið til at gæta. Ekki skal fé bera í haug hjá mér; haugr minn skal standa hjá firðinum, enn skamt mun okkar Þorsteins milli verða ok er vel at vit köllumst á". Ok síðan dó hann. Þá tók Þorsteinn sótt ok mælti: „Þess vil ek biðja þik, Friðþjófr, at þú sveigir til við konungs syni, því svó á at vera fyrir tígnar sakir, ok ver maðr hygginn um þitt mál". Síðan dó hann, ok var hann heygðr gegnt Bela konungi. Björn mat Friðþjófr mest, enn Ásmundr þjónaði þeim. Skip átti Friðþjófr, er Elliði hét; annarr gripr var hringr, er enginn var annarr þvílíkr. Þat lék orð á, at Friðþjófr þótti eigi minni sómamaðr fyrir utan konungs tígn enn konungs synir, ok fundu menn þat, at með þeim Friðþjófi ok konungs dóttur var ástúðlegt. Þat fundu þeir konungs synir, ok líkaði alt saman illa, ok gerðist fæð á með þeim Friðþjófi. Nú kom at því, at konungs synir áttu þangat veizlu at sœkja, ok gekk hon at vanda, ok var þat öllum auðsætt, hversu hann var langt um fram þá. Hann talaði oft við konungs dóttur, ok þá mælti hon: „Góðan hring áttu, Friðþjófr", segir hon. Hann svarar: „Ekki á ek þat, er ek hefi eigi aflat", segir hann. Hon svarar: "Þat er mál manna, at sá eigi fé sem lifir, enn eigi dauðir menn". Hann segir: „Kostr mun þér at eiga hringinn ok lóga eigi; send mér ef þér leiðist". Hon mælti: „Þú skalt fá í móti hring er ek á", ok svó var. Eftir þat skildu þau. Hann var nú fátölugr. Fóstbrœðr hans spurðu[1], hvat honum væri. Hann svarar: „Kvónfang

1) spurde *hdr*.

er mér í hug; þó þat sé mér oftígn, þá em ek þó eigi minni háttar". Björn svarar: „Því skulum vér þá eigi prófa". Síðan fóru þeir. Konungarnir sátu þá á haugi föður síns, ok kvaddi Friðþjófr þá ok mælti: „Þat er erindi mitt hingat, at ek bið systur ykkrar". Þeir svöruðu: „Eigi er þessa vitrlega leitat, at gefa hana ótígnmanni, ok eigi játum vér því, at hon sé ótígnum manni gefin". Hann svarar: „Þá er skjótt sagt, at ek mun yðr aldri lið veita". „Þat hirðum vér eigi", sögðu þeir. Hann kemr nú heim ok tekr aftr gleði sína.

II. Hringr hét konungr, er réð fyrir Svíþjóðu. Hann mælti einn tíma við sína heimulega vini: „Þat hefi ek spurt, at synir Bela konungs hafi slitit vinfengi við Friðþjóf, er ágætastr er allra þeira. Nú vil ek senda menn mína á fund þeira, at þeir gangi á mitt vald, ellegar mun ek gera lið á hendr þeim ok mun laust fyrir liggja, því þeir hafa hvórki við mér liðs afla né vitsmuni, ok er gott á gamals aldri at yfir vinna þá". Sendimenn kómu til þeira ok mæltu svó: „Svía konungr sendi ykkr orð ok vill at þit gjaldið honum skatt eða berizt við hann ella". Þeir kváðust eigi vilja nema þat á unga aldri, er þeir vildu eigi í ellinni kunna, at þjóna honum með svívirðing, ok fóru sendimenn með þeim erindum aftr til konungsins, enn konungs synir söfnuðu liði ok fengu lítit ok sendu orð Friðþjófi ok báðu hann liðs. Hann sat at tafli er sendimenn kómu. Þeir mæltu: „Konungar vórir sendu þér kveðju ok vildu liðsinni þitt til orrostu". Hann svarar øngvu ok mælti við Björn: „Tvíkostr er þér, Björn", segir hann, „ok leita ráðs tvó vega fyrir at tefla". Þá mæltu sendimenn: „Hvórt heyrir þú eigi vórt mál?" Hann kvaðst löngu heyra, „enn lið mun ek þeim aldri veita". Síðan fóru sendimenn ok sögðu

svó búit þeim brœðrum. Eftir þat bjuggust þeir til ferðarinnar, ok kváðu þat mundu ráð, at flytja systur sína í Baldrshaga, ok átta konur með henni, „því enginn mun svó djarfr at þar neinu grandi“. Var þar hof ok goðablót ok skíðgarðr um hofit, ok skyldi þar ekki saman koma konur ok karlmenn. Konungarnir fóru nú í hernað. Þat var einn tíma, at konungar báðir vóru á brott farnir, at Friðþjófr bað sína menn setja fram Elliða ok vita, hvórt hann kynni at skríða til Baldrshaga. Kómu þeir þar ok vóru viðtökur góðar. Settist Friðþjófr hjá konungs dóttur ok allir hans menn skipuðu sæti. Þá mælti konungs dóttir: „Djarft sœkir þú nú, Friðþjófr, er þú vilt nú halda hér fjórtánmenning í Baldrshaga“. Hann svarar: „Ekki hirði ek um Baldr eða blót yður[1]; jafngóðar eru mér þínar málsemdir sem heima“. Þar skorti ekki drykk né góða gleði, ok ferr nú svó fram hvern dag meðan konungarnir vóru á brott, at þeir fara þangat ok skemta sér.

III. Nú er at segja frá viðskiftum konunganna er þeir fundust, at Hringr konungr hafði miklu meira lið; gengu þá á milli vinir beggja ok báðu þá at sættast, enn Hringr konungr mælti: „Vili konungarnir ganga á mitt vald ok gifta mér systur sína ok gefa upp lausafé sem henni sómir, þá munu þeir vera í friði“. Enn með því at konungarnir höfðu lítit lið þá játuðu þeir þessu ok bundu þetta með svardögum, ok skildust þeir vinir, ok fóru þeir brœðr heim. Nú er at rœða um Friðþjóf. Hann mælti: „Vel hafi þér fagnat oss, konungs dóttir, enn nú munum vér heim fara at sinni, enn þá konungar eru heim komnir, þá gerið oss vissu á einhvern hátt“. Konungs dóttir svarar: „Ekki hafi þér at dœmum gert þetta, enn at vísu eigum

1) ydar *hdr*.

vér vinum at fagna ef þér komið". Eftir þat fóru þeir heim, ok um morguninn gekk Friðþjófr út og mælti: „Nú má vera, Björn félagi, at hefti skemtanar ferðir okkrar[1] í Baldrshaga". Nú koma konungar heim ok verða nú varir við, hvat fram hefir farit meðan þeir vóru á brott; gerðu þeir sig stórlega reiða; sögðu sér í því gerða mikla svívirðing. Fóru þá enn vinir þeira á milli ok báðu Friðþjófi griða ok at hann gerði nokkura yfirbót við konungana. Friðþjófr mælti: „Sá einn hlutr er í frið gerðr af minni hendi, at gera minningar við hina fyrri menn, enn øngvan trúleik mun ek þeim sýna". Þá mæltu sendimenn: „Þat vilja konungar taka í sætt, at þér heimtið skatt af jarlinum Angantý, er ræðr fyrir Orkneyjum, því sá skattr hefir lengi niðri legit". Friðþjófr svarar: „Þá vil ek alt fé vórt hafi frið", ok því var heitit.

IV. Þeir Friðþjófr ok hans menn bjuggust nú þrettán saman til skipsins Elliða. Svó var ætlat, at Hringr konungr skyldi sœkja konungs dóttur um haustit. Ok er Friðþjófr var á brott farinn, þá mælti Helgi: „Þat mun betr vera, bróðir, at Friðþjófr taki hegning; munum vit brenna bœ hans". Síðan brendu þeir bú hans á Framnesi. Eftir þat keyptu þeir af fjölkunnigum konum, at þær gerði œðiveðr at Friðþjófi ok mönnum hans. Nú sem þeir kómu skamt frá landi þá ókyrði sjóinn ok gerði storm mikinn[2]. Þá kvað Friðþjófr vísu:

„Þat var forðum
á Framnesi
rœdda ek oft
við Ingibjörgu.
Nú skal ek sigla

1) ockar *hdr.*
2) stor mikiñ *hdr.*

í svölu veðri,
láta létt und[1] mér
lögdýr bruna.

Ok mun nú kostr", segir hann, „at reyna góða liðsmenn ok er þetta inndælla enn í Baldrshaga". Björn svarar: „Slíks var vón, at eftir mundi koma, ok tökum enn þessu vel". Ok síðan bjuggust þeir ágætlega, því góðum drengjum var saman skipat. Þá kvað Friðþjófr vísu:

„Eigi of sér til alda,
erum vestr í haf komnir,
allr þykkir mér ægir
sem í eimyrju hrœri;
hrynja[2] hávar bárur,
haug verpa svanflaugar;
nú er Elliði orpinn
ákaflegri báru".

Björn segir: „Svó er, fóstbróðir; ekki sakar þó enn, þó þær glumri á borðunum"; ok enn kvað Friðþjófr:

„Mjök drekkr á mik,
mær mun klökkva
ef ek skal sökkva
í svana brekku;
austr er orðinn
í Elliða,
*þó lá blæja
*á bliki nokkut".

Björn mælti: „Þess minnir þik; ætlar þú enar sygnsku meyjar tárfeldar eftir þik". „Þat kemr mér í hug", segir hann. Síðan eftir þetta gerði svó mikinn storminn, at á fell forsum. Þá kvað Björn vísu:

„Erat sem ekkja
á þik vili drekka,
björt baugvara
biði nær fara;

1) under *hdr.*
2) hrijna *hdr.*

sölt eru augu,
sukkuð í laugu,
bil*ar* sterka arma,
bítr mér í hvarma“[1].

Friðþjófr mælti: „Svó mun þér þykkja; ýmiss verðr at freista“. Þá kvað Ásmundr:

„Þá var svarf um siglu
er sær of mér gnúði,
ek v*a*rð einn með átta
innanborðs at vinna;
dælla er til dyngju
dagverð konum fœra
enn sæ Elliða ausa
á úrigri báru“.

Friðþjófr mælti: „Nú brá þér í þræla ættina“. Síðan kvað Friðþjófr:

„Sat ek á bólstri
í Baldrshaga,
kvað ek *þaz*[2] kunna
fyr[3] konungs dóttur.
Nú skal ek Ránar
rannbeð troða,
enn annarr mun
Ingibjargar“.

Björn svarar: „Nú eru stórkviðir í, stallbróðir; mæl aldri slíkt; er nú æðra í orðum þínum“. Hann svarar: „Eigi er þat nú trautt, at eigi kœmi mér þat í hug“. Þá kvað hann:

„Þess hefik gangs of goldit

---

1) Þessi vísa er hér tekin eftir hinni lengri Friðþjófssögu í *Fas.*, af því að þar mun hún vera nær lagi enn í *hdr.* Í því er hún þannig rituð:

Erat sem ólga | aur at dreka | biörtt baugvarit | bide nær fara sölt eru nú | sickiu e*kki* lögi | bilskortt arma | bijtur mier i huarma.

2) tg. fyrir ‘hvat ek’, sem stendr í *hdr.*

3) fyrer *hdr.*

*gekk mér enn þér eigi
við ambáttir átta
Ingibjargar at þinga;
saman höfum brenda bauga
í Baldrshaga lagða;
var*at* vilgi fjarri
var*ðr* Hálfdanar gar*ða*"[1].

Björn mælti: „Við slíkt er nú at una, fóstbróðir". Ok í því kom svó mikit áfall, at ór laust borðin skipinu ok fórust fjórir mennirnir. Þá mælti Friðþjófr: „Nú er þat víst, at til Ránar skal fara ok búumst veglega; skal hverr vór gull hafa á sér og höggvum nú í sundr hringinn Ingibjargar-naut ok skiftum honum með oss", ok þá kvað hann:

„Nú hefir fjórum
of farit vórum
lög*r* lagsmö*nnum*,
þeim er lifa skyldu;
enn Rán býðr
röskvum drengjum
siðlaus kona
sess o*k* rekkju".

Björn mælti: „Eigi er slíks ørvænt, enda eigi vís vón". Þá kvað Friðþjófr:

„Þann sk*al* hring um höggva,
er Hálfdanar[2] átti,
áðr oss tapi ægir,
auðigr faðir, rauðan;
sjá skal gull á gestum,
ef vér gistingar þurfum,

1) Þessi vísa er hér tekin eftir hinni lengri Friðþjófss. í *Fas.*, enn tilgáturnar bygðar á *hdr.*; þar er vísan þannig: Þess hef ek gagns of golldit | gieck mærin̄ þer eige | med ambátter átta Ingebiörg á þijnge | samit höfum brendra bauga | j Balldurshaga lagdar | varar vilge fiærre | vards Halfdanar garde.

2) Þannig lengri sagan í *Fas.*; 'erat Hálfdan' *hdr.*

þat dugir rausnar rekkum
í Ránar sal miðjum".

Nú fundu þeir, at skriðr var á skipinu mikill, enn ókunnigt var þeim hvar þeir vóru komnir. Síðan fór Friðþjófr upp í tré ok kom aftr ok mælti: „Sá ek nú mjök kynlega sýn; hvalr einn legst í hring um skipit ok væri mér landa vón nærri oss, ok get ek hann vili banna oss landit, ok hygg ek þá Helga eigi búa við oss vingjarnlega ok munu þeir hafa sent oss øngva vinsending. Tvær konur sá ek á baki hvalnum ok gera oss fararbann. Nú munum vér til hætta, hvórt meira má gifta vór eðr tröllskapr þeira og stýrum at þeim". Þá kvað hann vísu:

„Sé ek tröllkonur
tvær á báru,
þær hefir Helgi
hingat sendar;
þeim skal sníða[1]
sundr í miðju
'hrygg Elliði
áðr af hafi skríði".

Síðan eggjaði hann þá mjök ok kom svó með frœknleika hans, at þeir brutu hrygg í hvórritveggju hamhleypunni. Síðan kyrði sjóinn ok marði þá skipit uppi. Vóru þeir þá ok komnir at landi, enn svó var þeim nær ekit, sem eftir lifðu, at Friðþjófr kom þeim öllum á land, nema Björn gat sjálfr borgit sér. Breiddi Friðþjófr síðan á þá seglit ok kvað vísu:

„Ek bar átta
til eldstóar
dæsta drengi
í drifaveðri;
nú hefik segli
á sand komit,

1) Þannig báðar sög. í *Fas.;* sigla *hdr.*

erat[1] ór hafsmegni
hœgt at rýma“.

Ok enn kvað hann:

„Þurfa ei drengir
dauða at kvíða,
veri þjóðglaðir
þegnar mínir;
enn mun þat verða
ef vitu draumar,
at ek eiga mun
Ingibjörgu“.

Björn mælti: „Enn kemr þér hon í hug; dælla er nú um annat at þenkja, enn þó gerir þú karlmannlega“.

V. Þar skamt frá er þeir Friðþjófr vóru at komnir réð fyrir Angantýr jarl. Þat bar til nýlundu heima hjá jarli, at maðr drakk víti sitt, er Hallvarðr hét, ok skyldi sitja á skála mót veðri. Hann helt á horni ok sást um, ok er hann gat að líta ferðir mannanna, kvað hann vísu:

Erat *á* skála
skjól at drekka
vestr-víkingi
sem vera inni;
þó eru hraustari
þeir er hlunngota
drengir ausa
í drifaveðri“.

Ok enn kvað hann:

„Sex sé ek ausa
enn sjau róa
dæsta drengi
í drifaveðri:
þat[2] er gunnhvötum
glíkt í stafni
Friðþjófi, *er* fram
fellr á árar“.

1) er *hdr.* 2) Þannig lengri sagan í *Fas.*; þar *hdr.*

Síðan gekk hann at byrlaranum og kvað vísu:

„Taktu af[1] gólfi,
gangfögr kona,
horn hvolfanda,
hefik ór drukkit;
menn sé ek á mar,
þá er munu þurfa
hreggmóðir liðs
áðr höfnum nái".

Jarlinn mælti: „Hvat er tíðinda?" „Herra", segir hann, „menn dragast at landinu, ok hygg ek vera allgóða drengi". Jarlinn mælti: „Gangið á móti þeim, ef þar er kominn Friðþjófr, er nú er einn ágætastr allra manna."

VI. Atli hét víkingr; þeir vóru tólf saman; hann heyrði rœtt um Friðþjóf ok hans fylgjara, at þeir mundu lítt staddir; þá mælti hann: „Þat er mér sagt, at Friðþjófr hafi þat heit strengt, at hann mundi øngvan fyrr friðar biðja; er nú þat at reyna, ef svó er sem þér segið, at hann sé hér við land kominn". Hallvarðr kvað þat óskylt at reyna. Atli fór síðan ok kom í þat mund, er Friðþjófr vaknaði, því at honum hafði höfgat, ok mælti: „Hitt er nú ráð, Friðþjófr, at verða vel við ok sanna hit fornkveðna, at 'öndverðir skulu ernir klóast', því ekki mundir þú þykkjast þurfa griða at biðja". Friðþjófr kvað þá vísu:

„Þér munuð ekki
oss of kúga,
æðrufullir
eyjarskeggjar;
heldr mun ek ganga
enn griða biðja
einn til ógnar
við yðr tíu".

Síðan kom Hallvarðr ok mælti: „Hættið þessari rœðu;

1) Þannig lengri sagan í *Fas.* Gack þú á *hdr.*

allir séu (þér) hér velkomnir, svó vill jarl". Var þá farit til hallar. Friðþjófr kvað (sér) þat vel líka, enn sœma þó við hvórttveggja. Hallvarðr mælti: „Heyrt höfum vér þín getit, Friðþjófr, ok nú erum vér at sönnu komnir, ok hafið þér komit í mikla mannraun". Hann kvað þá vísu[1]. Nú er þeir vóru með góðu yfirlæti, gerðist Friðþjófr ókátr. „Hví ertu fákátr?", segir jarl, „enn vér viljum vel til þín gera, ok ef þú ferr skatt at heimta, þá liggja þar skjót svör fyrir, at konungar þessir fá øngvan góðan hlut af oss, er einkis eru virðir, enn þú skalt fá þat (sem) þú um biðr ok ger þat af fé sem þér líkar, enn ekki hræðumst ek þá, enn í mót vil ek vingan þína". Friðþjófr segir: „Vingjarnlega er um mælt, ok mun ek þat þiggja". Nú var hann þar í góðri virðing af jarlinum um nokkurar stundir.

VI. Nú er þar frá at segja, at Hringr konungr kom til veizlu ok gekk at brullaupi sínu, enn þat hafði vorðit til tíðinda, at hinar fjölkunnigu konur fellu af seiðhjalli sínum, ok er veizlunni var lokit, gat Hringr konungr litit hringinn Friðþjófsnaut á hendi Ingibjörgu ok mælti: „Hvaðan kom þér hringr sá?" Hon kvað það erfð sína. „Nei", segir hann, „Friðþjófr mun hafa gefit þér; ekki skaltu hafa gull hans; fá muntu gull í ríki mínu". Síðan fekk hon hringinn í hönd konu Helga ok bað hana senda Friðþjófi, sem þau höfðu mælt. Eftir þat fór konungr heim í ríki sitt ok Ingibjörg með

1) Vísa þessi er eigi í *hdr.*, enn er þannig í *Fas.*, í hinni styttri Friðþjófssögu:

Jusum vér, enn yfir	*þat var kynvar
*fell úr svala báru,	*kvenna drengja
teitir á tvau borð	hversu vér fórum
tíu dœgr ok átta;	*með firði.

Og er síðari hlutinn auðsælega mjög úr lagi fœrðr.

honum, enn Friðþjófr bjóst brott ór Orkneyjum ok lét jarlinn bœta skip hans, ok skildust þeir jarl enir beztu vinir. Síðan kómu þeir Friðþjófr aftr til Noregs ok í Sogn ok fyrir bœ þann, er átt hafði Friðþjófr. Þá mælti hann: „Sortnað hafa hér nú bygðirnar". Hann hefir nú mál af mönnum, ok verða honum nú allir fegnir ok sögðu honum nú tiltœki konunganna. Hann kvað vísu:

„Drukkum forðum
á Framnesi
frœknir drengir
með föður mínum.
Nú sé ek brendan
bœ þ*ann* vera;
á ek öðlingum
ilt at gjalda".

Hann spyrr þá, at konungarnir vóru í Baldrshaga ok blótuðu. Þá mælti Friðþjófr: „Hvat sýnist þér, Björn, hversu með skal fara?" Björn mælti: „Þik læt ek hafa ráð fyrir oss", segir hann. „Þá ætla ek at fœra þeim skattinn", segir Friðþjófr, „hversu sem af hendi verðr leystr", ok svó gerðu þeir ok gengu frá skipi. Þá mælti Friðþjófr við Björn: „Ek mun ganga einn upp, enn þér skulið brjóta skip þeira á meðan, því at svó eins mun erindit af hendi leyst, at líklegt er oss þykki eigi einn veg". Konungarnir sátu nú í húsinu, enn konur þeira bökuðu goðin við eldana. Þá kvað Friðþjófr vísu:

„Einn mun ek ganga
up*p* frá ströndu;
þarf ek lítit lið
lofða at fin*na*;
verpið *ér*[1] eldi
í jöfra bœ
ef ek *eigi* kem
aftr at kveldi".

1) verpe þier *hdr.*

Björn mælti: „Þetta er vel kveðit“. Síðan gekk Friðþjófr inn fyrir Helga ok mælti: „Nú muntu vilja hafa skattinn“, fœrði upp sjóðinn ok rak á tennr honum ok braut ór honum tvær, ok fell Helgi í óvit. Enn Friðþjófr gekk at eldinum ok sá hringinn á konu Helga ok greip til hennar svó hon dragnaði, enn goðit valt út á eldinn, ok er hann kom at dyrunum, raknaði hringrinn af hendi henni, enn Friðþjófr gekk út ok kvað vísu:

„Tak þú við skatti,
skatna dróttin*n*,
fremstum tönnum,
nema þú framar beiðir[1];
silfr er á botni
belgjar niðri,
sem vit Björn höfum
báðir ráðit“.

Eftir þat gekk Friðþjófr út, helt upp hringnum ok mælti:

„Hafa skal ek baug
*ór beggja höndum
*ór svefnhúsi
*seggja meiðum
sá er hugr á mér
*af *þ*eim hringi digrum
*verðr þeim er varðar
*við lítilmagna“[2].

Björn mælti: „Þá skiftir þú at högum, at hon er eftir enn þú hafir hringinn“. Síðan ganga þeir til skipa, ok varð Friðþjófi litit aftr ok kvað vísu:

„Gekk ek því frá garði

1) eñ þú fridar bidiest *hdr.*

2) Vísa þessi er tekin eftir hinni styttri Friðþjófss. í *Fas.*, þótt hún sé aflöguð og óskiljanleg. Í *hdr.* er vísa þessi engu betri. Þar er hún þannig: Hafa sk*al* ek baug or brend*u*m | baud nu svefnhúse Svölnes sá er hugur á mier er digrañ ekki stód ek unda señ j ötla (ökla?) þar á m*ik*lum | gramur skyle v*er*dr þui er vardar | vagna lítilmagne.

*grunskjöldunga tveggja
*at ek illsöngs eyra
. . . .[1]
nær var *ek* nála gunni[2]
. . . .
þat rak *mik* hér frá húsi
heldr meir enn fleira".

VIII. Nú er þar til at taka er Helgi konungr raknaði við ok bað menn út ganga ok mælti: „Fyrirgert hefir sá sér, er eigi hlífir griðastöðum". Ok er þeir kómu út, bað hann fá sér boga sinn, ok er hann sveigði brast boginn í sundr. Friðþjófr sá þetta, sté á skip ok tók til ára, braut báðar ok kvað vísu:

„Kysta ek unga
Ingibjörgu
Beladóttur
í Baldrshaga;
svó skulu árar
Elliða báðar
brotna sundr
sem bogi Helga".

Síðan runnu þeir til skipanna, enn þau vóru öll brotin. Þá mælti Björn við Friðþjóf: „Hvat skal nú at hafast, fóstbróðir". Hann svarar: „Ek vil upp taka hermanna siðu og ráðast í víking". Ok svó gerðu þeir, ok vóru með Friðþjófi ágætir menn. Hann drap illmenni, enn bœndr vóru í friði, ok urðu þeir stórauðigir. Þat er sagt eitt sinn, at Friðþjófr mælti til manna sinna: „Leiðist mér nú þessi iðjan; ætla ek nú at skiljast við yðr ok ætla ek at hitta Hring konung, ok komið

1) Það vísuorð, er hér vantar, virðist vera í *hdr.*: 'eñ miña granam', og er ekki vit í því. Hin styttri saga í *Fas.* hefir: 'í enni mína grandvær', og er það jafnóskiljandi.

2) Hér virðist standa í *hdr.*: 'vndiñstingu fundiñ'. Í *Fas.* stendr: 'við gistingar fundi'.

at vitja mín at sumri". Björn svarar: „Þat er óvænleg ætlan, enn þó muntu ráða vilja, enn viltu ekki aftr ok drepa konungana". Hann svarar: „Til einskis er þat", ok kvað vísu:

„*Máttkat*[1] ek eiga
Ingibjörgu
Beladóttur
í Baldrshaga;
því sk*al* ek hitta
Hring at máli
o*k* vita hvé fylkir
fagnar greppi".

Björn svarar: „Ófúss em ek (á) þat, at hætta þér einum í hendr hans". Hann kvaðst ráða vilja, „ok flytið mik þangat", ok svó gerðu þeir, ok er hann kom nær bœnum, tók hann sér stafkarlsbúning ok saltkufl[2] einn mikinn ok lagði yfir sik. Hann var mikill maðr vexti ok stórlega fríðr sýnum. Síðan hitti hann hirðmenn nokkura ok fór óframlega ok spurði hvaðan þeir[3] væri. Þeir sögðust vera ór hirð Hrings konungs. Hann spurði: „Er hann ríkr konungr?" Þeir svöruðu: „Svó lízt oss, enn þó er auðsét, at þú munir hafa aldr til at stýra vitsmunum, svó at þú vitir hversu voldugr þinn konungr er". Hann svarar: „Meir hefi ek hugsat at fága saltkatla enn spyrja um konunginn". Síðan gekk hann til hallarinnar, kom inn ok nam staðar utarlega. Konungr sá manninn ok mælti: „Drotning", sagði hann, „maðr gekk inn í höllina". Drotning mælti: „Þat eru hér lítil tíðindi". „Svó er ok", segir hann. Konungr mælti: „Gakk, sveinn,

---

1) Mætkat *hdr.*
2) saltkarlskufl *Fas.*
3) hañ *hdr.*

ok spyr hver hann er eða hvaðan hann kom, eða hvar hann á kynni". Sveinninn kom fyrir hann ok mælti: „Hvat heitir þú, eða hvar varstu í nótt?" Hann svarar: „Tíðum berr þú at, eða muntu nokkura grein kunna at gera þótt ek segi þér. Þjófr heiti ek, at Úlfs[1] var ek í nótt, enn í Angri upp fœddr". Sveinninn sagði þetta konungi. „Þér skilst vel", sagði konungr; „veit ek hér í ráð heitis hans, enn það má ok vera, at manninum sé eigi oft hughœgt, enn það má vera, at stytt sé nafn hans, ok hafi hann með ótígnum verit um hríð, ok [þykki mér mikit um manninn vert"[2]. „Hvers er vert um stafkarla?" segir hon. Konungr mælti: „Forvitni er mér á at sjá hann ok sé ek at hann hugsar margt". Síðan sendi konungr eftir honum ok kom hann fyrir hann. Konungr mælti: „Hvat heitir sjá mikli maðr?" Hann sagði et sama til. Konungr mælti: „Svó má vera, ok hversu viltu fagna honum, drotning", segir hann. Hon svarar: „Sem öðrum stafkörlum". „Nei", sagði konungr, „hann mun verit hafa á skógi í nótt, er hann kvaðst Úlf gista, ok þarf hann beina, ok sit hér millum okkar drotningar", segir konungr. Drotning mælti: „Gamalœrr gerist þú nú, er þú skipar hér stafkörlum". Konungr mælti: „Eigi er ráðit þat, kasta kuflinum, Þjófr". Hann kvað þat eigi hœfa, „ok em ek óframr maðr". Konungr mælti: „Ger sem ek vil, ek verð at ráða". Síðan fór hann ór kuflinum, ok var maðrinn stórlega vel búinn. Konungr mælti: „Nú kalla ek betr vera; fá honum, drotning, skikkju sœmilega". Hon kvað svó vera skyldu, enn lítit var henni um. Konungr mælti: „Hring hefir þú

1) Ulfe *hdr.*

2) Þannig styttri sagan í *Fas.*; 'ok þeinck nú drottning um manniñ' *hdr.*

góðan, Þjófr, ok lengi muntu þar hafa salt til brent". „Þat er", segir hann, „föðurarfr minn". Konungr mælti: „Þat má vera". Settust þeir nú niðr, enn drotningu setti dreyrrauða ok vildi øngu við hann skifta, enn konungr var allglaðr ok kunni Þjófr honum margt at segja. Vel þokkaðist hann mönnum ok var þar í í góðu yfirlæti um vetrinn, enn drotning mælti fátt við hann.

IX. Þess er getit eitthvert sinn, at konungr skyldi fara til veizlu. Þá mælti konungr: „Viltu fara með oss, Þjófr?" „Já, herra", segir hann. Síðan fóru þau, ok var þeim konungi ok drotningu ekit um ís. Þá mælti Þjófr: „Fari þér varlega, ótraustr er ísinn". Konungr mælti: „Oft finst þat á, at þú hyggr um oss", ok litlu síðar brast ísinn, enn Þjófr hljóp at vagninum ok bjargaði konunginum ok öllu því er í var vagninum, enn drotning var þar ok kipti hann henni þegar upp á ísinn. Konungr mælti: „Vel var nú borgit, ok eigi mundi Friðþjófr betr hafa dugat, ok slíkt eru fylgdarmenn".

X. Þat var einn dag er vóraði, at konungr mælti við Þjóf: „Göngum nú í dag ok sjáumst um, því hér er fagrt, lystilegt ok gott landslag". Hann kvað svó vera skyldu. Gengu þeir síðan tveir saman, konungr ok Þjófr, ok kómu í skóg einn fagran. Þá mælti konungr til hans: „Syfjar mik nú mjök". Þjófr mælti: „Far heim, herra, því þat sómir betr tígnum manni". „Eigi má ek þat gera", segir konungr, „því at miklu meira syfjar mik". Lagðist hann nú niðr ok hraut þegar. Þjófr sat hjá honum, dró út sverðit ok fleygði því á brott, enn konungr settist þá upp ok mælti síðan: „Var nú nokkut svó, Friðþjófr, at ýmist kom í skapit; vel skaltu hér

kominn vera, ok þegar[1] þú komst hingat kenda ek þik hit fyrsta kveld, ok ekki máttu heðan skjótt á brott fara, því nokkut mun fyrir þik leggjast". Friðþjófr svarar: „Vel hafi þér mér veitt ok ágætlega, enn á brott skal ek nú skjótt". Eftir þat gengu þeir heim. Ok um morguninn snemma var drepit á skemmudyr konungs. Hann spurði, hver þar væri. „Hér er Friðþjófr", segir hinn, „ok ætla ek nú til ferðar", ok kvað hann þá vísu:

„Nú skal*k* þér of þakka,
þú he*fi*r prúðl*ega* veitta
— búinn er greppr at ganga —
gisting ara nisti;
ek ma*n* Ingibjörgu
[æ meðan lifum bæði;
lifi hon heil, enn hljótum
hnoss fyrir koss at senda"[2].

Konungr mælti: „Varð nú svó, at henni var meir þökkut veizlan enn mér; ekki hefir hon þó nú verit betr[3] til þín enn ek. Snæðum nú öll saman áðr þú farir ok verum kát; sit upp, Ingibjörg". Hon kvaðst eigi því nenna. „Nei", segir konungr, „vér skulúm öll saman matast", ok svó var. Þá mælti konungur: „Hér vilda ek þik dvelja, Friðþjófr". Hann mælti: „Fara ætla ek nú", ok kvað vísu:

„Bú þú, Hringr konungr,
heill ok lengi[4],
œðstr öðlinga
undir heims skauti[5];

1) strax þegar *hdr.*

2) Þannig lengri sagan í *Fas.*; medan vid lifum bæde | hun sitie heil ok hitte | hnoss fyrer koss at senda *hdr.*

3) betre *hdr.*

4) Þannig *Fas.* Hringr konungr, heill verttu leinge *hdr.*

5) under ymers hause *hdr.*

gættu, vísir, vel
vífs ok landa;
skulu vit Ingibjörg
aldri finnast".

Þá kvað konungr vísu:

„Far þú eigi svó,
Friðþjófr, heðan,
dýrstr döglinga,
í döprum hug;
þér man ek[1] gjafir
þínar launa
víst betr enn þik
of varir sjálfan".

Ok enn kvað konungr:

„Gef ek frœknum
Friðþjófi konu[2],
ok alla með
eigu mína".

Friðþjófr kvað:

„Mun ek þær gjafir
þiggja eigi,
nema þú, fylkir[3],
hafir fjörsótt tekit".

Konungr svarar: „Eigi munda ek gefa þér nema þat væri; ek em sjúkr, enn ek ann þér þessa ráðs bezt ok henni þín at njóta, því þit eruð fyrir flestum mönnum. Nú mun ek gefa þér konungs nafn, því brœðr hennar munu þér ei unna virðingar, ok fastna ek þér sjálfr konuna". Friðþjófr mælti: „Hafið mikla þökk fyrir, herra, enn eigi vil ek hærra nafn bera enn jarlsnafn". Síðan dó konungr; enn Friðþjófr gerði brullaup sitt ok var þá bæði senn drukkit erfi eftir konunginn. Síðan

1) mon ek þier *hdr.*
2) Gief ek þier fræknum | Fridþiofur konu *hdr.*
3) frægur *hdr.*

settist Friðþjófr at löndum ok þótti enn mesti ágætismaðr, ok áttu þau Ingibjörg börn saman. Varð Friðþjófr jarl kallaðr, ok er þetta fréttu brœðr hennar, mælti Helgi til bróður síns: „Slíkt eru nú firn mikil, at ótíginn maðr skal eiga systur okkra[1]. Nú förum ok gerum her á hendr honum ok rennum þessum ósköpum“. Ok svó gerðu þeir, söfnuðu miklu liði ok fóru á hendr Friðþjófi, ok er hann frétti þat, mælti hann til drotningar: „Nú eigum vér starf fyrir höndum, ok hvernig sem gengr til, þá vilda ek eigi at þér mislíkaði“. Hon svarar: „Þar er nú komit, at ek mun þik sízt láta“. Síðan fóru þeir til orrostu, ok gekk Friðþjófr svó hart fram, at hann var fremstr af sínum mönnum, ok mœttust þeir Helgi konungr ok börðust. Enn svó lauk, at Helgi konungr fell. Var þá blásit sigrópi. Þá mælti Friðþjófr: „Tveir eru kostir, Hálfdan, (at) taka sættir eðr þola bana; sýnist þat nú, at ek hafi betri málefni enn þit brœðr“. Hann kvaðst mundu þann kost taka, ok svó var. Ok fór hann heim til ríkis síns. Enn Friðþjófr settist nú at löndum, og var hann frægr maðr um öll lönd af sinni hreysti. Átti hann margt barna með konu sinni ok varð gamall maðr. Ok lýkr hér sögunni af Friðþjófi Þorsteinssyni.

1) ockar *hdr.*

Ketils saga hængs.

Ketils saga hængs.

Hér hefr upp sögu Ketils hængs.

Hallbjörn hét maðr; hann var kallaðr hálftröll;
var son Úlfs hins óarga; hann bjó í eyjunni Hra
hon liggr fyrir Raumsdal; hann var ríkr maðr ok
fyrir þeim bœndunum norðr þangat. Hann var kvó
maðr, ok átti þann son, er Ketill hét; hann var m
vexti ok karlmannlegr maðr, ok ekki vænn. Enn
ar Ketill var nokkurra vetra gamall, lagðist h
eldahús; þat þótti þá röskum mönnum athlœgi,
gerði. Þat var vandi Ketils, þá hann sat við e
hann hafði aðra hönd í höfði sér, enn með annarri
aði hann í eldinn fyrir kné sér. Hallbjörn bað
eigi hafa hönd í höfði sér, ok sagði, at þá mundi
með þeim. Ketill svarar engu; hann hvarf í
nokkuru síðar, ok var í burtu þrjár nætr; þá kom
heim, ok hafði stól á baki sér; hann var vel gerr;
gaf hann móður sinni, ok kveðst henni meiri ást
at launa enn föður sínum. Þat vat einn tíma um
arit veðrdag góðan, at Hallbjörn lét aka heyi,
mikit undir; Hallbjörn gekk þá í eldaskálann til
ok mælti: „Nú væri ráð, frændi, at duga vel, ok

Hér hefr upp sögu Ketils hængs.

Hallbjörn hét maðr; hann var kallaðr hálftröll; hann var son Úlfs hins óarga; hann bjó í eyjunni Hrafnistu; hon liggr fyrir Raumsdal; hann var ríkr maðr ok mjök fyrir þeim bœndunum norðr þangat. Hann var kvóngaðr maðr, ok átti þann son, er Ketill hét; hann var mikill vexti ok karlmannlegr maðr, ok ekki vænn. Enn þegar Ketill var nokkurra vetra gamall, lagðist hann í eldahús; þat þótti þá röskum mönnum athlœgi, er svá gerði. Þat var vandi Ketils, þá hann sat við eld, at hann hafði aðra hönd í höfði sér, enn með annarri skaraði hann í eldinn fyrir kné sér. Hallbjörn bað hann eigi hafa hönd í höfði sér, ok sagði, at þá mundi batna með þeim. Ketill svarar engu; hann hvarf í burtu nokkuru síðar, ok var í burtu þrjár nætr; þá kom hann heim, ok hafði stól á baki sér; hann var vel gerr; hann gaf hann móður sinni, ok kveðst henni meiri ást eiga at launa enn föður sínum. Þat vat einn tíma um sumarit veðrdag góðan, at Hallbjörn lét aka heyi, ok lá mikit undir; Hallbjörn gekk þá í eldaskálann til Ketils ok mælti: „Nú væri ráð, frændi, at duga vel, ok aka

heyi í dag, því at allir eru í önn nýtir“. Ketill spratt þá upp ok gekk út; Hallbjörn fekk honum tvó eyki ok eina konu til verks; ekr hann nú heyi til garðs, ok gengr at svá rösklega, at átta urðu undan at hlaða um síðir, ok þóttust þó allir nóg hafa at gera; enn er kveld kom, var borgit öllu heyinu, enda vóru þá sprungnir báðir eykirnir. Hallbjörn mælti þá: „Nú þykki (mér) ráð, frændi, at þú takir við fjárvarðveizlu, því at þú ert nú ungr ok upprennandi ok til alls vel fœrr, enn ek gerumst gamall ok stirðr ok til einkis meir“. Ketill kvaðst eigi þat vilja. Hallbjörn gaf honum þá øxi eina harðla stóra ok mjök bitrlega ok furðu gott vópn. Hann mælti: „Einn er sá hlutr, frændi, at ek vara þik mest við, at þegar degi er sett, vil ek at þú sért lítt úti, ok þó allra helzt, at þú gangir eigi norðr á eyna frá bœnum“; margt glósaði Hallbjörn þá fyrir Katli syni sínum. Björn er maðr nefndr; hann bjó skamt þaðan; hann hafði þat jafnan lagt í vanda, at dára Ketil, ok kallaði hann Ketil Hrafnistufífl. Björn røri jafnan á sjó til fiska; þat var einn dag at hann var róinn, at Ketill tók einn fiskibát ok vað ok öngul, ok røri út á mið ok sat til fiska; þar var Björn fyrir; ok er þeir sáu Ketil, hlógu þeir mjök ok dáruðu hann fast; gekk Björn enn mest fyrir þessu sem hann var vanr; þeir fiskuðu vel, enn Ketill dró eina löngu heldr kostilla, enn ekki fleira fiska. Enn er þeir Björn höfðu hlaðit, kiptu þeir upp veiðarfœrum sínum ok bjuggust heim, ok svá gerði Ketill; þeir hlógu þá at honum. Ketill mælti þá: „Nú vil ek leggja af við yðr alla mína veiði, ok skal sá yðarr eiga, sem fyrst náir“; hann þrífr þá upp lönguna ok sendi á skip þeira; langan kom við eyrat Birni bónda svá hart, at haussinn lamdist, enn Björn hraut útbyrðis ok þegar í kaf, ok kom aldri upp

síðan; þá røru hinir at landi ok svá hvórirtveggju; fátt gaf Hallbjörn sér at þessu. Eitt kveld eftir dagsetr tók Ketill øxi sína í hönd sér ok gekk norðr á eyna; enn er hann var kominn eigi allskamt í burt frá bœnum, sér hann dreka einn fljúga at sér norðan ór björgunum; hann hafði lykkju ok sporð sem ormr, enn vængi sem dreki; eldr þótti honum brenna ór augum hans ok gini; eigi þóttist Ketill slíkan fisk sét hafa eðr nokkura óvætti aðra, því at hann vildi heldr eiga at verjast fjölda manna. Dreki sjá sótti at honum, enn Ketill varðist með øxinni vel ok karlmannlega; svá gekk lengi alt þar til at Ketill gat höggit á lykkjuna ok þar í sundr drekann; datt hann þá niðr dauðr. Síðan gekk Ketill heim, ok var faðir hans úti í túni, ok heilsar vel syni sínum, ok spurði, hvórt hann hefði við nokkura glettivætti varr orðit norðr á eynni. Ketill svarar: „Ekki kann ek at fœra í frásagnir, hvar ek sé fiska renna, enn satt var þat, at sundr hjó ek einn hæng í miðju, hverr sem hrygnuna veiðir frá“. Hallbjörn svarar: „Lítils mun þér síðar vert þykkja um smáhluti, er þú telr slík kvikendi með smáfiskum; mun ek nú auka nafn þitt ok kalla þik Ketil hæng“; settust þeir nú um kyrt. Eldsætinn var Ketill mjök. Hallbjörn sótti mjök veiðiskap, ok beiddist Ketill at fara með honum; enn Hallbjörn kvað honum makara at sitja við elda enn vera í sjóförum. Enn er Hallbjörn kom til skips, var Ketill þar fyrir, ok kunni Hallbjörn þá eigi at reka hann aftr; gekk Hallbjörn þá fyrir framstafn á ferjunni, enn bað Ketil ganga fyrir skut ok setja á; Ketill gerði svá, ok gekk hvergi. Hallbjörn mælti: „Ólíkr ertu frændum þínum, ok seint ætla ek, at afl verði í þér; enn ek var vanr, áðr enn ek eltumst, at setja einn ferjuna“. Ketill reiddist þá ok hratt fram ferjunni svá hart, at Hall-

björn hraut fallinn út á fjörugrjótit, enn ferjan stöðvaðist ekki fyrr enn út á sjó. Hallbjörn mælti þá: „Lítt lætr þú mik njóta frændsemi frá þér, er þú vilt brjóta bein í mér, enn þat vil ek nú tala, at ek ætla, at þú sért nógu sterkr, því at ek vilda nú reyna afl þitt, ok stóð ek við sem ek gat fastast, enn þú settir fram sem áðr; þykki mér góð sonareign í þér“; fara þeir nú í veiðistöð. Hallbjörn gætti skála, enn Ketill røri á sjó; hann komst við stór föng; þá røru at honum tveir menn allvíglegir; þeir báðu hann láta laus föngin; enn Ketill neitar því ok spurði þá at nafni; annarr kveðst heita Hængr, enn annarr Hrafn, ok vera brœðr. Þeir sóttu at honum, enn Ketill varðist með kylfu ok sló Hæng fyrir borð ok drap hann svá, enn Hrafn røri á burt. Ketill fór heim til skála síns, ok gekk faðir hans á mót honum ok spurði, hvórt hann hefði nokkut fundit manna um daginn. Ketill kveðst fundit hafa brœðr tvó, Hæng ok Hrafn; Hallbjörn mælti: „Hversu fóru skifti yðar? enn gerla veit ek deili á þeim; þeir eru hraustir menn, ok eru útlægir úr bygðinni fyrir óspektir sínar“. Ketill kveðst hafa drepit Hæng fyrir borð, enn Hrafn hefði flúit. Hallbjörn mælti: „Gjarn ertu, frændi, á stórfiskana, ok því er þó vel til fundit um nafn þitt“. Annan dag fóru þeir heim með föng sín; þá var Ketill ellifu vetra, ok batnaði nú frændsemi þeira.

II. Þenna tíma var hallæri mikit á Hálogalandi, enn bú þeira eru mjök í sjónum. Ketill kveðst þá vilja fara til fiskjar ok vera eigi allr ómagi. Hallbjörn bauð at fara með honum. Ketill kveðst vera vel einfœrr meðr ferjuna. „Þetta er óráðlegt“, sagði Hallbjörn, „ok viltu einráðr vera; enn þrjá fjörðu mun ek nefna fyrir þér; heitir einn Næstifjörðr, annar Miðfjörðr, þriði Vitaðsgjafi, ok hefir nú langt verit síðan ek fór ór þeim tveim, ok

var þá eldr í báðum skálum". Þetta sumar fór Ketill í Miðfjörð, ok lifði þar eldr í skála; inni í fjarðarbotni fann Ketill stóran skála, ok var bóndinn þar ekki heima er Ketill kom; mikinn veiðifanga sá hann þar, ok grafir stórar í jörð niðr grafnar, ok reif hann alt upp ór þeim, ok kastar út hér ok hvar; hann fann þar í af hvölum ok hvítabjörnum, selum ok rostungum ok alls konar dýrum, enn á botninum í hverri gröf fann hann mannakjöt saltat; alt rak hann þat út, ok spilti hann þar hvívetna; enn er kveldaði heyrir hann áragang mikinn; gekk hann þá til sjóvar; bóndi røri þá til lands; hann hét Surtr; mikill var hann ok illilegr. Þegar skipit kendi grunns, sté hann fyrir borð, ok tók skipit ok bar upp í naust, ok nálega óð hann jörðina til knjá; hann var dimmraddaðr, ok mæltist við einsaman: „Hér er illa um gengit", sagði hann, „at hrökt er öll eiga mín, ok með þat þó verst farit, sem bezt er, sem eru mannakrof mín; væri slíkt launa vert; hefir nú ok eigi haglega um skifzt, at Hallbjörn vinr minn sitr nú kyrr heima, enn Ketill hængr, eldhúsfíflit, er nú hér kominn, enda væri mér aldri við of, at launa honum; væri mér næsta skömm í því, at bera eigi langt af honum, þar sem hann hefir vaxit upp við eld ok verit kolbítr". Hann snýr heim til skálans, enn Ketill undan, ok nemr stað að hurðarbaki með reidda øxina; enn er Surtr kemr at skálanum, verðr hann at lúta í dyrunum harðla mjök, ok rekr fyrst inn höfuðit ok herðarnar; Ketill höggr þá á hálsinn með øxinni; hon söng hátt við, er hon sneið af honum höfuðit; fell jötuninn þá dauðr á skálagólfit; þar hlóð Ketill ferju sína, ok fór heim um haustit. Annat sumar fór hann til Vitaðsgjafa; Hallbjörn latti þess, ok kvað gott heilum vagni heim at aka; Ketill kvað ekki

duga ófreistat, „ok mun ek fara“, sagði hann. „Reimt mun þér þar þykkja“, sagði Hallbjörn, „enn auðsýnt er þat, at þú vilt mínar eldstóar kanna ok við mik jafnast í hvervetna“. Ketill kvað hann rétt geta. Síðan fór hann norðr í Vitaðsgjafa, ok fann þar skála ok bjóst um; þar skorti ekki veiðiskap; mátti þar taka fiska með höndum sér. Ketill festi fangit í naust sitt ok fór síðan at sofa; enn um morguninn er hann kom til var í burtu alt fangit. Aðra nótt vakti Ketill; þá sá hann jötunn ganga í naustit, ok batt sér byrði mikla; Ketill gekk at honum, ok hjó til hans með øxinni á öxlina, og fell byrðrin ofan; jötuninn brást við fast er hann fekk sárit, svá at Katli varð laus øxin, ok stóð hon föst í sárinu; jötuninn hét Kaldrani; hann hljóp inn í fjarðarbotninn ok í helli sinn, enn Ketill eftir. Þar sátu tröll við eld ok hlógu mjök, ok kvóðu Kaldrana hafa fengit maklega skrift fyrir sinn tilverknað; Kaldrani kvað sárinu meiri þörf smyrsla enn ávíta. Þá kom Ketill í hellinn, ok kveðst vera læknir ok bað færa sér smyrsl ok kveðst vilja binda sár hans. Tröllin fóru innar í hellinn; enn Ketill þreif øxina ór sárinu, ok hjó jötuninn banahögg; fór heim síðan til skála síns ok hlóð ferju sína ok fór heim síðan; ok tók Hallbjörn vel við honum, ok spurði, ef hann hefði við nokkut varr orðit. Ketill kvað þat fjarri farit hafa; Hallbjörn kvað þá mjök endr rjóða, „ok saztu um kyrt?“ sagði hann. „Já“, sagði Ketill.

III. Um haustit fyrir vetrnætr bjó Ketill ferju sína. Hallbjörn spurði, hvat þá skal at hafast. Ketill kveðst ætla í veiðiför. Hallbjörn kvað þat øngra manna hátt, „ok gerir þú þetta í óleyfi mínu“. Ketill fór ekki at síðr; ok er hann kom norðr á fjörðu, tók hann ofviðri ok sleit undan til hafs ok náði ekki höfn, ok rak

hann at björgum nokkurum norðr fyrir Finnmörk ok lendi þar er björgin skildust; bjóst hann nú um ok sofnar; enn hann vaknar við þat, at skipit skalf alt; hann stóð upp ok sá, at tröllkona tók í stafninn ok hristi skipit. Ketill hljóp í bátinn, ok tók upp smjörlaupa nokkura, ok hjó festina ok røri í burt; helzt ofviðrit; þá lagðist hvalr at honum, ok skýldi skipinu við veðrinu, ok þótti honum manns augu í honum vera; ok þá rak hann at skerjum nokkurum ok braut hann bátinn, ok lagðist í sker nokkur ok sá hann þá ekki nema sorta til lands, ok lagðist hann þangat eftir hvíld sína, ok komst at landi ok hitti götu ór fjörunni ok fann bœ; þar stóð maðr úti fyrir dyrum ok klauf skíð; hann hét Bruni; sá tók við honum vel ok kvað vísu:

„Heill kom þú, Hængr!
hér skaltu þiggja
í allan vetr
með oss vera;
þér mun ek fastna,
nema þú fyrirlátir,
dóttur mína,
áðr dagr komi“.

Ketill kvað vísu:

„Hér mun ek þiggja,—
hygg ek at valdi
Finns fjölkyngi
feikna veðri;
ok í allan dag
einn jós ek við þrjá;
hvalr kyrði sjá; —
hús mun ek þiggja“.

Þeir gengu síðan inn; þar vóru fyrir tvær konur. Bruni spurði, hvórt hann vill liggja hjá dóttur hans eðr einnsaman; hon hét Hrafnhildr, ok var harðla stór vexti ok þó drengileg; svá er sagt, at hon hafði alnarbreitt andlit. Ketill kveðst hjá Hrafnhildi liggja vilja. Síðan

fóru þau í rekkju, ok breiddi Bruni á þau uxahúð efsta; Ketill spurði, hvat því skyldi. „Ek hefi hingat boðit Finnum, vinum mínum“, (sagði Bruni), „ok vil ek eigi, at þit verðit fyrir sjónum þeira; þeir skulu nú koma til smjörlaupa þinna“. Finnar kvómu, ok vóru eigi mjóleitir; þeir mæltu: „Mannfögnuðr er oss at smjöri þessu“; síðan fóru þeir í burt; enn Ketill var þar eftir, ok skemti sér við Hrafnhildi; hann fór ok jafnan í skotbakka ok nam íþróttir; stundum fór hann á dýraveiðar með Bruna. Um vetrinn eftir jól fýstist Ketill í burt; enn Bruni kvað eigi þat mega fyrir vetrarríki ok illum veðrum: „enn Gusi Finna konungr liggr úti á mörkum“. Um vórit bjuggust þeir Bruni ok Ketill til ferðar; þeir fóru hit fremra um fjörðu; ok er þeir skildu, mælti Bruni: „Far þú þá leið, sem ek vísa þér, enn eigi á skóginn“; hann gaf honum skeyti nokkur ok brodd einn, ok bað hann hans neyta, ef hann þyrfti, í nauðsyn sína; síðan skildu þeir, ok fór Bruni heim. Ketilll mæltist við einnsaman: „Því mun ek eigi fara hina skemri leiðina, ok hræðast ekki grýlur Bruna?“ síðan snøri hann á skóginn, ok sá hann mjallroku mikla, ok at maðr rendi eftir honum ok hafði tvá hreina ok vagn. Ketill kvaddi hann með vísu:

„Skríð þú af kjálka,
kyrr þú hreina,
seggr síðförull,
seg, hvat þú heitir“.

Sá svarar:

„Gusa kalla mik
göfgir Finnar;
em ek oddviti
allrar þjóðar.

Hvat er þat manna,

er mér í móti ferr
ok skríðr sem vargr af viði?
sæðru skaltu mæla,
ef þú undan kemst
þrisvar fyrir Þrumu.

Því tel ek þik ósnjallan“; þeir fundust fyrir Ófara-Þrumu. Ketill kvað vísu:

„Hængr ek heiti,
kominn ór Hrafnistu,
hefnir Hallbjarnar,
hví skríðr þú svá, hinn armi?
friðmálum mæla
mun ek ei við Finn ragan,
heldr mun ek boga benda,
þann mér Bruni gaf“.

Gusi þóttist nú vita, hverr Hængr sé, því at hann var frægr mjök. Gusi kvað vísu:

„Hverr er á öndrum
öndverðan dag,
gjarn til gunnar
í grimmum hug?
vit skulum freista
flein at rjóða
hvórr at öðrum,
nema hugr bili“.

Ketill kvað:

„Hæng kalla mik
hálfu nafni;
mun ek veita þér
viðnám heðan;
skaltu víst vita,
áðr vit skiljum,
at búkörlum
bíta örvar“.

Gusi kvað:

„Bústu nú við
bitri eggþrumu;
haf þú hlíf fyrir þér,
hart mun ek skjóta;
þér mun ek bráðlega
at bana verða,
nema þú af auði
öllum látir“.

Ketill kvað:

„Mun ek af auði
eigi láta
ok fyrir einum þér
aldri renna;
fyrr skal þér höggin
hlíf fyrir brjósti,
ok fyrir sjónum
svart at ganga“.

Gusi kvað:

„Skaltu ei gulli
né gersimum

með heilum hug
heima ráða;
kemr þér bani
brátt at höndum,
ef vit skulum úti
oddum leika".

Ketill kvað:

„Mun ek ei gulli
við Gusa skifta,
né heldr fyrri
til friðar mæla;
mér er bragr
betri miklu
enn mér er hugr
ok heðankvóma".

Síðan bendu þeir upp boga sína, ok lögðu örvar á streng ok skutust í odda, ok fór svá tylft örva hvórs, at niðr fellu. Fleinn einn var þá eftir, er Gusi átti; broddr Ketils var ok eftir; þá tók Gusi fleininn, ok sýndist honum hallr ok steig hann á. Ketill mælti:

„Feigr er nú
Finnr hinn ragi
er hann fóttreðr
flein sinn rangan".

Síðan skutust þeir at, ok mœttust nú ekki á fluginum, ok fló broddrinn í brjóst Gusa, ok fekk hann bana. Bruni hafði látit Gusa sýnast hallr fleinninn, því at hann var konungdóminum næstr, ef Gusa yrði nokkut, enn þóttist áðr vanhaldinn af skiftum þeira. Gusi hafði haft sverð þat, er Dragvendill hét, allra sverða bezt; Ketill tók þat af Gusa dauðum ok örvarnar Flaug, Hremsu ok Fífu. Ketill fór aftr til Bruna ok sagði honum, hvat í hafði gerzt; Bruni kvað sér nærri höggit, at bróðir hans var drepinn; Ketill kveðst nú hafa unnit undir hann konungdóminn; síðan fylgdi Bruni honum í bygðina, ok skildust þeir með miklum kærleikum. Eigi er fyrr sagt af ferðum Ketils, enn hann kom heim til Hrafnistu; hann hitti bónda einn, ok spurði, hvat skip þau skyldu, er fóru til eyjarinnar; bóndi kvað þat vera boðsmenn, ok ætti at drekka erfi eftir Ketil, ef þá spyrðist ekki til hans. Ketill fór á vóndu skipi til eyjarinn-

ar ok gekk inn í skálann, ok urðu menn honum fegnir; var nú veizlunni snúit í fagnaðaröl í mót Katli; var hann nú heima þrjá vetr; þá kom þar skip við eyna, ok var þar á Hrafnhildr Brunadóttir ok son þeira Ketils, er Grímr hét. Ketill bauð þeim þar at vera. Hallbjörn mælti: „Því býðr þú trölli þessu hér at vera?“ ok var hann mjök byrstr ok styggr við hennar kvómu. Hrafnhildr kvað hvórigum þeira mein mundu at henni vera, „ok mun ek burt heðan fara, enn Grímr son okkar, loðinkinni, skal eftir vera“; því var hann svá kallaðr, at kinn hans önnur var loðin, ok með því var hann alinn; þar festi ekki járn á. Ketill bað Hrafnhildi eigi reiðast fyrir þessa sök; hon kvað þeim lítt mundu undir þykkja reiði hennar; síðan fór hon heim ok røri norðr með landi, enn bað Grím þar vera þrjá vetr ok kveðst þá mundu koma eftir honum.

IV. Bárðr hét maðr, góðr bóndi, ok átti dóttur fríða, er Sigríðr hét; sá þótti þá beztr kostr. Hallbjörn bað Ketil biðja sér konu, ok hyggja svá af Hrafnhildi. Ketill kvað sér ekki hug á kvónföngum, ok var hann jafnan hljóðr síðan þau Hrafnhildr skildu. Ketill kveðst mundu fara norðr með landi; enn Hallbjörn sagðist mundu fara bónorðsför fyrir hann, „ok er þat ilt, at þú vilt elska tröll þat“. Síðan fór Hallbjörn bónorðsför til Bárðar; bóndi kvað Ketil hafa farit meiri ok torveldari ferðir enn biðja sér konu. „Vænir þú mik lygi?“ sagði Hallbjörn. Bóndi svarar: „Veit ek, at Ketill væri hér kominn, ef honum væri hugr á þessu, enn eigi hefi ek traust til né vilja, at synja þér konu“, ok keyptu þeir saman, ok var ákveðin brullaupsstefna. Síðan fór Hallbjörn heim; Ketill spurði ekki at tíðindum; Hallbjörn kvað mörgum meiri á vera um ráðahaginn forvitnina enn Katli; enn Ketill gaf at því øngvan gaum,

enn þó gekk fram þessi ráðastofnun, ok var veizlan góð. Ketill fór ekki af klæðum hina fyrstu nótt er þau kvómu í eina sæng; hon fór ekki at því, ok samdist brátt með þeim. Eftir þetta andaðist Hallbjörn; enn Ketill tók við búsforráðum, ok var fjölment með honum. Ketill átti dóttur við konu sinni, er Hrafnhildr hét. Ok at liðnum þrim vetrum kom Hrafnhildr Brunadóttir til fundar við Ketil; hann bauð henni með sér at vera; enn hon kveðst ekki þá mundu dveljast. „Þar hefir þú nú gert fyrir um fundi okkra ok samvistir í lauslyndi þinni ok óstaðfestu“. Hon gekk þá til skips mjök döpr ok þrungin, ok var þat auðsýnt, at henni þótti mikit fyrir skilnaðinum við Ketil. Grímr var eftir. Ketill var ríkastr manna norðr þar, ok þótti þeim mikit traust at honum; hann fór eitt sumar norðr á Finnmörk, at finna þau Bruna ok Hrafnhildi; þeir fóru á litlu skipi; þá lágu þeir við bjarg eitt hjá á nokkurri. Ketill bað Grím sœkja þeim vatn; hann fór, ok sá tröll við ána; þat bannaði honum ok vildi taka hann. Grímr hræddist, ok hljóp heim ok sagði föður sínum. Ketill fór þá til móts við tröllit, ok kvað vísu:

„Hvat er þat býsna,
er við bjarg stendr,
ok gapir eldi yfir?
búsifjar okkrar
hygg ek batna munu,
*líttu á ljóð vega.

Tröllit hvarf, enn þeir feðgar fóru heim. Þat var á einu hausti, at víkingar kvómu til Ketils; hét annarr Hjálmr, enn annarr Stafnglamr; þeir höfðu herjat víða; þeir beiddust at hafa þar friðland með Katli, ok þess lét hann þeim kost, ok vóru þeir með honum um vetrinn í góðu yfirlæti. Um vetr at jólum strengdi Ketill heit,

at hann skal eigi Hrafnhildi dóttur sína gifta nauðga; víkingar báðu hann hafa þar þökk fyrir. Eitt sinn kom þar Áli Uppdalakappi; hann var upplenzkr at ætt; hann bað Hrafnhildar; Ketill kveðst eigi vilja gifta hana nauðga; enn tala má ek málit við hana. Hrafnhildr kveðst eigi vilja leggja ástarhug við Ála, eða binda forlög sín við hann. Ketill sagði Ála svá búit, ok hér fyrir skorar Áli Ketil á hólm, enn Ketill kveðst fara mundu. Þeir brœðr Hjálmr ok Stafnglamr vildu berjast fyrir Ketil; enn hann bað þá halda skildi fyrir sik. Enn er þeir kvómu til vígvallar, hjó Áli til Ketils, ok varð eigi við brugðið skildinum, ok kom blóðrefillinn í enni Ketils, ok arði niðr um nefit ok blœddi mjök; þá kvað Ketill vísu:

„Hjálmr ok Stafnglamr!
hlífið ykkr báðir;
gefið rúm gömlum,
at ganga framar hóti.

Fljúga fólknöðrur,
frœkn er dalakappi,
ljótr er leikr sverða,
litat er skegg á karli;
skrapa skinnkyrtlar,
skjálfa járnserkir,
hristast hringskyrtur,
hræðist biðill meyjar“.

Síðan sveiflar Ketill sverðinu til höfuðsins; enn Áli brá upp skildinum; enn Ketill hjó þá til fótanna ok undan báða, ok fell Áli þar.

V. Litlu síðar gerðist hallæri mikit, fyrir því at fiskrinn firðist landit, enn kornárit brást, enn Ketill hafði fjölment, ok þóttist Sigríðr þurfa fanga í búit. Ketill kveðst óvanr frýjunni, ok stökk á skip sitt; vík-

ingar spurðu, hvert hann vildi. „Ek skal til veiða", sagði hann; þeir buðu at fara með honum; enn hann kvað sér við øngu hætt, ok bað þá annast um bú sitt á meðan. Ketill kom þar sem heitir í Skrofum; ok er hann kom til hafnar, sá hann á nesinu tröllkonu í berum skinnkyrtli; hon var nýkomin af hafi ok svört sem bik væri. Hon glotti við sólunni. Ketill kvað vísu:

„Hvat er þat flagða,
er ek sá á fornu nesi
*at uppiverandi sólu,
er ek hefik
ønga eina
leiðilegri litit.

Hon kvað:

„Forat ek heiti,
fœdd var ek norðarla
hraust í Hrafnseyju,
hvimleið búmönnum,
ör til áræðis,
hvatki er ilt skal vinna".

Ok enn kvað hon:

„Mörgum manni
hefik til moldar snúit,
þeim er til fiskjar fóru;
hverr er er sjá
hinn köprmáli,
er kominn er í skerin?"

Hann svarar: „Kalla mik Hæng", sagði hann. Hon svarar: „Nær væri þér, at vera heima í Hrafnistu, enn dratta einum til útskerja". Ketill kvað vísu:

„Einhlítr ek þóttumst,
áðr enn hér kvómum,
um flestar allar
farir vórar,
hvat sem ferleg
flögð um geipa[1],
lastig dreng drasinn
drefik á vit fanga[2].

1) gleipa *Fas.* 2) lasta ek dreng dæsinn drep ek á vit fanga *B.*

Læt ek hér fyrir vinnast
hvat er Forat mælir;
nauðir mik hvöttu,
nánum er at bjarga;
hættik eigi
á hólm til sela,
ef í eyju
œrnir væri".

Hon svarar:

„Synja ek þess eigi,
segir hin víðförla,
at þú líf hafir
langt um aðra,
ef þú fund okkarn
fyrðum segir,
sveinn alllítill!
sé ek þinn hug skjálfa".

Ketill kvað:

„Ungr var ek heima,
fór ek einnsaman
oft í útveri
*marga myrkviða;
hvatki ek fann
á minni götu,
hræddumst ek aldri
flagða forynjur.

Langleit ertu, fóstra!
ok lætr róa nefit,
ei hefi ek flagðit
fellegra litit;
eða hvert hefir þú
förina gerva?"

Hon þokaði at honum við, ok kvað:

„Gang hóf ek upp í Angri
eigraða ek á til Steigar,
*skálm glotaðri skroftu,
*skarin raðri ek á til Karmtar;
elda mun ek á Jaðri,
ok at Útsteini blása;
þá mun ek austr við Elfi,
áðr dagr á mik skíni,
*ok með brúðkonum beigla
*ok bráðlega gefit jarli".

Sjá leið er fyrir endilangan Noreg. Hon spurði: „Hvat skaltu nú at hafast?" „Sjóða slátr ok búast til matar", sagði hann. Hon kvað:

„Seyði þínum mun ek snúa,
enn sjálfum þér gnúa,
unst þik gríðr grípr,
*ok mun hon koma
*með sínu gjálfri".

„Þess er nú at henni vón", sagði Ketill. Hon fálmaði þá til hans; Ketill kvað þá vísu:

„Örum trúi ek mínum,
enn þú afli þínu,
fleinn mun þér mœta,
nema þú fyrir hrökkvir“.

Hon kveðr vísu:

„Flaug ok Fífu
hugða ek fjarri vera,
ok hræddumst ek eigi
Hremsu bit“.

Svá hétu örvar Ketils. Hann lagði ör á streng ok skaut at henni, enn hon brást í hvalslíki ok steyptist í sjóinn, enn örin kom undir fjöðrina[1]; þá heyrði Ketill skræk mikinn; þá sá hann gríði ok tók til orða: „Rent mun nú þeim sköpunum, at Forat eigi jarlinn, ok ógirnileg er nú rekkja hennar“. Síðan kom Ketill við föng, ok hlóð ferju sína. Þat var eina nótt, at hann vaknar við brak mikit í skóginum; hann hljóp út, ok sá tröllkonu ok fell fax á herðar henni. Ketill mælti: „Hvert ætlar þú, fóstra?“ Hon reigðist við honum ok mælti: „Ek skal til tröllaþings; þar kemr Skelkingr norðan ór Dumbshafi, konungr trölla, ok Ófóti ór Ófótansfirði ok Þorgerðr Hörgatröll ok aðrar stórvættir norðan ór landi; dvel eigi mik, því mér er ekki um þik, síðan þú kveittir hann Kallrana“; ok þá óð hon út á sjóinn ok svá til hafs; ekki skorti gandreiðir í eyjunni um nóttina, ok varð Katli ekki mein at því, ok fór hann heim við svá búit, ok sat nú um kyrt nokkura hríð. Þessu næst kom við Hrafnistu Framarr víkinga konungr; hann var blótmaðr ok bitu eigi járn; hann átti ríki í Húnaveldi á Gestrekalandi; hann blótaði Árhaug; þar festi eigi snjó á. Böðmóðr hét son hans, er átti mikit bú við Árhaug ok var vinsæll maðr. Allir báðu Framari ills. Þat hafði Óðinn skapat Framari, at hann bitu

1) hönd kerlingar í því hon steyptist *E.*

eigi járn. Framarr bað Hrafnhildar, ok hafði Ketill þau svör fyrir sér, at hon skyldi sér sjálf mann kjósa. Hon kvað nei við Framari: „vilda ek eigi Ála kjósa mér til bónda, þá mun ek hálfu síðr kjósa þetta tröll“. Ketill sagði Framari svör hennar; hann reiddist mjök fyrir þessi svör; skoraði Framarr Ketil á hólm við Árhaug jóladaginn fyrsta, „ok ver hvers manns níðingr, ef þú kemr eigi“. Ketill kveðst koma mundu. Þeir Hjálmr og Stafnglamr buðu honum at fara með honum; Ketill kveðst einn fara vilja. Litlu fyrir jól lét Ketill flytja sik á land í Naumudal; hann var í loðkápu, ok stígr á skíð sín ok fór upp eftir dalnum, ok svá yfir skóg til Jamtalands ok svá austr yfir Skálkskóg til Helsingjalands ok svá austr yfir Eyskógamörk, hon skilr Gestrekaland ok Helsingjaland, ok er (hann) tuttugu rasta langr, enn þriggja breiðr, ok er illr yfirferðar. Þórir hét maðr, er bjó við skóginn, hann bauð Katli fylgd sína, ok sagði illvirkja liggja á skóginum: „sá er fyrir þeim, er heitir Sóti; hann er svikall ok harðfengr“. Ketill kvað sér ekki mein mundu at þeim verða; síðan fór hann á skóginn, ok kemr at skála Sóta; hann var ekki heima; Ketill kveykti upp eld fyrir sér; Sóti kom heim ok heilsar ekki Katli, ok setti vist fyrir sik; Ketill sat við eld ok mælti: „Ertu matníðingr, Sóti?“ sagði hann. Sóti kastaði þá stykkjum nokkurum at Katli; ok er þeir vóru mettir, lagðist Ketill niðr hjá eldi ok hraut mjök. Sá spratt Sóti upp, enn Ketill vaknaði ok mælti: „Því sveimar þú hér, Sóti?“ Hann svarar: „Blæs ek at eldi, er næsta var slokinn“. Ketill sofnaði öðru sinni; þá hljóp Sóti enn upp ok tvíhendi øxina; Ketill spratt þá upp ok mælti: „Stórum viltu nú brytja“, sagði hann. Síðan sat Ketill upp um nóttina. Um morguninn beiddi Ketill, at Sóti fœri með honum á skóg-

inn, ok hann fór; ok þá náttaði, lögðust þeir undir eik eina. Ketill sofnar, at því Sóti hugði, því hann hraut hátt; Sóti spratt upp ok hjó til Ketils, svá at af hraut kápuhattrinn, enn Ketill var ekki í kápunni. Ketill vakti ok vildi reyna Sóta; hann hljóp upp ok mælti: „Nú skulu vit reyna fangbrögð með okkr“. Ketill kipti Sóta um lág eina ok hjó af honum höfuðit ok fór síðan leið sína, ok kom jólaaftan til Árhaugs; hann var blótaðr af Framari ok landsmönnum til árs; þá var kafa hríð. Ketill gekk upp á hauginn ok settist í mót veðrinu. Þá er menn kvómu í sæti at Böðmóðs, þá tók hann til orða: „Hvórt mun Ketill kominn til Árhaugs“. Menn kvóðu þess enga vón. Böðmóðr mælti: „Þar er sá maðr, at ek kann einskis til at geta; farið nú ok vitið um hann, ok bjóðið honum til vór“. Þeir fóru nú til haugsins ok fundu Ketil eigi, ok segja Böðmóði svá komit. Böðmóðr kvað hann kominn mundu upp á hauginn; fór hann síðan til haugsins ok upp á hauginn, ok sér þar hrúgald mikit á norðanverðum hauginum. Böðmóðr kvað vísu:

„Hverr er sá hinn hávi,
er á haugi sitr
ok horfir veðri viðr?
frostharðan mann
hygg ek þik feiknum vera,
hvat þér hvergis hlýr“.

Ketill kvað vísu:

„Ketill ek heiti,
kominn ór Hrafnistu;
þar var ek upp um alinn;
hugfult hjarta
veit ek hlífa mér;
þó vildak gisting geta“.

Böðmóðr kvað:

„Upp skaltu rísa,

ok ganga haugi af
ok sœkja mína sali;
málsefnis ann ek þér
margan dag,
ef þú vilt þiggja þar".

Ketill kvað vísu:

„Upp mun ek nú rísa,
ok ganga haugi af,
alls mér Böðmóðr býðr;
bróðir minn þótt sæti
brautu nær,
mundi eigi betr um boðit".

Böðmóðr tók í hönd Katli; ok er hann stóð upp, skriðnuðu honum fœtr á hauginum. Þá kvað Böðmóðr vísu:

„Reyndr ertu, fóstri,
*at ganga hervígis til,
ok berjast við Framar til fjár;
á léttum aldri
gaf honum Óðinn sigr;
mjök kveð ek hann vígum vanan".

Þá reiddist Ketill, er hann nefndi Óðin, því at hann trúði ekki á Óðin, ok kvað vísu:

Óðni blóta
gjörða ek aldregi,
hefik þó lengi lifat;
Framar veit ek falla
*munu fyrr enn
þetta hit háva höfuð".

Síðan fór Ketill með Böðmóði ok var með honum um nóttina, ok sat honum hit næsta. Ok um morguninn bauð Böðmóðr at fara með honum, eða fá mann í móti Framari. Ketill vildi eigi þat. „Þá mun ek fara með þér", sagði Böðmóðr. Þat vildi Ketill, ok fóru þeir tll Árhaugs. Framarr fór grenjandi til haugsins, ok vóru þeir Böðmóðr ok Ketill þar fyrir fjölmennir. Þá sagði

Framarr upp hólmgöngulög; Böðmóðr helt skildi fyrir Katli, enn enginn fyrir Framar. Hann mælti: „Þá skaltu nú vera minn fjandmaðr heldr enn sonr“. Böðmóðr kvað hann hafa sundr sagt frændsemi með þeim í fjölkyngi sinni; ok áðr þeir börðust, fló örn af skógi at Framari ok sleit af honum klæðin. Þá kvað Framarr vísu:

„Illr er örn í sinni,
emka ek sár at kvíða,
fœrir hann sínar greipar
gular í blóðæðar unnar[1];
hlakkar hreggskornir[2]
hvers er hann forkunnigra,[3]
oft hefi ek ara gladdan,
óðr em ek valgöglum[4]“.

Þá sótti örninn svá fast, at hann varð vópnum at verjast; þá kvað hann vísu:

„Veifir þú vængjum,
vópnum mun ek þér heita,
vafrar þú nú, víðflögull,
sem vitir mik feigan;
villr ertu, vígskári[5],
vit munum sigr hafa,
hverf þú at Hængi,
hann skal nú deyja“.

Sá átti fyrr at höggva, sem á var skorat; Ketill hjó á öxl Framari; hann stóð fyrir kyrr, sverðit beit ekki á, enn vazt þó við, at höggit var svá mikit. Framarr hjó til Ketils í skjöldinn. Ketill hjó á aðra öxl Framari ok beit enn ekki; Ketill kvað vísu:

„Dregst þú nú, Dragvendill,
*við krass arnar,
mœtir þú meingöldrum,
máttir þú ei bíta;

1) mínar *B.* 2) *B*; hreggskoran *Fas.* 3) fjölkunnugra *B.* 4) áðr ek valgögl vann *B.* 5) tg. K. G. í Nj. 2. 510; vífstari *Fas.*

mik þess ei varði,
at hrökkva mundi,
eggjar eitri herðar[1],
þó at Óðinn deyfði".

Ok enn kvað hann vísu:
„Hvat er þér, Dragvendill?
hví ertu slœr vorðinn?
til hefi ek nú höggit,
tregt er þér nú at bíta,
hliðar þú at hjörþingi,
hefir þér ei fyrr vorðit
bilt í braki málma,
þar er bragnar hjuggust".

Framarr kvað vísu:
„Skelfr nú skegg á karli,
skeika vápn gömlum,
frýr hann hjör hvössum,
hræðist faðir meyjar;
brýndust benteinar,
svá at bíta mátti
hölda hugprúða,
ef þér hugr dygði".

Ketill kvað:
„Ei þarftu oss at eggja,
eiga mér sjaldan
fyrðar flugtrauðir
frýja stórhögga;
bít þú nú, Dragvendill,
eða brotna ella,
horfin er okkr heill báðum,
*þó bilat sinn þriðja.

Ok enn kvað hann:
„Hræðist ei faðir meyjar,
meðan heill er Dragvendill,
vita ek víst þykkjumst,
verðr honum ei bilt þrisvar".

Þá snøri hann sverðinu í hendi sér ok hverfði fram eggina aðra; Framarr stóð kyrr er sverðit reið á öxlina, ok nam eigi staðar fyrr enn í mjöðminni, ok flakti frá síðan; þá kvað Framarr vísu:

„Hugr er í Hængi,
hvass er Dragvendill,
beit hann orð Óðins,
sem ekki væri;
brást nú Baldrs faðir,
brigt er at trúa honum;
njóttu heill handa;
hér munum skiljast".

Þá dó Framarr, enn Böðmóðr fylgdi Katli af vetfangi. Þá mælti Böðmóðr: „Nú með því ef þú þykkist mér

1) Þannig *B*; 'egg í eitr herðar' textinn í *Fas*.

eiga at launa nokkura liðveizlu, þá vil ek at þú giftir mér dóttur þína". Ketill tók því vel ok sagði Böðmóð góðan dreng. Eftir þetta unnit fór Ketill heim, ok var frægr mjök af sínum stórvirkjum; hann gifti Hrafnhildi Böðmóði. Ketill réð fyrir Hrafnistu meðan hann lifði, enn Grímr loðinkinni eftir hann; Örvar-Oddr var sonr Gríms; ok lýkr hér þessari sögu.

Gríms saga loðinkinna.

Hér byrjar söguna af Grími loðinkinna.

Svá er sagt af Grími loðinkinna, at hann var mikill ok sterkr ok hinn mesti garpr; því var loðinkinni kallaðr, at kinn hans önnur var vaxin dökt hár, ok með því var hann alinn; ekki beit járn á. Grímr tók við búi í Hrafnistu eftir Ketil föður sinn; hann gerðist ríkr at fé; hann réð ok lega einn öllu um alt Hálogaland. Haraldr hét hersir ríkr ok ágætr í Vík austr; hann átti Gei- dóttur Sölga konungs, Hrólfssonar konungs ór Bergi Upplöndum. Dóttir þeira hét Lofthœna; hon var fríðust ok vel ment. Þangat fór Grímr loðinkinni skútu við átjánda mann, ok bað Lofthœnu sér til var þat at ráðum ráðit, ok skyldi hann sœkja brullaup um haustit; enn sjau nóttum fyrr hvarf Lofthœna ok vissi engi, hvat af henni varð; enn er hann kom brullaupsins, saknar hann vinar í stað, er brúðrin í burtu, ok þóttist hann þó vita, at faðir hennar þar øngu um; þar sat hann þrjár nætr, ok drukku þei ok þó með lítilli kæti. Síðan fór hann heim í H istu. Þat hafði borit til fimm árum fyrr, at kona

Hér byrjar söguna af Grími loðinkinna.

Svá er sagt af Grími loðinkinna, at hann var bæði mikill ok sterkr ok hinn mesti garpr; því var hann loðinkinni kallaðr, at kinn hans önnur var vaxin með dökt hár, ok með því var hann alinn; ekki beit þar járn á. Grímr tók við búi í Hrafnistu eftir Ketil hæng föður sinn; hann gerðist ríkr at fé; hann réð ok nálega einn öllu um alt Hálogaland. Haraldr hét einn hersir ríkr ok ágætr í Vík austr; hann átti Geirhildi dóttur Sölga konungs, Hrólfssonar konungs ór Bergi af Upplöndum. Dóttir þeira hét Lofthœna; hon var kvenna fríðust ok vel ment. Þangat fór Grímr loðinkinni á skútu við átjánda mann, ok bað Lofthœnu sér til handa; var þat at ráðum ráðit, ok skyldi hann sœkja brullaupit um haustit; enn sjau nóttum fyrr hvarf Lofthœna burt, ok vissi engi, hvat af henni varð; enn er hann kom til brullaupsins, saknar hann vinar í stað, er brúðrin var í burtu, ok þóttist hann þó vita, at faðir hennar olli þar øngu um; þar sat hann þrjár nætr, ok drukku þeir, ok þó með lítilli kæti. Síðan fór hann heim í Hrafnistu. Þat hafði borit til fimm árum fyrr, at kona Har-

alds hersis hafði andazt, enn hann fekk ári síðar norðan af Finnmörk Grímhildar Jösursdóttur ok hafði hana heim til sín. Skjótt þótti hon þar öllu spilla; illa var hon til Lofthœnu stjúpdóttur sinnar sem síðar bar raun á. Grímr undi lítt við hag sinn er hann spurði ekki til Lofthœnu festarkonu sinnar. Þat bar þá til sem oftar, at hallæri mikit kom á Hálogaland; Grímr loðinkinni bjóst þá heiman, ok fór á ferju sinni við þriðja mann; hann helt norðr fyrir Finnmörk ok svá austr til Gandvíkr, ok er hann kom í víkina, sá hann at þar var nógr veiðifangi; setti hann þar upp skip sitt, ok gekk síðan til skála, ok kveykti upp eld fyrir sér. Enn er þeir vóru í svefn komnir um nóttina, vöknuðu þeir við þat, at kominn var stormr með svartahríð; svá mikil grimd fylgdi veðri þessu, at alt sýldi bæði úti ok inni. Um morguninn er þeir vóru klæddir gengu þeir út ok til sjóvar; sáu þeir þá, at á burtu var allr veiðifangi, svá at hvergi sá staði; þóttust þeir nú ekki vel staddir, enn ekki gaf á burtu; gengu þeir nú heim til skála ok vóru þar um daginn. Um nóttina vaknar Grímr við þat, at hlegit var úti hjá skálanum; hann spratt þá upp skjótt, ok tók øxi sína ok gekk út; hann hafði ok með sér sem ávalt endrarnær örvarnar Gusisnauta, er Ketill hængr faðir hans hafði gefit honum. Enn er hann kom út, sá hann tvær tröllkonur við skip niðri, ok tók í sinn stafninn hvór þeira, ok ætluðu at hrista í sundr skipit. Grímr mælti, ok kvað vísu:

„Hvat heita þær
hrauns íbú*u*r,
er skaða vilja
skipi mínu?
ykkr hefik
einar sénar

ámátlegastar
at yfirlitum“.

Sú kvað vísu, er nær honum stóð:

„Feima ek heiti,
fœdd var ek norðarla,
Hrímnis dóttir
ór háfjalli;
hér er systir mín
hálfu fremri,
Kleima at nafni,
komin til sjóvar“.

Grímr kvað:

„Þrífist hvergi
Þjassa dóttir,
brúðir verstar,
brátt skal ek reiðast;
ykkr skal ek rétt
áðr röðull skíni,
vörgum senda
víst til bráðar“.

Kleima kvað:

„Þat var fyrri,
at faðir okkar
burtu seiddi
báru hjarðir;
skuluð aldregi,
nema sköp ráði,
heilir heðan
heim um komast“.

Grímr kvað:

„Skal ek ykkr báðum
skjótlega heita
oddi ok eggju
í upphafi;
munu þá reyna
Hrímnis mellur,
hvórt at betr dugir
broddr eða krumma“.

Grímr tók þá eina af Gusisnautum, ok skaut þá (er) firr honum stóð, svá hon fekk þegar bana. Feima mælti: „Illa fór nú Kleima systir“. Hon veðr þá upp at Grími; hann höggr þá til hennar með øxinni, ok kom á herðarblaðit; hon kvað við hátt ok hljóp inn með fjörum. Grími varð laus øxin við höggit, ok stóð hon föst í sárinu. Grímr hljóp eftir, ok bar hvórki með þeim sundr né saman, ok alt þar til at þau kvómu at björgum stórum; þar sá hann framan í björgunum helli mikinn; þar var einstigi upp at ganga, ok hljóp hon þar upp sem sléttan völl; ok í því er hon hóf sik til hlaups upp í björgin, hraut øxin ór sárinu. Grímr tók hana þegar upp, ok varð hann at krœkja øxinni í annat sporit, er hann stóð í öðru, ok las sik svá eftir skaftinu, ok svá komst hann upp í hellinn; þar sá hann brenna bjartan eld, ok sátu tvau tröll við eldinn; þat var karl ok kerling; þau spyrndust í iljar; þau vóru í stuttum ok skörpum skinnstökkum bæði; gerla sá hann, hversu þau vóru í sköpun bæði í millum fótanna; hann hét Hrímnir, enn hon Hyrja. Enn er Feima kom inn í hellinn, heilsuðu þau henni, ok spurðu, hvar Kleima systir hennar væri; hon svarar: „Gettu þessna; hon liggr dauð út með fjörum, enn ek særð banasári; enn þit liggið inni ok fletizt hér við eld“. Jötuninn mælti: „Þetta hefir verit lítit fremdarverk, at drepa ykkr, aðra sex vetra, enn hina sjau; eðr hverr hefir gert þetta?“ Feima svarar: „Þetta hefir gert illmennit Grímr loðinkinni; eru þeir feðgar meir lagðir til þess enn aðrir menn, at drepa niðr tröll ok bergbúa; enn þó hann hafi nú þetta gert, þá mun hann þó aldri ná Lofthœnu konu sinni; ok er þat nú gaman, svá skamt sem nú er millum þeira“. Hrímnir mælti þá: „Því veldr Grímhildr systir mín ok er henni flest til menta gefit“. Þá mœddi

Feimu blóðrás, ok fell hon dauð niðr. Í því gekk Grímr inn í hellinn, ok hjó til Hrímnis karls svá hart, at af tók höfuðit; þá spratt Hyrja kerling upp ok rann á hann ok tóku þau at glíma, ok var þeira atgangr bæði harðr ok langr, því at hon var hit mesta tröll, enn Grímr var rammr at afli; enn þó lauk svá, at hann brá henni á loftmjöðm, svá at hon fell; hjó hann þá af henni höfuðit ok gekk af henni dauðri; fór síðan til skála síns.

II. Annan dag eftir var veðr gott; gengu þeir þá um fjörur ok sáu, hvar rekin var reyðr mikil; gengu þeir þangat ok tóku til hvalskurðar; litlu síðar sá Grímr, hvar tólf menn gengu; þá bar brátt at; Grímr heilsar þeim ok spyrr at nafni; sá kveðst heita Hreiðarr hinn hvatvísi, er fyrir þeim var, ok spurði, því Grímr vildi ræna hann eigu sinni; Grímr kveðst fyrr hafa fundit hvalinn. „Veiztu eigi“, sagði Hreiðarr, „at ek á hér reka alla?“ „Eigi veit ek þat“, sagði Grímr, „enn hversu sem er, þá höfum at helmingi“. „Eigi vil ek þat“, sagði Hreiðarr; „þér skuluð gera annathvórt, ganga frá hvalnum, ella munu vér berjast“. „Fyrr gerum vér þat“, sagði Grímr, „enn missa allan hvalinn“. Fóru síðan til ok börðust, ok gerðist þar hin harðasta sókn. Hreiðarr ok hans menn vóru bæði stórhöggvir ok vópnfimir, ok innan lítils tíma fellu báðir menn Gríms; var þá bardagi hinn harðasti, enn þó lauk svá, at Hreiðarr fell ok allir menn hans. Grímr fell ok bæði af sárum ok mœði; lá hann þar nú í valnum í fjörunni ok ætlaði sér ekki nema dauða. Enn er hann hafði eigi lengi legit, sá hann, hvar kona gekk, ef svá skyldi kalla; hon var eigi hærri enn sjau vetra gamlar stúlkur, enn svá digr, at Grímr hugði, at hann mundi eigi geta feðmt um hana; hon var langleit ok harðleit, bjúgnefj-

uð ok baröxluð, svartleit ok svipilkinnuð, fúlleit ok framsnoðin; svört var hon bæði á hár ok á hörund; hon var í skörpum skinnstakki; hann tók eigi lengra enn á þjóhnappa henni á bakit; harðla ókyssileg þótti honum hon vera, því at hordingullinn hekk ofan fyrir hvóptana á henni. Hon gengr þangat at sem Grímr lá ok mælti: „Lágt fara nú höfðingjarnir Háleygjanna, eðr viltu, Grímr, þiggja líf af mér?“ Grímr svarar: „Varla kann ek þat, svá ámátleg sem þú ert, eða hvert er nafn þitt?“ Hon svarar: „Ek heiti Geiríðr Gandvíkrekkja; máttu þat ætla, at ek er hér nokkurs ráðandi um víkina, ok ger þik greiðan í öðruhvóru“. Grímr svarar: „Þat er fornt orð, at frekr er hverr til fjörsins, ok mun ek þat kjósa, at þiggja líf af þér“. Hon greip hann þá upp undir skinnstakkinn ok hljóp með hann sem eitt lébarn, ok svá hart, at hann var vinds fullr; hon létti eigi fyrri enn þau kvómu at helli einum stórum, ok er hon lét hann niðr, sýndist Grími hon slíkt at ámátlegri enn fyrr. „Nú ertu hér kominn“, sagði hon, „ok vil ek at þú launir mér, at ek barg þér ok bar hingat ok kyssir mik nú“. „Þat má ek øngan veg gera“, sagði Grímr, „svá fjandlega sem mér lízt nú á þik“. „Þá mun ek øngva þjónustu þér veita“, sagði Geiríðr, „ok sé ek, at þá ertu skjótt sem dauðr“. „Þat mun þá þó vera verða“, sagði Grímr, „þó at mér sé þat mjök í móti skapi“. Hann gekk þá at henni ok kysti hana; eigi þótti honum hon svá ill viðkvómu, sem hon var hrímugleg at sjá. Þá var komit at kveldi; bjó Geiríðr þá sæng, ok spurði, hvórt Grímr vill liggja einnsaman eða hjá sér; Grímr kvað(st) heldr vilja liggja einnsaman; hon kveðst þá øngva stund vilja á leggja at grœða hann. Grímr sá at þat mátti honum eigi nœgja, ok kveðst þá heldr mundu hjá henni liggja, ef sá væri á baugi; gerði

hann þá svá; batt hon áðr öll sár hans, ok þóttist hann hvórki kenna sviða né sárinda. Þat þótti honum undarlegast, hversu mjúkfingruð hon var, svá ljótar hendr sem honum sýndist hon hafa, því at honum þótti þær gammsklóm líkari enn mannshöndum; enn þegar er þau kvómu í sæng, sofnaði Grímr. Enn er hann vaknar, sá hann konu svá fagra liggja í sænginni hjá sér, at slíka þóttist hann varla sét hafa; hann undraðist, hversu lík hon mátti vera sköpuð Lofthœnu festarkonu hans. Niðri fyrir stokknum sá hann, hvar lá sá hinn illilegi tröllkonuhamr, er Geiríðr Gandvíkrekkja hafði haft; raun-máttlítil var þá þessi kona. Hann stóð upp skjótt, ok dró haminn fram í eldinn, ok brendi upp at kolum; síðan fór hann til, ok dreypti á konuna, þar til at hon raknaði við ok mælti: „Nú hefir hvórttveggja okkar vel; ek gaf þér líf fyrir öndverðu, enn þú komt mér ór ánauðum“. „Hversu komtu hér, eða með hverju móti er um hag þinn?“ sagði Grímr. Hon svarar: „Litlu síðar enn þú vart farinn ór Vík austan frá Haraldi föður mínum, mœtti Grímhildr stjúpmóðir mín mér svá talandi: ‘Nú skal ek þat launa þér, Lofthœna, at þú hefir sýnt mér þrjózku ok þverúð, síðan er ek kom í ríkit; læt ek þat verða um mælt, at þú verðir at hinni ljótustu tröllkonu, ok hverfir norðr til Gandvíkr ok byggir þar afhelli, ok sitir þar í stóðrenni við Hrímni bróður minn, ok eigizt þit við bæði margt ok ilt, ok hafi þat verr, sem verr herðir sik; þú skalt ok vera hvimleið öllum, bæði tröllum ok mönnum; þú skalt ok’, sagði hon, ‘í þessari ánauð vera alla þína ævi ok aldri ór komast, nema nokkurr menskr maðr játi þér þeim þrim hlutum, sem þú beiðir, sem ek veit at engi mun vera: sá er hinn fyrsti, at þiggja at þér líf, sá annarr, at kyssa þik, ok sá er hinn þriði, at byggja eina sæng

ok þú, sem öllum mun first um fara'. Nú hefir þú þessa hluti alla við mik gerva, enda var þér ok skyldast; nú vil ek at þú fœrir mik í Vík austr til föður míns ok drekkir til mín brullaup eftir því sem ætlat var". Síðan fóru þau heim til skála Gríms, ok var þá nógr veiðifangi; lá þá hvalr í hverri vík; hlóð hann nú ferju sína, ok er hann var búinn, helt hann frá landi, ok vóru þau tvau á skipi Grímr ok Lofthœna; tók hann þá til listar þeirar, er haft hafði Ketill hængr faðir hans ok aðrir Hrafnistumenn, at hann dró upp segl í logni, ok rann þegar byrr á; sigldi hann þá heim í Hrafnistu, ok þóttust menn hann hafa heimtan ór helju.

III. Litlu síðar kom Grímr í Vík austr ok fór Lofthœna með honum. Grímhildr réð þá nálega öllu ein austr þar. Enn þegar Grímr kom, lét hann Grímhildi verða tekna ok fœrðan belg á höfuð henni ok barða grjóti í hel, því at hann hafði áðr sagt Haraldi hersi, hversu farit hefði. Gerði hann þá brullaup til Lofthœnu ok fór heim síðan í Hrafnistu; enn Haraldr hersir kvæntist í þriðja sinn, ok fekk Þórgunnar Þorradóttur. Eigi höfðu þau Grímr ok Lofthœna lengi ásamt verit, áðr þau áttu dóttur þá, er Brynhildr hét; hon óx upp í Hrafnistu ok var hin fegrsta mær; unni Grímr henni ok mikit; enn er hon var tólf ára gömul, bað hennar sá maðr, er Sörkvir hét, ok var Svaðason, Rauðfel(d)ssonar, Bárðarsonar, Þorkelssonar bundinfóta; hon vildi ekki ganga með honum, ok fyrir þat skorar Sörkvir Grím á hólm; Grímr játar því. Sörkvir var sygnskr at móðurætt, ok þar átti hann búum at stýra. Á hálfsmánaðar fresti átti hólmgangan at vera. Ásmundr hefir hersir heitit í Noregi; hann réð fyrir þeim bœ, er á Berurjóðri heitir; hann var kvóngaðr maðr, ok átti þann son, er Ingjaldr hét; hann var hinn frœknasti maðr, ok

var löngum með Grími loðinkinna, ok var með þeim vinátta mikil, enn þó var Ingjaldr þeira eldri, enn miklu sterkari var Grímr. Ingjaldr fekk þeirar konu, er Dagný hét, dóttur Ásmundar, er við Gnoð var kendr, enn systur Óláfs liðsmanna konungs; við henni átti hann þann son, er Ásmundr hét, er síðan var fóstbróðir Odds hins viðförla, er var með Sigurði hring á Brávelli, er öðru nafni hét Örvar-Oddr. Í nefndan tíma kom Sörkvir til hólmsins við tólfta mann; þat vóru alt berserkir; þar var Grímr þá ok kominn ok Ingjaldr með honum ok margir háleygskir bœndr. Gengu þeir á hólm, ok átti Grímr fyrr at höggva; hann hafði sverðit Dragvandil, er faðir hans hafði átt. Sá hét Þröstr, er skildi helt (fyrir) Sörkvi. Grímr hjó svá mikit hit fyrsta högg, at hann klauf skjöldinn at endilöngu, enn blóðrefillinn nam vinstri öxl á Þresti, ok sneiddi svá um þvert manninn í sundr fyrir ofan mjöðmina hina hœgri, ok hljóp svá sverðit á lærit Sörkvi, at tók undan honum báða fœtrna, annan fyrir ofan kné, enn annan fyrir neðan, ok fell hann dauðr niðr; þeir Ingjaldr snúa nú at þeim tíu, sem eftir vóru, ok léttu eigi fyrr enn þeir vóru allir drepnir. Þá kvað Grímr vísu:

„Hér höfum felt
*til foldar
tírarlausa
tólf berserki;
þó var Sörkvir
þróttrammastr
þeira seggja,
enn Þröstr annarr“.

Ok enn kvað hann:

„Fyrst mun ek líkja
eftir feðr mínum,
skal ei mín dóttir,

nema skör höggvist[1],
nauðig gefin
neinum manni,
guðvefs þella,
meðan Grímr lifir".

Fór Grímr nú heim eftir hólmgönguna, enn Ingjaldr til Berurjóðrs. Litlu seinna andaðist faðir hans, ok tók hann þá við öllum eignum ok gerðist gildr bóndi ok hinn mesti búrisnumaðr.

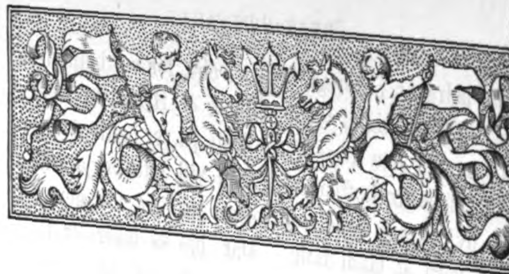
III. Nokkurum vetrum fyrr hafði andazt Böðmóðr Framarsson, ok átti eina dóttur við Hrafnhildi konu sinni, er Þórný hét; hennar son var Þorbjörn tálkni, faðir Ketils breiðs, föður Þórnýjar, er átti Hergils hnapprass. Hrafnhildr fór þá heim í Hrafnistu til Gríms bróður síns. Þorkell er nefndr ágætr maðr; hann var jarl yfir Naumdœlafylki. Hann fór til Hrafnistu ok bað Hrafnhildar; hon var honum gift; þeira son var Ketill hængr, er innibrendi Hárek ok Hrœrek Hildiríðar sonu, fyrir þat at þeir rœgðu Þórólf frænda hans. Eftir þat fór Ketill til Íslands ok nam þar land milli Þjórsár ok Markarfljóts ok bjó at Hofi. Son hans var Hrafn, hinn fyrsti lögmaðr á Íslandi; annar son hans var Helgi faðir Helgu, er átti Oddbjörn askasmiðr; hinn þriði var Stórólfr faðir Orms hins sterka ok Hrafnhildar, er átti Gunnarr Baugsson; þeira son var Hámundr, faðir Gunnars á Hlíðarenda, enn dóttir Arngunn, er átti Hróarr Tungugoði; þeira son var Hámundr hinn halti. Veðrormr son Vémundar hins gamla var hersir ríkr; hann bað Brynhildar dóttur Gríms loðinkinna; hon gekk með honum; þeira son var Vémundr, faðir Veðrorms, er stökk fyrir Haraldi konungi austr á Jamtaland, ok ruddi þar mörk til bygðar; hans son var Hólmfastr, enn systir

1) Þannig *B*; höggum *Fas.*

Veðrorms hét Brynhildr; hennar son Grímr, er hét eftir Grími loðinkinna. Þeir frændr Grímr ok Hólmfastr fóru í vestrvíking, ok drápu í Suðreyjum Ásbjörn jarl skerjablesa, enn tóku þar at herfangi Ólofu konu hans ok Arneiði dóttur hans, ok hlaut Hólmfastr hana ok seldi Veðrormi frænda sínum, ok var hon þar ambátt til þess at Ketill þrymr fekk hennar, ok hafði hana út til Íslands; við hana eru kendir Arneiðarstaðir í Austfjörðfjörðum. Grímr fekk Ólofar dóttur Þórðar vagalda, er jarl hafði átta. Grímr fór til Íslands ok nam Grímsnes alt upp til Svínavatns, ok bjó í Öndverðunesi fjóra vetr, enn síðan at Búrfelli. Hans son var Þorgils, er átti Helgu dóttur Gests Oddleifssonar; þeira synir vóru þeir Þórarinn at Búrfelli ok Jörundr á Miðengi. Grímr fell á hólmi undir Hallkelshólum fyrir Hallkatli bróður Ketilbjarnar at Mosfelli. Grímr loðinkinni sat í Hrafnistu sem fyrr segir. Hann átti son við konu síðalla, er Oddr hét; hann var fóstraðr hjá Ingjaldi á Berurjóðri; hann var síðan kallaðr ýmist Örvar-Oddr eðr Oddr hinn víðförli. Grímr þótti mikill maðr fyrir sér; hann var rammr at afli ok fullhugi hinn mesti, ok bjó þó mjök einn um sitt; hann varð ellidauðr maðr; ok lýkr hér sögu Gríms loðinkinna; enn hér hefr upp Örvar-Odds sögu, ok er mikil saga.

Örvar-Odds saga.

Örvar-Odds saga.

Örvar-Odds saga.

Grímr hét maðr, ok var kallaðr loðinkinni; því v
hann svá kallaðr, at hann var með því alinn, enn þ
kom svá til, at þá þau Ketill hængr faðir Gríms
Hrafnhildr Brunadóttir gengu í eina sæng sem fyrr
skrifat, at Bruni breiddi á þau húð eina, er hann ha
boðit til sín Finnum mörgum, ok um nóttina leit Hraf
hildr út undan húðinni ok sá á kinn einum Finninu
enn sá var allr loðinn, ok því hafði Grímr þetta mer
síðan, at menn ætla at hann muni á þeiri stundu ge
inn hafa verit. Grímr bjó í Hrafnistu; hann var au
igr at fé ok mikils ráðandi um alt Hálogaland ok ví
ar annarstaðar. Hann var kvóngaðr, ok hét Lofthœr
kona hans; hon var dóttir Haraldar hersis ór Vík aus
an. Þat var eitt sumar, at Grímr bjó för sína í Ví
austr eftir Harald dauðan, mág sinn, fyrir því at han
átti þar miklar eignir; ok er Lofthœna verðr þess vís
þá beiðist hon at fara með honum, enn Grímr segir, a
þat mátti eigi vera, „fyrir því at þú ert kona eigi heil"
„Ekki læt ek mér annat líka", segir hon, „enn fara"
Grímr unni henni mikit, ok lætr hann þat eftir henn
Hon var hverri konu vænni ok betr at sér um all

Örvar-Odds saga.

Grímr hét maðr, ok var kallaðr loðinkinni; því var hann svá kallaðr, at hann var með því alinn, enn þat kom svá til, at þá þau Ketill hængr faðir Gríms ok Hrafnhildr Brunadóttir gengu í eina sæng sem fyrr er skrifat, at Bruni breiddi á þau húð eina, er hann hafði boðit til sín Finnum mörgum, ok um nóttina leit Hrafnhildr út undan húðinni ok sá á kinn einum Finninum, enn sá var allr loðinn, ok því hafði Grímr þetta merki síðan, at menn ætla at hann muni á þeiri stundu getinn hafa verit. Grímr bjó í Hrafnistu; hann var auðigr at fé ok mikils ráðandi um alt Hálogaland ok víðar annarstaðar. Hann var kvóngaðr, ok hét Lofthœna kona hans; hon var dóttir Haraldar hersis ór Vík austan. Þat var eitt sumar, at Grímr bjó för sína í Vík austr eftir Harald dauðan, mág sinn, fyrir því at hann átti þar miklar eignir; ok er Lofthœna verðr þess vís, þá beiðist hon at fara með honum, enn Grímr segir, at þat mátti eigi vera, „fyrir því at þú ert kona eigi heil". „Ekki læt ek mér annat líka", segir hon, „enn fara". Grímr unni henni mikit, ok lætr hann þat eftir henni. Hon var hverri konu vænni ok betr at sér um alla

10

hluti, þeira er í Noregi vóru. Þeira för var búin virðulega. Grímr sigldi tveim skipum ór Hrafnistu austr í Vík; enn er þau koma fyrir sveit þá, er heitir á Berurjóðri, þá segir Lofthœna, at hon vill láta lægja seglin, fyrir því at hon kendi sér sóttar, ok svá var gert, at skipin vóru at landi látin. Þar bjó sá maðr, er Ingjaldr hét; hann var kvóngaðr maðr, ok átti son við konu sinni, ungan at aldri enn vænan at áliti, þann er Ásmundr hét. Enn er þau vóru at landi komin, vóru menn upp sendir til bœjar, at segja Ingjaldi, at Grímr var þar kominn við land ok kona hans. Þá lét Ingjaldr eyki beita fyrir vagnsleða, ok fór sjálfr á móti þeim ok bauð þeim allan þann beina, sem þau þurftu ok þau vildu þegit hafa; þá fóru þau heim til bœjar Ingjalds; síðan var Lofthœnu fylgt í kvenna hús, enn Grími var fylgt í skála ok skipat í öndvegi, ok engan hlut þóttist Ingjaldr fullvel gert geta til þeira Gríms, enn Lofthœnu elnaði sóttin til þess, at hon varð léttari at sveinbarni, ok tóku konur við því, ok létust aldregi sét hafa jafnvænt barn. Lofthœna leit til sveinsins ok mælti: „Berið hann til föður síns; hann skal nafn gefa barninu“, ok svá var gjört; var sveinninn þá vatni ausinn ok nafn gefit, ok kallaðr Oddr. Þar var Grímr þrjár nætr; þá sagði Lofthœna, at hon var búin til ferðar, ok þá sagði Grímr Ingjaldi, at hann vill búast til burtferðar. „Svá er mér gefit“, sagði Ingjaldr, „at ek vilda þiggja af yðr nokkurn virðingar hlut“. „Þat er maklegt“, sagði Grímr, „ok kjós þú þér sjálfr laun, því eigi skortir fé fram at greiða“. „Œrit hefi ek fé“, sagði Ingjaldr. „Þá þigg þú annat“, sagði Grímr. „Barnfóstr vil ek bjóða þér“, sagði Ingjaldr. „Þat veit ek eigi“, sagði Grímr, „hversu Lofthœnu er um þat gefit“, enn hon svaraði: „Þat ræð ek, at þiggja þat,

sem svá er vel boðit". Þá var þeim fylgt til skipa sinna, enn Oddr var eftir á Berurjóðri. Þau fóru ferða sinna, til þess at þau kvómu austr í Vík, ok eru þar þá stund, sem þau þykkjast þurfa. Síðan búast þau í burt þaðan, ok gaf þeim vel byri, til þess at þau kvómu fyrir Berurjóðr. Þá bað Grímr lægja seglin. „Því skulu vér eigi fara ferðar vórrar?" sagði Lofthœna. „Ek ætlaði", sagði Grímr, „at þú mundir vilja finna son þinn". „Leit ek á hann", sagði hon, „er vit skildum, ok þótti mér sem hann mundi lítt renna ástaraugum til vór Hrafnistumanna, ok munu vit fara ferð vóra", sagði hon. Nú koma þau Grímr heim í Hrafnistu, ok settust at búi sínu, enn Oddr vex upp at Berurjóðri ok Ásmundr. Oddr nam íþróttir þær, er mönnum var títt at kunna; Ásmundr þjónaði honum í hvívetna; hann var flestum mönnum vænni ok gervari at sér. Fóstbrœðralag gerðist með þeim Oddi ok Ásmundi; í skotbökkum vóru þeir hvern dag eðr á sundi. Engi komst til jafns við Odd um allar íþróttir; aldri var Oddr at leikum sem önnur ungmenni; honum fylgdi Ásmundr ávalt. Framar mat Ingjaldr Odd enn Ásmund í hvívetna. Skeyti lét Oddr sér gera hvern mann, er hann fann hagan; hann varðveitti þau ekki eftir, ok fóru þau um flet ok um bekki undir mönnum; margir skeindust á því, er menn kómu í myrkri inn, eðr niðr settust. Sjá einn hlutr var svá, at Oddi aflaði óvinsælda; menn töluðu um við Ingjald, at hann skyldi tala við Odd um þetta; Ingjaldr finnr Odd at máli einhvern dag. „Hlutr er sá einn", sagði Ingjaldr, „fóstri minn, at þér aflar óvinsælda". „Hverr er sá?" sagði Oddr. „Þú varðveitir eigi skeyti þín, sem öðrum mönnum er títt", sagði Ingjaldr. „Þá þœtti mér þú mega gefa sakir á því", sagði Oddr", „ef þú hefðir mér nokkut fengit, at varð-

veita þau í". „Ek skal til fá", sagði Ingjaldr, „þat sem þú vilt". „Þat hygg ek", sagði Oddr, „at þú munir þat ekki til fá". „Þat mun eigi vera", sagði Ingjaldr. „Hafr áttu þrévetran, svartan at lit", sagði Oddr; „hann vil ek drepa láta, ok flá belg af bæði með hornum ok klaufum"; ok svá var gert, sem Oddr mælti fyrir, ok var honum fœrðr belgrinn, þá er búinn var; þar bar hann í ofan örvar sínar, ok eigi léttir hann af, fyrr enn fullr var belgrinn; þat var miklu fleira ok meira enn annara manna skeyti; boga fekk hann sér at því skapi. Svá var Oddr búinn, at hann var í rauðum skarlaks kyrtli hvern dag, ok hafði knýtt gullhlaði at höfði sér; örvamæli sinn hafði hann, hvar sem hann fór. Ekki vandist Oddr blótum, því hann trúði á mátt sinn ok megin, ok þar gerði Ásmundr eftir, enn Ingjaldr var hinn mesti blótmaðr. Oft fóru þeir fóstbrœðr fyrir land fram, Oddr ok Ásmundr.

II. Kona er nefnd Heiðr; hon var völva ok seiðkona, ok vissi fyrir óvorðna hluti af fróðleik sínum; hon fór á veizlur, ok sagði mönnum fyrir um vetrarfar ok forlög sín; hon hafði með sér fimtán sveina ok fimtán meyjar; hon var á veizlu skamt í burt frá Ingjaldi. Þat var einn morgin, at Ingjaldr var snemma á fótum; hann gekk þar at, sem þeir Oddr ok Ásmundr hvíldu, ok mælti: „Ek vil senda ykkr frá húsi í dag", sagði hann. „Hvert skulu vit fara?" sagði Oddr. „Þit skuluð bjóða hingat völvunni, af því at hér er nú veizla stofnuð", sagði Ingjaldr. „Þá för fer ek eigi", sagði Oddr, „ok kunna mikla óþökk, ef hon kemr hér". „Þú skalt fara, Ásmundr", sagði Ingjaldr, „því þín á ek ráð". „Gjöra skal ek þann hlut nokkurn", sagði Oddr, „at þér þykki eigi betr, enn mér þykki nú þetta". Ásmundr ferr nú, ok býðr þangat völvunni, ok hon hét ferðinni

ok kom með alt sitt föruneyti, enn Ingjaldr gekk mót henni með öllum sínum mönnum, ok bauð henni í skála. Þau bjuggust svá við, at seiðr skyldi fram fara um nóttina eftir; ok er menn vóru mettir, fóru þeir at sofa, enn völva fór til náttfars seiðs með sitt lið; enn Ingjaldr kom til hennar um morguninn, ok spurði, hversu at hefði borit um seiðinn. „Þat ætla ek“, sagði hon, „at ek hafa vís orðit þess, sem þér vilið vita“. „Þá skal skipa mönnum í sæti“, sagði Ingjaldr, „ok hafa af þér fréttir“. Ingjaldr gekk fyrstr manna fyrir hana. „Þat er vel, Ingjaldr“, sagði hon, „at þú ert hér kominn; þat kann ek þér at segja, at þú skalt búa hér til elli með mikilli sœmd ok virðingu, ok má það vera mikill fagnaðr öllum vinum þínum“. Þá gekk Ingjaldr burt, enn Ásmundr þangat. „Vel er þat“, sagði Heiðr, „at þú ert hér kominn, Ásmundr, því at þinn vegr ok virðing ferr víða um heiminn, enn ekki muntu við aldr togast, enn þykkja þar góðr drengr ok mikill kappi, sem þú ert“. Síðan gekk Ásmundr til sætis síns, enn alþýða fór til seiðkonunnar, ok sagði hon hverjum, þat sem fyrir var lagit, ok una þeir allir vel við sinn hlut. Síðan sagði hon um vetrarfar ok marga aðra þá hluti, er menn vissu eigi áðr. Ingjaldr þakkar henni sínar spásögur. „Hvórt hafa nú allir hingat farit, þeir sem innan hirðar eru?“ sagði hon. „Ek ætla nú farit hafa nær alla“, sagði Ingjaldr. „Hvat liggr þar í öðrum bekkinum?“ sagði völvan. „Feldr nokkurr liggr þar“, sagði Ingjaldr. „Mér þykkir sem hrœfist stundum, er ek lít til“, sagði hon. Þá settist sá upp, er þar hafði legit, ok tók til orða ok mælti: „Þat er rétt, sem þér sýnist, at þetta er maðr, ok þar sá maðr, at þat vill, at þú þegir sem skjótast ok fleiprir eigi um mitt ráð, því at ek trúi eigi því, sem þú segir“. Oddr hafði

einn búinn sprota í hendi, ok mælti: „Þenna sprota mun ek fœra á nasir þér, ef þú spáir nokkuru um minn hag“. Hon mælti: „Þér mun ek þó segja, enn þú munt hlýða“, segir hon; þá varð henni hljóð á munni:

„Œgðu eigi mér,
Oddr á Jaðri,
eldiskíðum,
þótt ýmist geipum;
saga mun sannast,
sú er segir völva;
öll veit hon manna
örlög fyrir.

Ferr eigi þú svá
fjörðu breiða,
eða líðr yfir
lága vága:
þótt sjór yfir þik
sœgjum drífi,
hér skaltu brenna
á Berurjóðri.

Skal þér ormr granda
eitri blandinn
fránn ór fornum
Faxa hausi;
naðr mun þik höggva
neðan á fœti,
þá ertu fullgamall
fylkir orðinn.

Þat er þér at segja, Oddr“, sagði hon, „sem þér má gott þykkja at vita, at þér er ætlaðr aldr miklu meiri enn öðrum mönnum; þú skalt lifa þrjú hundruð vetra, ok fara land af landi, ok þykkja þar ávalt mestr, er þá kemr þú; því vegr þinn mun fara um heim allan, enn aldri ferr þú svá víða, at hér skaltu deyja á Berurjóðri; hestr stendr hér við stall, föxóttr ok grár at lit; haus hans Faxa skal þér at bana verða“. „Spá þú

allra kerlinga örmust um mitt ráð“, sagði Oddr; hann spratt upp við, er hon mælti þetta, ok rekr sprotann á nasir henni svá hart, at þegar lá blóð á jörðu. „Takið föt mín“, sagði völvan, „ok vil ek fara á burt heðan, því at þess hefi ek hvergi komit fyrr, at menn hafi barit á mér“. „Eigi skaltu þat gera“, sagði Ingjaldr, „því at bœtr liggja til alls, ok skaltu hér vera þrjár nætr, ok þiggja góðar gjafir“. Hon þá gjafirnar, enn burt fór hon af veizlunni.

III. Eftir þetta bað Oddr Ásmund fara með sér. Þeir taka Faxa, ok slá við hann beizli, ok leiða hann eftir sér, unst þeir koma í eitt dalverpi; þar gera þeir gröf djúpa, svá at Oddr komst treglega upp ór, enn síðan drepa þeir Faxa þar í ofan, ok fœrir Oddr þar svá stóra steina á ofan, ok þeir Ásmundr, sem þeir gátu mesta, ok bera sand hjá hverjum steini; haug verpa þeir þar af upp er Faxi liggr undir; enn er þeir höfðu lokit verki sínu, mælti Oddr: „Þat ætla at þat láta ek um mælt, at tröll eiga hlut í, ef Faxi kemst upp, ok þat hygg ek, at rent hafa ek nú þeim sköpunum, at hann verði mér at bana“. Þeir fara heim eftir þat ok til fundar við Ingjald. „Skip vil ek mér láta fá“, sagði Oddr. „Hvert skal fara?“ sagði Ingjaldr. „Burt ætla ek heðan“, sagði Oddr, „af Berurjóðri, ok koma hér aldregi meðan ek lifi“. „Þat muntu eigi gera vilja“, sagði Ingjaldr, „því at þat gerir þú svá, at mér þykkir verst, eðr hvat viltu hafa manna með þér?“ „Vit Ásmundr skulum fara tveir“, sagði Oddr. „Aftr vil ek at þú sendir Ásmund skjótt“, sagði Ingjaldr. „Eigi skal hann heldr aftr koma enn ek“, sagði Oddr. „Þat gerir þú illa“, sagði Ingjaldr. „Þat skal ek gera, er ek ætla at þér muni verst líka, fyrir þat at þú bauðt hingat völvunni, ok vissir þú at mér þótti þat verst“, sagði

Oddr. Nú búast þeir til ferðar, Oddr ok Ásmundr, ok ganga á fund Ingjaldar ok biðja hann vel lifa, ok fara til skips ok draga þat fram; róa síðan frá landi. „Hvert skulu vit fara?“ sagði Ásmundr. „Mun eigi þat ráð“, sagði Oddr, „at sœkja heim frændr sína í Hrafnistu?“ Enn þá er þeir vóru komnir út um eyjar, tók Oddr til orða: „Erfiðleg er för okkur, ef vit skulum róa alla leið norðr til Hrafnistu; mun nú verða at vita, hvórt ek hefi nokkut af ættargift vórri; þat er mér sagt, at Ketill hængr drægi segl upp í logni; nú skal ek þat reyna ok draga segl upp“. Enn þegar þeir höfðu undit seglit, þá gaf þeim byr, til þess at þeir koma til Hrafnistu snemma dags; draga upp skip sitt, ok ganga síðan til bœjar. Oddr hafði ekki fleira vópna enn mæli sinn, ok hafði hann á baki, enn boga í hendi; enn er þeir koma at bœnum, stóð þar maðr úti ok heilsar þeim vel, er komnir eru, ok spyrr þá at nafni. „Engu skiftir þik þat“, sagði Oddr. Þá spurði Oddr, hvórt Grímr væri heima. „Þá kalla þú hann út“, sagði Oddr. Sá fór þá inn ok sagði Grími, at menn vóru komnir úti tveir, ok mæltu, at þú skyldir út ganga. „Hví mega þeir eigi inn ganga?“ sagði Grímr, „ok bið at þeir gangi inn“. Út fór sá, ok sagði þeim slíkt er við hann var mælt. „Þú skalt fara inn í öðru sinni“, sagði Oddr, „ok seg Grími, at hann komi út ok finni okkr“. Sá fór, ok sagði Grími. „Hvern veg er þessum mönnum farit?“ sagði Grímr. „Þeir eru vænir menn at yfirliti ok miklir vexti; belg nokkurn mikinn hefir sá annarr á baki“. „Svá segir þú frá mönnum þessum, at hér munu komnir þeir fóstbrœðr, Oddr ok Ásmundr“. Síðan fór Grímr út ok allir þeir, sem inni vóru, ok fagna vel Oddi ok Ásmundi; býðr Grímr þeim inn með sér í skála, ok þat þiggja þeir; enn þegar þeir höfðu

niðr sezt, þá spyrr Oddr at þeim frændum sínum, Guðmundi ok Sigurði, enn þar var svá frændsemi farit, at Guðmundr var bróðir Odds, enn sonr Gríms ok Lofthœnu, enn Sigurðr var systurson Gríms; þeir vóru vænir menn. „Þeir liggja hér norðan undir eyjunni ok ætla til Bjarmalands“, sagði Grímr. „Þá vil ek finna“, sagði Oddr. „Hitt vil ek“, sagði Grímr, „at þú sért hér í vetr“. „Fara verðr nú fyrst“, sagði Oddr, „ok hitta þá“; ok þá fór Grímr með honum, til þess er þeir koma á norðanverða eyna. Þeir liggja þar á tveim skipum. Þá lét Oddr kalla þá á land frændr sína; þeir fagna honum vel, ok þegar sem þeir hafa spurt tíðenda, mælti Oddr: „Hvert hafi þit för ykkar ætlat?“ „Til Bjarmalands“, sagði Guðmundr. „Vit Ásmundr viljum fara með ykkr“, sagði Oddr, enn Guðmundr hafði orð fyrir þeim ok mælti: „Eigi stendr þann veg af, Oddr frændi, at þú farir með okkr sumarlangt; vit höfum nú áðr búna ferð okkra, ok far þú með okkr at sumri, þangat sem þú vilt“. „Vel er þat mælt“, sagði Oddr, „enn vera þykki mér mega, at ek fái mér skip at sumri ok þurfi ekki at vera ykkarr farþegi“. „Eigi muntu með okkr fara at sinni“, sagði Guðmundr, ok skildu at því.

IV. Nú þiggr Oddr heimboðit at föður sínum, ok skipar Grímr honum hit næsta sér í öndvegi, enn Ásmundi hjá Oddi, ok var þar uppi öll ölværð af Gríms hendi; enn þeir Guðmundr ok Sigurðr lágu þar undir eyjunni hálfan mánuð, svá at þeim gaf aldri á burt. Þat var á einni nótt, at Guðmundr lét illa í svefni, ok rœddu menn um, at hann skyldi vekja. Sigurðr sagði, at hann skyldi njóta draums síns. Þá vaknar Guðmundr. „Hvat hefir þik dreymt?“ sagði Sigurðr. „Mik dreymdi þat“, sagði Guðmundr, „at ek þóttumst

hér liggja undir eyjunni, enn ek sá upp á eyna at hvítabjörn lá í hring um hana, enn hér yfir skipunum uppi mœttust döfin ok höfuðit dýrsins, enn þat var grimmlegt, svá at ek hefi ekki þvílíkt sét, því at fram horfðu öll hárin eftir dýrinu, ok svá þótti mér sem þá ok þá mundi þat hlaupa út á skipin ok sökkva þeim báðum, ok þá vaknaða ek. Nú skaltu ráða drauminn", sagði hann. „Þat ætla ek", sagði Sigurðr, „at hann þurfi litla ráðning, því at þar er þér þótti bjarndýrit liggja svá grimmlegt, at þér þótti öll hárin horfa fram á því, ok þú hugðir, at þat mundi sökkva skipunum, þat sé ek glögt, at þat er fylgja Odds frænda okkar, ok mun hann vera okkr reiðr; ok mun þat vera úlfhugr sá, sem þér þótti at dýrit hefði á okkr; ok þat kann ek þér at segja, at okkr mun aldri fyrr á burt gefa, enn hann ferr með okkr". „Hann mun nú ekki fara vilja þó at vér bjóðum honum", sagði Guðmundr. „Hvat skal þá til ráðs taka?" sagði Sigurðr. „Þat ræð ek", sagði Guðmundr, „at vit göngum á land upp, ok bjóðum honum at fara með okkr". „Enn hversu skal þá með fara, ef hann vill ekki fara?" sagði Sigurðr. „Þá skulu vit gefa honum annat skipit enn hann fari eigi", sagði Guðmundr. Ganga þeir nú á land upp ok finna Odd ok bjóða honum at fara með sér; hann kveðst þá víst eigi fara vilja. „Vér viljum nú gefa þér annat skipit, ok far þú með oss", sagði Guðmundr. „Þá skal ek fara", sagði Oddr, „ok em ek nú albúinn". Þá fylgir Grímr þeim til skips. „Hér eru gripir þeir, er ek vil gefa þér, Oddr frændi", sagði Grímr, „þat eru þrjár örvar, enn þær eiga nafn, ok eru kallaðar Gusisnautar". Hann selr nú Oddi örvarnar; hann lítr á, ok mælti: „Þetta eru hinar mestu gersimar"; þær vóru gulli fiðraðar, ok þær flugu sjálfar

af streng ok á ok þurfti aldri at leita þeira. „Þessar örvar tók Ketill hængr af Gusi Finnakonungi; þær bíta alt þat þeim er til vísat, því at þær eru dvergasmíði". „Øngar gjafir hefi ek þær þegit", sagði Oddr, „at mér þætti jafnfríðar", ok þakkar hann feðr sínum, ok skiljast þeir feðgar með vináttu, ok stígr Oddr á skip ok rœðir um at þeir muni flytjast undan eyjunni, ok taka þeir til segla á skipi Odds, ok svá gera þeir hvárirtveggju. Nú gaf þeim þegar byr, ok sigldu í einu norðr fyrir Finnmörk, ok fellr þá af byrrinn, ok leggja þar til hafnar ok vóru þar um nóttina, ok var þar fjöldi gamma á landi uppi. Um morguninn ganga þeir á land af skipi Guðmundar, ok renna í hvern gamma, ok ræna Finnurnar. Þær þola þetta illa, ok œpa mjök. Þeir rœða um á skipi við Odd, at þeir vili á land ganga, enn hann vill eigi leyfa þat. Þeir Guðmundr koma nú til skips um kveldit. Oddr mælti: „Vartu á land upp?" sagði Oddr. „Þat varna", sagði hann, „ok hefi ek þat svá gert, at mér hefir mest gaman at þótt, at græta Finnurnar, ok muntu vilja fara með mér á morgun?" „Þat ferr fjarri", sagði Oddr. Þar liggja þeir þrjár nætr, ok gefr þeim þá byr, ok er ekki fyrr frá þeim sagt, enn þeir koma til Bjarmalands. Þeir heldu skipum sínum upp í á þá, er Vína heitir. Eyjar liggja margar í ánni; þeir kasta akkerum undir nesi einu; þat gekk af meginlandi. Þat sjá þeir tíðenda á land upp, at menn koma af skógi fram ok safnast allir í einn stað. Þá mælti Oddr: „Hvar ætlar þú, Guðmundr, at lið þetta berist fyrir á landi?" „Eigi veit ek þat", sagði hann, „eða hvat ætlar þú, Oddr frændi?" „Þat munda ek ætla", sagði hann, „at hér mundi vera blót mikit eða drukkit erfi; nú muntu, Guðmundr, gæta skipa, enn Ásmundr ok ek munum ganga á land". Enn

er þeir koma at mörkinni, sáu þeir skála mikinn. Þá var næsta myrkt orðit. Þeir ganga at dyrunum ok nema þar staðar, ok sjá mörg tíðendi; mönnum var þar skipat á báða bekki; þat sáu þeir, at skaftker stóð við dyr utar; svá var þar bjart, at hvórgi bar skugga á nema þar sem skaftkerit stóð. Glaumr var þar mikill inn at heyra. „Skilr þú nokkut hér mál manna?" sagði Oddr. „Eigi heldr enn fuglaklið", sagði Ásmundr; „eða þykkist þú nokkut af skilja?" „Eigi er þat síðr", sagði Oddr. „Þat máttu sjá, at einn maðr skenkir hér á báða bekki, enn þat gefr mér grun um, at hann muni kunna at tala á norrœna tungu; nú mun ek ganga inn", sagði Oddr, „ok nema staðar þar sem mér þykkir vænlegast, enn þú bíð mín hér á meðan". Hann gengr nú inn ok nemr staðar nær dyrum, til þess at göngu byrlarans berr þar at. Þá finnr byrlarinn eigi fyrr enn hann er þrifinn höndum, ok bregðr Oddr honum yfir höfuð sér, enn hann kvað við hátt ok sagði Björmum, at tröll hafi tekit sik. Þeir spretta nú upp ok taka til hans öðrum megin, enn Oddr ber þá með byrlaranum; enn svá lauk með þeim, at þeir Oddr ok Ásmundr höfðu með sér byrlarann, enn Bjarmar treystust eigi at ráða út eftir þeim. Þeir koma nú til skipa með byrlarann, ok setr Oddr hann í rúm hjá sér ok spyrr hann tíðenda, enn hann þagði við. „Eigi þarftu at þegja", sagði Oddr, „því at ek veit, at þú kant at mæla á norrœna tungu". Þá mælti byrlarinn: „Hvers viltu spyrja mik?" Oddr mælti: „Hvé lengi hefir þú hér verit?" „Nokkura vetr", sagði hann. „Hvern veg hefir þér þótt?" sagði Oddr. „Hér hefi ek svá verit", sagði byrlarinn, „at mér hefir verst þótt". „Hvat segir þú til", sagði Oddr, „hvat vér munum þess gera, at Björmum þykki verst?" „Þess er vel spurt", sagði hann; „haugr stendr upp með ánni Vínu; hann

er gerr af tveim hlutum, silfri ok moldu; þangat skal bera gaupnir silfrs eftir hvern mann þann, sem ferr af heiminum, ok svá er hann kemr í heiminn, ok jafnmikla mold. Þat munu þér svá gera, at Björmum mun verst þykkja, ef þér farið til haugsins ok berið féit í burt þaðan". Oddr kallar nú á þá Guðmund ok Sigurð ok mælti: „Þit skuluð fara ok skipverjar ykkrir til haugsins eftir tilvísan byrlarans". Þeir búast nú til ferðar ok ganga á land upp, enn Oddr er eftir ok gætir skipa ok byrlarinn hjá honum.

V. Þeir fara nú þar til er þeir koma at hauginum, ok binda sér byrðar, fyrir því at þar skorti ekki fé; enn er þeir vóru búnir, fara þeir til skipa. Oddr spurði, hversu farit hefði, enn þeir létu vel yfir, ok sögðu þar eigi skorta féföng. „Nú skulu þit", sagði Oddr, „taka við byrlaranum ok geyma hann trúlega, fyrir því at svá standa augu hans á land upp, sem honum þykki eigi svá ilt með þeim Björmum sem hann lætr yfir". Oddr fór nú til haugsins, enn þeir varðveita skipin, Guðmundr ok Sigurðr; þeir sitja við ok sælda silfrit, enn byrlarinn sitr í millum þeira, ok eigi finna þeir fyrr enn hann hleypr á land upp, ok hafa þeir hans ekki meira. Þat er at segja frá þeim Oddi, at þeir koma til haugsins, þá mælti Oddr: „Nú skulu vér búa oss byrðar, hverr eftir sínu afli, svá at vér megum fulla ferð fara". Þá lýsti er þeir fóru frá hauginum. Þeir fara þar til at birti; þá stingr Oddr við fótum. „Því ferr þú eigi?" sagði Ásmundr. „Ek sé mannfjölda mikinn koma fram ór mörkinni", sagði Oddr. „Hvat skal nú ráða taka?" sagði Ásmundr. Þeir sjá nú allir mannfjöldann. „Eigi er þetta allvel á komit", sagði Oddr, „fyrir því at örvamæli mitt er at skipum niðri; enn nú mun ek snúa aftr at mörkinni, ok höggva mér

af landsmönnum. „Nú skulu vér gera fjárskifti",
ði Oddr; „gerum oss nú byrðar af silfrvópnum"; ok
gera þeir, ok fara síðan til skipa sinna; enn er
kvómu þar, vóru þau öll í burtu; þykkist Oddr
sakna vinar í stað. „Hvat skal nú til ráða taka?"
ði Ásmundr. „Tvennu mun þar at skifta", sagði
r; „þeir munu hafa lagit skipin í leyni hér undir
num, elligar hafa þeir brugðizt oss meir enn vér
m". „Þat mun eigi vera", sagði Ásmundr. „Ek
gera tilraun", sagði Oddr. Hann gekk til skógar
endrar eld uppi í einu stóru tré; þat logar snart,
at loginn stendr í loft upp. Þessu næst sáu þeir,
kipin fara at landi; varð þá fagnafundr með þeim
dum, ok halda þeir nú burt þaðan með herfang
ok er nú ekki sagt af þeira ferðum fyrr enn þeir
a við Finnmörk ok í þat sama lægi, sem þeir höfðu
í verit; enn er nátta tók, vöknuðu þeir við þat,
eir heyrðu brest mikinn í loftit upp, svá at slíkan
u þeir aldri fyrr heyrðan. Þá spurði Oddr þá Guð-
d ok Sigurð, ef þeir hefðu nokkut heyrt sagnir frá
u fyrr; ok er þeir áttu þetta með sér at rœða, kom
tr annarr ok var sá ekki minni; þá kom hinn þriði,
var sá mestr. „Hvat ætlar þú, Oddr", sagði Guð-
dr, „at þetta sæti?" Oddr sagði: „Heyrt hefi ek
frá því, at veðr tvau verði senn í loftinu ok far-
á móti, ok af þeira samkvómu verði stórir brestir;
skulu vér svá við búast, sem veðr nokkut ilt ok
it muni koma". Nú fœrðu þeir þvergirðinga á skip-
k aðra þá hluti, er þeir þurftu til viðbúnaðar, eftir
rsögn Odds, ok var þat alt jafnskjótt, at þeir höfðu
búizt, ok veðrinu laust á svá illu, at þá rekr und-
landi, ok aldri ná þeir viðfalli, ok urðu einatt í
ri at vera. Svá er veðr þetta mikit, at við því
i búit, at kefja mundi skipin undir þeim. Þá kall-

inn af landsmönnum. „Nú skulu vér gera fjárskifti“, sagði Oddr; „gerum oss nú byrðar af silfrvópnum“; ok svá gera þeir, ok fara síðan til skipa sinna; enn er þeir kvómu þar, vóru þau öll í burtu; þykkist Oddr nú sakna vinar í stað. „Hvat skal nú til ráða taka?“ sagði Ásmundr. „Tvennu mun þar at skifta“, sagði Oddr; „þeir munu hafa lagit skipin í leyni hér undir eyjunum, elligar hafa þeir brugðizt oss meir enn vér ætlum“. „Þat mun eigi vera“, sagði Ásmundr. „Ek mun gera tilraun“, sagði Oddr. Hann gekk til skógar ok tendrar eld uppi í einu stóru tré; þat logar snart, svá at loginn stendr í loft upp. Þessu næst sáu þeir, at skipin fara at landi; varð þá fagnafundr með þeim frændum, ok halda þeir nú burt þaðan með herfang sitt, ok er nú ekki sagt af þeira ferðum fyrr enn þeir koma við Finnmörk ok í þat sama lægi, sem þeir höfðu fyrr í verit; enn er nátta tók, vöknuðu þeir við þat, at þeir heyrðu brest mikinn í loftit upp, svá at slíkan höfðu þeir aldri fyrr heyrðan. Þá spurði Oddr þá Guðmund ok Sigurð, ef þeir hefðu nokkut heyrt sagnir frá slíku fyrr; ok er þeir áttu þetta með sér at rœða, kom brestr annarr ok var sá ekki minni; þá kom hinn þriði, ok var sá mestr. „Hvat ætlar þú, Oddr“, sagði Guðmundr, „at þetta sæti?“ Oddr sagði: „Heyrt hefi ek sagt frá því, at veðr tvau verði senn í loftinu ok farist á móti, ok af þeira samkvómu verði stórir brestir; nú skulu vér svá við búast, sem veðr nokkut ilt ok mikit muni koma“. Nú fœrðu þeir þvergirðinga á skipin ok aðra þá hluti, er þeir þurftu til viðbúnaðar, eftir fyrirsögn Odds, ok var þat alt jafnskjótt, at þeir höfðu um búizt, ok veðrinu laust á svá illu, at þá rekr undan landi, ok aldri ná þeir viðfalli, ok urðu einatt í austri at vera. Svá er veðr þetta mikit, at við því þótti búit, at kefja mundi skipin undir þeim. Þá kall-

ar Guðmundr af skipi sínu á Odd, ok mælti: „Hvat skal nú til ráðs taka?“ „Eitt er nú til ráðs“, sagði Oddr. „Hvert er þat?“ sagði Guðmuudr. „Taka alt finnskrefit ok kasta fyrir borð“, sagði Oddr. „At hverju haldi mun þat koma þeim?“ sagði Guðmundr. „Látum þá sjálfa Finna sjá fyrir því“, sagði Oddr. Þetta var gert, at þat var alt upp brotit finnskrefit. Þat sjá þeir þegar, at þat rak með öðru borði fram, enn öðru aftr, til þess at þat kemr alt í einn bagga, þá rekr þat óðfluga í gegn veðrinu, svá at þat er senn ór augsýn. Brátt eftir þetta sjá þeir land, enn veðrit helzt, ok rekr þá at landinu, ok vóru þá farnir flestir at liðsemd, nema þeir frændr ok Ásmundr; taka þeir nú land. Eigi er frá því sagt, hversu lengi þeir hafi úti verit; bera þeir nú af skipum. Þá rœðir Oddr um, at þeir muni upp setja skip sín ok búa um rammlega. Síðan taka þeir til, ok gera sér skála, ok er þeir höfðu því lokit, kanna þeir landit. Svá hugðist Oddi at, sem þat mundi eyland vera. Þeir sáu, at þar skorti eigi dýr, ok þau skjóta þeir sem þeir þurftu til atvinnu sér. Þat var einn dag at Oddr var farinn á skóg, at hann sá björn einn mikinn; hann skaut at honum ok misti eigi, ok er dýrit var dautt, lætr hann flá af því belg; síðan lætr hann setja spjálkir í munn því ok eftir endilöngu; hann lætr þat standa miðbreytis, ok horfir bersi inn á meginland. Gleði hafði Oddr mikla í eyjunni. Þat var einn aftan at þeir vóru úti staddir, at þeir sjá þat til tíðinda inn á meginland, at lið safnast saman á nes eitt; því var svá varit, at þat var bæði stórt ok smátt. „Hvat ætlar þú, Oddr frændi“, sagði Guðmundr, „hvat lið þetta skuli?“ „Eigi veit ek þat“, sagði Oddr, „enn þess mun ek freista at fara til lands ok vita, hvat þar sé talat“. Oddr kvaddi Ásmund til ferðar með sér. Þeir ganga til sjóvar ok stíga á bát ok róa inn undir

nesit, ok halda upp árum ok hlýða til tals manna. Nú tekr sá til orða, er þar var höfðingi: „Svá er sem þér vitið, at hér eru komin börn nokkur í ey þá, er vér eigum, ok gera oss mikinn usla, ok er ek af því hingat kominn, at ráða þeim bana, er sezt hafa í eigur várar; hring hefi ek á hendi; hann mun ek gefa þeim, sem þeim vill ráða bana“. Kona nokkur gekk fram á þinginu, ok mælti: „Vér erum glysgjarnar konurnar, ok því fáið mér hringinn“. „Já“, sagði jötuninn, „vel er til þeirar farar fengit er þú ferr“. Nú fara þeir Oddr til þess at þeir koma heim, ok segja þau tíðendi, sem þeir hafa heyrt; enn vónum bráðara sáu þeir at kona veðr innan af meginlandi ok út til eyjarinnar. Hon var í skinnkyrtli ok mikil vexti ok illileg, svá at þeir þóttust ekki kvikendi slíkt sét hafa. Hon gengr at skipunum ok tekr í báða stafnana, ok hristir þau svá, at þeim þótti við því búit, at öll mundu í sundr brotna. Hon gengr þá upp á leið, enn Oddr snýr at baki birninum. Hann hafði áðr látit leggja glœðr í munn dýrinu. Hann tekr nú ör ok skýtr fram eftir dýrinu. Hon sér örina, er at henni flýgr, ok bregðr hon við lófanum, ok bítr eigi heldr á enn steinn væri fyrir. Þá tók Oddr (eina) *af* Gusisnautum, ok skýtr þeiri sem hinni fyrri. Hon bregðr fyrir öðrum lófanum, ok flýgr í gegn um hann ok í auga henni ok út um hnakkann. Hon gengr þó leið sína. Oddr skýtr henni þriðju ör; þá bregðr hon við öðrum lófa ok hrœkti í hann áðr, ok (ferr) sú jafnt ok hin fyrri, at í augat kom ok út um hnakkann. Hon snýr nú leiðinni, ok öslar aftr til meginlands, ok segir sínar farir eigi sléttar. Sitja þeir nú um kyrt í eyjunni nokkura stund.

VI. Þat var enn einn aftan, þá þeir vóru úti staddir hjá skála sínum, at þeir sjá, at lið safnast saman fram á nesit með hinum sama hætti ok fyrr. Þeir Oddr

ok Ásmundr róa til lands ok halda upp árum; þá tók höfðinginn til orða uppi á nesinu: „Þetta eru mikil undr“, sagði hann, „at vér getum ekki banat börnum þessum; ek senda þangat hina göfgustu konu, enn þeir hafa þat dýr, at þat blæs örum ok eldar brenna ór nösum þess ok munni, ok þat fylgir nú með, at mik syfjar svá, at ek verð heim at fara“. Ok svá gera þeir Oddr. Hinn þriðja aftan sjá þeir hinn sama atburð inn á meginlandit, ok róa þeir Oddr ok Ásmundr þangat ok hlýðast um. Hinn sami tekr enn til orða uppi á nesinu: „Þat er sem þér vitið, at vér höfum dœmt um börn þessi fyrr, ok hefir þat til lítils komit, enn nú gefr mér sýn“. „Hvat sér þú nú til tíðenda?“ segja félagar hans. „Þat sé ek“, sagði hann, „at hér eru komin tvau börn á báti ok hlýða til hvat vér tölum, ok mun ek senda þeim sending“. „Nú skulu vit bregða undan sem skjótast“, sagði Oddr; ok jafnskjótt fló steinn af nesinu ok kom þar niðr, sem bátrinn hafði verit, ok þá róa þeir aftr. Þá mælti höfðinginn: „Þetta eru mikil endemi; enn er heill bátr þeira ok svá þeir sjálfir. Kasta mun ek enn öðrum steini ok hinum þriðja, enn ef þeir bregða undan í hvert sinn, þá mun ek láta þá kyrra“. Svá var mikill hinn þriði steinninn, at þeir Oddr fengu mikil áföll. Síðan róa þeir undan landi, enn jötuninn tók til orða: „Heilir eru þeir enn ok svá bátr þeira, enn nú syfjar mik svá, at ek má eigi vaka“; ok fara jötnar nú heim. Þá mælti Oddr: „Nú munu vit ganga ok draga upp bát okkarn“. „Hvat viltu nú?“ sagði Ásmundr. „Nú skal ek vita, hvar lið þetta eigi heima“. Þeir ganga á land upp ok koma at helli einum, ok brann þar eldr. Þeir nema þar staðar, ok sjá at tröllum er skipat á báða bekki. Þar sat dólgr í hásæti; sá var bæði mikill ok illilegr;

hann hafði hár mikit ok svart sem tálknfanir; hann var nefljótr ok eygðr illa. Kona sat hit næsta honum; frá báðum er sagt um yfirlit er frá öðru er. Þá tekr höfðinginn til orða: „Nú gefr mér sýn ok sé ek til eyjarinnar, ok nú veit ek hverir þar eru komnir; þat eru þeir frændr, synir Gríms loðinkinna, Oddr ok Guðmundr; þat sé ek at Finnar hafa sent þá hingat, ok ætla þeir at vér skyldum bana þeim, enn vér megum eigi lyktir á því gera, því at ek sé at Oddi er ætlaðr aldr miklu meiri enn öðrum mönnum. Nú mun ek gefa þeim byr burtu heðan, jafnt slíkan sem Finnar gáfu þeim hingat“. Þá mælti Oddr fyrir munni sér: „Gef þú allra manna ok trölla armastr“. „Þat sé ek ok, at Oddr hefir örvar þœr, er Gusisnautar eru kallaðar, ok því mun ek gefa honum nafn ok kalla hann Örvar-Odd“. Oddr tók þá eina af þeim Gusisnautum, ok leggr á streng, ok vill launa honum byrinn, enn er hann heyrði hvininn, at örin fór at honum, bregðr hann við, ok rekr sik upp á bjargit, enn örin kom undir hönd konunni ok út undan annari, enn hon hleypr upp við ok flýgr á jötuninn ok reytir hann. Tröllin hlaupa upp á báða bekki, ok veita sumir honum enn sumir henni. Oddr skaut annari af Gusisnautum í auga jötninum, ok fór eftir þat til skipa, ok fagna þeir brœðr þeim Oddi vel; „eða hvert fórtu hit lengsta, Oddr?“ sagði Guðmundr. Þá kvað Oddr vísu:

„Réð ek at ganga
með Gusisnauta
beggja í millum
bjargs ok eisu;
laust ek í auga
einu flagði,
enn í brjóst framan
bjarga freyju“.

„Þess var vón“, sagði Guðmundr, „at þú mundir mikit afreka, er þú vart svá lengi í burtu, eðr varð nokkut fleira til tíðenda í för þinni?“ „Nafn var mér gefit“, sagði Oddr ok kvað vísu:

„Þar fekk ek heiti,
þat ek hafa vildak,
er mik ór fjöllum
flögð kölluðu,
kvóðust Örvar
Oddi vilja[1]
byr bráðlega
á burt gefa.

Byr var oss heitit á burt heðan, ok er mér sagt, at eigi muni minni né hœgri enn sá, er Finnar gáfu oss hingat“. Þeir búa nú ferð sína hvergi óvænlegar enn fyrr ok fara síðan, ok þegar þeir koma undan landi, þá rekr á veðr slíkt sem fyrr, svá þá keyrir í haf, ok standa einatt í austri, ok eigi léttir því veðri, fyrr enn þeir koma í sömu höfn sem fyrr rak þá undan landi, ok var þar þá eytt gömmum öllum á land upp, ok þegar þeim gaf byr, sigla þeir ok koma til Hrafnistu, þá er mikit var af vetri. Grímr varð þeim feginn, ok bauð þeim heim með öllu liði sínu, ok þat þiggja þeir. Allan fjárhlut láta þeir koma í hendr Grími, ok sitja þar um vetrinn.

VII. Svá var Oddr frægr af för þessi, at engi þykkir önnur slík hafa farin verit ór Noregi. Gleði mikil var þar um vetrinn ok drykkjur miklar. Enn er vóra tók, spurði Oddr þá frændr, hvat þeir vildu ráða sinna. „Þú skalt hafa ráð fyrir oss“, sögðu þeir. „Í víking vil ek fara“, sagði Oddr. Hann sagði nú Grími

1) Þannig *B. M.*; ‘kvóðust Oddi | Örvar skyldu’ *Fas.*

at hann vill skip láta búa fjögur ór landi, ok er Grímr vissi þat, hefir hann þar einn starf fyrir, ok sagði Oddi til, þá er búin vóru. „Nú vil ek“, sagði Oddr, „at þú vísir oss til víkings þess nokkurs, er þér þykkir við vórt hœfi“. Grímr mælti: „Hálfdan heitir víkingr; hann liggr austr við Elfarsker, ok hefir þrjá tigi skipa“. Ok er þeir vóru búnir, halda þeir suðr fyrir Noreg, ok þegar þeir koma fyrir Elfarsker, leggja þeir skip sín í lægi, enn Hálfdan var þaðan skamt í burt; ok þegar er þeir Oddr höfðu tjaldat, ferr hann á burt við fá menn, ok þangat til sem víkingar lágu fyrir. Oddr sér dreka mikinn í skipaliðinu. Þá kallar hann á skipin út ok spyrr, hverr fyrir þeim ræðr. Þeir spretta skörum yfir sér: „Hálfdan heitir sá, er fyrir skipunum ræðr, eðr hverr spyrr at því?“ „Sá heitir Oddr“. „Ertu sá Oddr, er fór til Bjarmalands?“ „Komit hefi ek þar“, sagði Oddr. „Hvert er erendi þitt hingat?“ sagði Hálfdan. „Ek vil vita, hverr okkar meiri maðr sé“, sagði Oddr. „Hvé mörg hefir þú skip?“ sagði Hálfdan. „Vér höfum þrjú skip“, kvað Oddr, „ok öll stór ok hundrað liðs á hverju, ok mun ek hér koma á morgin til móts við þik“. „Sofa munu vér fullan svefn fyrir því“, sagði Hálfdan. Í burtu rœr Oddr, ok kom aftr til sinna manna, ok sagði þeim til svá búins. „Nú skulu vér vera í starfi“, sagði Oddr, „ok hefi ek nú ætlat eitt ráð fyrir oss; vér skulum bera á land fjárhlut vórn, enn gera skip vór sem létthlöðnust, enn vér skulum höggva tvau tré á hvert skip, þau er vér fáum stœrst ok limamest“, ok svá gera þeir; ok er þeir vóru búnir, mælti Oddr: „Ek ætla at þit, Guðmundr ok Sigurðr, skuluð ganga á annat borð drekanum“; ok svá gera þeir ok róa nú at hljóðlega, enn skipin lágu fyrir fram á vóginum. Oddr rœr fram hjá drekanum, ok þá er þeir

vóru komnir á bæði borð, finna víkingar eigi fyrr enn þeir veltu viðjunum á drekann, ok fylgir maðr upp hverjum kvisti, ok berja þeim tjaldkúlur, ok ryðjast þeir Oddr ok Ásmundr fast um, ok fyrr höfðu þeir ruddan drekann alt aftr at lyftingu enn Hálfdan komst á fœtr, ok þar drápu þeir hann í lyftingunni, ok þá gerir Oddr þeim tvó kosti, hvórt þeir vildi halda upp bardaga, eðr ganga á hönd honum, enn þeir gera þat skjótkjörit, ok ganga til handa Oddi. Hann velr at þeim þat er honum þótti knálegast. Drekann hafði Oddr sér til eignar ok annat skip til, enn öll önnur skip gaf hann víkingum. Fé tók hann alt til sín. Nafn gaf hann drekanum, ok kallaði Hálfdanarnaut. Þá sigla þeir heim til Hrafnistu, ok hafa nú fengit sigr mikinn, ok eru þar um vetrinn; enn er vóra tekr, býr Oddr för sína ór landi; enn er þeir vóru búnir, spyrr Oddr föður sinn: „Hvar vísar þú oss nú til þess víkings, at nokkurr vegr sé í“. Grímr mælti: „Sóti heitir víkingr sá, er ek mun vísa yðr til; hann liggr suðr fyrir Skíðu; hann hefir þrjá tigi skipa, ok öll stór.

VIII. Þeir frændr halda nú fimm skipum suðr fyrir Skíðu ok í burt frá Hrafnistu, enn er á leið sumarit, spyrr Sóti til ferðar Odds ok ferr á móti honum dagfari ok náttfari, til þess at hvórir finna aðra. Þá hefir Sóti andviðri, ok tók hann til orða: „Nú munu vér leggja skip vór hvert út af öðru, ok mun ek leggja mínu skipi í miðju, því at ek hefi spurt, at Oddr er kappsmaðr mikill, ok ætla ek, at hann muni sigla at skipum vórum, enn þá er þeir koma, ok hafa lægt segl sín, þá skulu vér slá hring at skipum þeira, ok láta aldri mannsbarn undan komast“. Nú er at segja frá ætlun Odds. „Ek sé ráð þeira Sóta“, sagði hann, „hvert þat er, þeir ætla at vér skulum sigla at skipum

þeira". „Mun eigi þat heldr óráðlegt", sagði Guðmundr. „Eigi skal ónýta ráð Sóta", sagði Oddr, „enn ráð skal í móti koma; ek ætla", sagði hann, „at sigla fyrst dreka mínum þar at, sem Sóti liggr fyrir. Vér skulum bera alt aftr um siglu". Ok svá gera þeir, enn drekinn Hálfdanarnautr gekk geystr; hann var járni varðr allr framan um barðit, enn hann gekk á kjalarhælnum. „Sigla ætla ek á drekann Sóta", sagði Oddr, „enn þér skuluð sigla eftir, ok þætti mér verða mega, at í sundr gengi tengsl þeira". Nú siglir Oddr sem drekinn má mest ganga, enn Sóti finnr eigi fyrr, enn siglt er á hann upp, ok sundr ganga tengslin í millum skipanna, enn Oddr hleypr fram um siglu herklæddr ok Ásmundr. Þeir koma í opna skjöldu þeim Sóta ok hlaupa þegar ofan í drekann, ok fyrr hafa þeir ruddan drekann ok drepit Sóta enn þeir Guðmundr koma at. Þá gerir Oddr víkingum kost, hvórt þeir vilja taka grið af honum, eðr halda upp bardaga, enn þeir kjöru frið við Odd. Drekann tók Oddr af skipunum, enn gefr þeim önnur skip. Nú sigla þeir heim til Hrafnistu með mikinn fjárhlut, ok varð Grímr þeim feginn, ok þar eru þeir um vetrinn í mikilli virðingu. Enn er á leið missirin, búa þeir Oddr skip ór landi, ok vandar hann nú mjök lið til ferðar með sér. Þeim Guðmundi ok Sigurði gaf Oddr drekann Sótanaut. Allan lét hann steina drekann Hálfdanarnaut, ok gulli lætr hann búa bæði drekahöfuðin ok veðrvitann, enn er búin er ferð þeira, gengr Oddr til fundar við Grím föður sinn ok mælti: „Nú skaltu vísa mér til þess víkings, er þú veizt mestan". „Þat er nú bæði", sagði Grímr, „at þér eruð miklir fyrir yðr, enda þykkir yðr svá, at ekki reisi rönd við yðr, enn nú mun ek vísa yðr til þeira tveggja víkinga, at ek veit mesta ok bezt at sér um alla hluti; annarr heitir

Hjálmarr hinn hugum-stóri, enn annarr Þórðr, ok kallaðr stafngláma". „Hvar eru þeir", sagði Oddr, „eðr hversu margt hafa þeir skipa?" „Þeir hafa fimtán skip", sagði Grímr, „ok hundrað manna á hverju". „Hvar hafa þeir friðland?" sagði Oddr. „Hlöðvér heitir konungr á Svíþjóð; með honum eru þeir á vetrum, enn liggja á herskipum á sumrum". Ok þegar þeir eru búnir, gengu þeir, ok leiðir Grímr þá til skipa, ok skiljast þeir feðgar með miklum kærleikum.

IX. Þat er at segja frá þeim Oddi, at þeir sigla ór Hrafnistu þegar þeim gaf byr, ok er ekki sagt af ferð þeira fyrr enn þeir koma við Svíþjóð, þar sem eitt nes gekk af meginlandi til hafs; þar tjalda þeir yfir skipum sínum. Oddr gengr á land upp, at sjá tíðendi, enn þar liggja öðrum megin undir nesinu fimtán skip, enn herbúðir standa á landi. Hann sér at þar eru leikir úti hjá tjöldunum. Þar ráða þeir fyrir skipum Hjálmarr ok Þórðr. Nú gengr Oddr aftr til skipa sinna ok segir þessi tíðendi. Guðmundr spurði: „Hvat skal þá til ráða taka?" „Nú munu vér skifta liði vóru í helminga", sagði Oddr; „þér skulið halda skipum yðrum fram fyrir nesit, ok œpa þeim heróp, sem á landi eru, enn ek mun ganga á land með helming liðs ok fram hit efra eftir skóginum, ok skulu vér œpa þeim annat heróp, ok má þá vera", sagði hann, „at þeim bregði nokkut við; mér kemr þat í hug, at þeir flýi í burt á skóga, ok þurfi vér eigi við meira". Enn þat er sagt frá tiltekju þeira Hjálmars, at þá er þeir heyrðu heróp þeira Guðmundar, at þeir bregða sér hvergi við, enn er þeir heyrðu annat heróp á land upp, námu þeir stað á meðan; enn er þat líðr af, leika þeir sem áðr. Nú snúa þeir aftr hvórutveggju undir nesit, ok finnast þeir Oddr ok Guðmundr. „Eigi veit ek víst", sagði Oddr, „hvórt þessir eru svá

skelfir, sem vér hötum hér fundit". „Hvat viltu nú ráða taka?" sagði Guðmundr. „Skjót eru nú mín ráð", sagði Oddr, „hér skal ekki stelast á þessa menn; hér munu vér liggja í nótt undir nesinu, ok bíða hér morguns". Þá ganga þeir á land með lið sitt alt til fundar við Hjálmar, enn þegar þeir sjá víkinga á land ganga, þá herklæðast þeir ok ganga á mót þeim Oddi. Hjálmarr spyrr er þeir finnast, hverr fyrir liði réði. Oddr svarar: „Hér eru fleiri höfðingjar enn einn". „Hvat heitir þú?" sagði Hjálmarr. „Ek heiti Oddr, sonr Gríms loðinkinna ór Hrafnistu". „Ertu sá Oddr, at fór til Bjarmalands fyrir skömmu, eðr hvert er erendi þitt hingat?" „Ek vil vita", sagði Oddr, „hvórr okkar meiri maðr skal vera". „Hvé margt hefir þú skipa?" sagði Hjálmarr. „Ek hefi fimm skip", sagði Oddr, „eðr hversu mikit lið hafi þér?" „Vér höfum fimtán skip", sagði Hjálmarr. „Þá er liðsmunr mikill", sagði Oddr. „Hér skulu sitja hjá tíu skipshafnir", sagði Hjálmarr, „ok skal maðr manni á mót vera". Nú búast hvórirtveggju til bardaga ok fylkja liði sínu, ok berjast meðan dagrinn endist. Þá er kveldar, var haldit upp friðskildi, ok spyrr Hjálmarr Odd, hversu honum þœtti at hafa farit um daginn; enn hann lét vel yfir. „Viltu eiga leik þenna oftar?" sagði Hjálmarr. „Ekki ætla ek annat", sagði Oddr, „fyrir því at ek hefir eigi betri drengi hitta né harðfengari menn, ok munu vér taka til bardaga at ljósum degi"; ok var nú svá gert sem Oddr mælti fyrir, ok binda menn sár sín ok fara til herbúða um kveldit. Enn um morguninn eftir fylktu hvórirtveggju sínu liði til bardaga ok berjast þann dag allan; ok er á leið daginn, var brugðit upp friðskildi. Þá spyrr Oddr, hversu Hjálmari þótti ganga orrostan um daginn; enn hann lét vel yfir. „Hvórt viltu", sagði

Hjálmarr, „at vit eigum þenna leik hinn þriðja daginn?“ „Þá skal til stáls sverfa með okkr“, sagði Oddr. Þá tók Þórðr til orða: „Er þar fjár vón væn, ok mikit á skipum yðrum?“ „Þat ferr fjarri“, sagði Oddr, „vér höfum einkis fjár aflat í sumar“. „Þat ætla ek“, sagði Þórðr, „at ek hafi hvergi þess komit, at óvitrari menn hafi fundizt enn hér, því vér berjumst um ekki nema kapp ok metnað“. „Hversu viltu þá til hátta?“ sagði Oddr. „Þykkir yðr eigi þat ráð“, sagði Þórðr, „at vér gerum félag vórt?“ „Þat líkar mér vel“, sagði Oddr, „enn eigi veit ek hversu Hjálmari er um þat gefit“. „Ek vil þau ein víkingalög“, sagði Hjálmarr, „sem ek hefir áðr haft“. „Þat veit ek“, sagði Oddr, „þá ek heyri þau, hversu skapfelt mér er um þau“. Þá mælti Hjálmarr: „Þat er fyrst at segja, at ek vil aldri eta hrátt né lið mitt, því þat er margra manna siðr, at vinda vöðva í klæðum ok kalla þat soðit, enn mér þykir þat þeira siðr, er líkari eru vörgum enn mönnum; ek vil aldri kaupmenn ræna né búkarla, meir enn svá sem ek þarf at hafa strandhögg á skipi mínu í nauðsyn; ek vil ok aldri konur ræna, þó at vér finnum þær á landi uppi með miklum fjárhlutum, ok eigi skal konur til skips leiða nauðugar, ok ef hon kann þat at segja, at hon fari nauðig, þá skal sá øngu fyrir týna, nema lífi sínu, hvórt sem hann er ríkr eða óríkr“. „Góð þykkja mér lög þín“, sagði Oddr, „ok mun þat ekki meina vóru félagi“. Ok nú gera þeir félag sitt, ok er svá sagt, at nú hafa þeir jafnmikit lið allir sem þeir Hjálmarr höfðu áðr þeir fundust.

X. Eftir þetta spyrr Oddr at, hvar þeir vissi þá fengjar vón; enn Hjálmarr svarar: „Á Sælund veit ek liggja fimm berserki, þá sem harðfengari eru enn flestir menn aðrir, þeir sem vér höfum spurn af, ok heitir

einn Brandr, annarr Agnarr, þriði Ásmundr, fjórði Ingjaldr, fimti Álfr; þeir eru allir brœðr, ok hafa sex skip ok öll stór; eðr hversu viltu nú, Oddr, hátta til ferðum vórum?" „Þar vil ek at halda", sagði Oddr, „sem berserkirnir eru fyrir". Þeir koma nú við Sælund fimtán skipum, ok spyrja þau tíðendi, at berserkirnir eru á land gengnir, at hitta frillur sínar. Þá gengr Oddr á land upp einnsaman til fundar við þá; ok er þeir finnast, lýstr þar í bardaga, ok lýkr honum svá, at hann fellir þá alla, enn varð ekki sárr. Enn er Oddr var á land genginn, saknar Ásmundr hans, ok sagði til Hjálmars: „Já", sagði hann, „þat mun eigi rjúfast, at Oddr mun á land genginn, ok skulu vér eigi vera sýslulausir á meðan". Nú heldr Hjálmarr þangat sex skipum sem víkingarnir vóru, ok lýstr þar í bardaga, ok var þat alt jafnsnemma, at Oddr kom af landi ofan ok Hjálmarr hafði unnit skipin; ok nú segja hvórir öðrum tíðendin ok hafa nú bæði aflat sér fjár ok metnaðar. Nú býðr Hjálmarr þeim Oddi með sér til Svíþjóðar, ok þat þiggr Oddr; enn norðr fara Háleygirnir, Guðmundr ok Sigurðr, til Hrafnistu með liði sínu, enn mæla mót með sér við Elfi austr. Enn er þeir Hjálmarr koma í Svíþjóð, tekr Hlöðvér konungr mót þeim báðum höndum, ok sitja þeir þar um vetrinn, ok leggst þar svá mikil virðing á Odd, at konungi þótti enginn hans maki fyrir alls sakir; skamma stund hafði Oddr þar verit, áðr konungr gaf honum fimm bú. Konungr átti dóttur eina, þá er Ingibjörg hét; hon var hverri konu vænni, ok bezt at sér um allar íþróttir, þær er kvenmann mátti fríða. Oddr spurði Hjálmarr jafnan hverju þat sætti, at hann bæði ekki Ingibjargar: „fyrir því at ek sé, at hugir ykkrir falla saman". „Ek hefi beðit hennar", sagði hann, „enn konungr vill eigi gifta þeim manni dóttur

sína, er eigi berr konungs nafn". „Þá skulu vit draga saman her at sumri", sagði Oddr, „ok gerum konungi tvó kosti, annathvórt at berjast við okkr, eðr gefa þér dóttur sína". „Eigi veit ek þat", sagði Hjálmarr, „því ek hefi lengi haft hér friðland". Sitja þeir nú þar um kyrt um vetrinn; enn um vórit halda þeir í hernað, þegar þeir vóru búnir.

XI. Nú er ekki sagt af ferðum þeira, fyrr enn þeir finnast við Gautelfi, ok leggja þeir nú í umrœðu með sér, hvert nú skal halda um sumarit; enn Oddr sagðist fúsastr at halda vestr um haf. Þeir hafa nú tuttugu skip, ok stýrir Oddr drekanum Hálfdanarnaut. Þeir koma við Skotland, ok gera þar upprásir, herja ok brenna hvervetna, þar er þeir koma, ok eigi létta þeir fyrr enn þeir skattgilda landit; þaðan fara þeir til Orkneyja ok leggja þær undir sik, ok sitja þar um vetrinn. Enn um vórit fara þeir til Írlands, ok herja þar bæði með sjónum ok upp á landit; þess fór Oddr hvergi, at eigi fylgdi Ásmundr honum; enn þar flýðu undan bæði á merkr ok skóga börn ok konur ok karlar, enn fálu fjárhlut sinn ok sjálfa sik. Þat var einn dag, at þeir Oddr ok Ásmundr vóru tveir saman staddir á landi uppi. Oddr var svá búinn, at hann hafði örvamæli sinn á baki sér, enn boga í hendi, ok vildu leita manna nokkurra, ef þeir fyndi. Nú finnr Oddr eigi fyrr enn strengr gellr við, ok flýgr ör af skógi, ok nemr eigi fyrr staðar enn hon kemr at Ásmundi ok fell hann við ok dó skjótt. Þetta þótti Oddi svá mikil tíðendi ok ill, at hann þykist aldri slíkan skaða beðit hafa á sinni æfi. Hann gengr nú á land upp, enn Ásmundr lá þar eftir ok er Oddr svá í illum hug, at hann ætlar sér ekki annat, enn gjöra Írum alt þat ilt, er honum kemr í hug. Hann kom nú at rjóðri einu, ok sér þar fjölda mikinn,

bæði konur ok karla; hann sér mann standa upp í guðvefjar kyrtli, ok hafði boga í hendi, enn örvarnar stóðu í vellinum hjá honum; þat þykkir Oddi at vísu mega ganga, at hann muni þar eftir hefndum eiga at leita, þar sem sá maðr er; því tekr hann ör eina af Gusisnautum, ok leggr á streng, ok skýtr at þessum manni; kom sú á hann miðjan, ok fell hann þegar dauðr niðr. Nú skýtr hann hverri at annari, svá hann drap þar þrjá menn aðra; ok nú flýði liðit á skóga; enn Oddr er svá í illum hug við Íra, at hann ætlar at vinna þeim alt þat ilt, er hann megi orka. Hann gengr nú eftir skógarbraut einni mikilli; hann kippir nú upp hverjum runni með rótum, þeim sem fyrir honum verðr; hann kippir þeim runni upp einum, er lausari var fyrir enn aðrir; þar sér hann hurð undir, ok kippir henni upp, ok gengr þar niðr í jörð; þar finnr hann fjórar konur í jarðhúsinu, ok var ein miklu vænst; hann þrífr þegar í hönd henni, ok vill kippa henni ór húsinu. Hon tók þá til orða: „Láttu mik lausa, Oddr“, sagði hon. „Hvat tröll veiztu til þess“, sagði hann, „hvórt ek heiti Oddr eðr annan veg?“ „Ek vissa þat“, sagði hon, „þegar þú komt hingat, hverr þú vart, ok svá veit ek, at Hjálmarr er með þér, ok skal ek kunna at segja honum, ef ek fer nauðig til skipanna“. „Eigi skaltu fara at síðr“, sagði Oddr. Nú taka þær konurnar til hennar ok vilja halda henni, enn hon biðr þær hætta. „Ek mun kaupa at þér“, sagði hon, „at þú látir mik fara í friði, því at mik skortir eigi fé“. „Fjarri ferr, at ek vilja fé þitt“, sagði Oddr, „því mik skortir eigi gull né silfr“. „Þá mun ek láta gera þér skyrtu“, sagði hon. „Þat er enn svá“, sagði Oddr, „at ek á nógar skyrtur eðr skyrtugerðir“. „Kost muntu eiga“, sagði hon, „ok eigi þvílíkrar, sem ek mun láta gera, því at

hon skal saumuð með gull, enn ger ór silfri[1]; ek mun láta fylgja þá kosti skyrtunni, at þú munt eigi eiga þvílíkrar kosti áðr". „Lát mik heyra þá", sagði Oddr. „Þik skal aldri kala í henni, hvórki á sjó né á landi; þik skal eigi sund mœða, ok eigi skal þér eldr granda, ok eigi skal þik hungr sœkja, ok eigi skulu þik járn bíta, ok við öllum hlutum mun ek hana gera, nema við einum". „Hverr er sá hinn eini?" sagði Oddr. „Þik munu járn bíta", sagði hon, „ef þú ert á flótta, þótt þú sért í skyrtunni". „Annat vilda ek oftar vinna í orrostum, enn flýja", sagði Oddr, „eðr hvé nær skal hon ger?" „At öðru sumri", sagði hon, „jafnt í þat mund dags, sem nú er, ok er nú sól í suðri; þá skulu vit hér finnast í þessu sama rjóðri". „Hvat kemr þér í hug", sagði Oddr, „ef þú efnir eigi þetta, hvern kost ek mun gera yðr Írum þá, svá sem ek á þeim ilt at launa, er þeir hafa feldan Ásmund?" „Þykkist þú enn eigi hafa hefnt hans", sagði hon, „þar sem þú hefir drepit föður minn ok brœðr mína þrjá?" „Alls ekki þykki mér hans hefnt at heldr", sagði Oddr. Þetta verðr nú kaup þeira, sem þau höfðu stofnat, ok skiljast at því. Fór Oddr nú þar til at Ásmundr lá, tekr hann nú upp ok leggr á bak sér, ok gengr svá búinn til sjóvar. Þá var Hjálmarr kominn á land með liði sínu öllu, ok ætlar at leita at Oddi. Þeir finnast skamt frá skipum, ok spyrr Hjálmarr tíðenda, enn Oddr sagði honum. „Hefir þú nokkut hefnt hans?" sagði Hjálmarr. Þá varð Oddi ljóð á munni:

„Rann ek at víðri
vagnslóð götu,
áðr enn strengvölum
stríðum mœttak;

1) silki *M.*

munda ek Ásmund
auði mínum
aftr ódáinn
öllum kaupa".

„Hvat skal nú til ráða taka?" sagði Hjálmarr; „herja muntu nú vilja, ok gera hér hvervetna ilt". „Þat ferr nú fjarri", sagði Oddr, „því ek vil nú á burt sem skjótast". Þetta undruðust víkingar mjök; enn Hjálmarr kvað svá vera skyldu sem Oddr vildi. Þeir verpa þar haug eftir Ásmund. Svá láta víkingarnir illa yfir þessu, at þegar þeir firnast Odd augum, þá leggja þeir ámælisorð á bak honum; enn hann lét sem hann vissi þat eigi. Þeir sigla nú vestan til þess, at þeir koma við Hlésey; þar liggr fyrir jarl sá, sem eigi er nefndr, ok hefir þrjá tigi skipa. Þeir mæla þegar til bardaga, ok var þar þegar hörð sókn. Þá rak Oddr af sér bleyðiorðit, þat sem víkingar lögðu á hönd honum á Írlandi. Þar fengu þeir Oddr ok Hjálmarr sigr í þessum bardaga. Þaðan halda þeir til Danmerkr, ok spyrja þar þau tíðendi, at lið væri gert fyrir þá, at hefna þeira fimm berserkja, er þeir feldu, áðr þeir fœri vestr til Írlands; tveir jarlar hafa fyrir ráðit liðinu, ok lýkr svá fundi þeira, at þeir fella þá báða, enn skattgilda landit.

XII. Nú skilja þeir lið sitt, ok sigla þeir Guðmundr ok Sigurðr norðr til Hrafnistu ok setjast þeir þar at kyrðum, ok vilja létta hernaði; enn Oddr sitr eftir í Danmörku um vetrinn; enn Hjálmarr fór til Svíþjóðar með sínu liði, ok mæla mót með sér austr á Skáney um vórit, ok sitja nú um kyrt hvórirtveggju þann vetr. Enn er vór kom, halda þeir Hjálmarr austan ok Þórðr stafnglamr í þat mund, sem mælt var til móts við þá. Er þeir finnast, þá spyrr Hjálmarr, hvert Oddr vill halda um sumarit; enn hann sagði at hann vill til Ír-

lands. „Eigi vildir þú þar herja í fyrra sumar", sagði Hjálmarr. „Hverninn sem þat var", sagði hann, „þá skal nú þangat fara í sumar". Sigla þeir nú ór landi, ok gaf þeim vel byri, þar til at þeir koma við Írland. Þá mælti Oddr: „Nú munu vér tjalda hér, enn ek mun ganga á land upp einnsaman". „Ek mun fylgja þér", sagði Hjálmarr. „Einn vil ek fara", sagði Oddr, „því ek á hér mælt mót við konur nokkurar í skóginum". Oddr fór nú þar til at hann kemr í þat sama rjóðr, sem þau Álfvör höfðu sammælzt, ok var hon þá eigi komin. Hann fyllist nú þegar upp mikillar reiði við þá Íra, ok ætlar þegar á land upp ok herja slíkt alt er hann má. Enn er hann hefir farit um hríð, heyrir hann, at vagnar ganga í mót honum. Þar finnast þau Álfvör, ok heilsar hon honum fyrri: „Nú vil ek at þú sért mér eigi reiðr, þó at ek hafi seinni orðit, enn ek kvað á". „Er nú búin skyrtan?" sagði Oddr. „Eigi trauðar þat", sagði hon, „ok skaltu nú setjast niðr hjá mér, ok vil ek sjá, hvernig þér sami skyrtan". Ok svá gerir hann, tekr við, ok rekr í sundr, ok ferr í síðan, ok var hon honum hœfilega mikil at öllum hlutum. „Hvórt fylgja nú allir kostir skyrtunni", sagði Oddr, „þeir sem ákveðnir vóru?" „Svá er þat", sagði hon. „Hverninn er", sagði Oddr, „hvórt hefir þú ein gert góðgrip þenna?" Þá varð henni ljóð á munni:

„Serkinn frá ek í Sogni[1]
ok í sjau[2] stöðum gervan:
ermr á Íralandi,
önnur norðr með Finnum;
slógu Saxa meyjar,
enn suðreyskar spunnu,

1) Serk hefir ek hér ór silfri (silki?) *M.*
2) sex *M.*

vófu valskar brúðir,
varp Óþjóðans móðir".

Þá varð (Oddi) ljóð á munni:

„Varat sem brynja,
eða bláir hringar,
ísköld um mik
áðan[1] felli,
þá er um síður
silkiskyrta,
gulli saumuð,
gekk fast ofan[1]".

„Hversu líkar þér nú skyrtan?" sagði hon; enn hann lét vel yfir. „Nú skaltu kjósa þér laun fyrir skyrtugerðina", sagði Oddr. „Svá er hér herskátt", sagði hon, „síðan faðir minn var feldr, at við því er búit, at landit gangi undan mér; því kýs ek þau launin, at þér sitið hér þrjá vetr". „Þá munu vit kaupa fleira", sagði Oddr, „ok skaltu þat til vinna, at ganga með mér ok vera mín eiginkona". „Manngjarnlega mun þér mælt þykkja", sagði hon, „ok skal þetta kjósa". Þá litast Oddr um ok sér skamt frá sér riðul manna; hann spyrr hvórt þat lið sé sett til höfuðs honum. „Fjarri ferr því", sagði hon; „þessir menn skulu fylla flokk þinn til skipa, ok skaltu nú fara með meira sóma enn hit fyrra sumar". Snýr hann nú til skipa ofan, ok lið þetta með honum, ok hittast þeir Hjálmarr í tjöldum sínum. Oddr biðr nú Hjálmar, at hann siti þar þessa þrjá vetr, ok því játar hann; fær Oddr nú Álfvarar; enn á sumrum liggja þeir á herskipum, ok drepa víkinga þá, er þangat herjuðu. Ok er þeir höfðu setit þar slíka stund, sem ákveðit var, höfðu þeir eytt víkingum öllum, bæði nærri ok fjarri á Írlandi; sumir vóru drepnir, enn sumir

1) Þannig styttri sagan í Fas.; hin ofan; ofin.

stukku undan. Þá var Oddi svá leitt orðit, at vera þar, at ekki stoðar at letja hann. Mey hafa þau Álfvör ok Oddr getit sín á millum, ok er sú Ragnhildr nefnd; þau eiga um þat at rœða, at Oddr vill hafa hana með sér, enn Álfvör vill eigi þat. Þar kemr, at Hjálmarr skal þessu skipa, ok vill hann, at meyin vaxi upp með móður sinni. Enn er þeir vóru búnir, halda þeir á burt ok koma við England; þeir hafa spurt, at þar liggr víkingr sá, er Skolli hét, ok hafði fjóra tigi skipa. Ok er þeir hafa lagt í lægi, stígr Oddr á bát, ok vill finna Skolla at máli. Enn er þeir finnast, spyrr hann Odd, hvert erindi þeira væri þangat til lands. „Ek ætla at eiga bardaga við þik“, sagði Oddr. „Hvat áttu mér ilt at inna?“ sagði Skolli. „Ekki“, sagði Oddr, „nema ek vil hafa fé þitt ok líf, fyrir þat at þú herjar á konung þann, er hér ræðr fyrir“. Enn hann hét Játmundr. „Ertu sá Oddr“, sagði Skolli, „er fór til Bjarmalands fyrir löngu?“ „Sá er maðr hinn sami“, sagði Oddr. „Ekki er ek svá dulinn at mér“, sagði Skolli, „at ek ætla at halda til jafns við þik; nú muntu vilja vita, því ek herja á Játmund konung“. „Vel má þat“, sagði Oddr. „Þessi konungr drap föður minn hér frá landi ok marga frændr mína, enn síðan settist hann í ríkit; enn ek get nú stundum unnit helming af landinu, enn stundum þriðjung; nú þœtti mér yðr meiri frami, at snúast í lið með mér, ok dræpu vér Játmund konung, enn tœkim ríkit undir oss, því at ek mun þetta vitnum binda“. „Þá skaltu“, sagði Oddr, „fá þér átta bœndr ofan af landi til eiðafulltings“. „Svá skal vera“, sagði Skolli. Nú fór Oddr til skipa sinna, ok finnr Hjálmar ok sagði honum, at ef svá gengr, sem Skolli hafði talat, at þeir mundu snúast í lið með honum. Sofa þeir nú af um nóttina. Enn um morguninn ganga þeir á land

upp með öllu liði sínu. Þá hafði Skolli þat atsýst um nóttina, at hann var kominn af landi ofan með bœndrna, ok unnu þeir honum eiða. Eftir þat slá þeir saman liðinu ok ganga á land upp, ok fara herskildi yfir, brenna allt ok bæla, þar er þeir koma; enn landslýðrinn flýr undan ok til fundar við konung. Enn á sunnanverðu landinu finnast þeir, og lýstr þar þegar í bardaga með þeim og börðust þrjá daga; enn svá lauk, at þar fell Játmundr konungr. Enn þeir Oddr leggja landit undir sik, og sitja þar um vetrinn. Enn um vórit býðr Skolli, at gefa þeim landit; enn Oddr vill eigi þiggja: „enn þat ræð ek, at þú bjóðir Hjálmari“; enn Hjálmarr vill eigi. „Þat ræð ek þá“, sagði Oddr, at vit gefum Skolla landit“, ok hann þiggr, ok mælti svá, at þeir skyldu þar vera ávalt, er þeir vildu, hvórt sem væri vetr eðr sumar. Þeir búa nú tuttugu skip ór landi, ok er nú ekki sagt af þeira ferð fyrr enn þeir koma suðr fyrir Skíðu.

XIII. Konungar tveir eru nefndir; hét annar Hlöðvér, enn annarr Haki; þeir liggja þar fyrir með þrjá tigi skipa. Enn er þeir Oddr höfðu lagit skip sín undir land, róa at þeim tíu skip; ok er þeir finnast, eru þar engin orða áköst, því at þegar lýstr í bardaga með þeim. Þeir Oddr höfðu tuttugu skip; þar eiga þeir svá harða atlögu, at Oddr hafði þar trautt komit, at honum hafi harðfengara fyrir þótt; enn svá lauk þeiri sókn, at þeir unnu þau tíu skip. Þá tók Oddr til orða: „Allmjök hafa þessir œgðir verit í frásögnum“. „Hyggr þú þat?“ sagði Hjálmarr; „þetta vóru hlaupamenn þeira, er sendir vóru til fundar við oss“. Enn er þeir höfðu litla stund hvílzt, þá róa þar at þeim tuttugu skip undan landinu, ok þegar lýstr þar í svá harðan bardaga ok ákafan, at þeir Oddr höfðu þar hvergi komit, at

þeir hefði þvílíka menn fyrir fundit, hvórki á sjó né á landi; enn svá lýkr þeira bardaga, at báðir konungar falla og alt lið þeira; enda er svá sagt, at þeir Oddr ok Hjálmarr hefði þá eigi meira lið enn þeir sigla burt á einum aski, ok koma við sker þau, er Elfarsker heita; inn í þau sker ganga vógar, er kallaðir eru Trönuvógar; þeir sáu þar liggja tvau skip, ok var svörtu tjaldat yfir þeim báðum; þetta var öndvert sumar. „Nú vil ek“, sagði Hjálmarr, „at vér gerum eigi vart við ferð vóra, fyrir því at víkingar liggja kyrrir undir tjöldum“. „Þat má ek eigi nýta“, sagði Oddr, „at hafa eigi orð við menn þá, sem ek hitti á leið minni“. Nú kallar Oddr, og spyrr, hverr skipunum átti at ráða. Maðr sprettir skörum yfir sér, ok svarar: „Ögmundr heitir sá“. „Hvat Ögmundr ertu?“ sagði Oddr. „Hvar hefir þú þess verit, at þú hefir eigi heyrt getit Ögmundar Eyþjófsbana?“ sagði skipamaðrinn. „Eigi hefik heyrt þín getit“, sagði Oddr, „ok aldri hefik sét jafnillilegan mann, sem þú ert“. Svá var sagt frá yfirlitum þessa manns, at hann var svartr á hárslit, og hekk flóki ofan fyrir andlitit, þar sem topprinn skyldi vera, enn als ekki var að sjá til andlitsins, nema tennr ok augu; þá hefir hann átta menn með sér, er þannig vóru i yfbragði; þá bitu engi járn; þeir vóru líkari jötnum enn mönnum fyrir vaxtar sakir ok ilsku. Þá tók Ögmundr til orða: „Hverr er sjá maðr, at mik lýtir svá?“ „Sá heitir Oddr“, sagði hann. „Ertu sá Oddr“, sagði Ögmundr, „at fór til Bjarmalands fyrir löngu“. „Sá er maðrinn“, sagði Oddr, „er þar hefir komit“. „Þá er vænt um“, sagði Ögmundr, „því at ek hefi þín leitat mestan hluta ævi minnar“. „Hvat hefir þú nú mér hugat?“ sagði Oddr. „Hvórt viltu berjast á sjó eða landi?“ sagði Ögmundr. „Á sjó vil ek berjast“, sagði Oddr. Þá

taka þeir Ögmundr af sér tjöldin. Enn þeir Hjálmarr búast við í öðrum stað ok bera grjót á skip sitt. Ok er þeir vóru búnir, hvórirtveggju, tekst þar harðr bardagi, ok leggja borð við borð. Þeir áttu orrostu harða ok langa; enn er þat hafði gengit um hríð, bregðr Ögmundr upp friðskildi, ok spyrr Odd, hversu honum þœtti at fara. Hann sagði, at honum þótti illa at fara. „Því sætir þat?“ sagði Ögmundr. „Því at ek hefir ávalt áðr við menn barizt, enn nú þykkjumst ek eiga við fjándr“, sagði Oddr; „ek hjó á háls þér áðan, sem mér var hœgast með sverði því, sem ek helt á, ok tók ekki á“. Ögmundr svarar: „Þat mun mæla mega hvórr okkar við annan, at hér sé eigi síðr átt við tröll enn menn; ek hjó á háls þér, sem mér var hœgast, og hafðik þat sverð, sem aldri hefir í höggi stað numizt fyrr, og beit ekki, eðr hvórt villtu nú at vér berjumst lengr?“ sagði Ögmundr, „eðr viltu at vit skiljum, því at ek kann at segja þér, hvé fara mun bardagi vór: hér munu falla þeir fóstbrœðr Hjálmarr og Þórðr, ok lið þitt alt; þá munu ok falla allir kappar mínir, ok munu vit tveir uppi standa; enn ef vit berjumst til þrautar, þá mun ek falla fyrir þér“, sagði Ögmundr. „Eiga skal leik þenna þangat til“, sagði Oddr, „at felt er lið vórt alt ok þitt. Leggja þeir nú saman randir í annat sinn, ok berjast, þar til at þeir standa þrír uppi, Þórðr, Hjálmarr ok Oddr; þeir Ögmundr standa þá ok upp níu. Hann tók þá til orða: „Viltu nú, Oddr, at vit skiljum? því nú kalla ek jafnvegit, fyrir því at svá mun fara, sem ek sagða þér, enn þér er ætlaðr aldr miklu meiri enn öðrum mönnum; þú hefir ok skyrtu þá, at þér má ekki granda“. „Því betr þykki mér“, sagði Oddr, „sem vit skiljum fyrr, ef þú leggr eigi bleyðiorð á bak mér“. „Því mun nú eigi gott at skilja“, sagði Ögmundr, „því

nú kalla ek jafnvegit". Oddr sagðist vilja burt ór vógunum, ok svá gerðu þeir, ok lögðu undir hólm nokkurn. Oddr sagði, at þá lægi þrenn verk fyrir höndum; þat eitt, at fara á skóg ok skjóta dýr, annat at gæta skips. „Ek mun eld kveykja", sagði Hjálmarr, „ok búa til búðarverð". Oddr ferr nú á skóg, enn Þórðr geymdi skips, enn er þeir kómu aftr, var Þórðr horfinn. Þeir fara nú ok leita hans; þeir finna bátinn, þar sem hann var festr; þeir leita nú Þórðar, ok finna hann í bjargskoru einni; sitr hann þar ok er ørendr. „Þetta er svá illr atburðr", sagði Oddr, „at vit höfum eigi slíkan skaða beðit, síðan Ásmundr lézt". Þeir leita nú, hvat honum hefir at bana orðit ok finna, at undir annari hendinni stendr spjót, enn fjöðrin tók út undir annari. „Þat mun hinum illa Ögmundi þótt hafa", sagði Oddr, „at eigi hafi jafnvegit verit með oss; skulu vit nú þegar leggja út í vógana at leita þeira". Ok svá gerðu þeir, ok var Ögmundr þá allr í burtu. Þeir leituðu hans viku fulla ok fasta um sker ok um skóga, eyjar ok andnes, ok finna hann hvergi né frétta til hans. Þeir halda nú þangat sem Þórðr er, ok fœra hann til Svíþjóðar, og verpa þar haug eftir hann. Síðan fara þeir heim til Uppsala, ok segja konungi þessi tíðendi. Konungr tók við þeim báðum höndum, ok settust þeir um kyrt, enn at sumarmagni bauð konungr at þeir siti þar, „ok mun ek fá ykkr skip og lið fyrir land fram, svá þit megið skemmta ykkr".

XIV. Þat er nú af þeim Oddi at segja, at þeir búa tvau skip, ok hafa fjóra tigi manna á hvóru skipi. Þeir sigla nú fyrir land fram. Svá berr til at veðr bægir þeim, ok halda þeir at ey einni, er heitir Sámsey. Þar eru vógar þeir, er heita Munarvógar. Þeir leggja skip sín í lægi, ok tjalda yfir sér; enn þat hefir

at gengit um daginn á skipi Odds, at húsasnotra hefir í sundr gengit. Enn er morgun kemr, ganga þeir á land upp, Oddr ok Hjálmarr, at höggva sér efnitré. Hjálmarr var svá vanr at ganga, at hann hafði öll herklæði sín, þau sem hann hafði í bardögum. Oddr hafði eftir látit örvamæli sitt at skipum niðri, enn bæði hafði hann skyrtu sína dag ok nátt. Alt lið þeira var í svefni. Þeir finna eigi fyrr enn víkingar koma at þeim, ok er sá Angantýr nefndr, er fyrir þeim var. Þeir vóru tólf saman, ok vóru allir brœðr. Þeir hafa aldri fleira lið, ok höfðu þá farit víða um heim, ok fengit hvergi viðnám. Nú koma þeir at, þar er skip þeira Odds ok Hjálmars vóru. Þeir hlaupa á þá með bardaga, ok gengr þar skjótt saga frá, at þeir drepa þar hvert mannsbarn, er á skipunum var. Þá taka þeir til orða, brœðr, ok segja svá: „Þat er þó um at rœða, at eigi hefir Arngrímr, faðir vór, í annat sinn logit meir at oss, enn þá hann sagði oss þessa menn harða ok mikla víkinga, svá at ekki reisti rönd við, enn vér höfum hér svá komit, at allir hafa verst at borit sik, ok sízt dugat; ok förum heim ok drepum skítkarlinn, föður vórn, ok hafi hann þat fyrir lygi sína". „Þat er annathvórt", sögðu sumir, „at þeir Oddr ok Hjálmarr hafa mest œgðir verit, eðr hitt ella, at þeir munu vera gengnir á land upp, er veðr er gott. Nú munu vér ganga á land upp, ok leita þeira, heldr enn at fara aftr at óreyndu". Þeir gera nú svá, tólf brœðr, ok kemr nú á þá berserksgangr, ok fara grenjandi. Þá kom ok berserksgangr á Angantý, enn þat hafði aldri fyrri orðit. Þetta stenzt á, ok þeir Oddr ganga ofan ok Hjálmarr frá mörkinni. Nú nemr Oddr stað, ok stingr við fótum. Hjálmarr spyrr, hvat honum sé. Oddr mælti: „Berr fyrir mik læti kynleg; mér þykir

stundum sem griðungar gjalli, eðr hundar ýli, enn stundum er því líkt, sem grenjat sé, eðr veiztu nokkut þá menn, at þann veg sé til náttúru, at slík læti hafi". „Já" sagði Hjálmarr, „veit ek þá tólf brœðr". „Kantu nöfn þeira"? sagði Oddr. Þá varð Hjálmari ljóð á munni:

„Hervarðr og Hjörvarðr,
Hrani, Angantýr,
Bíldr ok Bagi,
Barri ok Tóki,
Tindr ok Tyrfingr,
tveir Haddingjar;
þeir í Bólm austr
bornir vóru,
Arngríms synir
ok Eyfuru.

Þá frá ek manna
meinúðgasta,
ok ógjarnasta
gott at vinna;
þeir eru berserkir
böls of fyldir,
tvau skip hruðu
tryggra manna".

Þá sér Oddr, hvar berserkirnir fara, ok varð honum ljóð á munni:

„Menn sé ek ganga
frá Munarvógum,
gunnar gjarna
í grám serkjum;
þeir hafa reiðir
rómu háða,
eru okkur skip
auð á ströndu".

Þá mælti Oddr: „Þetta kemr eigi vel við", sagði hann, „því at örvamæli mitt og bogi lá eftir við skip niðri, enn ek hefi bastøxi eina í hendi". Oddr kvað þá stöku eina:

„Þá var mér ótti
einu sinni,
er þeir grenjandi
gengu af öskum,
ok emjandi
í ey stigu,
þá frá ek firða
fláráðasta
ok örvasta
ilt at vinna“.[1]

Oddr gengr nú aftr í mörkina, ok høggr sér kylfu eina, enn Hjálmarr bíðr þar eftir, ok er hann kemr at ofan, þá koma þeir at neðan, berserkirnir. [Þá kvað Hjálmarr þetta:

„Hliðu vér
*fyrir hjaldri viðum,
þótt okkr aldri
atalt þykki;
vit skulum í aftan
Óðin gista,
tveir fóstbrœðr,
enn þeir tólf lifa“.

Þá segir Oddr:

„Ansa mun ek
einu því orði,
. . . .
. . . .
þeir skulu í aftan
Óðin gista
tólf berserkir,
enn vit tveir lifa“.[2]

Þá varð Angantý ljóð á munni:

„Ið eruð halir
harðir komnir
*seggir úr hlunnviði;
fallnir eru ykkrir

1) Sbr. Hervarar sögu.
2) Þessar tvær vísur frá [eru teknar úr *M*.

förunautar,
ok farið i höll Viðris".

Þá kvað Oddr:

„Hér eru rekkar
reiðir komnir,
tírar lausir,
af *tveim* skipum,
traustir drengir,
ok eru tólf saman;
einn skal við einn
orrostu heyja
hvatra drengja,
nema hugr bili".

„Hverir eru þessir menn," sagði Oddr, „at vér höfum hér hitta?" „Maðr heitir Angantýr", sögðu hinir, „sá er fyrir liði ræðr; vér erum tólf brœðr, synir Arngríms jarls ok Eyfuru austan af Flæmingjalandi; enn hverr spyrr at því?" sagði Angantýr. „Hér heitir annarr Oddr, sonr Gríms loðinkinna, enn annarr heitir Hjálmarr hinn hugum-stóri". „Þá er vel á móti", sagði Angantýr, „fyrir því at ykkar höfu vit víða leitat". „Hafit þér nökkut komit til skipa vórra?" sagði Oddr. „Kvómu vér þar", sagði Angantýr, „ok er þar alt unnit oss til handa". „Hversu ætlið þit nú þá til", sagði Hjálmarr, „um fund vórn". „Ek ætla, sagði Angantýr, sem þit mæltuð til áðan, at hér skal (einn) við einn eiga ok ætla ek mér Odd, fyrir því at þú hefir skyrtu þá, at þér er því fyrir heitit, at þik skuli engi járn bíta, enn ek hefi sverð þat, er Tyrfingr heitir, ok dvergar smíðuðu, ok hétu, at hvergi skyldi í höggi stað nema, hvórt fyrir eru járn eðr steinar. Hér er skift í helminga liði, ok fara sjau í annan stað, enn ek við fimta mann; þat er líkt látit, ek einn ok Haddingjar tveir; þá kemr einn í móti Tyrfingi". Þá tekr Hjálmarr til orða: „Ek vil berjast við Angantý, því at ek hefi

brynju þá, er ek hefir aldri sár í fengit; hon er sett ferföldum hringum". „Þá gerir þú illa", sagði Oddr, „því okkr mun hlýða ef ek berjumst við Anganty, enn víst ei ella". Hverninn sem ferr", sagði Hjálmarr, „þá skal ek ráða". Þá mælti Angantýr: „Þat vil ek", sagði Angantýr, „ef nokkur vór kemst á burt heðan, þá skal enginn annan ræna at vópnum; ek vil hafa Tyrfing í haug með mér, þótt ek deyja; svá skal Oddr hafa skyrtu sína ok skeyti, enn Hjálmarr brynju sína; ok svá skilja þeir, at þeir skulu verpa haug eftir aðra, er lifa. Nú ganga þeir fyrst fram, Haddingjar tveir, enn Oddr lýstr sitt kylfuhögg hvórn þeira, ok þurfa þeir ekki fleiri. Þá rís upp hverr eftir annan, þeir er við Odd skyldu eiga, ok svá lýkr, at hann drepr þá alla, er honum vóru ætlaðir. Nú tekr Oddr hvíld. Þá stendr Hjálmarr upp, ok þar einnhverr á mót; varð skamt viðskifti þeira áðr hann fellr. Þá rís upp annarr, hinn þriði ok fjórði. Þá rís upp Angantýr, ok eiga þeir harðan ok langan atgang, enn svá lýkr at Angantýr fellr fyrir Hjálmari. Þá gekk Hjálmarr at þúfu einni, ok sezt niðr og hnígr at upp. Oddr gengr at honum, ok kvað vísu:

„Hvat er þér, Hjálmarr,
hefir þú lit brugðit,
þik kveð ek mœða
miklar undir,
hjálmr er þinn högginn,
enn á hlið brynja;
nú kveð ek fjörvi
um farit þinu;

ok hefir nú sannazt þat, ek sagði þér, at okkr mundi ei hlýða, ef þú berðist við Anganty". „Eigi er undir því", sagði Hjálmarr, „deyja skal hverr um sinn", ok kvað þetta:

„Sár hefi ek sextán,
slitna brynju,
svart er mér fyr sjónum,
sék-at ek ganga;
hneit mér við hjarta
hjörr Angantýs,
hvass blóðrefill
herðr í eitri“.

„Nú hefik þann skaða beðit“, sagði Oddr, „at ek mun aldri bœtr bíða meðan ek lifi, ok hefir nú illa gefizt þrá þitt, ok mundu vér hér mikinn sigr fengit hafa, ef ek hefði ráðit“. „Nú skaltu setjast niðr“, sagði Hjálmarr, „ok vil ek kveða ljóð nökkur, og senda heim til Svíþjóðar“. Hann kvað nú þetta:

„Fregna eigi þat
á fold konur,
at ek höggum
hlífast gerði;
hlær eigi at því,
at ek hliða gerði
snót svinnhuguð
Sigtúnum í.

Hvarf ek frá fögrum
fljóða söngvi,
ótrauðr gamans,
út með Sóta;
för skundaðek
ok fór í lið
hinsta sinni
frá hollvinum.

Leiddi mik en hvíta
hilmis dóttir
á Agnafit
utanverða;
saga mun sannast,
er hon sagði mér,
at ek aftr koma
eigi mundi.

Hvarf ek frá ungri
Ingibjörgu,
skjótt réðum þat,
á skapa dœgri;
sá mun fljóði
fastnæmr tregi,
at hon síðan mik
sér aldregi.

Ber þú til sýnis,
sá er minn vili,
hjálm ok brynju
í höll konungs;
hugr mun gangast
hilmis dóttur
er hon höggna sér
hlíf fyrir brjósti.

Átta ek á foldu
fimm ból saman,
enn ek unda þó
eigi á landi;
nú verð ek liggja
lítt megandi,
sverði undaðr,
Sámseyju í.

Drag þú mér af hendi
hring enn rauða,
ok fær hinni ungu
Ingibjörgu;
sá mun henni
hjartnæmr tregi,
at hon síðan mik
sér aldregi.

Sé ek hvar sitja
Sigtúnum í
fljóð þau, er löttu
farar mik þaðan;
gleðr eigi Hjálmar
í höll konungs
öl né rekkar
aldri síðan".

Nú vil ek ok, at þú berir kveðju mína öllum bekkjunautum okkrum, ok mun ek nefna þá á nafn:

Drukku vér og dœmdum
dœgr margt saman
Álfr ok Atli
Eymundr, Trani,
Gizurr, Gláma,
Guðvarðr, Starri,
Steinkell, Stikill,
Stórólfr, Vífill.

Hrafn ok Helgi,
Hlöðvér, Ígull,
Steinn ok Kári,
Styrr ok Áli,
Össurr, Agnarr,
Ormr ok Trandill,
Gylfi ok Gauti,
Gjafarr ok Ragnarr.

Fjölmundr, Fjalarr,
Frosti ok Beinir,
Tindr ok Tyrfingr,
tveir Haddingjar,
Valbjörn, Víkarr,
Vémundr, Flosi,
Geirbrandr, Goti,
Guttormr, Snerill.

Styrr ok Ari,
Steinn og Kári,
Vöttr, Véseti,
Vémundr, Hnefi;
vér á einn bekk
allir sátum
teitir ok reifir;
því em ek trauðr flugar.

Svarfandi, Sigvaldi,
Sæbjörn ok Kolr,
Þráinn ok Þjóstólfr,
Þórálfr ok Svalr,
Hrappr ok Haddingr,
Húnfastr, Knúi,
Óttarr, Egill
með Ingvari.

Nú vil ek þess biðja þik", sagði Hjálmarr við Odd, „at þú látir mik eigi verða lagðan í haug hjá svá illum vættum, sem berserkirnir eru, fyrir því ek þykkjumst miklu betr at mér enn þeir". „Þetta vil ek veita þér", sagði Oddr, „sem þú beiðir, því nú þykki mér, sem fast dragi at þér". „Nú skaltu draga hringinn af hendi mér", sagði Hjálmarr, ok fœra Íngibjörgu, ok seg henni, at

ek senda henni hann á deyjanda degi". Nú verðr Hjálmari hljóð á munni:

„Drekkr með jöfri
jarla mengi
öl glaðlega
at Uppsölum;
mœðir marga
mungát fira,
enn mik eggjar spor
í eyju þjá.
Hrafn flýgr sunnan
af hám meiði,
ok er eftir þar
örn í sinni;
þeim gef ek erni
efstum bráðir;
sá mun á blóði
bergja mínu".

Ok eftir þat dó Hjálmarr. Oddr dró þá saman berserkina í eina kös, ok sveigði þar at utan viðu. Þat var skamt frá sjó; þar leggr hann hjá þeim vópn þeira ok klæði, rænandi þá øngvum hlut; síðan bar (hann) þá at utan torf, ok eys eftir þat sandi. Síðan tekr hann Hjálmar, ok leggr á bak sér, gengr til sjóvar ofan, ok lætr hann niðr á ströndinni, enn hann gengr út á skipin, berr þá á land hvern mann, er fallit hafði, ok verpr þar annan haug eftir lið sitt, ok er þat sagt af þeim mönnum, er þar hafa komit, at enn sjái þess merki í dag, er Oddr gerði þá.

XV. Eftir þetta leggr Oddr Hjálmar á skip út ok flyzt undan landi. Þá verðr Oddr at taka til iþróttar sinnar, þeirar er honum var léð, dregr segl upp í logni ok siglir heim til Svíþjóðar með Hjálmar dauðan. Hann tók þar land, sem hann kaus á. Hann dregr upp skip sitt, enn leggr Hjálmar á bak sér, ok gengr heim til

Uppsala með hann, ok lætr hann niðr fyrir hallardyrum. Hann gengr inn í höllina, ok hefir brynju Hjálmars í hendi sér, ok svá hjálm hans, ok leggr niðr á hallargólfit fyrir konungi, ok sagði honum tíðendi þau sem gerst höfðu. Síðan gekk hann þangat er Ingibjörg sat í stóli. Hon saumaði Hjálmari skyrtu. „Hér er hringr“, sagði Oddr, „at Hjálmarr sendi þér á deyjanda degi, ok kveðju sína með“. Hon tekr við hringnum ok lítr á, enn svarar øngu. Hon hnígr þá aftr í stólsbrúðunum, ok deyr þegar. Þá skellir Oddr upp ok hlær, ok mælti þetta við: „Eigi er þat fleira um hríð, at vel hefir at farit, þá skal því fagna; nú skulu þau njótast dauð, er þau máttu eigi lífs“. Oddr tekr hana upp ok berr hana í faðm sér, ok leggr í faðm Hjálmari fyrir hallardyrum, ok gerir menn inn í höllina eftir konungi ok bað hann sjá, hversu hann hafði um búit. Eftir þetta fagnar konungr honum vel, ok setr Odd í hásæti hjá sér. Enn þegar hann hafði hvíld tekit, þá sagði konungr, at hann vill láta at erfi fá eftir þau Hjálmar ok Ingibjörgu, ok verpa haug eftir þau. Konungr lætr svá alla hluti gera sem Oddr sagði fyrir. Þá er fram borinn hjálmr ok brynja, er Hjálmarr hafði átt, ok þykkir mönnum mikils vert um afrek hans, ok hvé mikit honum hafði til fjörs verit, ok nú eru þau lagin bæði í einn haug; gengu allir menn at sjá þetta þrekvirki, ok lét Oddr þetta gera með mikilli virðingu. Nú sitr Oddr í kyrðum þann vetr með Hlöðvé konungi, enn um vórit fær konungr honum lið ok tíu skip, ok ferr nú Oddr um sumarit at leita Ögmundar Eyþjófsbana á nýrra leik ok fann hann hvergi.

XVI. Svá bar til um haustit, at Oddr kom til Gautlands; þar spyrr hann til víkings þess, er Sæmundr heitir. Honum var sagt frá, at hann var torsóttari enn aðrir menn; hann hafði hálfan sétta tug skipa. Þar

kómu þeir Oddr með tíu skip, ok þegar er þeir finnast þá lýstr þar í bardaga svá langan ok harðan, at eigi skorti; enn svá lauk um kveldit, at hroðin eru öll skip fyrir Oddi, ok hann stóð upp einn manna. Þá støkkr Oddr fyrir borð, er nálega er myrkt orðit; þat sér einn maðr, at hann legst frá skipunum; hann þreif upp gaflak eitt, ok skutu þeir eftir honum; þat kemr í kálfa Odds, svá at í beini stóð. Honum kemr í hug, hvar hann var staddr, at hann mundi á flótta kominn vera; hann lagðist þá aftr at skipunum, enn víkingar sáu Odd, ok kippa honum upp í skipit. Sæmundr bað þá láta koma fjötr á fœtr honum, bogastreng á hendr. Svá var gert, sem hann mælti fyrir. Nú sitr Oddr í fjötrunum, ok (eru) fengnir til tólf menn at vaka yfir honum, enn Sæmundr lætr sik flytja til lands, ok lætr tjalda yfir sér. Þá mælti Oddr við þá, er til vóru fengnir at vaka yfir honum: „Hvórt vilið þér, at ek skemta, eða vilið þér skemta, er svá er dauflegt?“ „Oss þœtti“, sagði sá er fyrir þeim er, „sem þér sé lítt til gamans hagat; þú ert í fjötrum, enn ætlaðr til dráps á morgun“. „Ekki kvíði ek því“, sagði Oddr; „deyja skal hverr um sinn“. „Þat kjósum vér þá, at þú skemtir“, segja þeir. Hann kveðr þeim kvæði, ok léttir eigi fyrr enn þeir eru sofnaðir allir. Þá fór Oddr þangat til, er øx lá á þiljunum; hann getr snúit henni svá, at eggin horfir upp; þá snýr hann þar við herðunum, enn gnýr við höndunum til þess er hann varð lauss; þá hefir hann hendr at fjötrinum, ok fœrir hann af sér; ok sem hann er lauss, þykkir honum skör rýmra. Nú gengr hann þangat er þeir sofa, ok stingr á þeim øxarskaftinu ok bað þá vakna, „því þér sofið sem snápar, enn bandinginn er lauss orðinn“. Síðan drap hann þá alla, tekr síðan örvamæli sitt, ok stígr á bát ok flyzt til lands. Síðan gengr hann til skógar, ok dregr

gaflakit úr fœti sér ok bindr um sár sitt. Nú er at segja frá Sæmundi, at hann vaknar í tjaldinu, ok gerir menn út til skipanna, þar er varðmennirnir vóru, ok var Oddr í burtu enn drepnir allir varðmennirnir, ok þykkjast þeir sakna vinar í stað, ok segja Sæmundi þessi tíðendi, ok ferr hann nú hvervetna um Gautland, at leita Odds, enn Oddr ferr í öðrum stað, at leita Sæmundar. Þat verðr einn morgin snemma, at Oddr kemr fram ór mörkinni; hann sér tjöld Sæmundar á landi, enn skipin flutu á höfninni. Hann snýr aftr í mörkina, ok høggr sér kylfu eina, gengr síðan ofan at tjaldinu, ok fellir þat ofan á Sæmund ok hans menn, drepr hann þar Sæmund ok þá fimtán saman. Síðan gerir hann þeim tvó kosti, er á skipunum vóru, at þeir skulu ganga á hönd honum, ok gerist hann höfðingi þeira, ok þann kjósa þeir. Siglir Oddr nú heim til Svíþjóðar, ok hefir þó lítit lið, ok sitr þar þann vetr.

XVII. Þá gerir Oddr sendimenn norðr til Hrafnistu, ok biðr þá liðs frændr sína, at þeir kœmi norðan um vórit, Guðmundr ok Sigurðr. Þeir verða vel við, ok fara til fundar við Odd, ok er þeir finnast, verðr þar fagnafundr. Nú búa þeir skip sín ór landi, ok halda suðr í lönd, ok þar sem grunnsævi var mikit, fyrir því at þangat hafði Oddr áðr sízt haldit. Herja þeir nú suðr um Valland, Frakkland ok Helsingjaland; þar reka þeir mikinn hernað. Er nú ekki sagt af ferð þeira, fyrr enn þeir brjóta skipin við eitthvert land. Þar ganga þeir á land með lið sitt. Sem þeir kvómu á landit, þá sáu þeir hús fyrir sér; þat var nökkut með öðrum hætti gert enn þau er þeir höfðu áðr sét. Þangat gengu þeir til hússins. Þat var gert af steini ok opit. Oddr mælti: „Hvat ætlar þú, Sigurðr, hvat hús þetta muni vera, er vér erum at komnir?“ „Eigi má ek þat vita“,

sagði hann; „enn hvat ætlar þú, Oddr frændi?“ „Eigi veit ek“, sagði hann, „enn þess get ek, at menn byggi húsit, ok munu hingat vitja, ok skulu vér ekki inn ganga at svá búnu“. Þeir setjast niðr í einhverjum stað úti hjá húsinu, enn er stund leið, sjá þeir at menn drífa til hússins, ok þat með, at þar fylgja læti, þau er þeir hafa aldri þvílík heyrt. „Þat ætla ek“, sagði Oddr, „at hér sé allkynlegir menn á þessu landi; skal hér nú bíða, til þess er menn ganga frá húsinu“. Þat fór svá sem Oddr gat, at þetta líðr af, ok drífa menn frá húsinu. Einn af liði þeira landsmanna gengr þangat sem þeir Oddr sátu, ok mælti: „Hverir eru þessir?“ Oddr segir honum et sanna, „eðr hvat land er þat, er vér erum á komnir?“ Sá sagði, at þat heitir Aqvitania. „Enn hvat táknar hús þetta, er þér hafið at staðit um stund?“ „Þetta köllum vér ýmist musteri eða kirkju“. „Enn hvat látum er þat, er þér hafið haft?“ „Þat köllum vér tíðagerð“, sagði landsmaðr; „enn hvern veg er farit um ráð yðvart, ok hvórt eruð þér heiðnir til lykta“. Oddr svarar: „Vér vitum alls ekki til annarar trúar, enn vér trúum á mátt vórn ok megin, enn ekki trúum vér á Óðin, eðr hverja trú hafi þér?“ Landsmaðr sagði: „Vér trúum á þann, er skapat hefir himin ok jörð, sjóinn, sól ok tungl“. Oddr mælti: „Sá mun mikill, er þetta hefir alt smíðat, þat hyggjumst ek skilja“. Nú var þeim Oddi fylgt til herbergis. Þar eru þeir Oddr vikur nokkurar, ok eiga málstefnur við landsmenn. Þeir leita eftir við þá Odd, ef þeir vildu taka við trú, ok þar kom at þeir Guðmundr ok Sigurðr tóku trú; var þá leitat eftir við Odd, ef hann vildi við trú taka. Hann kveðst mundu gera þeim á því kost: „Ek mun taka sið yðvarn, enn hátta mér þó at sömu sem áðr; ek mun hvórki blóta Þór né Óðin eðr önnur skurðgoð,

enn ek á ekki skap til, at vera á þessu landi; því mun ek flakka land af landi, ok vera stundum með heiðnum mönnum, enn stundum með kristnum"; er þat þó afráðit, at Oddr er skírðr; eru þeir þar um hríð. Eitt sinn leitar Oddr eftir við þá Guðmund ok Sigurð, ef þeir vildi fara á burt. Þeir segja: „Hér höfu vér svá verit, at oss hefir bezt þótt". „Þá er hér tveimr tveggja hugr", sagði Oddr, „at ek hefir hér svá verit, at mér hefir leiðast orðit". Sem hann fær ekki leyfi af frændum sínum, leynist hann í burt einnsaman, enn þeir eru eftir með öllu liðinu. Ok sem hann kemr burt frá borginni, sér hann fara flokk manna á móti sér. Þar ríðr einn maðr, enn aðrir ganga. Þetta lið var skrautlega búit, ok var engi maðr vópnaðr. Oddr stóð hjá götunni, enn liðit ferr hjá honum, ok mæla hvórigir við aðra. Þá sér Oddr hvar hlaupa fjórir menn; þeir höfðu allir skálmir í höndum; þeir hlaupa at þeim manni er reið, ok höggva af honum höfuðit. Síðan hlaupa þeir aftr hjá Oddi hina sömu leið, ok hefir einn í hendi höfuðit af þeim manni, er drepinn var. Þat þykkist Oddr vita, at þetta muni harðla ilt verk, er þessir menn hafa unnit. Nú hleypr Oddr eftir þeim, ok eltir þá, enn þeir hlaupa undan til skógar ok þar í jörð niðr í jarðhús nökkut. Oddr hleypr eftir þeim í jarðhúsit; þar veita þeir viðnám, enn Oddr sœkir at þeim; eigi léttir hann fyrr, enn hann drepr þá alla. Síðan tekr hann höfuð af þeim, ok hnýtir saman hárin, gengr út síðan, ok hefir með sér höfuðin, ok svá þat höfuð, er þeir höfðu þangat haft. Oddr ferr nú aftr til borgarinnar. Þá vóru hinir komnir til kirkju með lík þess, er drepinn var. Oddr kastar þá inn í musterit höfðunum, ok mælti: „Þar er nú höfuðit af þeim, er drepinn var fyrir yðr, ok hefik hefnt hans".

Þeim þótti mikils um þetta vert, er Oddr hafði unnit. Oddr spurði, hvat manna þat hefði verit, er hann hafði hefnt. Þeir sögðu, at þessi maðr var biskup þeira. Oddr mælti: „Þá mun þetta betr unnit enn eigi“. Svá hafa þeir nú á Oddi mikla vörðu, at þeir vilja at øngvum kosti, at hann fari á burt. Enn svá sem honum hafði áðr leitt orðit, at vera þar, þá jók nú stóru við, er hann fann at þeir heldu vörð á honum, ok sitr nú um þat eitt, at komast í burtu. Þar kom enn, at hann leynist á burtu á einni nótt. Hann ferr nú land af landi, ok kemr um síðir út til Jórdanar. Þar fór hann af öllum klæðum ok skyrtu sinni. Síðan ferr hann í ána, ok þvær sér sem honum líkar. Þá ferr hann af ánni, ok í skyrtu sína, ok helt hon öllum kostum sínum sem áðr. Nú ferr hann þaðan á burt, ok hefir örvamæli sinn á baki sér. Þá ferr hann enn land af landi. Þar kemr nú ráði hans, at hann verðr svá staddr á mörkum úti, at hann hefir ekki annat til atvinnu, enn hann skýtr dýr til matar sér eðr fugla, ok ferr svá fram um hríð.

XVIII. Svá er sagt, at Oddr gekk einn dag fram á björg nökkur ok gljúfr stór, þar sem móða mikil fell í straumum með miklum hávaða. Hann hugði at, ef nökkurr mætti yfir komast, ok sá hann þat hvergi. Hann sezt nú niðr, ok sem hann hafði eigi lengi þar verit, er hann gripinn upp vóveiflega; var þar kominn gammr atfljúgandi ok hremdi Odd með klóm sínum svá hart, at hann gat øngri vörn í móti komit. Þetta kvikendi fló með Odd yfir mörg lönd ok höf; enn um síðir flýgr gammrinn at flugabjörgum, ok settist í eina tó, er var í björgunum. Vóru þar fyrir ungar þessa kvikendis. Hann lét nú Odd lausan, ok var hann heill ok ósakaðr, því at honum hlífði skyrta hans, bæði við klóm þessa

gamms ok öllu því, sem áðr hefir sagt verit. Nú er Oddr hjá ungum gammsins í bœlinu; var þar hátt bjarg fyrir ofan, enn flugsjór var undir niðri; mátti Oddr með øngum hætti á burt komast, nema láta fallast ofan á sjóinn, ok hætta svá lífi sínu; landtaka var ok hvergi nær, því at hann sá fyrir hvórnigan enda á björgunum. Ungarnir vóru lítt stálpaðir. Gammrinn var sjaldan heima í bœlinu, ok leitaði hann jafnan matfanga. Oddr múlbindr nú ungana, enn felr sik í bjargskorunni hjá bœlinu. Gammrinn berr at þess fleiri fiska ok fugla ok mannahold, ok af alls konar dýrum ok fénaði. Þar kemr um síðir, at hann berr þangat soðit kjöt. Enn þegar gammrinn ferr í burtu, tekr Oddr til matar, enn felr sik þess á milli. Einn dag sér Oddr at jötunn mikill rœr á steinnökkva þangat at bœlinu; hann er hátalaðr, ok mælti: „Illr fugl er þat, sem hér á bœli, því at hann venst á, dag eftir dag, at stela burtu kjöti mínu nýsoðnu; skal ek nú leita við at hefna honum nökkuru; ætlaði ek þá annat, er ek tók yxnin frá konungi, enn fugl þessi skyldi hafa þau“. Oddr stendr þá upp ok drepr ungana, enn kallar á jötuninn: „Hér er alt þat, er þú leitar at, ok hefir ek varðveitt þat“. Jötuninn gengr upp í bœlit ok tekr kjöt sitt, ok berr á nökkvann. Jötuninn mælti: „Hvar er kögrbarn, er ek sá hér, gangi þat fram óhrætt, ok fari með mér“. Oddr sýnir sik nú, ok tók jötuninn hann, ok lét út í nökkvann. Hann mælti þá: „Hversu skulu vit drepa þessa meinvætti?“ Oddr svarar: „Tak þú eld ok legg í bœlit, ok er gammrinn kemr aftr, þœtti mér vera mega, at hann flygi svá nær, at eldrinn hlypi í fiðrit, ok munu við þá fá sigrat hann“. Þetta fór eftir því sem Oddr gat, ok unnu þeir gamminn. Oddr hjó af honum nef ok klœr ok hafði með sér, ok stígr út á nökkvann ok

rœr jötuninn á burtu. Oddr spyrr hann at nafni, enn hann kveðst Hildir heita, ok vera risi einn af Risalandi, ok eiga konu þá, er Hildiríðr heitir, ok með henni eina dóttur, er Hildigunn heitir; „svá á ek son, er Goðmundr heitir, ok var fœddr í gær. Vér erum þrír brœðr; heitir einn Úlfr, enn annarr Ylfingr; höfu vér sett þing at sumri, ok skal sá vera konungr af oss yfir Risalandi, er mest þrekvirki hefir unnit ok ólmastan hund á, ok skal þar etja á þinginu". Oddr mælti: „Hvat hyggr þú, hverr yðvar þat muni hljóta, at verða konungr". Hildir svarar: „Víst þykki mér, at þeir muni þat hljóta, því at ek hefir alla ævi síztr verit af oss, ok svá mun enn vera". Oddr mælti: „Hvórt mundir þú kjósa, hvat þinn hagr yrði um þetta mál". Hildir svarar: „Þat kjöra ek, at verða konungr, enn þat er þó harðla ólíklegt, því at Úlfr á þann varg, at hvervetna er grimmari, ok enginn hundr þolir við hann at bítast; Úlfr hefir drepit þat dýr, er tigris heitir, ok hefir þar til vitnisburðar höfuð dýrsins; enn Ylfingr bróðir minn er þó torveldari, því at hann hefir þann hvítabjörn, at øngu eirir; Ylfingr hefir ok drepit dýr þat, er unikornius heitir, enn ek hefir eigi þvílík verk at sýna hér í mót, ok øngvan hund þann at við þeim megi". „Vel þykki mér þú segja", sagði Oddr, „enn fást mundi hér mega nökkur ráð til, þau at dygði, ef maðr væri velviljaðr". Hildir mælti: „Ekki barn jafnlítit hefik fundit hortigra enn þik, né ráðugra, því mér þykkir svá mega at kveða, at þú sért ekki nema vitit eitt, ok þykki mér í þér hin mesta gersemi, hversu kofrmálugr þú ert, ok skal ek fœra þik Hildigunni, dóttur minni, ok skal hún hafa þik fyrir leiku ok fóstra þik ok fœða þik upp jafnfram Goðmundi syni mínum". Eftir þat settist Hildir til ára, ok røri heim til Risalands, ok

þótti Oddi fádœmi hversu nökkvinn gekk. Enn er hann kom heim, sýndi hann barn þat, er hann hafði fundit, ok biðr dóttur sína gæta sem síns barns, ok eigi verr. Enn er Hildigunn tók við Oddi ok hann stóð hjá henni, tók hann henni tæpt í mitt lær, enn þó hafði Hildir allan vöxt yfir hana, eftir því sem karlmanni heyrði. Enn er Hildigunn tók Odd upp ok setti hann í kné sér, þá snøri hon honum fyrir sér, ok mælti:

„Tuttr litli,
ok toppr fyrir nefi!
meiri var Goðmundr
í gær borinn“.

Hon leggr hann þá í vöggu hjá risabarninu, ok kvað yfir þeim barngœlur, ok gerði vel við hann, enn er henni þótti hann óspakr í vöggunni, lagði hon hann í sæng hjá sjer, ok vafðist utan at honum, ok kom þá svá, at Oddr lék alt þat, er lysti; gerðist þá harðla vel með þeim; sagði Oddr henni þá, at hann væri ekki barn, þótt hann sé minni enn þeir menn, er þar eru fœddir. Enn því fólki er svá háttat, at þat er miklu stœrra ok sterkara enn nokkur kind önnur; vænni eru þeir ok enn flestir menn aðrir ok ekki vitrari. Þar er Oddr um vetrinn, enn um vórit spurði hann Hildi, hversu góðr hann mundi þeim manni, er honum vísaði til hunds þess, er af bæri hundum brœðra hans. Hildir svarar: „Allgóðr skylda ek þeim, eða kantu nökkut til þess at vísa“. Oddr mælti: „Vísa má ek þér þar til, enn þú skalt sjálfr taka hann“. Hildir svarar: „Ek skal ná honum, enn þú kom honum í augsýn mér“. Oddr mælti: „Þat dýr liggr í Vargeyjum, er kallaðr er híðbjörn; sú er náttúra á honum, at hann liggr allan vetr í dái, enn at sumri stendr hann upp, ok er þá svá gráðugr ok grimmr, at hann eirir hvórki fé né mönn-

um, ok engu því sem fyrir honum verðr. Nú þœtti mér vón, at þetta dýr mundi sigra hunda brœðra þinna". Hildir mælti: „Fylgdu mér til hunds þessa, ok ef hann reynist svá, sem þú segir, þá skal þér þat góðu launa, þá er ek kem í ríki mitt". Síðan búast þeir til ferðar. Þá mælti Hildigunn við Odd: „Aftr muntu ætla ór (för) þessari". Hann kveðst þat eigi víst vita. „Um þat væri mér þó meira", sagði hon, „því at ek ann þér mikit, þó at þú sért lítill; þarf ok eigi við þat at dyljast, at ek er með barni, þó þat mætti ólíklegra þykkja, at þú værir til þeira hluta fœrr, svá lítill ok auvirðilegr sem þú ert at sjá, er þar þó enginn í tigi til, nema þú, at vera faðir at barni því, er ek geng með. Enn þó at ek þœttumst ekki mega at þér sjá sakir ástríkis, þá vil ek þó ekki meina þér at fara, hvert þú vilt, þar ek sé at þú átt ekki eðli til, at vera hér til lengdar hjá oss; enn efast þú ekki í því, at þú kœmist heðan aldri, nema ek vildi. Nú vil ek heldr bera harm ok áhyggju ok morna hér ok þorna, þann veg sem auðnar, heldr enn þú sért eigi í þeim stöðum, sem þér þykkir gott; enn hvern veg viltu, at ek breyta við barn okkart?" „Þú skalt", segir Oddr, „senda mér, ef þat er sveinn, þá hann er tíu vetra gamall, því at ek vænti, at mannskapr muni í verða; enn ef þat er stúlka, þá fœðist hon hér upp, ok sjá þú ráð fyrir henni, því at ek mun þar øngan gaum at gefa". „Þú skalt enn öllu þessu ráða sem öllu öðru", sagði hon, „okkar í milli, enda far þú nú heill ok vel". Grætr hon þá sáran, enn Oddr ferr á skip. Hildir sezt til ára; Oddi þykkir þat seinlegt, at sœkja með árum, því at leiðin var löng. Tekr hann þá til íþróttar þeirar, sem þeim Hrafnistumönnum var gefin; hann dregr segl upp, ok kom þegar byrr á, ok sigla þá fram

með landinu, ok eigi lengi, áðr Hildir hleypr upp fálmandi á nökkvanum ok at Oddi, þrífr til hans ok rekr hann undir sik, ok mælti: „Drepa mun ek þik, ef þú lætr eigi af gerningum þessum, sem þú hefir í frammi, því at öll lönd ok fjöll hlaupa sem þau sé œr, enn skipit mun søkkva undir okkr“. Oddr mælti: „Eigi skaltu þetta hugsa, því at þik sundlar, er þú ert ekki vanr at sigla; nú láttu mik upp standa, ok muntu reyna þá, at ek segi satt“. Hann gerði sem Oddr beiddi. Oddr fellir nú seglit; vóru þá þegar kyr lönd ok fjöll. Oddr bað hann eigi undrast, þó at honum sýndist svá oftar, ef þeir sigldi, ok kvað þegar mega stöðva, er hann vildi. Hildir lét sér nú segjast, hvat Oddr mælti, ok skildi nú, at þessi ferð var skjótari enn at róa; dregr Oddr þá segl upp ok siglir, ok er Hildir nú kyrr. Er nú ekki af sagt þeira ferð, fyrr enn þeir koma í Vargeyjar ok ganga þar á land. Þar var urð stór, ok bað Oddr Hildi seilast inn í urðina, ok vita ef hann fengi nökkut. Hann gerði svá, at hann seilist í urðina upp alt til axlar, ok mælti: „Eigi er hér nökkut afkárt inni, ok mun ek taka á mik róðrar hanzka minn“, ok svá gerði hann, ok dró síðan út björninn at hlustunum. Oddr mælti: „Nú skaltu fara með hund þenna, svá sem ek mælti; haf hann heim með þér, ok lát aldri lausan fyrr enn á þinginu, þá er þér etið hundunum; þú skalt ekki gefa honum fyrir sumar, ok lát hann vera einn í húsi, ok seg øngum til, at þú hafir fengit hann, enn sumardaginn fyrsta skaltu etja honum við hundana brœðra þinna, enn ef hann dugir ekki, þá kom þú at öðru sumri í þenna stað; mun ek þá gefa til annat ráð, ef eigi dugir þetta“. Víða hafði Hildir fengit benjar á höndunum; hann mælti: „Þat skil ek til við þik, Oddr, at þú komir í þenna stað ann-

at vór í þetta mund“. Oddr játaði því. Hildir ferr nú heim með dýrit, ok háttar svá öllu sem Oddr mælti fyrir, enn Oddr snýr annan veg, ok er ekki sagt af hans athöfnum né afreksverkum fyrr enn annat vór kemr hann í þann stað, sem þeir sammæltust á, ok kemr Oddr fyrri, ok ferr í skóg þaðan skamt í frá, ok vill eigi láta Hildir sjá sik, því at hann vill nú ekki hætta til fundar við hann; þykkist vita at hann mun hefna vilja, ef eigi hefir alt eftir því farit, sem hann hafði sagt honum; ok eigi miklu síðar heyrir hann áraglamm ok sér at þar ferr Hildir ok gengr á land upp, ok ok hefir í hendi ketil af silfri fullan, enn í annari kistur tvær mjög þungar. Ok sem hann kom í þann stað, sem þeir höfðu ákveðit, þá beið hann þar nökkura stund, ok kom Oddr eigi. Þá mælti risi: „Illa er nú, Oddr fóstri, at þú kemr eigi, enn fyrir því, at ek á eigi tóm til at dveljast hér lengi, fyrir því at ríki mitt er geymslulaust, meðan ek er frá, þá vil ek hér láta kistur þessar, þær eru fullar af gulli, ok ketil fullan af silfri; skaltu eiga þetta fé, þó at þú komir seinna til; mun ek leggja yfir hellustein, at eigi feyki vindr enn ef þú sér eigi þat, legg ek ofan þessa gripi, þat er sverð, hjálmr ok skjöldr; enn ef þú ert nökkuru nær, svá þú megir heyra orð mín, þá vil ek segja þér at ek varð konungr yfir brœðrum mínum, ok ek átta hund miklu ólmastan, því at hann beit til dauðs hvórutveggja hund brœðra minna ok marga menn þeira, er duga vildu hundunum. Ek bar fram nef ok klœr af gamminum, ok þótti þat miklu meira þrekvirki, enn þat er brœðr mínir höfðu unnit; er ek nú einn konungr yfir landi því, er vit brœðr áttum. Nú mun ek í burt fara, ok heim til ríkis míns; komir þú á minn fund, þá skal ek ekki forverkum við þik gera, þat sem vel er;

vil ek ok þat segja þér, at Hildigunn, dóttir mín, hefir fœtt svein þann, er Vignir heitir, er hon segir, at þú eigir með henni; skal ek hann upp fœða með allri virkt; íþróttir skal ek honum kenna, ok alt við hann gera sem ek eigi sjálfr, ok upp fœða til þess at hann er tíu vetra, ok þá þér senda, eftir því sem þú hefir við hana sjálfa ráð fyrir gert". Síðan rœr hann á burt á nökkva sínum; ok þegar hann var á burtu, stendr Oddr upp ok gengr þar til, sem fét var undir hellunni, ok var þat svá mikit bjarg, at margir menn máttu hvergi hrœra; náir Oddr því einu fé, sem ofan liggr á hellunni; var þat þó mikit fé. At þessu fengnu, sem nú var frá sagt, gengr Oddr á merkr ok skóga.

XIX. Þat var einn dag, at Oddr gekk fram ór mörkum; hann var þá móðr mjök, ok settist niðr undir eina eik. Hann sá þá, hvar maðr gekk, hann var í bláflekkóttri heklu, uppháva skó, ok reyr sprota í hendi; hann hafði gullfjallaða glófa, meðalmaðr á vöxt, ok kurteislegr at sjá; hann lét siga hattinn fyrir andlitit. Hann hafði stóra kampa ok sítt skegg, rautt hvórttveggja; hann snýr fram at Oddi, þar er hann sitr, ok heilsar honum með nafni. Oddr tók honum vel, ok spyrr, hverr hann væri. Hann kveðst Grani heita, ok kallaðr Rauðgrani. „Þekkir ek þik gerla Örvar-Oddr", sagði hann, „þykkir mér gott til þín at spyrja, þar sem þú ert hinn mesti garpr ok afreksmaðr, enn þó hefir þú nú mannfátt, ok ferr þú nú heldr óríkmannlega, ok er þó þat illa um slíkan mann, at þér skal svá harka". „Lengi hefir nú þó svá gengit", sagði Oddr, „at ek hefir ekki átt fyrir mönnum at ráða". „Viltu nú binda fóstbrœðralag við mik?" sagði Rauðgrani. „Vant er því at neita, sem vel er boðit", sagði Oddr, „ok mun ek þann upp taka". „Eigi muntu enn auðnulauss til

þrautar“, sagði Rauðgrani; „nú vil ek segja þér, at hér liggja kappar tveir við land, ok hafa tólf skip; þeir eru fóstbrœðr mínir, annarr þeira er kynjaðr ór Danmörk, ok heitir Garðarr, enn annarr Sírnir ok kynjaðr ór Gautlandi; øngva veit ek nú meiri garpa fyrir heðan hafit, ok betr at sér um flesta hluti, ok þar skal ek koma þér í fóstbrœðralag við þá, ok þó skaltu mestu ráða af oss öllum, enn mín ráð munu oss þó hallkvæmust vera, enn hvert mundir þú halda vilja, ef þetta gengi svá til, sem ek hefi nú talat?“ „Þat er mér jafnan í hug, at ek vilda finna Ögmund Eyþjófsbana, er Flóki er kallaðr öðru nafni“. „Hættu, hættu,“ sagði Rauðgrani, „ok mæl þat eigi, því at þar er ekki við mann um at eiga, sem Ögmundr er, ok ef þú finnr Ögmund í annan tíma, þá muntu fá af honum miklu verra enn fyrr, ok settu aldri hug þinn til þess, at finna hann lengr“. Oddr svarar: „Hitt vilda ek, at ek gæta hefnt Þórðar fóstbróður míns, ok aldri skal ek upp gefa, fyrr en ek get hann fundit, ef mér verðr þess auðit“. „Villtu at ek segi þér“, kvað Rauðgrani, „hversu Ögmundr er til kominn, ok get ek at þér þykki þá engi vón, at hann verði unninn af menskum mönnum, ef þú veizt allan hans uppruna; enn þat er þar fyrst af at segja, at Hárekr hét konungr, er réð fyrir Bjarmalandi, þá er þú fórt þangat herferð, eftir því sem þú veizt, hvern skaða er þú gerðir þá Björmum. Enn er þú vart í burtu farinn, þóttust Bjarmar hafa raun-ilt af fengit, ok vildu gjarnan hefna ef þeir gæti. Var þat þá tiltekja þeira, at þeir fengu eina gýgi undan forsi stórum, galdra fulla ok gerninga, ok lögðu í sæng hjá Háreki konungi, ok við henni átti hann son; sá var vatni ausinn ok nafn gefit, ok kallaðr Ögmundr. Flestum menskum mönnum var hann ólíkr þegar á unga aldri, sem

vón var sakir móðernis hans, enn faðir hans var þó hinn mesti blótmaðr. Þegar eð Ögmundr var þrévetr, var hann sendr á Finnmörk, ok nam hann þar allskyns galdra ok gerninga, ok þá er hann var í því fullnuma, fór hann heim til Bjarmalands; hann var þá sjau vetra, ok svá stórr sem fullrosknir menn, rammr at afli ok illr viðrskiftis. Ekki hafði hann batnat yfirlits hjá Finnunum, því at hann var þá bæði svartr ok blár, enn hárit sitt ok svart, ok hekk flóki ofan fyrir augun, þat er topprinn skyldi heita; var hann þá kallaðr Ögmundr flóki; ætluðu Bjarmar þá at senda hann til móts við þik ok at drepa þik; þó þóttust þeir vita, at mikils mundi við þurfa, áðr enn þér yrði í hel komit; var þat þá enn tiltœki þeira, at þeir létu seiða at Ögmundi, svá at hann skyldi engi járn bíta atkvæðalaus. Því næst blótuðu þeir hann, ok tryldu hann svá, at hann var øngum menskum manni líkr. Eyþjófr hét víkingr einn; hann var hinn mesti berserkr ok höfuðhetja, svá at eigi þótti nökkurr garpr meiri enn hann, ok hafði hann aldri færri skip í hernaði enn átján; hann sat hvergi at landi, ok lá úti á sæ-trjám vetr ok varmt sumar; alt var við hann hrætt, hvar sem hann fór. Hann vann Bjarmaland ok skattgildi; þá hafði Ögmundr fengit sér átta fylgdarmenn; þeir vóru allir í flókastökkum, ok beit á øngan járn. Þeir hétu svá: Hákr ok Haki, Tindr ok Tóki, Finnr ok Fjösni, Tjösni ok Torfi. Síðan leggr Ögmundr félag sitt við Eyþjóf, ok heldu þeir báðir samt í hernað. Þá var Ögmundr tíu vetra. Hann var með Eyþjófi fimm vetr; lagði Eyþjófr við hann ástfóstr svá mikit, at hann mátti ekki í móti honum láta, ok fyrir hans skuld gaf hann upp Háreki konungi alla skatta af Bjarmalandi. Eigi launaði Ögmundr Eyþjófi betr enn svá, at hann drap hann sofanda í sæng sinni, ok

myrti hann síðan; var honum þetta því hœgt at gera, at Eyþjófr hafði lagt hann í sömu sæng hjá sér, ok øngan hlut í móti honum látit, ok ætlaði hann (at) gera sér hann at óskasyni. Síðan skyldi hann við menn Eyþjófs, ok fóru þeir þangat, sem þeim líkaði, enn Ögmundr hafði tvau skip alskipuð. Var hann þaðan af kallaðr Ögmundr Eyþjófsbani. Ok þat sama sumar börðuzt þér í Trönuvógum; ok var Ögmundr þá tólf vetra; undi hann illa við, at hann hafði øngri hefnd fram komit við þik, ok því myrti hann Þórð stafnglám fóstbróður þinn. Síðan fór hann at hitta gýgina móðr sína, er Grímhildr var kölluð, meðan hon var hjá mönnum; enn þá var hon orðin at finngálkni; er hon maðr at sjá upp til höfuðsins, enn dýr niðr, ok hefir furðulega stórar klœr ok geysilegan hala, svá at þar með drepr hon bæði menn ok fénað, dýr ok dreka. Ögmundr herti þá á hana, at hon skyldi fyrirkoma þér, ok nú hefir hon lagzt á skóga með dýrum, ok er komin norðan á England ok leitar at þér. Nú hefik sagt þér hit ljósasta af Ögmundi". Þá mælti Oddr: „Þat þykki mér vón, at flestum mönnum veiti þungt við hann, ef hann er slíkr sem þú segir; enn þó fýsir mik at finna hann". „Verri er hann þó", sagði Rauðgrani, „enn ek hefi sagt hann, því at hann má heldr kallast andi enn maðr, svá at ek hygg, at hann verði eigi af mönnum drepinn; enn förum vit til skipa fyrst". Ok svá gerðu þeir; ok er þeir koma til sjóvar, sá Oddr þar mörg skip fljóta; gengu þeir nú út á skipin; sá Oddr þar tvó menn, þá er af báru af öllum. Þeir stóðu upp á móti Rauðgrana, ok heilsuðu þar fóstbróður sínum. Hann settist niðr á millum þeira ok bað Odd sitja. Rauðgrani mælti: „Hér er kominn maðr sá, er þit fóstbrœðr munuð hafa heyrt getit, er Oddr heitir, ok er kallaðr Örvar-Oddr, ok

vil ek at hann verði fóstbróðir vór; skal hann ok einn mestu ráða af oss, því at hann er vanastr hernaði". Sírnir svarar: „Er þetta Oddr sá, sem fór til Bjarmalands?" „Satt er þat", sagði Rauðgrani. „Mér þykkir þá", sagði Sírnir, „oss í veitt, at hann sé vór fóstbróðir". „Fullvel líkar mér þat", sagði Garðarr; binda þeir þetta með fastmælum. Þá spyrr Rauðgrani, hvert Oddr ætli at halda. „Förum fyrst", sagði Oddr, „vestr á við til Englands". Svá gjörðu þeir, at þeir sigla þar til, at þeir koma við land; tjölduðu þeir þá yfir skipum sínum, ok lágu þar nökkura stund.

Þat var einn veðrdag góðan, at þeir Sírnir ok Garðarr fóru á land, at skemta sér, ok margir menn með þeim, enn Oddr var við skip niðri. Rauðgrani sást þá ekki. Veðr var furðu heitt, ok fóru þeir fóstbræðr af klæðum ok á sund við vatn eitt. Þar var skógr nærri. Flestir vóru menn þeira at nökkurri skemtan. Enn er á leið daginn, sá þeir at dýr eitt furðu stórt kom fram ór skóginum; þat hafði mannshöfuð ok geysistórar vígtennr; hali þess var bæði langr ok digr, klærnar furðulega stórar; sitt sverð hafði þat í hvórri kló; þau vóru bæði björt ok stór. Þegar er þetta finngálkn kemr fram at mönnum, þá emjar þat ógurlega hátt, ok drap þegar fimm menn í fyrsta atvígi. Þá hjó hon (mann) með hverju sverði, enn hinn þriðja beit hon með tönnunum, tvó sló hon með halanum, ok alla til dauðs. Innan lítils tíma hafði hon drepit sex tigi manna. Þá var Garðarr klæddr, ok snarar þegar í móti finngálkninu, ok høggr þegar með sverði til þess svá hart, at sverðit hrýtr ór annari klónni ok út á vatnit; enn hon høggr annari til Garðars með sverðinu, svá at hann fell þegar til jarðar; hljóp hon þá ofan á hann; í því kom Sírnir at með sverð þat brugðit, er Sniðill hét, allra

sverða bezt, svá hvergi nam í höggi stað. Hann hjó til dýrsins ok af því annat sverðit ok út á vatnit. Í því sló finngálknit hann undir sik, svá at hann var þegar í óviti. Menn þeir, sem undan kómust, hlupu til skipa, ok segja Oddi fall þeirra fóstbrœðra ok margra manna annarra, segja ok, at eigi mætti við þá óvætti eiga, „ok skaltu, Oddr“, segja þeir, „halda þegar í stað frá landi, ok forðum oss sem skjótast“. „Skömm mikil er þat“, sagði Oddr, „ef vér skulum svá í burt fara, at ek hefna ekki þeira fóstbrœðra, svá vaskir menn sem þeir vóru, ok skal þat aldri“. Tekr hann þá örvamæli sinn, ok gengr á land; ok er hann var skamt kominn, heyrðu þeir ógurleg læti. Litlu síðar sér Oddr hvar finngálknit ferr. Hann leggr þá eina af Gusisnautum á streng, ok skýtr í augat á dýrinu ok út um hnakkann. Finngálknið gekk þá svá hart at honum, at Oddr kom eigi boganum við: fœrði þat báðar klœrnar í bringu honum svá hart, at honum var búit við at falla á bak aftr, enn skyrtan dugði þá sem oftar, svá at klœrnar grönduðu ekki Oddi. Hann brá þá sverðinu, er hann var girðr með, bæði skjótt ok hart, ok hjó ór dýrinu halann, er þat ætlaði at slá hann með, enn annari hendi helt hann því frá sér, svá þat náði ekki at bíta hann; enn er þat hafði mist halann, rann þat til skógar grenjandi. Þá skaut Oddr annari Gusisnaut; hon kom aftan á bak dýrinu, ok smó fram í hjartat ok út um brjóstit; fell þá finngálknit til jarðar; hlaupa þá þar menn margir at dýrinu, ok lömdu ok hjuggu, er hvergi höfðu áðr þorat nær at koma; var dýrit þá með öllu dautt. Síðan lét Oddr brenna dýrit, enn fœra þá fóstbrœðr til skipa ok grœða. Síðan heldu þeir á burt þaðan, ok sátu í Danmörk um vetrinn. Lágu þeir þá mörg sumur í hernaði, ok herjuðu um Svíþjóð, Saxland,

Frakkland ok Flæmingjaland, þar til at þeim Sírni ok Garðar leiddist hernaðr ok settust at ríkjum sínum. Rauðgrani fylgir þeim, því at hann hafði komit af landi ofan, þá þeir vóru búnir at sigla, eftir er Oddr hafði unnit finngálknit, ok sjaldan var Rauðgrani þá við staddr er nökkurar mannraunir vóru í, enn hinn öruggasti var hann, þá er þess þurfti við, ok latti sjaldan stórvirkja.

XXI. Nú leggr Oddr í hernað, ok hafði þrjú skip vel skipuð; fór hann enn af nýju, at leita Ögmundar Eyþjófsbana; vóru nú liðnir tíu vetr, síðan at Oddr fór af Risalandi. Þat var eitt kveld, at Oddr lá við andnes eitt ok hafði tjald á landi. Hann sér, hvar maðr rœr einn á skútu; sá sótti knálega róðrinn, enda var hann furðu stórr at sjá. Hann rœr svá hart at skipum Odds, at hvervetna brotnaði þat, er fyrir varð. Síðan gengr hann á land, ok þangat sem tjöldin vóru, ok spyrr hverr fyrir skipunum réði. Oddr sagði til sín, „eðr hverr ertu?“ Hann kveðst Vignir heita, „eðr ertu Oddr sá, er fór til Bjarmalands“. „Satt er þat“, sagði Oddr. „Hér kann ek ekki um at tala“, sagði Vignir. „Því svá?“ sagði Oddr. „Því“, sagði Vignir, „at ek kann varla at ætla, at þú sért faðir at mér, svá lítill ok smáskítlegr sem mér sýnist þú vera“. „Hver er móðir at þér?“ sagði Oddr, „eðr hversu gamall ertu?“ „Hildigunn heitir móðir mín“, sagði Vignir; „var ek fœddr upp á Risalandi, ok þar hefik upp vaxit, enn nú em ek tíu vetra gamall; sagði hon mér, at Örvar-Oddr væri faðir at mér, ok hugða ek, at vera mundi hinn röskvasti maðr, enn nú sé ek, at þú ert et mesta vesalmenni at sjá, ok svá muntu at reyna“. Oddr sagði: „Ætlar þú at þú munir miklu fleiri eðr meiri afreksverk vinna, enn ek hefi unnit? enn við mun ek ganga frændsemi

við þik, ok vert velkominn með mér". „Þat mun ek ok þiggja", sagði Vignir, „ok þykkir mér þó hin mesta lítilmenska, at vera í bland við þik ok menn þína, því at mér þykkja þeir nálega líkari möðkum enn mönnum, enda þykkir mér allíklegt, at ek muni vinna meiri þrekvirki enn þú, ef ek lifi lengi". Oddr bað hann ekki forsmá menn sína. Um morguninn bjuggust þeir til at sigla. Þá spyrr Vignir, hvert Oddr vildi halda. Hann kveðst vildu leita at Ögmundi Eyþjófsbana. „Af honum fær þú ekki gott, þótt þú finnir hann", sagði Vignir, „því at hann er et mesta tröll ok óvættr, er skapast hefir í norðrálfu heimsins". „Eigi mun þat satt", sagði Oddr, „þar er þú frýðir mér um vöxt ok afl ok mönnum mínum, at þú æðrist nú svá, at þú þorir eigi at sjá né finna Ögmund flóka". „Eigi þarftu", sagði Vignir, „at frýja mér svá hugar, enn þessi orð þín skal ek launa þér nökkurn tíma, svá (þér) þykkir þá eigi betr enn mér nú; enn segja mun ek þér til, hvar Ögmundr er; hann er kominn inn í fjörð þann, er Skuggi heitir, hann er í Hellulands óbygðum, ok þeir níu saman, hann ok flókadrengir hans; er hann því þar kominn, at hann hirðir ekki þik at finna; nú máttu sœkja hann heim, ef þú vilt, ok vita hversu eð gengr". Oddr sagði svá skyldu vera. Síðan sigla þeir þar til er þeir kómu í Grœnlands haf; snúa þá suðr ok vestr fyrir landit. Þá mælti Vignir: „Nú skal ek sigla fyrir skipi mínu i dag, enn þér haldit þar eftir". Oddr bað hann ráða; Vignir var þá skipstjórnarmaðr. Þeir sjá um daginn hvar klettar tveir koma upp ór hafinu. Oddr undrast þat mjök; þar sigldu þeir á millum klettanna. Enn er á leið daginn, sáu þeir ey mikla. Oddr bað þar at leggja. Vignir spurði, hvat því skyldi. Oddr bað fimm menn ganga á land, ok leita at vatni. Vignir kvað þess

ønga þörf, ok sagði øngva af sínu skipi fara skyldu. Enn er menn Odds kvómu á eyna, höfðu þeir litla stund þar verit, áðr eyin søkk, ok druknuðu þeir allir. Lyngi var vaxin ey sjá ofan. Ekki sáu þeir hana síðan upp koma. Horfnir vóru ok klettarnir, þegar þeir sáu til. Oddr undrast þetta mjök, ok spurði Vigni hverju þetta sætti. Vignir sagði: „Rétt þykkir mér þér fara vit eftir vexti; nú mun ek segja þér, at þetta eru sjóskrímsl tvau; heitir annat hafgufa, enn annat lyngbakr; er hann mestr allra hvala í heiminum, enn hafgufa er mest skrímsl skapat í sjónum; er þat hennar náttúra, at hún gleypir bæði menn ok skip ok hvali, ok alt þat hon náir; hon er í kafi, svá at dœgrum skiftir, ok þá hon skýtr upp höfði sínu ok nösum, þá er þat aldri skemmr enn sjóvarfall, at hon er uppi. Nú var þat leiðar sundit er vér fórum á millum kjafta hennar, enn nasir hennar ok hinn mesti neðri kjaftrinn vóru klettar þeir, er yðr sýndist í hafinu; enn lyngbakr var ey sjá, er niðr søkk; enn Ögmundr flóki hefir sent þessi kvikendi í móti þér með fjölkyngi sinni, til þess at bana þér ok öllum mönnum þínum; hugði hann, at svá skyldu hafa farit fleiri, sem þeir at nú druknuðu, enn hann ætlaði at hafgufan skyldi hafa gleypt oss alla. Nú siglda ek því í gin hennar, at ek vissa, at hon var nýkomin upp. Nú höfum vér getat sét við þessum vélum Ögmundar, enn þó er þat mín hyggja, at af honum hljótir þú verst allra manna“. „Á þat mun nú verða at hætta“, sagði Oddr.

XXII. Sigla þeir nú þar til at þeir koma til Hellulands, ok leggja inn á fjörðinn Skugga. Enn er þeir eru landfastir orðnir, ganga þeir feðgar á land, ok þar til sem þeir sjá, hvar virki stendr, ok sýnist þeim þat harðla rammgert. Flóki gekk þá út á virkisarminn ok hans félagar. Ögmundr heilsar þá Oddi blíðlega ok frétti

at erendum. „Eigi þarftu at því at spyrja“, sagði Oddr, „því at ek vil hafa líf þitt“. „Hitt er ráð“, sagði Ögmundr, „at vit sættumst heilum sáttum“. „Nei“, sagði Oddr, „þat skal verða aldri, því at hitt var mér í hug, þá er drapt ok myrtir Þórð stafnglám, fóstbróður minn, ok níddist á honum“. „Því gerða ek þat“, sagði Ögmundr, „at mér þótti eigi áðr jafnvegit, enn nú þótt þú hafir mik fundit, getr þú aldri mik unnit, meðan ek em í virkinu, enn nú bíð ek þér, at þit feðgar berist tveir við oss kumpána, ella munu vér í virkinu fyrir mælast“. „Þat skal vera“, sagði Oddr, „ok skal ek berjast við þik, Ögmundr, enn Vignir við kumpána þína“. „Þat skal eigi vera“, sagði Vignir, „skal ek nú launa þér frýjuorðit þat, er þú lagðir mér í fyrsta tíma, at vit fundumst, at ek munda eigi þora at finna Ögmund“. „Þessa skiftis munu vit iðrast síðar“, sagði Oddr, „þó at þú ráðir nú at sinni“. Taka þeir síðan at berjast; var þat nær sjó; var þar harðr atgangr sem þeir Ögmundr ok Vignir gengust at, því at hvórtveggi þeirra var rammr at afli ok hinir vópnfimustu. Enn svá gekk Vignir hart at Ögmundi, at hann stökk norðr með sjóvarhömrunum, enn Vignir hljóp eftir, alt þar til er Ögmundr hljóp ofan fyrir hamrana í tó eina, enn Vignir þegar eftir; þar var fertugt ofan. Þá tóku þeir til, ok glímdu með miklum atgangi ok ómannlegum, því at þeir ruddu upp jörðu ok grjóti sem lausri mjöllu. Nú er þar til at taka sem Oddr er; hann hafði kylfu stóra í hendi, því at øngan Flóka drengja bitu járn; lamdi hann þá hart með kylfunni, svá at litilli á stundu hafði hann drepit þá alla, sem hann átti við, ok var hann lítt móðr, enn ekki sárr; olli því skyrta hans. Þá fýsir Odd at leita at Vigni, ok vita hvat af honum mun, orðit; gengr hann þá fram með hömrunum, þar til at hann

kemr þar at upp yfir, sem þeir Vignir ok Ögmundr höfðu atgengizt, ok í því brá Ögmundr Vigni, svá at hann fell, ok þegar jafnskjótt greyfðist hann niðr at honum, ok beit sundr í honum barkann; lét Vignir svá líf sitt. Þá sýn sagðist Oddr svá sét hafa, at honum hafi verst þótt ok mest við brugðit. Ögmundr mælti þá: „Nú þætti mér þér, Oddr, betra hafa verit, at vit hefðum sæzt, sem ek bauð, því at nú hefir þú fengit þann mannskaða af mér, at þú munt aldri bœtr bíða, þar sem Vignir er dauðr, son þinn, sá maðr, at ek hygg frœknastan ok sterkastan orðit hafa á Norðrlöndum, því at hann var nú tíu vetra gamall, ok hefði hann mik yfir unnit, ef ek væri alþýðlegr maðr, enn nú em ek eigi síðr andi enn maðr, enn svá hefir hann hart kreist búk minn, at hann hefir nálega brotit í mér hvert bein, svá at þau skrapa öll innan í skinninu, svá at ek væra dauðr, ef ek hefði eðli til þess; enn engan mann hræðumst ek í veröldunni nema þik, ok af þér mun ek nokkut ilt hljóta, hvórt þat verðr fyrr eðr síðar, enda áttu nú þín í at hefna“. Oddr varð þá ógurlega reiðr, ok stökk hann þegar ofan fyrir hamrana, ok kom standandi niðr í tóna. Ögmundr brá þá skjótt við, ok steypti sér ofan fyrir hamrana í sjóinn at höfðinu, svá hvítfyrsti upp á móti. Ekki kom Ögmundr upp síðan, svá Oddr gæti þat sét. Síðan skildu þeir Ögmundr í því sinni, ok undi Oddr við hit versta, ok fór hann síðan til skipa sinna, ok lagði á burt, ok helt til Danmerkr, ok fann þar Garðar, fóstbróður sinn, ok tók hann við honum harðla vel.

XXIII. Oddr sat í Danmörk þann vetr, enn at vóri lögðu þeir Garðarr í hernað, ok gerðu orð Sírni til Gautlands; fór hann til móts við þá, ok var Rauðgrani þar í ferð. Rauðgrani spurði Odd, hvert hann vildi

(þ)á halda. Hann kveðst vilja leita Ögmundar Eyþjófsbana, ok vita, ef hann gæti fundit hann. „Rétt þykkir mér þér fara sem klárnum“, sagði Rauðgrani, „hann sækir þangat mest, sem hann er kvaldastr, enda sækir þú eftir Ögmundi, enn fær af honum í hvert sinn, er þit finnizt, bæði skömm ok skaða, ok ekki þarftu þat at ætla, at Ögmundr hafi batnat, síðan þit skilduð; enn segja má ek þér, hvar hann er niðr kominn, ef þér er forvitni á því: austr er hann kominn til Geirrøðar jötuns í Geirrøðargarða, ok hefir fengit Geirríðar dóttur hans, ok eru þau bæði hin mestu tröll, ok let ek þik at fara þangat“. Oddr kveðst fara skyldu eigi at síðr. Síðast bjuggust þeir allir fóstbrœðr í Austrveg, ok er þeir kvómu austr at Geirrøðargörðum, þá sáu þeir hvar maðr var á báti, ok sat til fiskjar. Þat var Ögmundr Eyþjófsbani reyndar; hann hafði yfir sér loðkápu. Enn þá er þeir Oddr skildu, fór Ögmundr í Austrveg, ok gerðist mágr Geirrøðar jötuns, ok skattgildi alla konunga í Austrvegi á þann máta, at þeir skyldu allir senda honum á tólf mánuðum hverjum kampinn efra ok neðra af sjálfum sér. Þar af hafði Ögmundr látit gera sér þá sömu kápu, er þá hafði hann. Þeir Oddr lögðu þá at bátinum, enn Ögmundr helt undan; røri hann þá heldr sterklega. Þeir fóstbrœðr hlupu þá allir á eitt skip, ok røru eftir honum heldr rammlega, ok tóku tveir hverja ár, enn svá røri Flóki sterklega, at hvórki dró með þeim sundr né saman, ok alt þar til at þeir kvómu at landi. Þá hljóp Ögmundr á land, ok skildi við bát sinn í flœðarmáli. Oddr var skjótastr á land af sínum mönnum, ok þar næst Sirnir, ok hlaupa báðir eftir Ögmundi. Enn er Ögmundr sér, at þeir muni finnast, þá mælti hann ok kvað vísu:

„Beiði ek Geirrøð
með goða hylli,
kappa hinn stœrsta,
koma mér at bjarga,
ok beðju mína
beint sem aðra,
því at nú þarf ek allra
þeira gengis“.

Þá sannast hit fornkveðna, at ‚þar var örg vættr sem hon var nefnd'. Kom Geirrøðr þar með alt sitt fólk; vóru þau fimm tigir saman at tölu. Þá kom Garðarr ok menn þeira Odds eftir; slœr þá í enn harðasta bardaga. Var Geirrøðr heldr stórhöggr, svá at hann hafði á lítilli stundu drepit fimtán menn fyrir Oddi. Oddr leitaði þá at Gusisnautum; tók hann þá Hremsu, ok lagði hana á streng, ok skaut. Hon kom fyrir brjóst Geirrøði ok út um herðarnar; áfram gekk Geirrøðr við skotit, ok varð þriggja manna bani, áðr enn hann fell dauðr at jörðu. Geirríðr var ok mannskœð, því at hon drap á lítilli stundu átján menn. Þá snøri Garðarr á móti henni, ok átti við hana höggvaviðskifti, enn svá lauk með þeim, at Garðarr hné dauðr at velli. Enn er Oddr sá þat, varð hann reiðr ákaflega; lagði hann þá Gusisnaut á streng, ok skaut henni undir höndina hœgri á Geirríði ok út um hina vinstri. Ekki sáu þeir hana gefa sik við þat; óð hon þá fram í fylkinguna ok drap fimm menn. Þá skaut Oddr annari Gusisnaut; hon kom í smáþarmana á Geirríði, ok út um lendarnar á henni; dó hon þá litlu síðar. Ögmundr var ok eigi ruðulítill í bardaganum; því at hann hafði drepit á lítilli stundu þrjá tigi manna, áðr Sírnir snýr í móti honum, ok eigast þeir við harðan atgang, ok bárust skjótt sár á Sírni. Litlu síðar sér Oddr, at Sírnir hrökk fyrir Ögmundi; snýr hann því þangat til, enn er Ögmundr sá

þat, snýr hann á flótta, ok hleypr heldr ramlega, enn þeir Sírnir ok Oddr eftir; fara þá hvórir sem mest geta. Ögmundr var í kápu sinni hinni góðu, enn er saman dró með þeim, kastar Ögmundr kápunni og kvað vísu:

„Nú mun ek kasta verða
kápu minni,
þeiri er ger var
af grön jöfra,
enn hlaðbúin
á hliðar báðar,
mun ek hennar mjök móðr
missa verða.

Þeir elta mik
allsýslega,
Oddr ok Sírnir,
orrostu í frá“.

Enn svá sem Ögmundr var léttbúnari, dró hann undan. Oddr herti sik þá, ok varð hann fljótari enn Sírnir; ok er Ögmundr sá þat, snýr hann á móti honum ok ráðast þeir á; var þeira glíma ok atgangr bæði harðr ok langr, því at Oddr hafði ekki afl við Ögmund, enn eigi kom hann honum af fótunum. Þá kom Sírnir at með brugðit sverðit Sniðil, ok ætlaði þegar at höggva til Ögmundar, enn er hann sá þat, brá hann Oddi fyrir höggit. Þá heftir Sírnir sik; fór svá jafnan, at Ögmundr hafði Odd fyrir skjöldinn, ok því varð ekki af tilræðum Sírnis, enn þó at á Odd kœmi, varð hann ekki sárr sakir skyrtu sinnar hinnar góðu. Þat var einn tíma, at Oddr stakk báðum fótum í einn jarðfastan stein, ok gekk svá hart á, at Ögmundi var búit at kikna við. Í því hjó Sírnir til Ögmundar; þá varð honum eigi ráðrúm til, at skjóta Oddi fyrir höggit. Þat högg kemr aftan á þjóhnappana, ok tók Sniðill þá slíkt, er hann nam; hjó Sírnir þá svo mikinn hlut ór kríkum Ögmund-

ar, at enginn hestr dregr meira. Við þat bregðr Ögmundi svá, at hann fór þar þá niðr, sem hann var kominn. Oddr greip þá báðum höndum í skegg honum með svá miklu afli, at hann reif þat alt af honum ok skeggstaðinn niðr at beini, ok þar með alla ásjónuna með báðum vangafyllunum, ok svá gekk upp um ennit ok aftr á miðjan haus, ok þar skildi með því, at svörðrinn slitnaði, enn Oddr hafði þat, er hann helt. Jörðin luktist saman fyrir ofan höfuðit á Ögmundi, ok skildi svá með þeim. Fara þeir Oddr ok Sírnir til skipa sinna, ok höfðu fengit mikinn mannskaða; var Oddi þat hinn mesti harmr, at hann hafði mist Garðar fóstbróður sinn. Rauðgrani var ok horfinn, svá at þeir Oddr ok Sírnir vissu aldri, hvat af honum varð, þegar þeir fundu Ögmund á bátinum; var þá enn sem oftar, at hann hafði sik sjaldan í mannhættu, enn var hinn harðasti í öllum tillögum. Ekki sáu þeir fóstbrœðr Rauðgrana síðan, svá at getit sé; þykkir mönnum sem Óðinn muni þat verit hafa reyndar. Heldu þeir fóstbrœðr á burtu, ok þykkir mönnum Oddr enn eigi gott hafa fengit af Ögmundi, mist Garðar fóstbróður sinn, hinn röskvasta mann er verit hefir, enda hafði Oddr ok þeir miklu orkat í drápi óvætta þeira, sem verit höfðu með Ögmundi, bæði nú ok fyrri. Hafði Geirríðr átt son eftir við Ögmundi Eyþjófsbana, er Svartr hét; hann var þá þrévetr, er hér var komit sögunni; hann var mikill ok líklegr til þess, at illr maðr mundi af honum skapast.

XXIV. Enn er Oddr kom heim til Gautlands með fótsbróður sínum, bauð Sírnir honum þar at sitja um vetrinn. Þat þektist Oddr, ok er á leið vetrinn, ógladdist hann fast; kómu honum þá í hug harmar sínir, þeir er hann hafði fengit af Ögmundi flóka; þó hugsast hon-

um svá til, at hann muni eigi hætta lengr fóstbróður sínum til at berjast við Ögmund, því at hann þóttist þar stóra skaða hafa af fengit. Verðr þat þá hans ráð, at leynast í burt einn á náttarþeli; ferr hann þá at flutningum, þar sem þeira þarf við, enn stundum ferr hann um merkr ok skóga, ok ratar hann harðla stóra fjallvegu; henn hafir þá örvamæli sinn á baki sér; ferr hann nú víða um lönd, ok kemr svá ráði hans, at hans hafði þat eitt til atvinnu sér, er hann skaut fugla fyrir sik. Hann spennir þá at sér um bol ok fœtr næfrum. Síðan gjörir hann sér næfrahött mikinn á höfuð sér; er hann ekki öðrum mönnum líkr; meiri miklu enn allir menn aðrir, er hann er allr þakinn næfrum. Nú er ekki sagt frá honum fyrr enn hann kemr ór mörkum fram, ok sér hann, at heruð hefjast upp fyrir honum. Hann sér at þar stendr einn bœr mikill, enn þar var annarr bœr skamt frá. Þat kom honum í hug, at hann mundi snúa á hinn minna bœinn; þat hafði hann aldri fyrr freistat. Hann gengr þar at dyrum. Þar var maðr fyrir dyrum, ok klauf skíð; sá var lítill vexti, ok hvítr fyrir hærum. Hann heilsar þeim vel, er kominn var, ok spurði karl hann at nafni. „Næframaðr heiti ek“, sagði hann, „enn hvat heitir þú?“ Enn hann nefnist Jólfr. „Hér muntu vera vilja í nótt“, sagði karl. „Þat skal þiggja“, sagði Næframaðr. Nú fylgir karl honum í stofu, ok sitr þar kerling ein á stóli. „Hér er gestr“, kvað karl, „at þú skalt við sœma, er ek á margt at annast“. Kerling veinaði mjök, ok kvað þat oft, at hann byði mönnum gisting, „enn ekki er til fram at bera“. Nú gengr karl á burt, enn þau kerling sitja tvau eftir. Ok um kveldit er Jólfr kom inn, er borð sett fyrir þá, ok kom fram diskr, enn þeim megin, sem Næframaðr sat, þá leggr hann fram knif góðan. Hólkar vóru tveir á knífnum, annarr ór gulli, enn annarr

ór silfri. Enn er Jólfr sér þat, þá seilist hann til knífsins, ok lítr á. „Þú hefir góðan kníf, félagi", sagði karl, „eða hversu komstu at gersemi þessi?" Næframaðr mælti: „Þá ek var á unga aldri, brendum vér salt eigi allfáir saman, at þar rak skip at landinu, sem vér vórum. Þeir brutu skip sitt í spón, ok rak upp mennina, ok vóru máttlitlir, ok gerðu *vær* skjótt um við þá, ok hlaut ek kníf þenna í mitt hlutskifti, enn ef svá vel væri, at þér, karl, þœtti nökkuru nýtr, þá mun ek gefa þér knífinn". „Gefðu allra manna heilastr", sagði karl, ok sýnir nú kerlingu sinni knífinn. „Hér er á at sjá", sagði hann, „ok er sjá knífrinn engu verri, enn sá er ek átta fyrr". Eftir þat taka þau til fœðu, ok síðan var Næframanni fylgt til svefns, ok svófu af þá nótt, ok vaknaði Næframaðr ekki fyrr enn Jólfr var í burtu, ok kalt var rúm hans. Þá tók hann til orða: „Mun eigi ráð at standa upp, ok fara á burt ok leita sér dagverðar annarstaðar". Kerling sagði, at karl vill, at hann bíði hans heima. Þat var nær miðjum degi, at karl kom heim, enda var Næframaðr þá á fótum. Þá vóru borð fram sett; þar kom fram diskr á borðit, enn þeim megin, sem karl sat, þá leggr hann fram steinörvar þrjár hjá diskinum. Þat vóru svá stór skeyti ok fögr, at Næframaðr þóttist aldri sét hafa vænni þess kyns skeyti. Hann tekr upp ok lítr á. „Þetta skeyti er vel smíðat", sagði hann. „Væri svá vel", sagði karl, at þér þœtti vel gert, þá vil ek gefa þér". Næframaðr brosti at ok mælti: „Eigi veit ek, at ek muna þurfa at bera eftir mér steinörvar þessar". „Þat veiztu aldri, Oddr", sagði karl, „hvé nær þú þarft þeira við; veit ek at þú heitir Örvar-Oddr, ok ert son Gríms loðinkinna norðan ór Hrafnistu. Þat veit ek ok, at þú hefir örvar þrjár, er kallaðar eru Gusisnautar, enn þat mun þér kynlegt þykkja, ef þú kemr þar eitthvert sinn,

ef þér duga ekki Gusisnautar, at þér dugi steinörvar þessar". „Þar er þú veizt, at ek heiti Oddr, ok segir þér engi, ok svá þat, at ek hefi örvar þær, er Gusisnautar heita, þá má vera", segir Oddr, „at þú vitir þat sem þú segir fyrir; skal ek víst þiggja örvarnar", ok lét koma í örvamæli sinn. „Hvat segir þú til þess, karl", sagði Oddr, „ræðr konungr fyrir landi þessu?" „Já", sagði karl, „ok heitir hann Herrauðr". „Hvat er göfugra manna með honum?" sagði Oddr. „Þar eru tveir menn", sagði karl, „ok heitir annarr Sigurðr, enn annarr Sjólfr; þeir eru öndvegishöldar konungs ok hinir mestu bardagamenn". „Hvat (á) konungr barna?" sagði Oddr. „Hann á eina dóttur væna, er Silkisif heitir". „Er hon væn kona?" sagði Oddr. „Já", sagði karl, „engi er önnur jafnfríð í Garðaríki ok víðar annarstaðar". „Hvat ætlar þú, karl", sagði Oddr, „hversu þeir taki við mér, ef ek kem þar, ok skaltu ekki segja hverr ek em". „Halda mun ek mega munni mínum", sagði karl. Þeir fara nú til konungs hallar; þá setr karl við fœtr, ok vill eigi ganga lengra. „Því setr þú nú fœtr við?" sagði Oddr. „Því", sagði karl, „at ek er fœrðr í fjötr, ef ek kem hér inn, ok verð ek því fegnastr, at ek komumst í burt". „Já", sagði Næframaðr, „vit skulum ryðjast at báðir saman, ok má ek ekki annat, enn þú farir (með)", ok þrífr nú til hans. Síðan ganga þeir inn í höllina. Sem hirðmenn konungs sjá karl, þyrpast þeir at honum, enn Næframaðr styðr hann, svá at þeir hrjóta af strengjum. Nú hörfa þeir innar eftir höllinni, til þess at þeir koma fyrir konung. Karl kvaddi vel konung. Konungr tók því vel; þá spyrr konungr, hvern hann leiddi þar eftir sér. „Eigi má ek þat vita", sagði karl, „ok verðr hann þat sjálfr at segja, hverr hann er". „Ek heiti Næframaðr", sagði hann.

„Hverr ertu, félagi[1]“ sagði konungr. „Þat veit ek[2]“, sagði hann, „at ek er hvívetna eldri, ok er hvórki vitit né minnit heima hjá mér, ok hefik lengi legit úti á mörkum nær alla ævi mína, enn bráð eru brautingja erendi, konungr; ek vil biðja þik vetrvistar“. Konungr svarar: „Ertu at nökkuru íþróttamaðr?“ „Þat ferr fjarri“, sagði hann, „því at ek em óliprari enn aðrir menn“. „Nennir þú nökkuru?“ sagði konungr, „Ek kann ekki at vinna, enda nenni ek ekki at vinna“, sagði Næframaðr. „Þá horfir allóvænt“, sagði konungr, „fyrir því at ek hefi þess heit strengt, at taka við þeim einum mönnum, at þeir sé at nökkuru íþróttamenn“. „Aldri kann ek einn hlut at gera“, sagði Næframaðr, „þann öðrum sé gagn at“. „Kunna muntu at draga saman dýr, ef menn skjóta“, sagði konungr. „Þá má vera, at ek fara til þess eitthvert sinn“. „Hvar vísar þú mér til sætis?“ sagði Næframaðr. „Þú skalt sitja utar hinum óæðra megin, þar sem mœtast þrælar ok frelsingjar“. Nú fylgir Næframaðr karli út, ok snýr eftir þat til sætis, þar sem honum var vísat. Þar sátu fyrir brœðr tveir; hét annarr Óttarr, enn annarr Ingjaldr. „Far hingat, félagi“, segja þeir, „ok skaltu sitja í millum okkar“; ok þat þiggr hann. Þar legst á sitt kné honum hvórr þeira, ok spyrja af hverju landi, er þeim kom í hug, enn ekki vita menn til, hvat þeir töluðu. Hann festi upp á tjaldsnagla örvamæli sinn yfir sik, enn staflurk undir fœti sér. Jafnan biðja þeir hann, at þeir skyldu hirða belginn, ok þykkir hann vera óhrœsi mikit, enn hann kvað eigi nær skyldu fara, at hann skyldu á burt borinn frá honum; ok þess gekk

[1]) Hvar ertu fœðingi *M.*

[2]) 'eigi, enn hitt veit ek' bœtir *M.* við.

hann hvergi, at hann hefði hann eigi með sér. Þeir bjóða honum at kaupa at honum, at hann láti af höndum næfrarnar, „ok munu vér gefa þér til góð klæði“, segja þeir. „Eigi má svá vera“, sagði hann, „því at ek hefi aldri önnur borit, enda skal eigi önnur hafa, meðan lífit er“.

XXV. Nú sitr Næframaðr þar, ok drekkr jafnan lítit um kveldin, ok legst snemma niðr. Svá ferr fram, þar til er menn skulu fara á dýraveiðarnar; þat var um haustit. Nú tekr Ingjaldr til orða um aftaninn, at þar væri undir, „at vér værum snemma á fótum á morgin“. „Hvat skal þá?“ sagði Næframaðr. Nú segir Ingjaldr, at fara skal á veiðar. Síðan leggjast þeir niðr um kveldit, enn um morguninn standa þeir upp brœðr, ok kalla at Nœframanni, ok geta víst eigi vakit hann, svá sefr hann fast, ok vaknar hann ekki fyrr enn hverr maðr var á burtu, sá er á veiðar vildi fara. Næframaðr tók til orða: „Hvat er nú, hvórt eru menn búnir?“ Ingjaldr svarar: „Búnir“, sagði hann, „heldr er hverr maðr á burtu, ok höfum vér þik vakit í allan morgin, ok munu vér aldri fá dýr skotit í dag“. Þá mælti Næframaðr: „Hvórt eru þeir allmiklir íþróttamenn, Sjólfr ok Sigurðr, um alla hluti“. „Þá sæi þat“, sagði Ingjaldr, „ef nökkurr léki í móti þeim“. Þeir koma nú í fjallit, ok hlaupa dýr hjá þeim, ok draga þeir upp boga sína, brœðr, ok er þeir skyldu freista at skjóta dýrin, þá hœfðu þeir aldri eitt dýr. Þá mælti Næframaðr: „Aldri hefi ek sét“, sagði hann, „jafnóliðlega at farit, sem þit farit at, eða því getit þit svá ófimlega at farit at þessu“. Þeir segja: „Þat höfum vér sagt þér, at vit værum óliprari enn aðrir menn, enn orðit aldri búnir í morgin, ok höfum þat nú dýranna, er aðrir hafa áðr œst upp ok fælt. Næframaðr mælti þá:

„Eigi kann ek þat at sjá, at ek mega ófimlegar at fara ok látit hingat bogann, ok vil ek reyna“. Þeir gera nú svá; hann dregr upp bogann, ok rœða þeir um, at hann skuli eigi brjóta, enn hann dró örina fyrir odd, ok rykkir í sundr boganum í tvó hluti. „Nú hefir þú gert illa“, segja þeir, „ok er okkr þetta mein mikit; er nú ørvænt, at vér munum aldri dýr fá skotit í degi“. „Eigi hefir nú vænlega til tekizt“, segir hann, „eða hversu líklegr þykkir yðr stafr minn til boga, eða er ykkr nokkur forvitni á at vita, hvat í belg mínum er“. „Já“, segja þeir, „þar er okkr all mikil forvitni á“. „Þá skulu þit breiða niðr skikkjur ykkrar, ok mun ek steypa ór því, er í er. Svá gera þeir, enn hann steypir því niðr í skikkjurnar, er í var. Síðan bregðr hann upp boga sinn, ok leggr ör á streng, ok skýtr fram yfir höfuð þeim mönnum öllum, er á veiðinni vóru. Svá lætr hann um daginn, sem þat eitt sé, at skjóta dýr þau, er fara fyrir þeim Sigurði ok Sjólfi. Hann skýtr öllum skeytum sínum nema sex örvum, steinörvum karls ok Gusisnautum; misti hann aldri dýrs um daginn; enn þeir hlaupa hjá honum brœðr, ok þótti þeim mikit gaman at sjá þat, er hann skaut. Enn um kveldit er menn kvómu heim, þá vóru hvers manns skeyti fram borin á borð fyrir konung, ok hefir hverr maðr markat sín skeyti, ok skal konungr sjá, hversu mörgum dýrum hverr hefir at bana orðit um daginn. Nú mæltu þeir brœðr: „Far þú innar, Næframaðr, eftir skeyti þínu, þat mun vera lagt á borð fyrir konung“. „Farit þit“, sagði hann, „ok eignit ykkr skeytit“. „Þat tjáir okkr ekki“, segja þeir, „því at konungr veit íþróttir okkrar, at vér kunnum síðr at skjóta enn aðrir menn“. „Þá skulu vér fara allir saman“, sagði hann. Nú ganga þeir innar fyrir konung. Nú tók Næframaðr til orða:

„Hér eru skeyti þau, er vér munum eigna oss, félagar". Konungr leit við honum ok mælti: „Bogmaðr ertu mikill". „Já, herra", sagði hann, „því hefi ek helzt vanizt, at skjóta dýr ok fugla til matar mér", ok eftir þat ganga menn í sæti sín. Nú líða stundir.

XXVI. Þat var einhvern aftan, þá er konungr er út genginn til svefns, at þeir rísa upp, Sigurðr ok Sjólfr, ok gengu með sitt horn hvórr þeira, ok bjóða þeim at drekka brœðrum, Óttari ok Íngjaldi, ok báðu þá at taka við ok drekka af; ok er þeir höfðu af drukkit, þá kvómu þeir með önnur tvau, ok taka þeir við ok drekka. Þá mælti Sjólfr: „Liggr sá ávalt félagi ykkarr?" „Já", segja þeir, „þat þykkir honum vænlegra, enn at drekka frá sér vit alt sem vér gerum". Þá mælti Sjólfr: „Hvórt er hann allvel skotfœrr?" „Já", segja þeir, „þat er honum jafnvel gefit sem annat". „Hvórt mun hann skjóta jafnlangt sem vit báðir?" sagði Sjólfr. „Þat ætlum vér", segja þeir, „at hann muni miklu lengra skjóta ok gegnara". „Hér skulu vér veðja um", sagði Sjólfr, „ok skulu vit leggja við hring þann, er vegr hálfa mörk, enn þit skuluð leggja við tvó hringa jafnþunga". Svá er þar fyrir mælt, at konungr skal þar vera ok dóttir hans, ok sjá á skot þeira, ok skulu þau taka við hringunum áðr, ok fá þeim er eigandi verða, ok veðja þeir síðan; sofa þeir af nóttina. Enn um morgininn er þeir vakna brœðr, þá kemr þeim í hug, at eigi væri allsvinnleg veðjan þeira orðin, enn þat verðr þeim fyrir, at þeir segja Næframanni. „Allóvænlega þykkir mér veðjat vera", sagði hann, „af því þó at ek fái skotit dýr, þá er þat lítit mark, hjá því sem at keppa við þvílíka bogmenn; enn þó mun ek freista alls, er þit hafit fé ykkart við lagt". Nú taka menn til drykkju, ok eftir drykkjumálit ganga menn út,

ok vill konungr nú sjá skotit. Nú gengr Sigurðr fram, ok skýtr sem hann má lengst, ok er þar settr niðr staurr, ok þar gengr Sjólfr til, er stikat er. Þá er niðr sett spjótskaft, ok sett á ofan gulltafla, ok skýtr Sjólfr þar ofan af töfluna, ok þykkir öllum nú vel skotit, ok segja, at Næframaðr muni eigi þurfa við at leita. „Oft gefr óvænum happ“, sagði Næframaðr, „ok skal at vísu á leita“. Nú gengr Næframaðr til, ok skýtr með einni ör, ok stendr þar sem Sigurðr hafði staðit. Hann skýtr í loft upp, svá at örina fal lengi, enn þó kemr hon þar niðr, sem taflan stendr, ok ofan í miðja töfluna, ok svá í spjótskaftit, at hon þokaði engan veginn við. „Svá vel sem skotit var hit fyrra sinn“, segir konungr, „þá er nú miklu betr skotit, ok þat má ek segja, at aldregi hefi ek sét jafnvel skotit“. Nú tekr Næframaðr ör aðra, ok skýtr svá langt, at engi sér fyrir enda, hvar niðr kemr, ok er þat nú einmælt, at unninn sé leikrinn. Eftir þat ganga menn heim, ok taka þeir brœðr við hringinum. Þeir fœra hann Næframanni; hann kveðst eigi vilja hafa fé þeira at svá búnu. Nú líða nökkurir dagar; ok var þat enn eitt kveld, sem konungr er út genginn, at þeir Sigurðr ok Sjólfr ganga með sitt horn hvórr þeira, ok bjóða þeim Óttari ok Ingjaldi. Þeir drekka af. Síðan fœra þeir þeim önnur tvau. Þá mælti Sjólfr: „Enn liggr Næframaðr ok drekkr ekki“. „Hann mun betr siðaðr enn þú um alt“, sagði Ingjaldr. „Hitt get ek meir til“, sagði Sjólfr, „at hann muni sjaldan hafa verit í samsæti við dugandismenn, ok mun hann oftar hafa legit úti á mörkum ok skógum með fátœki, eðr hvórt mun hann syndr vel?“ „Vit ætlum honum flesta hluti jafngefna, þá sem til íþrótta eru“, segja þeir, „ok ætlum vit hann syndan hlítar vel“. „Hvórt mun hann betr syndr einn enn vér báðir?“ „Þat ætl-

um vér at hann sé betr syndr“, sagði Óttarr. „Hér skulu vit veðja um“, sagði Sjólfr, „ok munu vit leggja við þann hring, er vegr mörk, enn þit skuluð leggja við tvó hringa, er vegi hálfa mörk hvórr“. Nú er svá fyrir mælt, at konungr ok dóttir hans skal sjá á sund þeira, ok er at öllu svá fyrir mælt, sem hit fyrra sinn. Þeir sofa af um nóttina. Enn um morguninn er þeir vakna, ferr um bekki veðjan þeira. „Hvat er hjalat?“ sagði Næframaðr, „hvórt hafi þit enn veðjat nökkut í gærkveldi?“ „Já“, segja þeir, ok segja nú honum hversu veðjat var. „Nú þykkir mér allóvænt horfa“, sagði Næframaðr, „fyrir því at ek er alls ekki syndr, ok kunna ek eigi upphald, þá er ek gerða mér títt um, enn nú kom ek aldri á kalt vatn langlega, enn lagt við of fjár“. „Já“, segja þeir, „eigi þarftu at reyna, nema þú vilir, varðar eigi, þó at vér gjöldum heimsku okkarrar“. „Þat skal aldri verða“, sagði Næframaðr, „at ek freista eigi, þar sem þit leggit á mik virðing mikla, ok skal konungr sjá ok Silkisif, at ek mun fyrir víst til sundsins ganga við þá“. Nú er konungi sagt ok dóttur hans, ok ganga menn nú til vatnsins, ok var þat mikit ok skamt í burtu. Enn er þeir koma til vatnsins, sezt konungr niðr, ok liðit með honum, enn þeir fara á sund í klæðum sínum, enn Næframaðr í þeim búningi, sem hann var vanr. Þeir leggjast at honum, þegar þeir koma frá landi, ok fœra hann í kaf undir sik, ok heldu honum lengi niðri. Þar kom at þeir létu hann upp, ok taka þeir hvíld. Þeir leggjast á móti honum í annat sinn. Hann seildist til þeira, ok tekr sinni hendi hvórn þeira, ok rak þá í kaf, ok heldr þeim svá lengi niðri, at ørvænt þótti at þeir mundu upp koma. Hann ætlar þeim skamma hvíld, ok tekr þá í annat sinn, ok fœrir þá niðr, ok í þriðja sinn, ok heldr þeim

svá lengi niðri, at øngir ætluðu at þeir mundu lífs upp koma. Enn þat varð enn at þeir koma upp allir, ok støkk þá blóð ór nösum hvórutveggja þeira öndvegishölda konungs, ok vóru þeir ekki sjálfbjarga til lands. Þá tók Næframaðr þá ok kastar þeim upp á land. Síðgekk hann á sund, ok lék marga leika, þá sem mönnum var títt at leika á sundi. Enn um kveldit gekk hann á land ok til fundar við konung; ok nú spyrr konungr: „Hvórt ertu ekki öðrum mönnum líkr um íþróttir, bæði um skot ok sund?“ „Sénar eru nú allar mínar íþróttir, er þessar eru“, sagði Næframaðr; „ek heiti Oddr, ef þú vilt þat vita, enn ek kann eigi greina fyrir þér um kyn mitt“. Nú fekk Silkisif honum hringana. Síðan ganga menn heim. Þá mæltu þeir, at Oddr skuli hafa hringana alla, enn hann vill eigi þat, „ok skulu þit hafa þá sjálfir“. Nú ferr svá fram nökkura hríð, ok eigi langa; er konungr um þetta mál mjök hugsjúkr, hverr sá maðr muni vera, er þar var með honum.

XXVII. Maðr er nefndr Hárekr, er þar var með konungi; hann hafði mikla virðing af konungi; hann var gamall maðr. Hann fóstraði konungsdóttur. Jafnan hjalaði konungr við hann um þetta mál, enn hann kveðst eigi vita, ok sagði svá, at honum leizt þat líklegt, at maðr sjá mundi vera stórrar ættar. Þat var eitt kveld, þá er konungr var til svefns farinn, at þeir Sjólfr ok Sigurðr ganga utar fyrir þá brœðr, ok fœra þeim horn tvau ok drukku þeir af þeim. Þá tók Sjólfr til orða: „Liggr Oddr hinn mikli?“ „Já“, segja þeir, „þat er svinnlegra, enn at drekka frá sér vitit alt, sem vér gerum“. Þat mun valda, at hann mun vanari vera, at liggja úti á mörkum eða vötnum, enn at drekka með góðum mönnum, eða hvórt mun hann mikill drykkjumaðr? „Já“, segja þeir. „Hvórt mun hann meiri

drykkjumaðr einn enn vit báðir?" sagði Sjólfr. „Þat ætlum vit", sagði Óttarr, „at hann drekki miklu meira". „Hér skulu vér veðja um", sagði Sjólfr, „ok munu vit leggja við hring þann, er stendr tólf aura, enn þit skuluð leggja við höfuð ykkur". Þetta mál festa þeir með sér, sem hin fyrri. Nú spyrr Oddr um morguninn, hvat talat væri. Þeir segja honum. Nú hafi þit svá heimsklega veðjat", sagði Oddr, „at miklu hafi þit nú við aukit um þær, er fyrri vóru, enn lagt hér við höfuð ykkur, enn eigi er víst, at ek sé því meiri ílögum, sem ek er meiri vexti enn aðrir menn, enn ek skal eigi at síðr til ráða drykkjunnar við þá". Síðan er sagt konungi, at hann vill til ráða drykkjunnar, ok skal konungsdóttir hjá sitja ok Hárekr fóstri hennar. Nú ganga þeir Sigurðr ok Sjólfr utar fyrir Odd. „Þar er horn", sagði Sigurðr, ok varð honum ljóð á munni:

„Oddr, klauftu[1] eigi
at orrostu,
hrökk[2] hjálmað lið,
Hamdis skyrtur;
guðr geisaði,
gekk eldr um bœ,
þá er á Vindum
vó sigr, konungr".

Sjólfr fœrir honum annat horn, ok biðr hann af drekka, ok kvað vísu:

„Oddr, vartu eigi
at eggroði,
þá seggi alvalds
svelta létum;
bar ek sár þaðan
sex ok átta,
enn þú með bœjum
batt þér matar".

Síðan ganga þeir til sætis síns, enn Oddr reis upp ok

[1]) komtu *M.* [2]) hrauð þar *M.*

gekk fyrir Sigurð, ok fœrir honum horn, enn annat Sjólfi, ok kvað sína vísu til hvórs þeira, áðr hann gekk í burtu:

„Þit skuluð hlýða
hróðri mínum,
Sigurðr ok Sjólfr,
sessunautar,
ykkr á ek[1] gjalda
greypan verka,
hróðr harðsnúinn,
huglausum tveim.

Þú látt, Sjólfr,
í soðgólfi[2]
dáða vanr
ok dýrs hugar;
enn ek úti á
Aqvitania
fjóra menn
fjörvi næmdak".

Þeir drukku af hornunum, enn Oddr gekk at sitja. Síðan ganga þeir fyrir Odd, ok selr Sjólfr honum horn, ok kvað vísu:

„Þú hefir, Oddr, farit
með ölmusum[3],
ok bitlinga
borit frá porti;
enn ek einn
af Yggsfjalli
högginn skjöld
í hendi bar".

Sigurðr fœrir honum annat horn, ok kvað þetta:

„Oddr, vartu eigi
út með Grikkjum,

---

[1]) er at *B.* [2]) soðgólfi á *M.* [3]) Þannig in síðari Örvar-Odds saga í *Fas.*; þegit ölmösu *M.*

þá er á Serkjum
sverð vór ruðum;
gerðum hávan
hljóm ísarna;
fellu firðar
í fólkroði".

Nú drekkr Oddr af hornunum, enn þeir gengu at sitja. Síðan rís Oddr upp, ok gekk með sitt horn at hvórum þeira, ok kvað þetta:

„Slóttu við meyjar
málþing, Sjólfr,
meðan loga létum
leika um kynni;
unnum harðan
Hadding drepinn,
þá Ölvi var
aldrs um synjat.

Þú látt, Sigurðr,
í sal meyja,
meðan við Bjarma
börðumst tvisvar,
háðum hildi
hauksnarlega,
enn þú seggr í sal
svaft und blæju".

Nú gekk Oddr at sitja, enn þeir drukku af hornunum, ok þótti mönnum þetta mikil skemtan, ok gáfu allir hljóð til þessa. Eftir þat gengu þeir fyrir Odd, ok fœra honum horn; þá kvað Sjólfr:

„Oddr, vartu eigi
á Atansfjalli[1],
þá er fenloga
fengit höfðum;
vér berserki
binda gerðum,
þá var af kappi
konungs lið drepit".

---

[1]) Atalsfjalli *M.*

Nú drekkr Oddr af hornunum, enn þeir setjast niðr. Oddr fœrir þeim horn, ok kvað þetta:

„Sjólfr, vartu eigi
þar er sjá máttum
brynjur manna
blóði þvegnar;
hrukku oddar
í hringserkjum,
enn þú höll konungs
heldr kannaðir.

Sigurðr, vartu eigi
þar er sex hruðum
hábyrðuð skip
fyrir Hauknesi;
vartu ok eigi
vestr með Skolla,
þá er Engla gram
aldri næmdum“.

Oddr settist nú niðr, enn þeir fœra honum horn ok fylgir engi kveðskapr. Hann drekkr af, enn þeir setjast niðr; ok nú fœrir Oddr þeim horn, ok kvað þetta:

„Sjólfr, vartu eigi
þar er sverð ruðum
hvöss á jarli
fyr Hléseyju;
enn þú hallaðist
heima á milli,
kynmálasamr,
kálfs ok þýjar.

Sigurðr, vartu eigi
er á Sælundi feldak
brœðr í böð harða,
Brand ok Agnar,
Ásmund, Íngjald,
Álfr var hinn fimti;
enn þú heima látt
í höll konungs,
skrökmálasamr,
skauð hernumin“.

Nú gengr hann at sitja, enn þeir standa upp, ok fœra honum horn. Oddr drakk af þeim báðum. Síðan fœrir hann þeim horn, ok kvað þetta;

„Sjólfr, vartu eigi
suðr á Skíðu,
þar er konungar
knúðu hjálma;
óðum dreyra,
svá at í ökla tók,
víg vakta ek,
vartu eigi þar.

Sigurðr, vartu eigi
í Svía skerjum
þá er Hálfdani
heiftir guldum;
urðu randir
röggmiklaðar,
sverðum skornar,
enn hann sjálfr drepinn“.

Nú sezt Oddr niðr, enn þeir fœra honum hornin, ok drekkr hann af, enn þeir fara at sitja; þá fœrir Oddr þeim horn, ok kvað:

„Heldum aski
í Elfarsundi,
teitir ok reifir,
at Trönuvógum;
þar lá Ögmundr
Eyþjófsbani,
trauðastr flugar,
á tveim skipum.

Þá létu vér
lýði barða
hörðu grjóti
ok hvössum sverðum;
þrír lifðu vér

enn þeir níu;
hrókr hernuminn[1]
hví þegir þú nú?",[2]

Þá gengr Oddr til sætis, enn þeir fœra honum horn. Hann drekkr af þeim, ok fœrir þeim önnur, ok kvað þetta:

„Sigurðr, vartu eigi
í Sámseyju,
þá er við Hjörvarð
höggum skiftak;
tveir vóru vit,
enn þeir tólf saman;
sigr hafða ek,
saztu kyrr meðan.

Gekk ek um Gautland
í grimmum hug
sex dœgr í samt,
áðr enn Sæund fyndak;
knátta ek þeira,
áðr enn þaðan fœrum,
átján lýða
aldri næma.

Enn þú geisaðir,
gárungr vesæll,
síð um aftan
til sængr þýjar".

Þá varð óp mikit í höllinni af þessu, er Oddr hafði kveðit, ok drekka þeir af hornum sínum; enn Oddr sezt niðr. Konungsmenn hlýða skemtan þeira. Enn fœra þeir Oddi hornin, ok vinnr hann skjótt um þau bæði. Eftir þat rís Oddr upp, ok gengr fyrir þá, ok þykkist vita, at nú sigr at þeim drykkrinn, ok alt-

1) hrottar hernumnir *M.*

2) hví þegið þit nú? *M.*

saman at þeir vóru fyrir lagðir í skáldskapnum; hann selr þeim hornin ok kvað þetta:

„Þit munuð hvergi
hæfir þykkja,
Sigurðr ok Sjólfr,
í sveit konungs;
ef ek Hjálmars get,
hins hugum-stóra,
þess er snarplegast
sverði beitti.

Gekk snarpr Þórðr
fyr skjöldu fram,
hvar er orrostu
eiga skyldum;
hann lét Hálfdan
hníga at velli,
frœknan stilli,
ok hans fylgjara.

Vóru vit Ásmundr
oft í bernsku
fóstbrœðr saman
báðir litlir;
bar ek stundar oft
stöng darraðar,
þar sem konungar
kappi deildu.

Hefik á Saxa
ok á Svía herjat,
Íra ok á Engla
ok endr Skota,
Frísa ok Frakka
ok á Flæmingja;
þeim hefik öllum
óþarfr verit.

Nú hefik dýra
drengi talda,
þá er forðum mér
fylgdu úti;
munu víst eigi[1]
verða síðan
frægri firðar
í fólkroði.

Nú hefik órar
iðnir taldar,
þær er forðum vèr
framdar höfðum;
aftr gengu vér
til öndvegis,
sigri gœddir;
látum Sjólf mæla“.

Eftir þetta settist Oddr í sæti sitt, enn þeir brœðr fellu þar sofnir niðr, ok varð nú ekki af þeim meira um drykkjuna, enn Oddr drekkr lengi, ok eftir þat leggjast menn niðr ok sváfu af nóttina, enn um morguninn, er konungr kom í hásæti, þá hefir Oddr úti verit staddr, ok þeir félagar hans. Hann gengr at vatni einu ok þvær sér; þeir brœðr sjá, at rifnuð var næfra stúkan á hendi hans annarri, ok kom þar fram ermr rauð ok gullhringr á armi, ekki mjósleginn, ok síðan rífa þeir

1) Þannig *B*; øngvir *Fas*.

af honum allar næfrarnar. Hann brauzt ekki við þessu, enn hann er svá búinn undir, at hann er í skarlazkyrtli rauðum hlaðbúnum, enn hár lá á herðum niðr. Hann hafði hnýtt gullhlaði um höfuð sér, ok var allra manna vænstr. Þeir tóku í hendr honum ok leiddu hann inn í höllina fyrir hásæti konungs, ok segja svá: „Þat ætlum vér, at vér vitum eigi allgerla, hvern vér höfum hér í fóstri haft“. „Svá má vera“, sagði konungr, „eðr hverr er þessi maðr, er svá hefir dulizt fyrir oss?“ „Nú heiti ek Oddr, sem ek sagða yðr fyrir löngu, sonr Gríms loðinkinna norðan ór Noregi“. „Ertu eigi sá Oddr, er fór til Bjarmalands fyrir löngu?“ (sagði konungr). „Sá er maðrinn, er þar hefir komit“, (sagði Oddr). „Þá er eigi kynlegt, at öndvegishöldum mínum felli þungt við þik um íþróttirnar“. Nú stendr konungr upp í móti honum, ok fagnar Oddi vel, ok býðr honum í hásæti hjá sér. „Þat mun ek eigi þiggja því at eins, nema vér förum allir félagar“. Þat er nú sagt, at þeir fœra nú sæti sín, ok sitr Oddr hit næsta konungi, enn Hárekr fœrir bygð sína fram á stól fyrir konung. Konungr leggr svá mikla virðing á Odd, at øngan mann mat hann meira enn hann.

XXVIII. Jafnan berr saman tal þeira Odds ok Háreks; þá spyrr Oddr, hvórt menn biðja ekki konungs dóttur. „Eigi er þat traust“, sagði hann, „þeir hafa beðit hennar öndvegishöldarnir til handa sér“. „Hversu svarar hann því máli?“ sagði Oddr. „Á hefir hann gert þeim (kost)“, sagði hann. „Lát mik heyra þann kost“, sagði Oddr. „Konungr á skatt at heimta af landi því, er Bjálka heitir; þar ræðr fyrir konungr sá, er Álfr heitir ok kallaðr bjálki; hann er kvóngaðr; kona hans heitir Gyðja; hon er mikill blótmaðr ok bæði þau; þau eiga son saman, ok heitir Víðgripr; svá eru þau fjölkunnug,

at þau festa saman stóð ok stjörnur. Þar á konungr skatt(a) at heimta, ok hafa lengi niðri legit; mælti konungr þat til, ef hann skyldi gifta þeim dóttur sína, at þeir skyldu heimta skatt af landinu, enn þat nam við, at þeir mæltu til svá mikils liðs ór landinu, at konungr þóttist berr fyrir hermönnum, er á ganga ríkit". „Svá þykki mér", sagði Oddr, „at annathvórt mun vera, at skattrinn mun aldri heimtr verða, eða endast mun ella, þó minna lið sé til haft, eðr hvat ætlar þú, hvórt konungr mun vilja gera mér þvílíka kosti sem öðrum, ef ek get heimt skattinn?" sagði Oddr. „Vitr maðr er konungr", sagði Hárekr, „ok get ek, at sjá þykkist hann þann mun, er yðvarr er um ráðakostinn; ok er nú þetta mál birt fyrir konungi; enn hvórt sem rœtt er um þetta fleira eða færra, þá urðu þau málalok, at Oddr skyldi fara för þessa at heimta skattinn, ok ef hann kemr fram ferðinni ok fær skattinn, þá skal hann eignast konungsdóttur, ok er honum heitit konunni við margra manna vitni. Nú býst Oddr til ferðar, ok er nú lið saman dregit sem hann vill hafa, ok er hann er búinn, þá leiðir konungr hann á götu; þeir skyldu landveg fara. „Hér er gripr sá", sagði konungr, „at ek vil gefa þér". „Hvat er þat?" sagði Oddr. „Þat er skjaldmær, er lengi hefir mér fylgt", sagði konungr, „ok verit brjóst fyrir mér í hverjum bardaga". Oddr brosti, ok mælti: „Þar hefik hvergi komit, at konur hafi verit brjóst fyrir mér, enn þó skal þetta þiggja, alls at þú þykkist vel bjóða". Þeir konungr ok Oddr skilja nú, ok ferr Oddr til þess, at hann kom at feni einu miklu, ok skopar at skeið ok hleypr yfir fenit. Skjaldmærin var hit næsta honum, ok varð henni bilt er hon kom at feninu. Þá spyrr Oddr: „Því hljóptu eigi eftir mér?" „Því ek var eigi búin", sagði hon. „Já", sagði hann, „vertu nú þá búin". Hon styttir sik þá upp, ok hleypr at

feninu í annat sinn, ok ferr sem fyrr ok svá hit þriðja sinn. Þá hleypr Oddr aftr yfir fenit ok þrífr í hönd henni, ok fleygir henni út á fenit, ok mælti: „Far þú þar nú ok hafi þik öll tröll“; hleypr nú fram aftr yfir fenit í þriðja sinn, ok bíðr nú liðs síns. Þeir urðu allir at ganga fyrir enda síkisins, svá var þat breitt ok ilt yfirferðar, ok nú ferr Oddr með lið sitt, ok gerir njósnir fyrir sér, ok spyrr hann þau tíðendi, at Víðgripr hefir dregit saman her mikinn, ok í mót þeim ferr hann. Þeir finnast á völlum nökkurum ok var þá kveld. Þeir setja sínar herbúðir hvórirtveggju, ok hugði Oddr at um kveldit, hvar Víðgripr setr tjald sitt. Enn er menn höfðu látrazt, ok alt var kyrt ok hljótt, stendr Oddr upp ok gengr út. Hann var svá búinn, at hann hafði sverð í hendi ok ekki fleira vópna. Eigi nam hann fyrr staðar, enn hann kom at tjaldi því, er Víðgripr svaf í, ok stóð hann þar mjök lengi, ok bíðr þess ef nökkurr maðr gengr út ór tjaldinu. Þat varð at maðr gekk út, enn húm var á mikit; hann tók til orða ok mælti: „Því hýmir þú hér“, sagði hann, „enn gengr eigi annathvórt inn í tjaldit eðr á burt“. „Já“, sagði hann, „mér hefir tekizt til eigi vel; ek hitti eigi til rúms míns, þar sem ek lögðumst niðr í gærkveld“. „Vissir þú hvar þat var í tjaldinu?“ „Þat vissa ek víst, at ek skyldi liggja í tjaldi Víðgrips, ok einn maðr millum mín ok hans, enn svá fjarri ferr at ek feta þangat, enn ek mun verða fyrir hvers manns hlátri, ef ek nýt eigi þín við“. „Já“, segir hinn, „mega mun ek þat til leggja með þér, at koma þér til sængr þeirar, er Víðgripr liggr í“; ok svá gerir hann. „Já“, sagði Oddr, „láttu nú hljótt, ok mun mér nú allvel hlýða, því nú sé ek gerla rúm mitt“. Nú gengr sá á burt, enn Oddr stendr þar eftir, ok þar til er hann ætlar, at hinn muni sofnaðr; þá stingr Oddr spítu út í gegn um tjaldit,

þar sem Víðgripr lá undir. Eftir þat gengr hann út, ok á bak tjaldinu, ok þar at er spítan stóð. Þar sprettr hann til ok kippir Víðgrip út um skörina ok á tjaldstokkinn, ok høggr af honum höfuðit við stokkinum. Hann spítti aftr tjaldinu, ok lét falla inn aftr búkinn, enn hann gekk til tjalds síns ok legst niðr, ok lætr sem ekki hafi í orðit.

XXIX. Ok um morguninn, er þeir vakna víkingarnir, þá finna þeir Víðgrip veginn, ok í burtu höfuðit hans. Þetta þykkir þeim svá mikil býsn ok undr, at allir undruðust. Þeir bera nú ráð sín saman, ok verðr þat af ráðit, at þeir taka annan mann til höfðingja ok kalla þann nafni Víðgrips, ok láta bera fyrir þeim merki um daginn, ok nú vakna þeir Oddr ok herklæðast. Hann býr svá um, at hann lætr búa merkisstöng, ok setr þar á ofan höfuð Víðgrips á stöngina. Nú fylkja hvórirtveggju. Oddr gengr fram fyrir lið sitt, ok hefir miklu minna lið; Oddr tók þá til orða ok kallar á landsmenn, ok spurði, ef þeir kendu höfuð þat, er borit var fyrir honum. Þá þykkjast landsmenn þekkja höfuð Víðgrips, ok undruðust mjök at svá mátti verða. Nú gerir Oddr þeim tvó kosti, hvórt þeir vilja halda bardaga við hann, eða ganga á hönd honum; enn þeim þykkir svá hafa við borit, at þeim þykkir sér ekki vænna horfa, þó at þeir reyni, ok verðr þat ráð þeira, at ganga á hönd Oddi. Hann tók við þeim ok öllu liði þessu, ok fór þangat til at þeir mœtast Oddr ok Álfr bjálki. Þar hafði hvórtveggi mikit lið, ok hafði Oddr þó minna enn Álfr; þar laust þegar í bardaga með þeim; þar var svá hörð atlaga, at þess hafði Oddr hvergi staddr verit, at þvílíkt mannfall hafi orðit, fyrir því, at á lítilli stundu þóttist hann sjá mikinn þurð á liði sínu. „Þat fylgir ok“, sagði Oddr, „at ek þykkjumst alt ryðja fram at merkjum Álfs, enn þó sé ek

hann hvergi“. Þá tekr einn landsmaðr til orða, sá er áðr hafði verit með Víðgrip: „Eigi veit ek“, sagði hann, „hvat þér er þess, at þú sér hann eigi, því hann gengr eftir merkjum sínum, ok skilst þar aldri við, ok er þat til marks um, at hann skýtr ör af hverjum fingri, ok hefir mann fyrir hverri“. „Eigi sé ek hann því heldr“, sagði Oddr. Þá bregðr sá maðr hendi sinni yfir höfuð Oddi, ok mælti: „Líttu heðan undan hendi mér“, ok þegar sér Oddr Álf, ok þat með, er honum var til merkja sagt. Oddr mælti þá: „Haltu þar nökkura stund“, sagði Oddr, ok sá gerir svá; nú leitar Oddr at Gusisnautum, ok tók eina af þeim ok lagði á streng, ok skaut at Álfi bjálka, enn hann skýtr fyrir lófanum, ok bítr alls ekki á; „fara skulu þér nú allar“, sagði Oddr, „þó at engi yðar dugi“, hann skýtr þeim öllum ok bítr engin þeira, ok falla þær þá allar Gusisnautar í gras. „Eigi veit ek“, sagði Oddr, „nema þat sé nú fram komit, er Jólfr karl sagði, at þær sé nú farnar Gusisnautar, ok mun verða freista steinörva karls“, ok tók hann eina af þeim ok leggr á streng, ok skýtr at Álfi bjálka; enn er hann heyrir hvininn af örinni, at hon fló at honum, þá bregðr hann enn við lófanum, enn örin fló í gegn um ok út um hnakkann. Oddr tekr aðra ok leggr á streng, ok skýtr at Álfi; enn hann bregðr við öðrum lófanum, ok ætlar nú betr at gæta þess augans, er eftir er, enn sú kemr í þat augat, er heilt er, ok út um hnakkann. Eigi fell Álfr heldr enn áðr; þá skýtr Oddr hinni þriðju ok kemr sú á Álf miðjan, ok nú fellr hann þar. Nú falla steinörvar karls, ok hefir hann svá fyrir mælt, at hann mundi þeim eigi oftar skjóta, ok þær mundu eigi finnast. Nú er bardagi skammr þaðan frá, því at liðit var komit á flótta ok til borgarinnar. Þar stendr gyðjan í borgarhliðinu, ok skýtr af öllum fingrum; nú linnar bardaganum, ok gengr lið til handa Oddi enn hvervetna.

Hjá borginni stóðu hof ok hörgar, ok lét Oddr slá í eldi ok brenna alt er í nánd er borginni, ok þá varð gyðjunni ljóð á munni:

„Hverr veldr eldi,
hverr orrostu?
hverr jarls megin
oddum beitir?
hof sviðnuðu,
hörgar brunnu,
hverr rauð eggjar
á Yngva liði?“

Nú svarar Oddr, ok kvað þetta:

„Oddr brendi hof
ok hörga braut,
ok trégoðum
týndi þínum;
gerðu þau ekki
góðs í heimi,
er þau ór eldi
ösla ei máttu“.

Þá kvað hon:

„Hugr hlœgir mik,
at hafir fengna
Freys reiði þú,
fári blandna,
hjálpi Æsir
ok Ásynjur
gervöll regin
gyðju sinni“.

Þá kvað Oddr:

„Hirði ek eigi
þó at hœtir þú,
fárgjörn kona,
Freys reiði mér;
veit ek á eldi
Ásu brennu,
tröll eigi þik,
trúi ek guði einum“.

Þá kvað hon:

„Hverir ólu þik
upp til heimskra,
er þú eigi vilt
Óðin blóta?

Þá tók Oddr undir, ok kvað:

„Fœddi mik Íngjaldr,
upp í bernsku,
sá er Eikund réð
ok Jaðar bygði“.

Þá kvað hon:

„Auð þœttumst ek
eiga nógan,
ef ek hinn ítra
Álf um fyndak;
blót gef ek honum
ok bú fjögur;
hann mun alla
í elli draga“.

Þá kvað Oddr þetta:

„Oddr sveigði álm,
ör fló af strengjum,
Jólfs smíði beit
Álf í gegnum;
býðr ei þú blót honum,
svá at Bjálki þiggi,
hlakka hrafnar
yfir hræi Bjálka“.

Þá kvað hon:

„Hverir efldu þik
austan hingat,
fullan ok fláráðan
ok frœkinn harðla;
muntu hvervetna
herja vilja,
er þér Álfi máttuð
aldrsspell gera“.

Þá kvað Oddr:

„Efldu mik örvar
ok Jólfs smíði,
stórger skeyti
ok stinnr bogi;
enn þat et fimta,
er þú fregna skalt,
at ek við Ása
aldri blíðkumst.
Læt ek Frey fara
fyrst ok Óðin,
blinda báða,
á burt heðan;
urðu Æsir
undan at leita,
hvar sem í flokki
fundizt höfðum“.

Ok enn kvað hann:

„Ætla ek Æsi
örhjartaða tvó,
sem fyrir úlfi geitr
argar rynni;
ilt er at eiga Óðin
at einka vin;
skaltu eigi lengr
skrattann blóta“.

Oddr veðr nú at gyðjunni með eikikylfu mikla. Hon støkkr undan ok í borgina með liði því, er henni fylgdi. Oddr rekr flóttann, ok drepa þeir alt þat, er þeir mega höndum á koma, enn gyðjan flýr til höfuðhofs, er stóð í borginni, ok hleypr inn í hofit ok mælti þetta:

„Hjálpi Æsir
ok Ásynjur,
gervöll regin,
gyðju sinni“.

Oddr kom at hofinu, ok vill eigi inn ganga eftir henni. Hann ferr upp á hofit, ok sér inn um glugginn, hvar hon liggr; verðr honum fyrir, at hann tekr upp stein mikinn ok keyrir inn í glugginn. Hann kemr á (hrygg) gýginni, ok lemr hana þar niðr við stöllunum, ok dó hon þar. Enn Oddr rekr hernað um alla borgina; hann kemr þar at er Álfr var; hann var þá enn eigi dauðr. Þá berr Oddr hann með kylfu, til þess er hann

er dauðr. Nú dregr hann saman skatta um alt landit, ok setr yfir höfðingja ok stjórnarmenn, enn svá segir hann í ljóðunum, at þetta hefir í Antiokia verit, at hann drap þá feðga, ok þá er hann var búinn, ferr hann á burt þaðan með auð mikinn ok ógrynni fjár, svá at engi mátti virða, ok er nú ekki sagt frá ferðum hans, fyrr enn þeir koma aftr í Grikkjaríki. Á meðan hafði þat til tíðenda orðit í landinu, at Herrauðr konungr var andaðr, ok er hann út borinn, ok orpinn haugr eftir hann. Oddr lét þegar at erfi fá, er hann kom í land, ok er þat var búit, þá fastnar Hárekr Oddi fóstrmey sína Silkisif, ok er nú alt senn, at menn drekka brullaupit ok erfit eftir Herrauð konung, ok á þessi veizlu var Oddi konungsnafn gefit, ok stýrir hann nú ríki sínu.

XXX. Þat hafði borit til tíðenda fyrir sjau vetrum, at konungr sá, er var austr í Hólmgörðum, hafði orðit bráðdauðr, enn þar brauzt til ríkis ókunnigr maðr, sá er Kvillanus heitir, ok varð hann þar konungr yfir. Þat var nökkut með undarlegum hætti, því at hann hafði grímu fyrir andliti, svá aldri sá hans ásjónu bera. Þetta þótti mönnum kynlegt. Engi maðr vissi ok ætt hans né óðaljörð, eigi heldr hvaðan hann var at kominn; lögðu menn þetta mjök í umrœðu; spyrst þetta víða, ok þetta kemr í Grikkland til eyrna Oddi, ok þykkir honum undarlegt mjök um þenna mann, at hann skal aldri hafa heyrt hans getit, svá víða sem hann hafði farit. Oddr stígr þá á stokk ok strengir þess heit, at hann skal víss verða, hverr konungr er í Görðum austr, ok nökkuru síðar safnar hann liði ok býst heiman. Hann sendir orð Sírni fóstbróður sínum, ok kom hann til móts við hann austr fyrir Vinnlandi, ok hafði þrjá tigi skipa, enn Oddr fimm tigi. Þeir vóru

allir vel búnir at vópnum ok mönnum. Þeir halda nú austr til Hólmgarðs. Garðaríki er svá mikit land, at þat var þá margra konunga ríki. Marró hét konungr; hann réð fyrir Móramar; þat land er í Garðaríki: Ráðstafr hét konungr; Ráðstofa heitir þar, er hann réð fyrir: Eddval hét konungr; hann réð fyrir því ríki, er Súrsdal heitir: Hólmgeirr hét sá konungr, er næst Kvillanus réð fyrir Hólmgarði: Palltes hét konungr; hann réð fyrir Pallteskjuborg: Kœnmarr hét konungr; hann réð fyrir Kœnugörðum, enn þar bygði fyrst Magok, sonr Japhets Nóasonar. Þessir konungar allir, sem nú eru nefndir, vóru skattgildir undir Kvillanus konung. Ok áðr enn Oddr kœmi til Hólmgarðs, þá hafði Kvillanus liðsafnat um hina næstu þrjá vetr. Þykkir mönnum sem hann hafi vitat fyrir þangatkvómu Odds. Þar vóru allir fyrrnefndir konungar með honum. Svartr Geirríðarson var ok þar; hann var svá kallaðr síðan Ögmundr Eyþjófsbani hvarf. Þar var ok mikill herr af Kirjálalandi ok Rafestalandi, Refalandi, Vírlandi, Eistlandi, Líflandi, Vinnlandi, Cúrlandi, Lánlandi, Ermlandi ok Púlínalandi. Þetta var svá mikill herr, at eigi mátti hundruðum telja; undruðust menn mjök, hvat þetta ógrynni hers, er saman var dregit, skyldi. Enn er Oddr var við land kominn, sendi hann menn á fund Kvillanuss konungs, ok bauð honum burtreið, enn Kvillanus brást skjótt við, ok fór á mót honum með her sinn; hafði hann þá grímu fyrir andliti sínu, sem hann var vanr; enn þegar þeir fundust, bjuggust þeir at ríða á burt. Þeir höfðu sterkar stengr ok langar; fjórar brutu þeir stengr, ok þrjá daga reyndu þeir með sér ok gerðist ekki at. Þá mælti Kvillanus: „Reynt þykki mér nú með okkr, ok kalla ek okkr jafna“. „Svá þykki mér þat mega kalla“, sagði Oddr. „Þá

þykki mér ráð, at vit skiljum“, sagði Kvillanus, „ok stríðum ekki lengr, ok vil ek bjóða þér heim til veizlu“. „Þar stendr fyrir einn hlutr“, sagði Oddr. „Hverr er sá?“ sagði Kvillanus. „Sá“, kvað Oddr, „at ek veit eigi, hverr þú ert, enn ek hefi þess heit strengt, at vita, hverr konungr væri í Hólmgarði“. Þá tók Kvillanus grímuna frá andliti sér ok mælti: „Þekkir þú nökkut þetta hit nauðljóta höfuð?“ Oddr kendi þá gerla Ögmund bónda Eyþjófsbana, því at öll þau merki sá þau á honum, sem Oddr hafði af honum rifit skegg ok ásjónu ok aftr á miðjan haus; var þetta alt beingróit, ok ekki hár á vaxit. Oddr mælti þá: „Nei, Ögmundr“, sagði hann, „við þik sættumst ek aldri; miklu hefir þú mér meira skaða unnit, ok býð ek þér til bardaga á morgin“. Ögmundr játar því, ok annan dag eftir tóku þeir til bardaga; var hann bæði œfr ok strangr, ok varð hit mesta mannfall af hvórumtveggjum. Sírnir gekk þá enn sem oftar raunvel fram, ok drap margan mann, því Sniðill beit alt, þat er fyrir varð. Svartr Geirríðarson snøri þá honum í móti, ok varð þar hörð sókn, enn þó bilaði Sniðill þá at bíta, ok var Svartr þó hlífarlauss. Hvórki skorti Svart afl né ilsku, enn með því lauk þeira einvígi, at Sírnir fell dauðr fyrir Svarti með góðan orðstír. Þá hafði Oddr drepit alla skattkonunga Kvillanuss, suma skotit enn suma höggit. Enn er hann sá fall Sírnis, angraði honum mjök, ok þótti mjök ór einum brunni bera, hvern mannskaða hann fekk af Ögmundi ok hans mönnum. Þá leggr hann ör á streng ok skýtr at Svart, enn hann brá við lófanum, ok beit ekki á. Svá fór önnur ok hin þriðja. Þá kom Oddi í hug, at hann hafði mikils mist, þar er Gusisnautar vóru honum horfnir. Hann snýr þá í burt ór bardaganum, ok í skóginn, ok høggr sér eina stóra kylfu, ok

gengr síðan aftr í bardagann, ok er hann mœtir Svart, taka þeir til at berjast; lemr Oddr þá með kylfunni, svá at hann linnir eigi fyrr enn hann hafði brotit hvert bein í Svart, ok gekk svá af honum dauðum. Eigi hafði Kvillanus ekki at hafzt á meðan, því at svá segja menn, at ör flygi af hverjum hans fingri, ok dæi maðr fyrir hverri, ok með atdugnaði manna hans hafði hann drepit hvert mannsbarn, þat er með Oddi var. Margt var ok fallit af Kvillanus, svá varla kom tölu á. Oddr stóð þá enn upp ok varðist alldrengilega; hvórki var hann móðr né sárr; olli því skyrta hans. Nótt skyldi þá með þeim, því at eigi var vígljóst. Fór Kvillanus þá til borgar með sína menn, þá er eftir lifðu; var þat eigi meira enn sex tigir manna, allir móðir ok sárir; var hann síðan kallaðr Kvillanus blesi; stýrði hann lengi síðan Hólmgörðum. Oddr gekk á burt á merkr ok skóga, alt þar til at hann kom fram í Gallia. Þar réðu þá fyrir tveir konungar, enn þó hafa þar verit tólf ríki. Annarr þeira hét Hjörólfr, enn annarr Hróarr; þeir vóru brœðrasynir. Hróarr hafði drepit föður Hjörólfs til ríkis, ok sat einn yfir ríkinu, nema Hjörólfr sat at einu fylki. Þar kom Oddr til hirðar hans. Konungr var ungr, ok hafði til gamans at vera í skotbakka, ok gekk honum lítt. Oddr sagði, at þeir skyti ófimlega. „Hygstu munu skjóta betr?“ sagði konungr. „Ekki þykkir mér fyrir því“, sagði Oddr, ok nú skýtr hann, ok hœfir ávalt. Þá finst konungi mikit til um þenna mann, ok mat Odd mikils. Konungr sagði honum, hversu vanhaldinn hann var af Hróari konungi. Oddr fýsti at beiða jafnaðar skiftis á rík*ju*num. Þeir senda tólf menn með bréfum til konungs, ok er hann hafði yfir lesit bréfit, þá svarar hann ok sagði, at þeir væri eigi tæpi djarfir, at beiða slíkra hluta, ok þat

mundi til, at setja þá svá aftr, at eigi fýsti annan at beiða slíks, ok síðan safna hvórirtveggju liði, ok hafa þeir Oddr eigi hinn tólfta hlut liðs við Hróar. Oddr bað þá vísa sér til Hróars konungs. Síðan tók hann eina ör, ok skaut at honum, ok kom á hann miðjan, ok fell þar Hróarr konungr, ok varð eigi bardagi. Hjörólfr bauð Oddi ríkit, enn hann undi þar eigi lengi, ok leyndist á burt á einni nátt. Síðan lá hann úti á mörkum, þar til at hann kom í ríki sitt ok sezt þar um kyrt. Nökkurum tíma síðar sendir Kvillanus Oddi gjafir miklar, bæði í gulli ok silfri ok marga góða gripi, ok þar með vináttumál ok sættaboð. Þá Oddr þessar gjafir, því at hann fyrirstóð af sinni vizku, at Ögmundr Eyþjófsbani, sem þá nefndist Kvillanus, var ósigranlegr, því at hann mátti eigi síðr kallast andi enn maðr; ok er eigi getit, at þeir hafi síðan nökkura hluti við ázt, ok lauk svá þeira skiftum.

XXXI. Nú sitr Oddr í ríkjum sínum, ok hefir hann þar verit um langa ævi, ok átti tvó sonu (við) sinni konu; hét annarr Ásmundr eftir fóstbróður hans, enn annarr hét Herrauðr eftir móðurföður sínum, ok vóru báðir efnilegir. Þat var eitthvert sinn um kveld, er þau kvómu í rekkju, at Oddr tók til orða: „För er sú ór landi, er ek ætla at fara“. „Er þú ætlar? hvert?“ segir Silkisif. „Ek ætla norðr til Hrafnistu“, sagði hann, „ek vil ok vita, hverr eyna hefir at varðveita, því at ek á at hafa hana ok mínir ættmenn“. „Svá þykkir mér“, segir hon, „sem þú hafir hér nógar eignir, er þú hefir Garðaríki alt, ok slíkt af annara eign ok ríkjum, sem þú vilt, ok þætti mér sem þú þyrftir eigi meira at ágirnast, ok hirða ekki um eyjar skika þann, er vettugis er neytr“. „Já“, sagði hann, „svá er þat, at at eyin er lítils verð, enn þó vil ek ráða, hverir hana

skulu hafa, ok mun ekki stoða at letja mik, því ek er ráðinn at fara, ok mun ek skamma stund á burt vera". Síðan býr hann tvau skip ór landi ok fjóra tigi manna á hvóru, ok verðr ekki til frásagnar um ferð hans, fyrr enn hann kemr norðr í Hrafnistu í Noreg. Enn þeir menn tóku vel við Oddi, er þar vóru fyrir, ok gera veizlu í mót honum, ok þar þiggr hann hálfsmánaðar veizlu. Þeir bjóða honum at taka við eyjunni ok öllum þeim eignum, sem þar lágu undir. Hann gefr þeim allar þær eignir, ok vill þar ekki dveljast. Síðan býr hann ferð sína, ok er hann út leiddr með góðum gjöfum. Siglir Oddr nú ór Hrafnistu, ok þar til er þeir kvómu fyrir Berurjóðr, enn menn ætla, at þat liggi á Jaðri. Þá biðr hann lægja seglin. Þar gengr Oddr á land ok lið hans, ok þangat er bœr Ingjalds hafði staðit ok vóru þar þá toftir vallgrónar. Hann lítr þar yfir, ok mælti síðan: „Mikit er slíkt at vita, at bœr sá skal allr niðr fallinn, ok alt aleytt, þat sem hér var fyrri". Hann gengr nú þangat er þeir Ásmundr höfðu átt skotbakka, ok sagði hverr munr hafi verit með þeim fóstbrœðrum. Hann fylgir þeim ok þangat er þeir höfðu á sund farit, ok sagði þeim þá alt til kennimarka. Ok er þeir höfðu sét þetta, þá mælti hann: „Nú munu vér fara ferðar vórrar, ok tjáir nú ekki at horfa hér á land upp, enn mikit er at sjá eftir slíku". Nú ganga þeir Oddr ofan, ok var þar nú hvervetna blásin jörð, er þá var blómguð vel, er Oddr var þar fyrr. Ok er þeir ganga ofan, þá mælti Oddr: „Þat ætla ek nú, at liðin vón sé, at spá sú komi fram, er völvan arma spáði mér fyrir löngu; enn hvat er þarna?" sagði Oddr, „hvat liggr þar? er þat eigi hrosshauss?" „Já", segja þeir, „ok ákaflega skininn ok fornlegr, harðla mikill ok allr grár utan". „Hvat hyggi þér um, hvórt þat mun hausinn

Faxa?" Þat varð Oddi fyrir, at hann stakk til haussins spjótskafti sínu; hann hallaðist við nökkut svá, enn undan honum hröktist ein naðra ok at Oddi; ormrinn høggr fót hans fyrir ofan ökla, svá at þegar lýstr í eitri, ok blæss upp allan fótinn ok þar með lærit. Svá tekr Oddr fast mein þetta, at þeir urðu at leiða hann ofan til sjóvar, ok er Oddr kom þar, sezt hann niðr ok mælti: „Nú skal skifta liði mínu í helminga, ok skulu sitja hjá mér fjórir tigir manna, ok vil ek yrkja kvæði um ævi mína, enn aðrir fjórir tigir skulu gera mér steinþró ok draga þar at við; þar skal leggja í eld ok brenna upp alt saman, þá er ek em dauðr".

XXXII. Nú tekr hann til kvæðisins, enn hinir til sýslu sinnar at höggva steinþróna ok fœra at viðinn. Enn þeir nema kvæðit, er til þess vóru ætlaðir. Nú kvað Oddr þetta:

1. „Hlýði seggir,
enn ek segja mun
vígsvaldendum frá
vinum mínum;
seint er at dylja,
*sé ek eigi mátti
skógs bæstafr[1]
við sköpum gera.

2. Var mér fóstr gefit
at föður ráði,
brátt vöndumst því
á Berurjóðri;
var mér ekki
vant til sælu,
þess er Ingjaldr
átti kosti.

3. Uxum báðir
at Berurjóðri
Ásmundr ok ek
upp í bernsku;
skófum skeyti,
skip smíðuðum,
gerðum örvar
okkr at gamni.

4. Sagði mér völva
sannar rúnir,
enn ek vætki því
vildi hlýða;
gat ek fyrir ungum
Ingjalds syni,
at ek föðurtúna
fýstumst vitja.

5. Búinn lèzt Ásmundr
oft, meðan lifði,
málþings vanr,
mér at fylgja;
sagða ek karli,
at ek koma mundak
aftr aldregi;
nú em ek orðrofi.

[1]) skæstafr *B. E.*

6. Létum beiti
á brim þrauka,
stóð hörr dreginn
höndum fjarri;
kvómum at eyju
utan brattri,
þar er Grímr fyrir
garða átti.

7. Sá ek blíðlega,
er til bœjar kom,
bekks sagnir[1] mér
báðar fagna;
víst mátta ek
með vinum mínum
gulli skifta
ok gamanmálum.

8. Varð ek at vóri
víss, at gerðust
brynþings boðar,
Bjarma at sœkja;
síðan kvaddak
Sigurð ok Guðmund,
vilda ek með frœknum
til farar ráðast.

9. Vóru hoskir
á herskipum
frændr mínir tveir
at forráði;
vildu hásetar
hoskir eignast
tak[2] þat er áttu
tyrfi[3] Finnar.

10. Vér kaupskipi
kvómum heilu
at, þar er Bjarmar
bygðir áttu;
eyddum eldi
ættir þeirra,
unnum röskvan
ráðmann tekinn.

11. Hann lézt seggjum
segja kunna,
hvar til hodda var
hœgt at ráða;
hann bað oss ganga
götu lengra,
ef vér vildum fé
fleira eiga.

12. Réðu Bjarmar
brátt at verja
haug hermönnum
ok hamalt fylkja;
létum þegna,
áðr þaðan fœrum,
ofurs marga
öndu týna.

13. Réðum skunda
til skipa ofan,
þá er flótti var
á fen rekinn;
mistum bæði
báts ok knarrar,
auðs ok ýta,
er ofan kvómum.

14. Skjótt namk kinda
í skóg þykkvum
eld brennanda
uppi á landi,
svá við lofti
létum leika

[1]) Þannig *B. E. R.;* bekks sagr *Fas.* [2]) góz *R.* [3]) gamlir *R.* [4]) eignir *R.* [5]) Þannig *E.*; unz at röskr var ráðamaðr *R.*

hávan ok rauðan
hrótgarm viðar[1].

15. Sáum skjótlega,
at skyndu at landi
skeiðr veglegar
ok skrautmenni;
fegnir urðu
þeir, er fyrir vóru,
frændr mínir,
þá finnast gerðum.

16. Létum skeika
at sköpuðu
drengmenn 'snarir[2]
í drifaveðri;
sýndist seggjum
sandr á þiljum,
lands vón liðin,
lá ek eigi þar.

17. Kvómum at eyju
utan brattri
sumar síðla
þá var segl rifit;
gerðum firðar
flestir allir
skipum til hlunns
skjótt at ráða.

18. Slógum tjöldum,
enn sumir fóru
björnu at veiða,
þeir er boga kunnu;
réðum í eyju
upp at kinda
bál brennilegt,
ok stóð björn[3] fyrir.

19. Kvóðust fjallbúar
flytja mundu
oss ór eyju,
nema utan færum;
þótti eigi rekkum
rómr at heyra,
haglegr[4] sá er var
hraunskjöldunga[5].

20. Ugðum ekki sízt
*eyjar til[6]
vópns víglegir[7]
viðir kvómu;
hlóðu bragnar
fyrir bjarg framan,
vegg sterklegan,
var ek at því.

21. Réð ek at ganga
með Gusisnauta
beggja á milli
bjargs ok eisu;
skaut ek í auga
einum þursi,
ok í brjóst framan
bjarga freyju.

22. Þar fekk ek heiti,
þat ek hafa vildi,
er mik ór fjöllum
flögð kölluðu,
kvóðust Oddi
Örvar vilja
byr bráðlega
á burt gefa.

23. Búnir létumst
á burt þaðan

---

1) heitan hripuð í hráum viði *R.* 2) drengir snotrir *R.* 3) þessi stóð *R.* 4) rómu at heyja háligr *R.* 5) Hrumnirs skjöldungr *R.* 6) skeggjar *E.* 7) er b. v. *E. B.*

brátt ór eyju,
þegar byr fengi;
heilir kvómum
heim ór þeiri,
gerðu fagna
frændr hollvinum.

23. Vórum allir
vetr þann saman,
gulli gladdir
ok gamanmálum;
drógu firðar,
þegar frerum létti,
heldr skrautlegar
skeiðr at vatni.

25. Sigldum síðan
suðr með landi
tállaust skipum
tveimr ok einu;
væntum fengjar
þar er fyrir vóru,
ef vér Elfarsker
öll könnuðum.

26. Fundum um síðir
fyrir í sundi
þegna nýta,
Þórð ok Hjálmar;
fréttu firðar,
þeir er fyrir vóru,
hvórt vér vildum frið,
eðr á för halda.

27. Báru rekkar
ráð sín saman,
þótti eigi firðum
févón mikil;
kjöru Háleygir
kost þann vildra,
réðum leggja
lag vórt saman.

28. Heldum allir
ór hafi utan,
þegar fullhugar
fengjar væntum;
hræddumst ekki,
meðan höfðingjar
heilir réðu
fyrir herskipum.

29. Vórum reiðir
þá er randberendr
hoska hittum
fyrir Hólmsnesi;
rèðum eignast
allar *g*erðar
snyrtidrengja
af sex skipum.

30. Vórum allir
vestr með Skolla;
þar at landi sat
lýða drottinn;
báru bragnar
blóðgar undir,
sverðum skornir,
enn vér sigr höfðum.

31. Höfðu jarls liðar
útnes hroðit,
rógþings[1] vanir[2],
sem refum hundar;
unnum vit Hjálmarr,
er hinneg fór,
eldi ok usl*a*[3]
eytt skipum.

32. Frétti Guðmundr,
ef ek fara vilda,

---

[1]) randþings *R.* [2]) vinir *B.* [3]) uslu *R.*

heim at hausti
ok honum fylgja;
sagða ek svinnum,
at ek sjá vildi
norðr aldregi
niðja mína.

33. Mæltum allir
mót at sumri
austr í Elfi
til útfarar;
vildi Hjálmarr
hinn hugumstóri
sveit mína suðr
með sér hafa.

34. Fóru teitir
tveggja vegna
brynþingsboðar,
þegar byrir fengust;
sigldum síðan
Svíþjóðar til,
sóttum Ingva
til Uppsala.

35. Mér gaf Hjálmarr
hinn hugumstóri
fimm bólstaði
á fold saman;
unda ek auði,
meðan aðrir mik
hringum kvöddu
ok heils friðar.

36. Fundust allir
á fegins dœgri
svenskir seggir
ok Sigurðr norðan;
ræntu ýtar
eyjarskeggja
auði öllum,
enn þeir elds bíða.

37. Létum vestr þaðan
vandar fáka
Írlands á vit
öldur kenna;
höfðu þeira,
er þangat kvómum,
drengir ok drósir
drifit ór húsum.

38. Rann ek at víðri
vagns slóðgötu,
unst ek strengvölum
stríðum mœtti;
munda ek Ásmund
auði mínum
aftr ódáinn
öllum kaupa.

39. Sá ek um síðir,
hvar saman kómu
karlar röskvir
ok konur þeira;
þar lét ek fjóra
frændr Ölvarar[1]
eggleikshvata
öndu týna.

40. Réð mik ór vagni
víf at kveðja,
ok þær hoddum mér
hétu góðum;
bað mik snót koma
sumar hit næsta,
lézt þá at launum
leita mundu.

41. Varat sem brynja,
eðr bláir hringar,

[1]) Alvarar *E. R.*

ísköld um mik
ofan felli;
þá er um síður
silkiskyrta
gulli saumuð
gekk fast ofan.

42. Fórum vestan
fengjar vitja,
svá at bragnar mér
bleyði kendu,
unst á Skíðu
skatnar fundu
brœðr bölharða,
ok at bana urðu.

43. Sóti ok Hálfdan
í Svíaskerjum
mörgum manni
at morði varð[1];
unnum þeira,
áðr þaðan fœrum,
hálft hundrað skipa
hroðit með stöfnum.

44. Fundum þegna,
er þaðan fórum,
teita ok sleitna
í Trönuvógum;
var eigi Ögmundi
andrán togat,
komumst þrír þaðan,
enn þeir níu.

45. Mátta ek banorði
fyrir brögnum hrósa
snotra seggja
er til sjóvar kvómum;
höfðum vit Hjálmarr
haldit illa,
þá er Glámi stóð
í gegn um spörr.

46. Fórum heim þaðan
hoskir drengir,
enn haug Þórði
hávan urpum;
maðr engi þorði
oss móti gera,
var oss einkis
vant hins góða.

47. Vóru vit Hjálmarr
hvert dœgr glaðir,
meðan herskipum
heilir réðum;
unst í Sámseyju
seggi fundum,
þá er benlogum
bregða kunnu.

48. Lét ek falla
und fœtr ara
tírarlausa
tólf berserki;
þá varð ek skiljast
á skapadœgri
við þann hinn mesta
minn fulltrúa.

49. Hafða ek eigi
á aldri minnm
höfuð hraustara
hvergi fundit;
bar ek mér á herðum
hjálmum grimman,
ok til Sigtúna
síðan hafðak.

50. Lét ek eigi þess

[1]) urðu *R.*

langt at bíða.
at ek Sæundi
at sjónum varð;
unnu skatnar
skip mín hroðin,
enn ek sjálfr þaðan
sunds kostaðak.

51. Gekk ek um Gautland
í grimmum hug
sex dœgr í samt,
áðr Sæund fyndak;
hans lét ek liðsmenn
hjörvi mœta
sex ok átta
með sjálfum gram.

52. Lét ek suðr í haf
langt um farit,
at ek grunnsævi
gildu mœttak;
varð ek einnsaman,
enn annan veg
gumna mengi
gekk helvegu.

53. Enn kom ek þar
at Aqvitanea
bragna kindir
borgum réðu;
þar lét ek fjóra
fallna liggja
hrausta drengi;
nú em ek hér kominn.

54. Þat var fyrri,
at ek fór at senda
orð hinum nýztum
niðjum mínum;
varð ek svá feginn
fundi þeira,
sem hungraðr
haukr bráðum.

55. Brögnum þrem
buðu skatnar
margir síðan
metorð þaðra;
enn ek þeygi
þiggja vildi;
urðu mínir brœðr
báðir eftir þar.

56. Réð ek skunda
frá skatna liði,
unst hittak breiða
borg Jórsala;
réð ek allr
í á fara,
ok kunna ek þá
Kristi at þjóna.

57. Veit ek at forsum
falla lét
Jórdan um mik
fyrir utan Grikki;
helt enn þó,
sem hverr vissi,
ítrger skyrta
öllum kostum.

58. Mœtta ek gammi
gljúfrum nærri,
flaug hann með mik
fjarri löndum,
þar til háva
hamra fundum,
ok lét mik hvílast
í hreiðri sínu.

59. Unst mik Hildir
hafði á burtu,
risi rammlegr,
á róðrar skútu;

lét mik veitir
Vímrar elda
tólf mánuði
með sér hvílast.

60. Þýddumst ek hjá Hildi
hoska ok stóra
raunsjálega
risa dóttur;
ok við henni
heldr sterklegan,
ítran son
eiga gerðak,
ok ólíkan
öðrum þegnum.

61. Þann drap Ögmundr
Eyþjófsbani
í Hellulands
hrauns óbygðum;
félaga hans níu
fjörvi næmdak;
hefik ei víking
verra fundit.

62. Ok fleiri h*efir* mína
fóstbrœðr drepit,
Sirni ok Garðar;
gekk skegg af flagði;
var hann þá øngum líkr
at yfirliti,
ok kallaðr síðan
Kvillanus blesi.

63. Þótta ek hæfr
at hjörregni,
þá vér börðumst
á Brávelli;
bað Hringr þá
hamalt fylkja
Odd hinn víðförla
at orrostu.

64. Hitta ek hugsnara
hildinga tvó
litlu síðar,
þá vér löndum réðum;
veitta ek öðrum
vígs um gengi
ungum jöfri
arfs at kveðja.

65. Kom ek um síðir,
þar er snarir þóttust
Sigurðr ok Sjólfr
í sveit konungs;
réð oss skatna lið
skots at beiða,
ok skjaldar fimi
við skatna mengi.

66. Skaut ek ei skemra
enn skilfingar[1];
var létt skafin
lind í hendi;
réðum síðan
sunds at kosta;
lèt ek þá báða
blóði snýta.

67. Var mér skjaldmeyju
skipat hit næsta,
þá er orrostu
eiga skyldum;
veit ek at ýtar
í Antekju
andrán biðu,
enn vér auð fjár.

68. Sóttum sverði

[1]) Þannig *B.*; skilmingar í *Fas.*

seggja kindir,
ok trégoðum
týndum þeira;
barða ek Bjálka
í borgarhliði
eikikylfu,
svá at önd um lét.

69. Þá var mér Hárekr
hollr fulltrúi,
er hann festi[1] mér
fóstru sína;
átta ek hoska
hilmis dóttur,
vel réðum snót saman
sigri ok löndum.

70. Sat ek at sælu
síðan minni
vilgi lengi,
sem ek vita þóttumst;
fjöld er at segja
frá förum mínum
snotrum seggjum;
sjá mun hin efsta.

71. Þér skuluð skunda
til skipa ofan
heilir allir,
hér munum skiljast;
berið Silkisif
ok sonum okkrum
kveðju mína,
kem ek eigi þar".

Ok er lokit var kvæðinu, þá dregr at Oddi fast, ok leiða þeir hann nú þangat, sem steinþróin var búin. Þá mælti Oddr: „Nú skal þat alt sannast, er hon sagði mér völvan. Nú mun ek leggjast niðr í steinþróna ok deyja þar; síðan skuluð þér slá at utan eldi ok brenna upp alt saman". Síðan legst hann niðr í steinþróna ok mælti: „Nú skuluð þér bera kveðju mína heim Silkisif ok sonum okkrum ok vinum". Eftir þetta deyr Oddr; slá þeir þá eldi í ok brenna upp alt saman, ok ganga eigi fyrri frá, enn þat er alt brunnit. Svá segja flestir menn, at Oddr hafi verið tólf alna hár, því at svá var steinþróin innan at mæla. Nú búa þeir ferð sína, fylgdarmenn Odds, ok ferðast austr aftr; gefr þeim vel byri til þess, er þeir koma heim; sögðu þeir Silkisif þau tíðendi, er gerzt höfðu í ferðum þeira ok bera henni kveðju hans. Henni þykkir þessi tíðendi mikil ok svá landsmönnum, ok settist hon at ríki eftir

1) þannig *B. R.* fastnaði *Fas.*

þetta, ok Hárekr fóstri hennar með henni, ok varðveita þau land ok þegna, til þess er synir Odds vóru til fœrir at taka við ríkinu. Nú vóx þar upp sá ættbogi, sem frá Oddi er kominn í Garðaríki; enn mær sú, er Oddr átti eftir á Írlandi, er Ragnhildr hét, hafði farit vestan eftir liðna móður sína ok norðr til Hrafnistu, ok hefir þar verit gift, ok hefir margt manna frá henni komit, ok sá ættbogi hefir þar upp vaxit, ok lýkr þar nú sögu Örvar-Odds, eftir því sem þér hafið nú heyrt frá sagt.

Áns saga bogsveigis.

Hér byrjast sagan af Án, er kominn var frá Katli hæng.

Í þann tíma, er fylkiskonungar vóru í Noregi, hófst þessi saga; þá réðu feðgar tveir fyrir einu fylki; hét Óláfr hinn eldri, enn Ingjaldr hinn yngri; þó var Ingjaldr fulltíða er sjá saga gerðist. Ólíkt var þeim feðgum farit; Óláfr konungr var vinsæll, enn Ingjaldr var undirhyggjumaðr hinn mesti. Björn ok Ketill hétu hirðmenn þeira; hann var kallaðr Björn hinn sterki; þeir vóru lyndislíkir ok Ingjaldr konungr, uppivöðslu miklir ok tilleitnir. Dóttur átti Óláfr konungr, þá er Ása hét, kvenna fríðust ok vel at sér. Þeir feðgar réðu fyrir Naumdœlafylki. Óláfr konungr var þá gamall, er hér var komit sögunni. Hann hafði átt tvær drotningar, ok var önduð hvórtveggi; hét sú Dís, er hann átti síðar; hana hafði fyrr átt Önundr konungr uppsjá af Firðafylki, ok átti við henni tvó sonu, ok hétu Úlfr hvórtveggi; þeir réðu nú fyrir Firðafylki, ok þóttist Ingjaldr eiga þat ríki hálft við brœðr sína í erfð eftir móð-

ur sína. Átti hann við þá tvær orrostur, ok hafði í hvórritveggju ósigr. Björn er bóndi nefndr; hann bjó í Hrafnistu; hon liggr fyrir Naumudölum. Björn var í hinni meirri bóndatölu norðr þar; kona hans hét Þorgerðr; hon var dóttir Böðmóðs Framarssonar ok Hrafnhildar Ketils dóttur hængs. Þau Björn áttu þá dóttur, er Þórdís hét; hana átti Gautr á Hamri, gildr maðr fyrir sér; þau áttu þann son, at Grímr hét; hann var snemma bæði mikill ok sterkr; áttu þau Björn ok Þorgerðr fleiri börn; Þórir hét son þeira hinn eldri, vænn maðr ok kurteis ok vel at sér um alla hluti; hann var hirðmaðr Óláfs konungs, ok hafði mikil metorð af honum, ok þat til marks um, at Óláfr konungr gaf Þóri sverð, þat er þeir frændr höfðu langan tíma átt, ok mikit af haldit; þat hét Þegn; þat var bæði langt ok breitt, ok beit allra sverða bezt; þat var þrískafit. Löngum sat Þórir annan vetr með konungi, enn annan hjá feðr sínum. Hinn yngri son Bjarnar hét Án; hann var snemma mikill vexti ok ekki vænn ok heldr seinlegr, enn um afl hans var mönnum ekki kunnigt, því at hann reyndi þat aldri; heldr þótt hann heimslegr; lítit ástríki hafði hann af feðr sínum, enn móðir hans unni honum mikit. Ekki þótti mönnum hann vera líkr um neitt enum fyrrum frændum sínum, sem var Ketill hængr ok aðrir Hrafnistu menn, nema á vöxt. Ekki lagðist Án í eldaskála, enn þó var hann afglapi kallaðr af sumum mönnum; við øngvar vandist hann íþróttir; leið svá fram, þar til at hann var níu vetra; hann var þá ekki minni enn Þórir bróðir hans; hann var harðla ósinnilegr; lítt var hann ok settr at klæðum, því at úti vóru bæði kné ok olbogar; enn er hann var tólf vetra, hvarf hann á burtu þrjár nætr, svá at engi vissi, hvat af honum varð. Án gekk í eitt skógar rjóðr; hann sá þar stein

einn standa mikinn ok mann hjá einum lœk; hann hafði heyrt nefnda dverga, ok þat með, at þeir væri hagari enn aðrir menn; Án komst þá á millum steinsins ok dvergsins, ok vígir hann utan steins, ok sagði hann aldri skulu sínu inni ná, nema hann smíðaði honum boga svá stóran ok sterkan, sem við hans hœfi væri, ok þar með fimm örvar; þat skyldi þeim fylgja, at hann skyldi um sinn hœfa með hverri, þat er hann skyti til eftir sínum vilja; innan þriggja nátta skyldi þetta gert vera, ok beið Án þar meðan. Svá gerði dvergrinn, sem fyrir var skilit, ok með øngum álögum; enn dvergrinn hét Litr. Án gaf honum skotsilfr nökkut, er móðir hans hafði gefit honum; stól vænan gaf dvergrinn Án; síðan fór hann heim, ok bar stólinn á baki sér; hlógu menn þá mjök at honum. Án gaf móður sinni stólinn, ok kveðst henni eiga bezt at launa.

II. Þá er Án var átján vetra, var hann öllum mönnum stœrri norðr þar; hvórki hafði honum þá enn vaxit vit né kurteisi; þann vetr hafði Þórir setit í Hrafnistu, ok hafði þá fengit kenningar nafn af sverði sínu, ok var hann kallaðr Þórir þegn. Enn um vórit bjóst Þórir at fara á konungs fund. Án biðr at fara með honum; enn Þórir neitar því þverlega, enn er hann fór út til skips, kom Án þar farandi. Þórir spyrr, hvat hann vili þá. Án segist með honum fara skulu, hvórt er hann leggi þar nökkut loforð til eða ekki. Þórir segir hann hvergi fara skyldu, „kann þú ekki at vera hjá höfðingjum,“ segir hann, „at varla má við þína siðu hœfa heima hér“; hann tók þá Án, ok batt hann við eina eik heldr sterklega; ekki brauzt Án við. Síðan fór hann ok eigi langt, áðr hann sá, at Án fór þar, ok dró eftir sér eikina; hafði hann kipt henni upp með rótum. Þórir mælti: „Undramaðr ertu, frændi, at

afli, enn eigi lízt mér þó ráð, at þú farir á konungs fund með þvílíka skapsmuni, sem þú hefir". Þórir skar þá af honum böndin ok mælti: „Lítils viltu virða mín orð"; hann brá þá sverðinu Þegn, ok ógnaði honum með: „Þetta sverð mun kenna þér sannsýni, er þú hefir øngva áðr, ok mun þat þik ekki mikils meta ok stemma ferð fyrir þér". Án mælti: „Ekki muntu hræða mik sem sprotabörn; ok at þú vitir, hvers ek á kosti við þik, þá skaltu nú sjá þat". Án þreif þá til Þóris, ok brá honum á loft, ok hristi hann sem barn ok mælti: „Sjá nú, hvat þú átt undir þér, ef okkr þykkir eigi einn veg". Hann lét hann þá lausan, ok sá Þórir þá, hvert efni í manninum var. Fóru þeir þá út á skip; enn at því hugði Án, hvar hann skyldi þess koma sér, at öllum þœtti sér mest mein at. Kaupmenn spurðu hverr annan, hverr sjá maðr væri. Án mælti: „Því spyri þér mik eigi at? ek kann at segja yðr; ek heiti Án, ok ættaðr ór Hrafnistu, bróðir Þóris þegns"; enn þeir kvóðust ekki trúa því; hann kvað þat satt, er hann sagði; þeir létu hann skyldu þar velkominn. Án var klæddr lítt. Þórir bað skera vöru til klæða honum, svá at hann væri eigi svá afleitinn, ok svá var gert; kom honum þat ekki mjök at haldi, því at hann festi ófimlega á sik, ok varð honum engi búningsbót at þessu. Vel vóru skipverjar til Áns; kunni hann ok eigi annat í móti at leggja.

III. Þeir Þórir kvómu við Naumdœla fylki, ok spurðu þar þau tíðindi, at andaðr var Óláfr konungr, enn Ingjaldr var þá einn konungr yfir því ríki, er þeir höfðu báðir átt. Þórir mælti þá: „Sá lézt þar, er maðr var fremri, ok munda ek eigi norðan hafa farit, ef ek hefði vitat þessi skifti". Þórir kemr nú at konungs bœnum. Án hafði með sér boga sinn, ok er þeir kvómu at höll-

inni, bendir Án upp bogann, er ákaflega var sterkr. Þórir spyrr, hvat þat skyldi. Án kvað þat brátt mundu sýnast; hann lét koma strenginn fyrir brjóst sér, enn bogann um herðarnar; skeyti hafði hann í hendi sér, ok er þeir kvómu at hallardyrunum, gáfu dyraverðirnir rúm Þóri, enn um ferð Áns varð skarkala mikit, því at hann breytti ekki búningi sínum; síðan gekk hann at dyrunum fast, enn boginn skagði um herðarnar, ok vanst ekki rúm til í dyrunum, ok varð boginn annathvórt at brotna eða beygjast mjök, því at dyrnar stóðust atgönguna; þá komst Án í höllina; bendist boginn, enn brotnaði ekki. Án sezt utarlega niðr, enn Þórir gekk fyrir konung ok kvaddi hann. Konungr tók því vel, ok bað hann fara til öndvegis gegnt sér: „skulu þér hér velkomnir með oss; eðr hverr var í för með þér, eða hví skilr þessi maðr svo skjótt við þik?“ Þórir mælti: „Sá maðr er bróðir minn, ok hefir varla á sér alþýðu hátt“. Konungr mælti: „Hann skal hér velkominn, ok siti hann hit næsta þér; gerum vér þat fyrir þínar sakir, ok heyrt höfum vér getit Áns, ok er hann undra maðr í mörgum greinum“. Þórir hittir Án, ok segir honum konungs orð, „ok snú til þín sóma hlut, frændi“. Án svarar: „Ekki munu vér um rúm skifta, enda liggr mér meira til at þiggja vetrvist“. Þórir kveðst hyggja, at hon mundi til reiðu. Eigi at síðr gekk Þórir fyrir konung ok mælti: „Vetrvistar vil ek beiða fyrir Án frænda at hans vilja, þó sæti sé kyrt. Konungr mælti: „Til reiðu er honum vetrvist, enn hvat er honum annat sæti betra enn hjá þér?“ Þórir kvaðst øngvan hlut mega í eiga við hann, „hœfir honum þetta ger fyrr at vilja einn ráða, ok því var ek tregr til, at hann fœri með mér, at ek vissa, at honum var kynlega varit“. Þórir sagði Án konungs orð; Án

mælti: „Þá er nú vel vorðit, ok gaktu, bróðir, til rúms þíns“. Þórir gerði svá. Án var fálátr ok ósiðblendinn; var hann lengstum í rúmi sínu, nema þá hann gekk erinda sinna. Hirðmenn hlógu at honum mjök, ok var Ketill foringi at því; Án daufheyrðist við þat, ok leið svá fram til jóla; þá lýsti konungr yfir því, at hann mundi gefa jólagjafir, sem faðir hans hafði gert; kvaðst svá vilja sína menn at sér hylla; ok affangakveld jóla vitjuðu menn gjafanna allir nema Án. Konungr spurði, því Án vitjaði eigi gjafanna; „skal hann ei gjafir þiggja sem aðrir?“ Þetta var sagt Án; örglaðist hann þá upp ok mælti: „Gott þykkir mér gull at þiggja“. Ekki var maðrinn sinnilegr, þar er hann skauzt fram fyrir konunginn; furðu var hann mikill at sjá. Konungr mælti: „Í hverju gall svá hátt, Án, er þú gekst hér inn um dyr í fyrsta sinni?“ „Í boga mínum“, sagði Án; „því at svá vóru litlar hallardyr yðar, konungr, at hann bendist allr saman, er ek hafða hann á herðunum, áðr ek komst inn, ok lét í hátt, er aftr hljóp“. „Þú skalt“, sagði konungr, „heita Án bogsveigir“. „Hvat gefr þú mér at nafnfesti?“ sagði Án. „Eignast hér gullhring í altsaman“, sagði konungr, „í nafnfesti ok jólagjöf, því at ek heyrða, hvat þú mæltir áðan, enda muntu allsterkr maðr, svá stórr sem þú ert“. „Þat ætla ek“, kvað Án, „at ek sé allsterkr, enn ekki veit ek til“. Án tók við, ok þakkaði ekki; hann lék sér at hringnum, ok setti á bringu sér; hann tók gaupnunum til fyrir neðan, ok eitt sinn skauzt hringrinn í brott; hann fór at leita í forstofuna, enn er hann kom aftr, var hann því líkastr sem hann hefði í saurnum laugazt; sessunautar hans spyrja, því hann væri svá ferlegr; hann kvað varla at spyrjanda, enn síðr segjanda; „enn segja munda ek þér, ef þú leyndir“; hann kveðst

leyna mundu. Án sagði: „Hér mun sannast þat, er sagt er: 'afgjarnt verðr öfundar fé'; týnt er nú hringnum". Sessunautr hans mælti: „Látum kyrt yfir því". Án mælti: „Svá skal vera, enn ekki er mér þetta ætlat, ok vil ek gefa þeim, sem finnr"; þetta kom fyrir hirðina, ok sagði hverr öðrum, enn Ketill hló at mjök, ok kvað farit hafa sem vón var at, at gefa fóli því gull; hann fór þá ok leitar at hringnum með hirðinni; þeir þrengdust fast í forstofunni. Án mælti þá: „Hverju sætir, at menn ganga hér á höndum ok starfa í sauri, enda heldr hér við sviftingar?" Honum var sagt, at menn vildu bœta slys hans ok finna hringinn. Án mælti: „Eigi em ek til minnugr; hér er nú hringrinn á hendi mér, enn nú galt ek yðr einn tíma, er þér hafit mik oft dárat". Hirðmenn kváðust mjök spottaðir; Án kvað svá eiga at vera; síðan var hvíld á gabbit, enn þó dró til hins sama, ok (var) Ketill mest at því.

IV. Einn dag var þat, at þeir brœðr vóru úti hjá höllinni; þá kómu hirðmenn út, ok mæltu: „Þú munt sterkr maðr vera, Án". Hann svarar: „Vera má at svá sé, enn ekki hefi ek reynt þat". Þeir mæltu: „Viltu glíma við Björn?" Hann svarar: „Þar skal yðr kost á gera; þér skuluð þjóna mér, ok gera eld stóran fyrir mér". Þeir gera svá, ok buðu honum til at bakast. Hann kvað sér meiri þörf mundu, þá er hann kemr frá fanginu, at mýkja sik. Síðan bjuggust þeir til glímu í höllinni. Án var þá kominn í loðkápu, er móðir hans hafði gefit honum; ekki hafði hann belti um sik, enn hon var svá síð, at hann dró hana eftir sér meir enn alnarlangt; tóku ermar fram af höndum honum. Björn hljóp þá at Án, enn hann stóð kyrr fyrir. Björn var allra manna sterkastr; hann greip Án upp, ok kastar honum utar á bálit, svá hann kom at herðunum í eld-

inn niðr, enn fœtrnir skullu utar á bálkinn; þá varð hlátr mikill. Án stóð seint upp; ekki sakar hann eldrinn sakir loðkápunnar. Konungr mælti þá: „Eigi þykkir mér þú, Án, jafnsterkr sem þú lézt“. Án mælti: „Sá þykki mér, konungr, sterkari, er fyrri fellr“. Konungr hló þá. Án lét at sér belti, ok stytti sik upp, ok braut upp ermarnar. Þeir hlaupast þá at í annat sinn. Án dró þá Björn at sér ok veifir honum sem barni, ok sløngvar honum síðan utar á eldinn, ok lét hann svá lausan. Hirðmenn hlupu til, ok kiptu honum af eldinum, ok var Björn brunninn mjök. Þeir kvóðu mann þenna œrit sterkan; þat fell Án vel í skap at hann var sterkr kallaðr, ok kvað nú mega sjá, at hann vildi, at Björn bakaðist við eldinn, ok kvað honum meiri þörf enn sér. Án kvað þá vísu:

„Skeldi mér sem skyldi
skelkinn maðr við belki;
við mátta ek þá vættki
vinna, svei þeim æ manni;
varð í fang at fallast,
*feldum eldsmat nökkut;
honum synjaðak heiðri;
*svei þeim sé æ manni“.

Nú leið á vetrinn, ok einn dag vóru þeir brœðr enn úti staddir tveir saman. Þá mælti Þórir: „Unir þú eigi illa við hingatferð þína, þar sem þú hefir sótt hingat háð ok spott?“ Án kveðst eigi illa við una: „hefik hér þegit gull ok vetrvist góða; enn ek hirði eigi um spott þeira“. Þórir sagði: „Ek mun raun til gera, hversu mér þykkir; ek mun gefa þér sverðit Þegn, at þú drepir einhverja tvó konungsmenn, ok setjast sjálfr fyrir sökina“. Án mælti: „Ek vil sjá sverðit, ok mun ek þat þiggja; enn ekki mun ek heita þeim launum“.

Ok annan dag um drykkjumál reis Án upp ok snýst at þeim, sem honum sat næst, ok horfir á hann, ok svá gerði hann við alla í höllinni; fyrir konungi stóð hann lengst; síðan gekk hann fyrir Þóri, ok leggr sverðit á borð fyrir hann, ok kveðst ekki hafa vilja; þar varð at hlátr mikill; enn Þóri þótti stórilla. Einn tíma fundust þeir brœðr tveir saman, ok spyrr Þórir: „Því fórtu svá óskapfellilega, bróðir, ok alt öðru vís enn ek hugða“. Án sagði: „Ek hugða at, hver hefnd mér þótti í konungs mönnum, ok þótti mér engi; enn því horfða ek lengst á konung, at þar var helzt reik á ráðinu, hvórt ek munda af ráða“. Þórir mælti: „Of heimskr ertu, því at konungr er þér velviljaðr“. Án sagði: „Ekki þurfu vit um hann at rœða, því at ek hygg, at engi mun verri maðr upp vaxa í Noregi enn konungr sjá“; skildu þeir þá tal sitt, ok leið at vóri. Þá lætr Ingjaldr konungr þings kveðja; hann stóð upp á þinginu ok mælti: „Þat er mönnum kunnigt, at faðir minn er dauðr, ok ek á ríkit þetta, ok vil ek því lýsa, at ek vil þeim öllum yfirbœtr veita, er ek hefi afgert við, ok gefa þeim ok öllum yðr góð lög, enn til ferðar skylda ek yðr mína þegna, ok sœkja á fund brœðra minna, ok vér mættum semja friðsamlega vór ríki, ok mun ek fá mínum mönnum vistir ok mungát“. Hér verðr at góðr rómr. Þá mælti Án: „Vel mun þér þykkja konungr mæla, bróðir“. Þórir kvað þat upp á finnast. Án sagði: „Ek kann þér þat at segja, at nú er hann þeim verst viljaðr, ok þykkist hann þann veginn mestu illu mega á leið koma við þá“. Þórir kvað hann ekki afhugaðan við konung. Eftir þat búast þeir. Án spyrr Þóri hvert hann vill, at hann fari með hirðinni, „ok yðr ok konungi; er ok lítit erindit, ef ek ferr svá búinn í burt, ok allósýnt, hversu mér tekst hér vistin meðan; em

ek fúsari at fara með yðr; þat mun lengst uppi ok gegna verst". Þórir kveðst vilja at hann fœri, ok halda þeir norðr með konungi, ok liggja undir eyjum nökkurum. Þá mælti konungr, at skyldi reisa hafnarmerki. Þá kvað Án vísu:

„Vel þér, selja,
stendr þú sjó nær
*laufguð harðla vel;
maðr skekr af þér
morgundöggvar,
enn ek at Þegni
þrey nátt sem dag".

Þórir mælti: „Eigi skaltu þess þurfa, því ek mun gefa þér sverðit Þegn. Án segir: „Ekki þreyr ek at þeim þegni". Ketill sagði þá: „Ek ætla, at þú þreyir at karlmanni nökkurum, ok viltu serða hann", ok gerðu at þessu gys mikit ok dárskap. „Eigi er svá", sagði Án, „ekki þreyr ek at þeim Þegni, ek þreyr at Þóri þegn, bróður mínum, því hann er svá grunnhygginn, at hann trúir konungi þessum, enn ek veit, at hann mun honum at bana verða". Síðan koma þeir við Firðafylki; þá sagði Ingjaldr konungr: „Ek hygg, at vér séum nú komnir í ríki brœðra minna, ok hefik þat spurt, at (þeir) ekki vilja(sætt)st við oss, ok þykki mér vænst, at vér munum berjast ok frelsa oss svá af mótgangi þeira". Margir vildu þá heldr hafa heima setit enn þar komit. Enn er þeir brœðr spyrja þat, safna þeir liði í móti Ingjaldi konungi; enn Ingjaldr konungr bað gefa mönnum at drekka, svá at þeir sé framgjarnir. Þá kom at Án mikit uxahorn; hann kvað vísu:

„Því betr mér þykkir,
ef þá skal valr falla,
nær vér frálega fœrum

fót at geira móti;
drekkum alt af uxa
enni geira hlenni,
verða[1] mun snarpra sverða
svipun, ef ek skal ráða".

Konungr mælti: „Þetta er vel ort, ok er sá eigi berskjaldaðr, er þú gengr á aðra hönd". Án mælti: „Ekki vænti ek, at þat verði því nýt[2] í dag, þó at ek kunna fylgd at veita". Konungr kvaðst ekki vita, hvat þegni hann væri. Án lét hvórutveggja þeira sýnast mundu; hann lagðist niðr á skipi, þá aðrir gengu upp at berjast. Þórir mælti: „Allillr er þinn hlutr, hafa fyrst farit hingat ok liggja nú á skipi, er liðs er þörf; ek ætlaða at hugr mundi þik fríða". Án kvað eigi hirða um orð hans. Konungr gekk upp ok kom landherinn á móti þeim; hittust þeir við skóg nokkurn ok börðust. Án stóð upp ok gekk til skógar ok á einn stofn; hann sá þaðan yfir liðit hvórttveggja ok tvau merki fram borin fyrir brœðrum Ingjalds konungs. Án mæltist við einnsaman: „Því mun eigi þat ráð, at veita lið Ingjaldi konungi, ok þat þó at honum er mest óþörf at, ok hann girnist sjálfr; ek mun skjóta, ok er meiri ván at ek hœfa, því at þat sagði sá, er mér gaf bogann ok örvar þessar, at ek munda beinskeytr verða, enn þat var dvergrinn, sá er ek hitta fyrr í skóginum í Hrafnistu, enn menn ætluðu mik horfinn, at vit dvergrinn skiftumt þessu við, ok skal nú reyna smíðina, er hann leysti sik ok sitt höfuð, enn áðr vígða ek hann utan steins; lét hann mik mundu skjóta þrjú frægðarskot, ok eitt sinn með hverju skeyti". Hann skaut ok stefndi á annan þeira Úlfanna, ok fló örin í gegn um hann ok í kjör at baki honum; fell þá þegar merkit. Án náði örinni, ok

[1]) Þannig *E.*; vera *Fas.* [2]) Þannig.

strauk til skipanna; ok er menn sáu þat, þá sögðu þeir konungi, at hann mundi snœrisspjóti lagðr eða skotinn. Um kveldit kvómu menn til skipa; var þá alltíðrœtt um skotit. Án heyrði þat, ok kvað þá mega sœkjast, „ef nú er hálfunnit". Um morguninn eggjaði konungr menn til uppgöngu ok kveðst vænta sigrs. Án var eftir, ok kvaddi hann engi til uppgöngu. Honum kom í hug, at Ingjaldr konungr mundi þurfa liðs; hann skaut ör annari; kom sú fyrir brjóst Úlfi, ok var hann því óharðskeytari enn fyrr, at örin stóð þar föst; kendu menn skeytit, ok ætluðu þat sem var, at einn maðr mundi eiga bæði skeytin, þótt þat sæist eigi. Konungr mælti: „Fyrir löngu vissa ek, at Án mundi atgervismaðr vera". Konungr sendi eftir honum, ok segir at hann ætti ágæt laun fyrir at hafa. Sendimenn sáu, at Án var þá kominn á bát, ok eigi allnærri þeim; þeir sögðu honum konungs orð ok kveðju, at hann mundi virðingu mœta fyrir framgöngu sína. Án mælti: „Ek mun eigi fara á konungs fund, því at hann mun mér unna gálgans fyrir mitt starf". Menn kvómu aftr ok sögðu konungi; hann segir: „Eigi var hann fjargætr, ok vilda ek at eigi gerði hann fleiri launvígin við göfga menn, ok ætlaða ek brœðrum mínum líf ok eiga ríki undir þeim". Þórir mælti: „Illa ferr þér; vildir þú heldr sjálfr gert hafa; ekki var þat um hríð, at eigi vildir þú þá feiga". Konungr svarar: „Hefði hann upp gengit með oss, væri hann verðr sœmdar, enn fyrir launvíg væri hann verðr bana". Þórir kveðst ætla at jöfn laun mundi hann honum fyrir hyggja. Ingjaldr tók eignir brœðra sinna ok setti menn yfir fylkit; síðan var orpinn haugr eftir þá, er heitir Úlfahaugr. Konungr var á skipum ok búinn til burtfarar. Ketill kveðst vilja hitta vin sinn, er skamt bjó þaðan í burt. Konungr svarar: „Lát eigi sein at

þér, því at vér siglum snart". Ketill hafði skeyti Áns í hendi sér; hann kom at bœ bónda eins skamt frá skipunum; ekki var honum sá kunnr. Bóndi heilsaði honum, ok spurði at nafni; hann svarar: „Ek heiti Án bogsveigir, er þú munt nú heyrt hafa getit af skotum mínum". Bóndi svarar: „Án mættum vér hafa verit þinna skota hér, því at höfðingjar vórir vóru vinhollir; enn ver með oss í nótt"; hann kvað þat mundu þekkjast. Ekki var þar fleira manna enn kona hans ok dóttir; hon hét Drífa. Nú er at segja frá Án, at hann rœr á einn leynivóg, ok kom at þeim sama bœ, ok nam nú staðar ok hlýðir til tals manna. Gestrinn tók til orða: „Er sjá dóttir þín, bóndi?" „Svá er satt", sagði hann. „Ek ætla mér at byggja rekkju með henni í nótt, ok mun yðr eigi betr boðit". Karli kveðst ekki mikit um þat; Ketill kveðst hafa gert meiri stórvirki, enn ná rekkju hennar. Ok er Án heyrir þetta, drap hann högg á dyr, ok gekk at dyrunum; þræll gekk til hurðar ok alt út mjök, áðr hann sá manninn; hann spyrr hinn at nafni; sá kveðst Án heita; þrællinn sagði: „Hér er mikit um ánagang; svá hét ok sá, er kominn er inni". Án sagði svá vera mega, ok gekk inn ok settist gegnt Katli. Bóndi spyrr hann at nafni; þessi nefndist Án. Bóndi sagði: „Hér er ánótt mjök, eðr viltu með oss vera?" Hann kveðst þat þiggja mundu; „enn hafa verð ek dvöl nökkura, áðr enn ek mötumst, eðr hefir hann Án nefnzt Ketill". Hann sagði: „Ek brá því í gaman". Án mælti: „Þetta hefir vel at móti borit um fundi okkra; vórum vit í einni vist báðir, ok leitaðir þú eftir nökkurum hlutum um atgervi mína, ok þóttist þú ekki af því sjá, heldr hitt at ek væri skiftingr, enn ek em þó atgervismaðr, ok kann ek lækning at gera vel at kvensemi; ek heyrða áðan, at þú leitaðir eftir við dótt-

18

ur bónda um hjáhvílur". Hann tók nú (í) lyrg honum, ok lét hann skurka út, ok kvað vísu:

„Þat muntu finna,
er þú flór mokar,
at þú eigi ert
Án bogsveigir;
þú ert brauðsveigir,
heldr enn bogsveigir,
ostasveigir
enn eigi álmsveigir".

Hann batt hann ok rak af honum hárit, ok bar í tjöru ok mælti, at svá skyldi hverr fljúga, sem fjaðraðr væri; hann stakk ór honum annat augat, síðan geldi hann hann; eftir þat leysti hann hann, ok fekk honum tvó stafi; „enn ek mun taka við skeyti mínu". Án mælti: „Þat kalla menn konungs gersemi, ef nökkut er annars afbragð: enn þér er nú brugðit nökkut; ok því senda ek þik nú svá búinn Ingjaldi konungi, ok geld ek honum þik fyrir annan bróður sinn, hvé nær sem fyrir annan er goldit". Ketill leitar til skipanna ok sagði konungi, ok báru honum vitni stafir hans, at hann var stirðr orðinn, enn sjón var sögu ríkari um auga hans ok eystu, at á burt var hvórttveggja. „Afhendr ertu mér", sagði konungr, ok rak hann á burt frá sér.

V. Nú er at segja frá Án, at hann mælti við bónda: „Þér tókuð vel við mér, ok skyldir þú eigi ilt af mér hljóta; skulu vit eyða bæinn, ok fara í skóg, því at konungsmenn munu brátt koma hér", ok svá gerðu þeir. Án var þessu nærgætr; því at konungr sendi menn þegar um nóttina, ok brendu þeir upp bœinn ok fóru aftr síðan. Konungr mælti við sína menn: „Ef Án hefir undan komizt, þá legg ek þrjár merkr silfrs til höfuðs honum, ok geri ek hann útlægan um allan

Noreg“. Þetta spyrst nú víða. Konungr kom heim í sitt ríki. Án var með karli, ok húsar upp bœ hans um sumarit. Án var svá búinn hversdagslega, at hann var í hvítu pilzi; þat var svá sítt, at þat nam hæl; þá var hann í grám pilzungi; hann tók ofan á miðjan kálfann; þá var hann í rauðum kyrtli; hann tók ofan á kné; yzt var hann í vóndum vöruvóðarstakki; hann tók ofan á mitt lær; hann hafði hatt á höfði ok viðarøxi í hendi. Maðrinn var furðu stórr ok karlmannlegr ok ekki dávænn. Þat var einn dag, at Án mœtti úti Drífu karlsdóttur; þrjár konur gengu með henni; hon var kvenna vænst ok vel búin; hon var í rauðum kyrtli ermalöngum ok ekki niðr víðum, síðum ok miðþröngum; hon hafði hlað um enni ok hærð kvenna bezt. Þær hlógu at honum mjök ok dáruðu klæðabúnað hans. Drífa mælti þá: „Hvaðan gektu at nú, feraldr?“ „Frá smíðum“, sagði Án. Í því kom bóndi at ok bað þær eigi skúlka hann. Án kvað þá vísu:

„Meyjar spurðu,
er mik fundu,
hvíthaddaðar:
'hvaðan komtu, ferfaldr?'
Enn ek svaraða
silkigunni
heldr hæðinni:
'hvaðan er logn úti?'

„Ekki þykkir mér“, sagði Án, „kyrtill þinn fara betr enn stakkr minn, því at hann liggr neðan at bakstakki þínum“; síðan skildu þau at sinni. Enn er upp var húsaðr bœrinn, talar bóndi til Áns um haustit, at honum væri heimilt þar at vera um vetrinn, „ok hefir þú vel til þess unnit“. Án kvaðst þat þiggja mundu. Honnm leizt vel á karlsdóttur, þó at hon hefði kalzat hans

klæðasniðit, ok var hann sér um þat vórkunnlátr. Enn um vórit lýsti hann yfir því, at hann mundi á burtu ok annat fyrir sik leggja; „enn ef svá er, sem mér er grunr á, at dóttir þín sé með barni, þá eru þar fáir blóramenn, ok vil ek ganga við faðerni; ok ef þat er sveinn, þá sendið til mín, þá er þér spyrið nökkura mína staðfestu, ok fylgi hringr þessi til jartegna; enn sjá þú sjálfr fyrir, et mær er". Ok síðan ferr hann á burt, ok austr á skóg; þar liggr úti stigamaðr, er Garan heitir; ok um daginn er Án gengr um skógargötuna, sá hann at maðr gekk í svig við hann; sá hafði svartan skjöld ok hjálm á höfði, enn boga í hendi, örvamæli á bak; hann sá hinn nýkomna ok skaut þegar í skjöld hans broddör, ok vart í gegn um skjöldinn; Án gerði hœfing eftir ok skaut í gegn um skjöldinn, ok kom í aflvöðvann á honum, svá at hann varð sárr. Stigamaðr mælti honum þótti þessi þörfum harðskeytari, ok lagði vópn sín ok hitti þenna mann, ok spurði hann at nafni; hann kveðst Án heita. Garan segist heyrt hafa nafn hans, „ok ertu víðfrægr". Án sagði: „Heyrt hefi ek ok þín getit, ok jafnan at illu". Garan sagði: „Fyrir góðu muntu verða af mér; vil ek bjóða þér til mín, ok eigum félag saman, ok munu vit miklu áleiðis koma". Án mælti: „Œrit mun um þat, ef vit viljum illa gera". Þeir kvómu til skála, er stóð í skóginum, ok var þar hnigin hurð á gátt; þeir gengu inn, ok skorti þar eigi fé, vópn eða hlífar. Án sá þar steina tvó, annan hærra enn annan. Án spyrr, hvat þeir skyldi. Garan sagði: „Þar hefi ek reynt hryggafl nökkura manna, er mik hafa heimsótt". Án sagði: „Illmannlega bjóttu við þína gesti, eða hvórr mundi þér hœfilegri steinninn at láta á hallast"; hann kveðst ekki á því ætlun haft hafa, enn lét sér þó hinn hærra betr fallinn vera fyrir hæð-

ar sakir. Þá er liðit á dag mjök; Garan sagði: „Nú skulum vit matbúa; eðr hvórt viltu heldr taka vatn eða gera eld“. Án kvað þat sjálft á leggjast, at hann gerði eldinn, því at hann kveðst því vanr verkinu; ok er hann var lagztr niðr, þá kastaði hann sverðinu á bak sér, at hann hafði at vópni; hann heyrði hvin upp yfir sér, hjó stigamaðrinn til hans ok kom á sverðit, ok þat hlífði honum; þá hljóp hann upp ok mælti: „Eigi ertu nú trúr, ok vildir þú nú skjótt skifta félaginu, ok hafða ek þó lítit til saka; má vera, at nú gistir þú bóndasteininn há í kveld“. Þar var hörð sókn, ok vildi hvórr firra sik steininum. Þá bar Garan at steininum. Án sté á rist honum, enn rak hendrnar á bringu honum, ok bendi hann um steininn; gekk þá í sundr hryggrinn í honum. Án gekk af honum dauðum; hann hjó af honum höfuðit, ok dró hann út, ok stakk nefinu í klof honum, at hann gengi eigi dauðr. Leið af nóttin. Án var þar um sumarit, ok gerði engum manni mein, ok lét ekki sjá sik; enn er haustaði, læsti hann aftr skálanum ok fór í burt, ok vildi aðra vetrvist hafa; hann kom aftan dags til ekkju einnar auðigrar, er Jórunn hét; hann var þar um nóttina ok duldist. Enn er húsfreyja kom í skála, spurði hon gestinn at nafni; hann sagði slíkt, er honum sýndist; hon gekk frá ok snøri aftr ok mælti: „Því fórtu hingat? þat er mitt hugboð, at þú munt vera Án bogsveigir“. Hann lét þat satt. „Hví fórtu hingat?“ segir hon; „þér er þetta ekki traust fyrir konungi“. Án kveðst ætla, at eigi mundi meira við þurfa; „mun ek til hætta at vera ef þér gefit leyfi til“. Hon mælti: „Ekki mun ek spara mat við þik“. Þar var hann um hríð, ok var tiltakasamr, ok sá um bú hennar, ok var þat með miklu ráði. Án mælti: „Hér vilda ek vera í vetr með yðr, ok ger-

ast eigi setumaðr með öllu; hon kvað honum eigi þar hent, „er konungr er í eftirsjá um þik; vér megum þér lítit“; hann lézt ætla, at Ingjaldr konungr mundi honum ekki grand gera. „Eigi mun ek mat spara við þik“, enn lét hann sjálfan mundu gæta sín. Hann gerðist umsýslumaðr hinn mesti; síðan tekst tal með þeim; hann segir, at honum lýstr því í skap, at mæla til ráðahags við hana; hon kvað þat mundu gert at frænda ráði, ok mjök nær hennar hugþokka, enn enginn latti ok tókust ráðin. Án var hinn mesti umgangsmaðr ok stórhagr. Hann átti naust í skógi skamt frá bœnum, ok smíðaði þar skip; jók brátt mikinn framdrátt fjár ok virðingar; hann átti fjögur bú stór, ok með honum var þrír tigir vígra manna á hverju búi. Fylkismenn þeir, er þar vóru, höfðu hann sér at forstjóra; hann var vinsæll ok stórlyndr. Ingjaldr konungr spyrr þetta ok leitar eftir honum. Þórir bróðir hans fór oft austr þangat með sættarboðum, ok var ástúðigt með þeim brœðrum; þá var andaðr Björn faðir þeira í Hrafnistu, ok varðveitti búit Gautr mágr þeira ok Þórdís systir þeira. Grímr son þeira var mikill, vænn ok sterkr, ok kvað øngvan af sínum frændum sér jafn skapfeldan sem Án; hann fór á fund hans. Án tók vel við honum, ok dvaldist hann þar lengi; hann var vinsæll. Þórir bað oft Án, at hann skyldi vægja til við konung, „ok stoðar þér ekki, bróðir, af því at ek sé gerla hans skaplyndi grimt til þín“. „Auðna mun ráða með okkr konungi“, sagði Án; „enn þú trúir honum til vel; vilda ek heldr at þú varðveittir bú okkur“; enn þat varð ekki.

VI. Maðr hét Ívarr, upplenzkr at ætt ok ættgöfugr; hann kom til hirðar Ingjalds konungs, ok tók hann vel við honum; ekki var hann þar þá at Án var með konungi. Ívarr var gervilegr maðr; hann lagði hug mikinn á Ásu

ok hafði tilmæli við hana um ráðahag. Konungr tók því seinlega; þau töluðu þetta mál með sér. Konungr mælti: „Mjök leitar þú eftir þessu, ok mun ek gera á kost; þú skalt fara á fund Áns, ok fœra mér höfuð hans; enn er þú kemr aftr, áttu þessa ráða vón, er þú beiðist, því þá muntu kallaðr mikilmenni ok maklegr konungs mágr". Ívarr kvað eigi auðsóttlegt, „eðr gefr þú, konungssystir, jáyrði til þessa máls?" Hon svarar: „Ek ætla vera á valdi bróður míns, ef þú kemr þessu erindi fram". Við þetta fór hann austr í land ok á fund Áns, ok skorar á hann til vetrvistar. Án spyrr, hverr hann væri, ok kveðst varla vita kunna, með hverjum hug hverr væri, enn lézt óvanr at synja matar: „ek beiðumst ok ekki forgiftar, fyrr enn ek veit, hversu þegit er, eðr veitt er". Ívarr var honum fylgisamr til smíða ok annars. Þat var eitt kveld, at þeir gengu heim, at Ívar kom í hug, hvat hann átti at annast; hann hljóp þá at Án, ok hjó til hans; Án gekk skjótara, enn Ívarr hugði, ok var stórfetaðri, ok hjó hann í jörðina ok alt í viðarrœtr. Án fann nú atgöngu hans ok snýr aftr, ok sagði, at honum þótti eigi vel í hald koma vistar launin. Án batt hann með bogastreng ok rak hann heim fyrir sér; hann setti Ívar í fjötur um nóttina; enn er menn vissu þetta, báðu þeir drepa hann, ok segja hann til þess gert hafa. Án kvað eigi þat skyldu: „Mun þat þá mælt, at ek gerumst fjandmaðr konungs, ef menn vita eigi sanna sögu; vilik þing láta stefna fjölment, ok konungsmaðr (geri) sögu sína, ok geri fyrir öllum bert þetta vandræði", ok svá var gert. Kom Án á þingit ok leiðir Ívar eftir sér. Án mælti: „Seg nú fram alt erindi þitt". Ívarr gerði svá; þá mæltu allir, at hann hafi sér dauða ráðit. Án mælti: „Nei", sagði hann, „þat skal eigi vera; ek veit hvers hann á heim at vitja, sem þér heyrðuð"; hann lét brjóta fót-

leggi hans alt til knés, ok lét síðan grœða ok snúa fótunum öðru vís enn áðr; horfðu þá tær á bak aftr. Án mælti: „Stattu nú fyrir mér“, ok svá gerir hann. Án mælti: „Nú ertu konungs gersemi, er þú ert frá því sem aðrir menn“; síðan snýr hann andliti hans nökkut, ok mælti: „Nú ertu til hvórstveggja enda afbragð annara manna, vænn at yfirliti, enda eigi fœttr sem aðrir menn; hittu nú Ingjald konung; geld ek þik fyrir annan bróðurinn, enda á hann nú hingat einkis at vitja“. Ívarr hitti konung ok sagði eigi sína slétta; konungr mælti: „Þat hefik vitat, at menn hafa drepit niðr menn, hverr fyrir öðrum; hitt veit ek varla, at slíkar meiðslar hafi gervar verit, ok kalla þat konungs gersemar, ok þykki mér engi gersemi í þér, ok far til eigna þinna“. Konungs systir mælti: „Viltu nú eigi unna honum ráðahagsins við mik?“ Konungr kvað þat eigi sama; lét Ívarr sér ofr framarla treyst hafa, at hann mundi þessu á leið koma, „ok vóru því engi fjartök í höfð við þik“. Þórir var þá eigi löngum heima. Eftir þetta sendi konungr tólf menn til höfuðs Áni, ok mælti svá: „Ek vil senda yðr með þeim hætti á fund Áns, at þér beiðið hann vetrvistar, enn hann er stórlyndr ok mun spyrja, því þér farið svá margir saman; enn þér skuluð segja, at þér eigið fé allir saman, ok þér trúið øngum til at skifta með yðr nema honum; ok ef hann tekr við yðr, dragið undir yðr aðra jafnmarga af mönnum hans með fégjöfum, ok kalla ek þá sjálfrátt, at þér látið hann eigi rekast undan“. Síðan fóru þeir á fund Áns, ok fóru svá orð með þeim, sem konungr gat til; hann tók þó við þeim, ok vóru þeir þar fram um jólin. Eitt kveld mælti Jórunn við Án: „Hvat gestum hyggr þú þetta vera, er þik hafa heimsótt?“ Hann sagði: „Þat hygg ek, at þeir séu góðir menn, ok til þess ætlum vér“. Hon kveðst eigi þat ætla, at þeir muni dyggvir

menn heita mega, ok gruna ek þat, hvórt þeir hafa unnit illvirki, eðr ætla þeir til; því at hvert sinn er þú gengr frá rúmi þínu, þá sjá þeir eftir þér ok bregða lit við". Hann kveðst eigi þat ætla. „Enn ber ek meiri önn fyrir þér, enn ek ætlaða", sagði hon; „ek vil þú gangir frá húsi á morgin; (ok ef þeir) gera øngan grun á sér, þá mun þetta ekki vera; seg, at þú skalt heim í kveld, ok at þú vilir einn fara; ok ef þeir gera nökkurn grun á sér, þá má vita, hverir þeir eru". Án kvað svo vera skulu. Um morguninn gekk Án frá húsi, ok er vetrgestir sáu þat, hyggja þeir þá fœri á Án, ok fóru heiman í tveim stöðum, sex í hvórum stað, enn sex vóru heima af njósnarmönnum, ok sex af húskörlum, er fé tóku til höfuðs Áni; vóru sex af hvórum í fyrirsátrinu; þeir settust hjá götu Áns. Jórunn hittir Grím ok sagði, at henni þótti grunsamleg för þeira, „ok far þú á njósn"; hann kvaðst þess búinn, ok fór í skóg með marga menn, svá at hinir vissu eigi, enn sáu þeir hvergi. Leið nú á kveldit, ok sýndist þeim mest nauðsyn at fara heim ok gæta tímans, at eigi yrði í ráðit um atförina; þeir kvómu heim; Án var þá kominn í öndvegi, ok ekki frýnn; Grímr var þá ok heim kominn. Án mælti: „Þat mun nú hœfa vetrgestum vórum, at segja erindi sín, ok hvern þeir ætluðu mér dauðann í dag; ek veit nú ráð yðar, ok fyrir löngu vissa ek svik yðar við mik; enn eigi hefik dygt hjónaval". Þeir urðu við at ganga. Án mælti: „Eigi mun ek drepa hjón (mín) ok fari þau á burt; enn konungsmenn gef ek í vald Grími frænda mínum, ok hafi hann af þeim gaman í dag". Grímr kvað slíkt vel mælt; hann fór til skógar með þá ok spyrti þá saman alla á einn gálga. Þetta spyrr Ingjaldr konungr ok líkar mjök illa. Þórir var þá kominn til hirðarinnar; hann var hljóðr ok þótti mjök þrútna málit; konungr spyrr, því hann

væri svá hljóðr; „vel viljum vér til þín gera sem fyrr“. Þórir sagði: „Ekki frý ek á þat, enn varla verðr þat með hallkvæmd“. Konungr spyrr: „Hvat skortir at um þat, sem faðir menn gerði?“ „Ekki leita ek á þetta“, sagði Þórir, „enn stœrrum gaf faðir þinn mér sem er sverð þetta“. Konungr sagði: „Er þat gersemi mikil?“ „Sjá þú“, sagði Þórir. Konungr tók við ok brá sverðinu ok mælti: „Ekki er þetta ótígins manns eiga“. Þórir sagði: „Þiggi þér þá, herra“. Konungr sagði: „Eigi vil ek þat; þú skalt eiga ok þér lengst fylgja“. Hann gekk at Þóri í hásætinu ok lagði í gegn um hann, ok lét þar standa sverðit í sárinu. Hann mælti: „Ýmsar munu vit Án sendast sendingar á milli“. Síðan bjó hann skip, ok vóru á sex tigir manna, ok bað þá fara á fund Áns ok leggja í lægi hans ok teygja hann á skip; „ok segið at þar sé kominn Þórir bróðir hans, ok vili leita um sættir; enn ef hann kemr í greipr yðr, þá drepið hann ok er þá goldit nökkut fyrir mína brœðr, ef þessir koma fyrir þá; komið snemma dags til Áns“. Þetta verk mæltist mjök illa fyrir, ok var hann nú kallaðr Ingjaldr hinn illi af hverjum manni; síðan fóru þeir veg sinn; enn áðr um nóttina enn þeir kvómu við land, þá dreymdi Án ok sagði Jórunni: „Mér þótti Þórir hér kominn daprlegr mjök; enn ávalt hefir hann komit er mik hefir dreymt hann; enn eigi vilda ek at þeir fœri erindislausir, er hann fœra hingat með slíku móti, (er mér) segir hugr um, því hann sýndist mér allr blóðugr, ok stóð sverð í gegn um hann“. Hon kvað svá vera mega, at skýrir væri draumar hans. Án spratt upp ok sagði at menn mundu koma; hann lét búa fjögur skip, ok vóru tvau við útey, enn önnur tvau í leynivógi hjá læginu fyrir bænum; Án sendi menn í bygðina eftir mönnum, at drekka fagnaðaröl á mót Þóri, ef hann kemr glaðr ok heill, ellegar reyna vópn sín.

Án var á bœnum, enn menn hans á skipum, ok beið hann búinn þess, er at höndum kœmi. Eftir þat sjá þeir, at skip rendi á lægit fyrir bœinn, ok rauðir skildir á. Skipamenn sendu Án orð, at hann kœmi ofan ok fyndi Þóri bróður sinn, er þar var kominn at leita um sættir. Án mælti: „Oft hefir hann ekki þann mun metit, (at ganga heim), ok lætr hann nú lítit á skorta“. Þeir kvóðu honum svefnhöfugt. Án kveðst ganga mundu ofan at skipi, enn eigi lengra; þeir treystust eigi at ganga at honum, ok skutu Þóri af skipi upp, ok báðu Án taka við vinsending Ingjalds konungs; Án tók Þóri upp ok mælti: „Goldit hefir þú grunnýðgi þinnar, er þú trúðir konungi vel, enn annat mun nú skyldara, enn at ávíta þik“; hann skaut honum í hellisskúta, enn hljóp út á skipit, ok brá upp rauðum skildi; hann leggr nú at þeim, ok börðust þeir, ok fellu mjök menn Ingjalds konungs. Einn maðr barðist á knjánum; Grímr sótti at honum; enn sá maðr hjó til hans á knésbótina ok af kálfann með hælbeininu, ok lét hann mundu stirðfœttan, áðr enn grœtt væri; þeir drápu hvert manns barn. Án lét haug gera ok skip í setja ok Þóri í lyfting, enn konungsmenn á hvórttveggja borð, til þess at þat sýndist í því, at honum skyldu allir þjóna. Grímr var grœddr. Konungr spyrr nú þessi tíðendi, ok þótti enn eigi mjök aukizt hafa sinn sómi eðr sœmd.

VII. Þat var einn morgin, at Án var heima á bœ sínum, at hann mælti: „Þat hygg ek, sagði hann, „at menn sé í skóginum, mjök margir, ok má vera, at komi at því, sem mælt er, at mikit er konungs ríkit ok mikil er konungs gifta“. Án vekr nú húskarla sína, ok mælti: „Oft finst þat á, at ek er vel kvóngaðr; Jórunn hefir oft varat mik við, at ek skylda eigi sitja hér við mótþykki konungs, enn ek vildi láta drífa um

stafn, sem verða mætti“. Síðan tók hann ás einn, ok hjó í sundr, ok telgir handarhald á báðum hlutunum. Án sagði: „Þá er vér komum út, mun hringr sleginn um oss, enn mér þykkir ilt at flýja; enn vit Grímr munum eigi vópnum við koma“, ok bað hann taka annan trélurkinn, ok svá gerðu þeir. Þeir snøru nú til sjóvar; þá var konungr þar kominn með mikinn mannfjölda. Þeir Án ruddu götu fyrir sér, ok lömdu á tvær hendr; þótti konungs mönnum þar eigi gott at búa undir, enn húskarlar sóttu þar eftir, ok vóru margir drepnir, enn konur kómust á náðir Jórunnar. Þeir Án ok Grímr kvómust á eina róðrarskútu, ok sáu konungsflotann umhverfis sik, enn út miðsyndis var ein njósnarskúta. Án sagði, at honum þœtti vel, at þeir gerði þeim nökkurn öfundarkrók, „sem oss eru settir til meins“. Án skaut einum fork, er járni var búinn, undir rangbyrðit á skútunni, ok gerðist þat skifti á, at sjór kolblár kom í staðinn, ok kölluðu menn á konungs skipin, at þeir hjálpi þeim. Án sótti undan út á millum þeira. Án sagði, at meiri mundi róðr Gríms, ef báðir fœtr hans væri jafnir; hann kvað einksis skyldu í sakna. Án fann eigi fyrr enn hlummarnir á árunum skullu millum herða honum, enn Grímr var sprunginn af róðrinum. Án sté nú fyrir borð, ok vildi þat sízt, at konungs menn hefði hendr at honum; þeir sáu, at maðrinn var fyrir borð stiginn, enn annarr lá dauðr í austrinum; þeir segja konungi þetta; hann sagði: „Þess var vón at Án fyrirmyndi oss at hafa hendr at honum, enn þó skal honum fyrir alt eitt koma, ok setjum vörðu alt með sjónum, at hann komist eigi á land“. Þetta kom Án í hug, ok snýr þvers til eyjar einnar, er lá utan fyrir, ok komst þar upp, ok var þá allmáttfarinn. Erpr hét sá, er þar bjó, ok kona hans; ekki var þar

fleira manna. Erpr kannar fjörur, ok fór með eyk, ok sá, at maðr lá mikill á ströndinni; bóndi ætlaði hann dauðan ok gekk illa at honum; Án bað hann fara djarflega. Erpr sagði: „Þú munt hafa hœgri sæng haft heima hjá Jórunni". Hann ekr honum nú heim, ok skögðu fœtrnir út af vagninum; kerling bað hann eigi dauðum manni heim aka. Erpr kvað önnur efni í vera ok sagði henni; hon mælti, at þat mundi gott til fjár, ef við góðan dreng ætti um. Án hrestist þar nú mjök. Ingjaldr konungr hugði Án dauðan, ok fór hann heim. Án var með karli, ok er hann var heill, flytr Erpr hann til lands; Án kvað þeim vel farit hafa, ok gaf kerlingu gull, enn Erpi eyna, ok lét þó meira skyldu verðkaup þeira í tómi. Síðan kom Án heim. Jórunn hafði nökkut snúit áleiðis á meðan, ok skorti þó mikit á, at risna mætti haldast. Menn fögnuðu vel Án; enn hann svarar húsfreyju: „Ekki höfum vér jafnir verit um fjárhagina hingat til við þik"; hon kvaðst ekki at því telja, ef hann heldist við; honum kom nú í hug, at eigi mundi óráðlegt, at vitja fjárins í skála Garans, því honum þótti nú nauðsyn til bera; hann lét þat nú heim fœra, ok sagði Jórunni: „hér máttu líta á mína eigu", ok segir allan tilburðinn; þótti hann þá eigi félauss sem menn ætluðu; kom nú í samt lag um fé þeira sem áðr eðr meira. Án setr nú njósnir alla vega frá sér. Ingjaldr konungr frétti þetta, ok hafði hann gæzlur á sér, ok svaf í skála hjá hirð sinni. Án fylgdi smiðum sínum sem fyrr; ok eitt kveld, sem hann gekk frá smiðinni, sá hann í ey einni eld brenna; honum kom í hug, at konungr mundi enn vitja eða snöttungar mundu leggjast á fé hans; hann forvitnast um ok fór til sjóvar einnsaman, ok tók sér bát ok rœr til eyjarinnar. Hann sá þar mann sitja við eldstó, unglegan ok mikinn; sá

var í skyrtu ok línbrók; hann mataðist; silfrdiskr stóð fyrir honum; hann hafði kníf tannskeftan, ok stakk upp ór katlinum, ok át slíkt af er honum sýndist, enn kastar aftr í, er kólnaði, enn tók þá annat upp. Án þótti hann eigi varlega búa um sik; hann skaut til hans, ok kom í stykkit, er hann vó upp ór katlinum, ok datt þat í ösku niðr; hann leggr skeytit niðr hjá sér, ok mataðist sem áðr. Án skaut ör annarri, ok kom hon í diskinn fyrir hann, ok fell hann í tvó hluti; þessi sat ok gaf engan gaum at þessu; þá skaut Án hinni þriðju, ok kom sú í knífskeftit, er aftr stóð ór hendi honum, ok fló skeftit í tvó hluti. Þá mælti sjá hinn ungi maðr: „Þessi maðr gerði mér mein, enn sér lítit gagn, er hann spilti knífi mínum“. Hann þreif upp boga sinn, enn Án kom í hug, at eigi var víst, hvar óskytin ör geigaði; hann gekk öðrum megin eikarinnar ok lét hana á millum þeira. Sjá hinn ungi maðr skaut hinni fýrstu ör, svá Án hugði at koma mundi á hann miðjan, ef hann hefði beðit; önnur þótti honum sem komit mundi hafa fyrir bringspalir honum, enn hin þriðja í augat, ok stóðu svá allar til í eikinni, þar sem Án hafði staðit. Þá mælti sá hinn ungi maðr: „Hitt er þeim ráð, er skaut at mér, at sýna sik nú, ok hittumst við, ef hann á við mik sakir“. Síðan gekk Án fram, ok tóku til (at) glíma, ok var þeira atgangr mjök sterklegr. Án mœddist skjótara, því at hinn var stinnleggaðr ok sterkr. Án bað þá hvílast, enn hinn ungi maðr lézt búinn til hvórstveggja, ok þó réð Án; hann spyrr: „hvert er nafn þitt?“ hann kvaðst Þórir heita, enn sagði föður sinn heita Án, „eðr hverr ertu?“ „Ek heiti Án“, sagði hann. Ungi maðr sagði“. „Þat mun satt vera, at margs góðs muntu án vera, ok ertu nú án sauðarins þess, er ek tók“. Án sagði: „Hirðum ekki um heiftarmál, ok er þetta

lítils vert, eðr hverjar hefir þú jartegnir, ef þú finnr föður þinn?“ „Ek ætla finnast muni sönn merki sögu minnar, enn þó em ek eigi skyldr þér at sýna“, sagði Þórir. Án lét þat betr sama at sýna, hvat til marks væri um faðerni hans. Þórir sýnir honum hringinn. Án sagði: „Sönn eru þessi merki, at föður þinn hefir hér fyrir hitt, ok förum heim ok vitjum betra herbergis“. Þeir gera nú svá, ok koma heim, ok sátu menn hans ok biðu eftir honum með ugg ok ótta, því þeir vissu eigi, hvat af honum var orðit. Án settist í öndvegi ok Þórir hjá honum; Jórunn spyrr, hverr sjá maðr væri hinn ungi. Án bað hann sjálfan segja til nafns síns. Hann sagði: „Þórir heiti ek, ok em ek son Áns“. Hon mælti: „Kemr at því, sem mælt er, at hverr er auðgari enn þykkist; ekki sagðir þú mér at þú ættir þenna son, enn þó hygg ek ekki aukasmiði vera munu at honum, ok togið af honum, eðr hversu gamall ertu?“ „Átján vetra“, sagði Þórir. Hon sagði: „Þat ætla ek, at ek muna kalla þik hálegg, því at ek hefi øngum sét hærra til knés“. Hann sagði: „Þetta nafn líkar mér, ok muntu gefa mér nökkut í nafnfesti, at menn kalli mik svá“; hon sagði þat skyldu satt, ok gaf honum gull mikit. Án spyrr Þórir at um uppfœði hans með karli; hann kvað orð á hafa verit, at þar fœddist upp dóttir; „því at Ingjaldr konungr vildi drepa mik, ok flýðik því norðan sem verða mátti“. Þar var Þórir um vetrinn. Án mælti eitt sinn: „Eigi nenni ek at fœða þik upp sitjanda lengr, ef þú leggr ekki fram“; hann kvaðst eigi til hafa í fémunum nema hringinn. Án kvað sér betra þykkja, at hafa sendiför nökkura: „sýnist mér sem þú værir skyldr til at hefna nafns þíns á Ingjaldi konungi; ætla ek at þér verði auðit helzt af vórri ætt, því at þat er reynt, at vit konungr leggj-

umst aldri hendr á; ok ekki þarftu hingat at vitja, nema hefndin komi fram, hvórt sem þú átt skylt við mik eðr eigi. Sverðit Þegn skaltu eiga, ok ef þú kemr þessu verki fram, þá er þar systir konungs; haf þú hana með þér, ok gjalt henni son fyrir bróður". Þórir kvað þetta gera mundu, ok helt með skip albúit í hernað enn at hausti hafði hann fimm skip vel skipuð; hann var yfrit djarfr maðr ok sterkr ok hinn mesti hervíkingr. Hann kom á bœ Ingjalds konungs á náttarþeli, ok bar eld at skálanum; vöknuðu menn við reykinn. Ingjaldr konungr spyrr, hverr fyrir eldinum réði. Hann kvað Þórir hálegg þar vera. Konungr segir: „Vera má at þessi gneisti hafi flogit af Drífu karls dóttur, því þar hefir mér lengi grunr á verit; ok má vera at oss verði fullelda um þat lýkr". Þórir kveðst á þat viljaðr, at sjatnaði illvirki hans. Ingjaldr konungr lét þá brjóta upp stokkana, ok bera á skálahurðina, ok kvað eigi vilja inni brenna; þá hlupu menn út. Þórir var nær staddr, þá er konungr kom út, ok hjó hann banahögg. Hann tók burt Ásu, ok hafði með sér ok mikit fé, ok sendi hvórttveggja föður sínum; hann tók vel við Ásu, enn Þórir legst í hernað, ok vann mörg framaverk; hann var ágætr maðr ok þótti líkr föður sínum. Þórir kom með þat til Áns, at hann var orðinn stórauðigr, ok fekk þar góðar viðtökur. Hann var þar um vetrinn, enn at vóri sagði hann Áni, at hann vill á burt ráðast, „ok gef ek þér upp eignir allar; enn þú girnst eigi eignir þær, sem Ingjaldr konungr hefir átt, því at skamt mun at bíða, at eytt mun fylkiskonungum; ok er betra at gæta sinnar sœmdar enn at setjast í hærra stað ok þaðan minkast; enn ek mun fara norðr í Hrafnistu til eigna minna. Erp skaltu annast ok fóstra þinn ok móður". Síðan fór Án norðr,

enn Þórir varð gildr maðr. Án kom norðr í eyna, ok átti hann þar dóttur, þá er Mjöll hét, móður Þorsteins, Ketils sonar raums, föður Ingimundar hins gamla í Vazdal. Án átti oft at berja um þær skinnkyrtlur norðr þar, ok þótti hann hinn mesti maðr fyrir sér. Son Þóris var Ögmundr akraspillir, faðir Sigurðar bjóða-skalla, ágæts manns í Noregi, ok lýkr hér við sögu Áns bogsveigis.

Hrómundar saga Greipssonar.

Hrómundar saga Greipssonar.

Sá konungr réð fyrir Görðum í Danmörk, er Óláfr hét; hann var son Gnoðar-Ásmundar; hann var maðr frægr. Brœðr tveir Kári ok Örnúlfr vóru landvarnarmenn konungs, hermenn miklir. Þar bjó einn ríkr bóandi; sá hét Greipr; hann átti þá konu, er Gunnlöð hét, dóttir Hróks hins svarta. Þau áttu níu sonu, er svá hétu: Hrólfr, Haki, Gautr, Þröstr, Angantýr, Logi, Hrómundr, Helgi, Hrókr; þeir vóru allir efnilegir menn, þó var Hrómundr fyrir þeim öllum; hann kunni eigi at hræðast; hann var augnafagr, hárbjartr ok herðamikill, mikill ok sterkr, líktist mjök Hróki móðurföður sínum. Með konungi vóru tveir menn; hét einn Bildr, annarr Voli; þeir vóru illir ok undirförulir; konungr matti þá mikils. Eitt sinn helt Óláfr konungr austr fyrir Noreg með her sinn, ok heldu at Úlfaskerjum, herjuðu ok lágu við eitt eyland. Konungr býðr Kára ok Örnúlfi at ganga upp á eyjuna, ok vita hvórt þeir sæi engi herskip. Þeir gengu upp á landit, ok litu sex herskip undir hömrum nokk-

urum; þar var einn dreki allskrautlegr. Kári kallar til þeira ok spyrr, hverr fyrir skipunum réði. Einn dólgr stóð upp á drekanum, ok kvaðst Hröngviðr heita, „eða hvert er nafn þitt?“ Kári sagði til sín ok síns bróður ok mælti: „Ek veit engan verri enn þik, ok þar fyrir skal ek höggva þik í smá stykki“. Hröngviðr mælti: „Ek hefi herjað sumar ok vetr í þrjú ok þrjá tigi ár, ok háð sex tigi orrostur ok fengit jafnan sigr; mitt sverð heitir Brynþvari, er aldri hefir sljóvgast; kom þú hér á morgun, Kári, ek skal slíðra hann í þínu brjósti“. Kári kveðst eigi bila mundu. Hröngviðr mátti kjósa hvern dag mann fyrir sverðsins oddi.

II. Þeir brœðr kómu aftr til konungs, ok sögðu honum tíðindin. Konungr bauð at halda til orrostu, ok svá var gert, hittust þeir, ok tókst þar harðr bardagi; þeir brœðr gengu vel fram; Kári hafði jafnan átta eðr tólf í hverju höggi; Hröngviðr sá þetta; hljóp hann upp á konungs skip til Kára, ok lagði sverðinu í gegn um hann. Þegar Kári hafði fengit sárit, segir hann til konungs: „Lifið heilir, herra, ek man hjá Óðni gista“. Hröngviðr vó Örnúlf upp á spjóti sínu. Eftir fall þeira brœðra kallar Hröngviðr, at þeir skuli upp gefast; er þá illr kurr í liði konungs. Engi járn bitu Hröngvið. Nú er þess getit, at Hrómundr Greipsson var í fylgd með konungi; hann tekr sér kylfu í hönd, bindr sér grátt ok sítt geitarskegg, ok setr síðan hatt á höfuð sér, veðr svá fram, ok finnr þá brœðr báða dauða; tekr upp merki konungs ok lemr með kylfunni blámenn til dauða. Hröngviðr spyrr, hverr sá væri, „eðr er þetta nokkut faðir hans illa Kára?“ Hrómundr segir nafn sitt, ok kveðst hefna vilja þeira brœðra, „enn eigi var Kári mér skyldr, samt skal ek drepa þik“, ok í (því) gaf hann Hröngviði kylfuhögg svá mikit, at hann bar halt höfuð eftir ok

mælti: „Ek hefi verit víða í bardögum ok aldri fengit þvílíkt högg“. Annat högg sló Hrómundr til Hröngviðar, svá hausinn brotnaði; í þriðja höggi misti hann lífit. Eftir þat gengu þeir, sem eftir lifðu, allir á hendr konungi, ok lyktaðist svá bardaginn.

III. Nú kannar Hrómundr skipin, ok finnr einn mann hallast upp við í stafni; hann spyrr þann mann at nafni; sá kveðst Helgi heita hinn frœkni, bróðir Hröngviðar, „ok nenni ek eigi friðar at biðja“. Hrómundr lét grœða Helga hinn frœkna. Hann sigldi þar eftir í Svíþjóð, ok gerðist landvarnarmaðr. Þar eftir helt Óláfr konungr liði sínu vestr til Suðreyja, gengu þar á land ok tóku strandhögg. Karl einn bjó þar nærri; konungsmenn höfðu tekit kýr hans, ok ráku undan sér; lét hann mjök aumlega um þann missi. Hrómundr kemr at, ok spyrr hverr sá væri; karlinn segir, at bygð sín væri allskamt þaðan, ok kvað meiri fremd, at brjóta hauga ok ræna drauga fé. Þessi kvaðst Máni at nafni. Hrómundr bað hann segja sér, ef hann vissi nokkut um soddan. Máni sagðist víst vita, ok mælti: „Þráinn, sem vann Valland, ok var þar konungr, berserkr mikill ok sterkr, fullr galdra, hann var settr í haug með sverði, herklæðum ok fé miklu, enn fáir fýsast þangat“. Hrómundr spyrr, hverja leið sigla skal þangat; hann segir at hann má sigla rétt suðr í sex daga. Hrómundr þakkar karli fregn þessa, gaf honum fé, ok lét hann taka kýr sínar. Sigldu þeir svá þaðan, eftir því, sem karl vísaði þeim til, ok at sex daga fresti sáu þeir hauginn rétt fyrir framstafni.

IV. Þeir kómu vestan at Vallandi, ok fundu hauginn ok rufu þegar. Ok at liðnum sex dögum kómu þeir glugga á hauginn; sáu þeir at þar sat á stóli dólgr mikill, blár ok digr, allr gulli klæddr, svá leiftraði af, rumdi

hann mjök, ok blés at eldi. Hrómundr spyrr, hverr nú vill ganga í hauginn, ok sá skuli kjósa sér þrjá gripi. Voli kvað: „Engi mundi vilja gefa líf sitt við því; eru hér nú sex tigir manna, ok man tröll þetta öllum dauða veita“. Hrómundr mælti: „Vogat mundi Kári hafa þetta, ef lífs væri“, ok kvað maklegt, þó sér væri niðr slept í festi, þó betra sé at fást við átta aðra. Fór svá Hrómundr niðr í festinni; var þat á nóttu; ok er hann kom niðr, bar hann saman fé mikit, ok batt í festarenda. Þráinn hafði verit á fyrri dögum konungr yfir Vallandi, ok vann alt með göldrum, gerði margt ilt af sér, ok þá hann var svá gamall, at hann kunni eigi at stríða lengr, lét hann setja sik lifandi í hauginn ok mikit fé með sér. Nú sér Hrómundr, hvar sverðit hangir uppi á einni súlu; hann kippir því ofan, girðist með, ok gengr fram at stólnum ok mælti: „Mér mun vera mál ór haugnum, fyrst enginn hamlar, eða hvernin vegnar þér hérna, hinn gamli? sástu eigi at ek bar saman fé þitt, enn þú höktir kyrr, hundr leiðr, eðr hvat var þér í augum, er þú horfðir á, at ek tók sverðit ok menit ok fjölda þinna annarra gripa?“ Þráinn kvað sér einkis um vert þykkja, ef hann léti sik kyrran sitja á stóli sínum; „ek kunna áðr fyrr at berjast; er (ek) þá orðinn nógu ragr, ef þú einn skalt ræna mik auði, ok vil ek synja þér gripanna; máttu sjá við mér dauðum“. Þá mælti Hrómundr: „Rigaðu þér á fætr, ragr ok blauðr, ok tak þú sverðit aftr af mér, ef þú þorir“. Draugr mælti: „Þat er engin fremd, at bera sverð á mik vápnlausan, heldr vil ek reyna afl við þik ok glímu“. Hrómundr kastar þá sverðinu ok treystir afli sínu. Þráinn sá þetta ok leysti ofan ketil sinn, er hafði uppi. Hann var þá eigi frýnlegr, blés þá at eldi, er hann var búinn at eta ór katlinum; funi mikill var í milli

fóta honum, enn ketillinn fullr í búki; hann var í stakki gullfáguðum; báðar hendr hans vóru brenglaðar, ok beygðust neglr fyrir góma. Hrómundr mælti: „Skríddu af stóli, skálkr argr, sviftr öllu fé“. Þá sagði draugr: „Nú man mál vera, at fara á fœtr, fyrst þú frýjar mér hugar“. Dagr líðr, enn kveldar, ok gerðist þá myrkt í haugnum; hann gekk þá til glímu við Hrómund, enn kastaði niðr katli sínum. Neytti þá Hrómundr afls, ok svá gengust þeir hart at, at grjót ok steinar gengu upp. Þá datt draugrinn á annat kné, ok mælti: „Þú stjakar mér, ok víst ertu hraustr maðr“. Hrómundr sagði: „Stattu stuðningslaust á fœtr aftr; miklu ertu linari, enn Máni karl sagði“. Þá tók Þráinn at tryllast, ok fyltist upp haugrinn með illan daun, setti hann þá klœr sínar á hnakka Hrómundi, ok sleit hold af beinum á lendar ofan ok mælti: „Kvarta eigi um, þó gráni leikrinn ok sárni kroppr þinn, því nú skal ek rífa þik kvikan í sundr“. „Eigi veit ek“, sagði Hrómundr, „hvaðan soddan kattakyn er komit í haug þenna“. Draugrinn mælti: „Þú munt fœddr vera af Gunnlöð; eru fáir þínir líkar“. „Ilt mun vera“, sagði Hrómundr, „at þú klórir mik lengi“; glímdu þeir hart ok lengi, svá alt skalf, þat nærri var, þar til um síðir, at Hrómundr feldi hann á fótarbragði. Þá var orðit mjök dimt; þá mælti draugr: „Nú vanstu mik með ráðum, ok tókst sverð mitt; þat skifti með okkr leikum; lengi hefi ek lifat í haugi mínum, ok lafat á fé, enn eigi er gott at trúa gripum sínum, þó góðir þykki, of mjök, ok aldri hefi ek ætlat, at þú, Mistilteinn, mitt góða sverð, mundir verða mér til meins“. Varð Hrómundr þá lauss ok náði sverðinu, ok mælti: „Herm mér nú, hvat marga menn í hólmgöngu þú vanst með Mistilteini“. „Hundrað fjóra ok tuttugu“, kvað draugrinn,

„ok fekk ek aldri skeinu. Semingr konungr, er var í Svíþjóð, ok ek, reyndum okkrar íþróttir, ok hugði hann ek mundi seint unninn verða". „Lengi hefir þú", sagði Hrómundr, „verit mönnum til meins, ok mun þat happaverk at láta þik sem fyrst deyja". Hjó hann svá höfuðit af draugnum, ok brendi hann upp allan á báli; fór svá ór haugnum. Spurðu menn þá, hvernin Þráinn ok hann hefðu skilit; hann kvað þat hafa gengit í kjör, „því ek hjó af honum höfuðit". Eignaðist Hrómundr þá þrjá gripi, er hann sótti í hauginn, hring, men ok Mistiltein. Allir fengu þeir of fjár; sigldi Óláfr konungr svá þaðan ok norðr til síns ríkis; settist síðan at landi sínu um kyrt.

V. Eftir þetta var Hrómundr mjök frægr, vinsæll ok stórgjöfull; hann gaf einum manni, þeim er Hrókr hét, eitt sinn gullhring góðan, er vó eyri. Þat fekk Voli at vita, ok drap Hrók á náttartíma, enn tók hringinn. Enn sem konungr vissi þetta, kvaðst hann skyldi launa Vola einhvern tíma hans hrekki. Konungr átti tvær systr; önnur þeira hét Dagný, enn hin Svanhvít; sú var framar at öllu, ok var engin hennar líki millum Svíþjóðar ok Hálogalands. Hrómundr Greipsson var nú heima, ok gerði sér kátt við Svanhvít, ok forðast hvórki Vola né Bíld. Hon mælti eitt sinn við Hrómund ok segir, Voli ok Bíldr muni rœgja hann við konung. Hann mælti: „Ek hræðumst øngvar argar fýlur, ok svá lengi þú vilt unna mér viðtals, þá man ek tala við þik". Svá varð megn þessi rógburðr, at Hrómundr ok hans bróðir urðu at rýma frá konungs hirð, ok fóru heim til föður síns. Lítit hér eftir talar Svanhvít við Óláf konung ok sagði: „Nú er Hrómundr dœmdr í brot frá konungs hirð, hverr vára sæmd jók þó mest, enn aftr í staðinn hafi þér með yðr þá tvá,

er hvórki rœkja frægð né dáð". Konungr svarar: „Heyrt hefi ek getið, hann mundi fífla þik, ok skal sverðit skilja ykkar ást". „Lítt manstu nú", sagði hon, „þegar hann einn gekk í hauginn, enn engi annarr þorði, ok fyrr mån Voli ok Bíldr hengdr verða", sagði hon; gekk síðan snúðugt í brott.

VI. Nokkuru síðar kómu tveir konungar af Svíþjóð; hétu báðir Haddingjar. Helgi Hröngviðs bróðir var með þeim; þeir buðu Óláfi konungi til orrostu vestr á Vænisís. Hann vill nú heldr mœta þeim enn flýja óðal sitt; gerir nú orð Hrómundi ok brœðrum hans at fylgja sér. Þá vildi Hrómundr hvergi fara, kvað Bíld ok Vola vel duga ok vinna alt með konungi. Konungr fór af stað með lið sitt. Svanhvít klökknaði við, ok fór heim til Hrómundar; hann tók henni vel. „Virð nú til bœn mína", sagði hon, „meir enn beiðni bróður míns, ok veit nú lið konungi; ek vil gefa þér einn skjöld með því bandi, er honum fylgir; mun þik eigi saka, meðan þú hefir þat". Hrómundr þakkar henni gjöf þessa; gladdist hon þá; hann bjóst til ferðar ok brœðr hans átta. Nú kemr konungr með lið sitt til Vænisíss; var þar fyrir Svía lið; enn at morgni, þegar vígljóst var, vápnast þeir á ísnum, ok sóttu Svíar hart fram. Strax sem bardaginn hófst, var Bíldr veginn, enn Voli kom þar eigi. Óláfr konungr ok konungr Haddingr varð sárr. Hrómundr hafði sett hrauktjald hinum megin vazins; brœðr hans herklæðast snemma um morguninn; Hrómundr mælti: „Illa hefir mik dreymt í nótt; ok man eigi ganga alt at óskum, ok man ek ekki fara í dag til orrostu". Brœðr hans sögðu, þat væri stór skömm, at þora eigi at veita konungi lið, enn vera þó kominn þess erindis. Þeir kómu til orrostu, ok gengu hart fram, ok fell hverr um þver-

an annan, er þeim mœtti af liði Haddingja. Ein fjölkyngiskona var þar komin í álftar ham; hon gólaði með svá miklum galdralátum, at enginn gáði at verja sik Óláfs manna; flaug hon yfir þá Greipssyni ok söng hátt; hon hét Lara. Helgi hinn frœkni mœtti þeim brœðrum þat sama sinn, ok drap þá alla átta saman.

VII. Í því bili kom Hrómundr í bardagann. Helgi hinn frœkni þekti hann, ok mælti: „Nú er sá kominn hér, sem vó Hröngvið bróður minn; megi þér nú sjá við hans sverði, sem hann sótti í hauginn; varstu nú fjarri, er ek drap brœðr þína". Hrómundr mælti: „Eigi þarftu, Helgi, at frýja mér hugar, því annathvórt ek eðr þú, skulum nú falla". Helgi sagði: „Mistilteinn er svá þungt vápn, at þú fær eigi valdit; vil ek ljá þér þat annat sverð, er þú getr valdit". Hrómundr mælti: „Eigi þarftu at bregða mér um hugleysi; muna muntu þat högg, er ek gaf Hröngviði, þá haus hans molaðist". Helgi sagði: „Þú Hrómundr hefir bundit um þína hönd sokkaband meyjar einnar; skil þik við skjöld þann, er þú berr, þú fær engin sár, meðan þú berr þetta, ok held ek fyrir satt, þú trúir á þá meyju". Hrómundr þoldi eigi þessi skapraunarorð, ok kastaði niðr skildinum. Helgi frœkni hafði jafnan sigr haft, ok vann með fjölkyngi. Frilla hans hét Lara, sú sem þar var í álftarlíki. Helgi reiddi svá hátt sverð sitt upp yfir sik, at þat tók sundr fótlegg álftarinnar, ok rendi sverðit ofan í (völlinn) upp at hjöltum, ok mælti: „Nú er mín heill farin, ok illa tókst til, er ek mista þín". Hrómundr mælti: „Þú vanst, Helgi, hit mesta slys, er þú drapst sjálfr frillu þína, ok farin man þín heill"; datt Lara dauð niðr. Enn af því höggi, er Helgi hjó til Hrómundar, svá sverðit hljóp at hjöltum ofan,

snart oddr sverðsins kvið Hrómundar, ok risti niðr, enn Helgi laut eftir högginu; var þá Hrómundr eigi seinn, ok høggr Mistilteini í höfuð Helga; klauf hjálminn ok hausinn, svá staðar nam í herðum; brotnaði þá skarð í sverðit. Eftir þat tók Hrómundr tygilkníf sinn, ok stakk á kviðinn á sér í sársbrúnirnar raufir; hratt svá inn ístrunni, er út hangdi, rifjar þar með saman kviðinn með bandi, ok batt klæðin hart at, barðist svá í ákafa, ok feldi hvern um annan þveran, og barðist fram til miðrar nætr; flýði þat lið, sem eftir var af Haddingjum; lýkr þar með orrostu. Hrómundr sér þá, at einn maðr stendr þar á ísnum; veit hann sá sami muni hafa með göldrum gert ísinn á vatnit; þekti hann, at þetta var Voli. Hann kvað eigi óskylt, at launa honum, hljóp til hans, reiddi Mistiltein, ok vildi höggva hann. Voli blés sverðit ór hendi honum, ok hitti þat fyrir vök eina ok sökk niðr til grunns. Þá hló Voli, ok mælti: „Nú ertu feigr, er þú mistir Mistiltein ór hendi þinni“. Hrómundr sagði: „Fyrr muntu deyja enn ek“; hljóp hann þá at Vola ok greip hann upp, færði niðr við ísinn, svá hálsbeinit brotnaði; lá þessi galdrarumr þar dauðr. Enn Hrómundr settist niðr á ísinn. Hann mælti: „Ek hafði eigi ráð meyjarinnar, því hefi ek nú fengit fjórtán undir, ok þó þar til fellu brœðr mínir átta, ok mitt góða sverð Mistilteinn fell í vatnið, ok þess fæ ek aldri bœtr, at ek misti sverðit“; gekk hann síðan þaðan ok heim at tjaldi sínu, ok tók nokkura hvíld.

VIII. Nú eru konungs systr sóttar; kannar Svanhvít sár Hrómundar, ok saumar kviðinn saman, ok leitar honum hœginda. Hon lét fœra hann karli þeim til grœðslu, er Hagall hét; kerling hans var klók; þau tóku vel við honum, ok grœddu hann at heilu. Þat fann Hrómundr, at þessi hjón vóru margkunnug. Karl

var vanr at veiða fiska, ok eitt sinn, er hann var at veiðiskap sínum, dró hann eina geddu, ok er hann kom heim ok krufði hana, fann hann í hennar maga Mistiltein, sverð Hrómundar, ok fekk honum þat. Hrómundr varð glaðr við, ok kysti á hjölt sverðsins, ok umbunaði vel karli. Einn maðr var sá með Haddings konungs her, sem hét Blindr hinn illi; hann sagði konungi, at Hrómundr væri lífs, ok grœddr á laun hjá Hagali karli ok konu hans. Konungr kvað ótrúlegt, at þau mundu þora at leyna honum. Konungr bauð at leita hans; Blindr fór með nokkura menn til húsa þeira Hagals, ok spurði, ef Hrómundr væri þar geymdr. Kerling sagði, hann mundi eigi þar finnast. Blindr leitaði vandlega, ok fann eigi, því at kerling hafði falit Hrómund undir hitunarkatli sínum. Blindr ok hans félagar gengu þaðan, ok er þeir vóru á leið komnir, sagði Blindr: „Eigi er ferð vór fræg vorðin, ok skulum vér aftr snúa“. Þeir gerðu svá, kómu heim ok fundu kerlingu; sagði Blindr, hon væri brögðótt, ok hefði hon geymt Hrómund undir katli sínum. „Leitið ok takið hann þar þá“, kvað hon. Enn því sagði hon þetta, at þegar hon sá, þeir snøru aftr, fœrði hon Hrómund í kvenskrúða, ok lét hann mala ok snúa kvørn. Þeir leita nú í húsunum; ok þegar þeir koma, þar mærin snøri kvørninni, snuðruðu þeir alt um kring, enn sú sama leit óhýrt til konungsmanna; snøru svá í brott, at þeir fundu eigi; ok er þeir vóru á leið komnir, sagði, Blindr at kerling man hafa vilt sjónir fyrir þeim, ok sér þykki grunsamt, at Hrómundr muni hafa verit þat, sem snøri kverninni í kvenklæðum, ok sé ek oss hefir yfir sézt; dugir oss eigi at þreyta við kerlingu, því hon er oss klókari“; báðu þeir henni ils, ok fóru heim aftr til konungs við svá búit.

IX. Um vetrinn eftir bar mart fyrir Blind í svefni, ok segir konungi eitt sinn draum sinn ok mælti svá: „Mér þótti vargr einn renna austan, hann beit yðr, konungr, ok veitti yðr áverka“. Konungr kvaðst ráða þenna draum svá: „Hér man koma konungr af nokkurum stað, ok mun fundrinn verða skœðr fyrst, enn falla þó niðr til sátta“. Enn kvað Blindr sik dreymt hafa, at honum þótti margir haukar sitja í einu húsi: „ok þekti ek þar fálka þinn, herra; hann var allr fjaðralauss ok flettr hamnum“. Konungr mælti: „Vindr man koma af skýjum, ok skelfa vóra borg. Þriðja draum sagði Blindr svá leiðis: „Mörg svín sá ek renna sunnan at konungs höllu, rótuðu jörðinni upp með rananum“. Konungr mælti: „Þat er fyrir sjóvar ólgu, vótviðrum, ok grasvexti þeim, er grœr af vazins vökva, er sólin skín í heiði“. Fjórða draum sagði Blindr: „Mér þótti einn ógurlegr hriki koma austan at; hann beit yðr stóra und“. Konungr mælti: „Sendimenn frá nokkurum konungi munu koma í mína höll; þeir munu bíta upp öllum sínum vópnum ok þar af man ek reiðast“. „Fimti draumr er sá“, sagði Blindr, „at mér þótti liggja um Svíaveldi grimmlegr ormr“. „Hér mun koma at landi“, sagði konungr, „dreki vænn, hlaðinn gersemum“. „Sétta sinn dreymdi mik“, sagði Blindr, „at mér þótti koma af landi svört ský með klóm ok vængjum, ok flugu brott með þik, konungr; þá dreymdi mik enn, at ormr einn væri hjá Hagali karli; sá beit menn grimmlega; át hann bæði mik ok yðr upp ok alla konungs menn, eða hvat man þetta þýða?“ Konungr mælti: „Heyrt hefi ek skamt frá híbýlum Hagals liggi híðbjörn nokkurr; ek mun fara at vinna björninn, ok man hann þá byrstast mjök“. „Hér næst dreymdi mik, at dreka hamr væri dreginn um konungs höll, ok hekk þar við lindi

Hrómunds". Konungr mælti: „Þat veiztu, at Hrómundr misti sverðit ok linda í vatninu, eða ertu nú hræddr við Hrómund?" Fleiri drauma dreymdi Blind, hverja hann sagði konungi, enn konungr réði þá alla sér í vil, enn øngvan svá sem merking til höfðu. Nú segir Blindr enn einn draum sinn, þann er hann sjálfan snerti, ok mælti: „Mér þótti járnhringr settr á minn háls". Konungr sagði: „Þat er þýðing þess draums, at þú munt hengdr verða, ok þar með munu vit báðir feigir".

X. Eftir þetta safnar Óláfr konungr liði; helt síðan til Svíþjóðar. Hrómundr fylgdi honum; kómu þeir óvart at höllu Haddings konungs. Hann lá í útiskemmu einni. Hann varð eigi fyrr varr við, enn upp var brotin skemmu hurðin. Haddingr hrópar á menn sína, ok spyrr, hverir um nætr stríða; Hrómundr sagði til sín. Konungr sagði: „Þú munt vilja hefna þinna brœðra". Hrómundr kvað, hann skyldi fátt tala um fall brœðra sinna; „skaltu nú þess gjalda, ok hér lífit missa". Þá hljóp upp einn kappi Haddings konungs svá stórr sem risi. Hrómundr drap þann. Haddingr konungr verst í hvílunni, enn fekk ekkert sár, því hvert sinn Hrómundr hjó til hans, kom sverðit flatt á konung. Þá tók Hrómundr kylfu, ok lamdi Hadding konung í hel. Þá mælti Hrómundr: „Hér hefi ek feldan Hadding konung, ok hefi ek eigi séð frægra mann". Karlinn Blindr, er hét Bavis, var bundinn ok hengdr, ok rœttist svá draumr hans. Tóku þeir þar mikit gull ok annat fé; heldu síðan heim. Óláfr konungr gifti Hrómundi Svanhvít; þau untust vel, áttu sonu ok dœtr til samans, ok vóru afbragð annarra; eru af þeim komnar konunga ættir ok kappar mikir, ok lýkr hér sögu Hrómundar Greipssonar.

Ásmundar saga kappabana.

Hér hefr upp sögu Ásmundar, er kallaðr er kappabani.

Buðli er konungr nefndr; hann réð fyrir Svíþjóðu, ríkr ok ágætr; þat var háttr hans at elska mjök smiðu, þá er hann fekk hagasta, ok honum gerði gersimar. Hann átti drotningu ok dóttur, er Hildr hét. Þat varð þar til tíðinda, at drotning andaðist, ok var konungr kvánlauss. Þess er getit, at eitt kveld kómu tveir menn til konungs, ok gengu fyrir hann með kveðju; konungr spurði, hverir þeir væri, enn annarr nefndist Olíus, enn annarr Alíus: „ok vildim vit hér vetrvist þiggja“. Hann spurði, ef þeir væri hagleiksmenn nökkurir eðr búnir við íþróttum; þeir kvóðust kunna at gera haglega hvern hlut, þann er smíða skyldi. Konungr vísaði þeim til sætis, ok bað þá þar vera. Í þenna tíma var með konungi boð nakkvart, enn um kveldit kómu í höllina smiðir konungs, ok sýndu honum smíðit, gull eðr vápn; svá gerðu þeir ávalt, ef menn kómu þangat, konungi til frægðar. Allir menn lofuðu smíði þeira nema gestir; þeir rœddu fátt um; knífr einn var í því smíði vandaðr;

þetta var sagt konungi, ok kveðst hann ætla, at þeir mundi eigi betr smíða. Hann kallar þá til sín ok mælti: „Hví eru þit svá tregir til at lofa þat smíði, er hér er fram borit, eðr kunni þit betr at gera“. Þeir kvóðu konung þat reyna mega, ef hann vildi, at smíði þetta mundi eigi mikils vert hjá því. Konungr bað þá gera þá smíð, er til afbragðs mettist: „ef þit vilið eigi vera falsarar“; þeir kváðust brátt munu reyna, at þessi smíð er lítils verð ok eigi góð. Þeir settu knífinn í rönd borðsins fyrir konung, ok lá hjá þegar eggin; þeir báðu þar konung taka við gersimi sinni, enn kvóðust freista mundu at gera annan kníf. Konungr bað þá svá gera, ok síðan gerðu þeir knif einn, ok fœrðu konungi; hann brá á kamp sér ok tók af kamppinn ok skinnit, svá at í holdi nam staðar. Konungr mælti: „Þat mun satt vera, at ið munuð hagir menn, ok nú skuluð ið gera mér gullhring“, ok svá gerðu þeir, ok fœrðu konungi; hann leit á, ok mælti: „Þat er rétt sagt, at ek hefi eigi séð meiri gersimi í einum gullhring“, ok svá mæltu allir er sá. Konungr kvað slíkt tíginna manna þjónustumenn, ok síðan mælti hann: „Nú skuluð ið gera mér tvau sverð, þau er eigi beri minna af öðru smíði, enn þessi smíð ykkur, ok þeim sé hvergi til þess höggvit, er þau bíti eigi. Olíus kveðst þat eigi vilja, ok lézt eigi ørvænt þykkja, at nakkvat mikit mundi á liggja, ef þeir gerði nauðgir ok kvað til hófs bazt at búa. Konungr kvað þá gera skyldu, hvórt er þeir gerði nauðgir eðr eigi. Síðan setjast þeir til smíðar, ok gerðu tvau sverð sérhvárr þeira, ok gengu síðan fyrir konung, ok sýndu honum sverðin. Konungr leit á, ok sýndust honum vænleg, „eða hverir fylgja kostir?“ Olíus segir, hann kvað því hvergi munda til höggva, at þat mundi eigi bíta, „ok hygg ek á því munu vera øngva

annmarka". Konungr segir: „Þá er gott, ok verðum vér at reyna hversu staðgott væri", ok skaut oddinum í öndugissúlu, ok lagðist lítt sverðit, ok síðan reisti hann þat í glugg einum. Smiðrinn kvað þat ofraun sverðinu, ok lét þat til höggs búit, enn eigi til reistingar; konungr kvað þat eigi mundu högg standast, ef þat brotnaði í slíkum tilraunum. Ok nú reyndi hann þat sverð, er Alíus hafði gert, ok hljóp þat aftr sem skíð, ok at öllu var þat vænlegra enn hitt, ok stóðst hvárttveggja þær raunir, er konungr gerði. Konungr mælti: „Þetta er enn betra, er Alíus hefir gert; ok er hvárttveggja gott, eða hver náttúra fylgir?" Alíus segir: „Þat, herra, ef þau mœtast á lofti, ok séu þau í móti borin, þá mun sverð mitt framar, ok má þat þó kalla kosti eina ok jafna". Síðan tók konungr þat sverð, er Olíus hafði gert ok vildi brjóta, ok þá brast sverðit við hjaltit. Konungr bað hann betra sverð gera, ok síðan gekk hann reiðr til smiðju ok gerði sverð, ok fekk þat konungi; hann hafði nú allar slíkar raunir, sem við et fyrra, ok stóðst þetta allar. Konungr mælti: „Nú hefir þú vel gert, eðr er nú ekki hér á til vandkvæðis?" Hann segir: „Járngott er sverð, enda mun nú nökkur forföll á liggja til hamingju brots, því at þat mun verða at bana enum göfugustum brœðrum, dóttursonum þínum". Konungr mælti: „Spá þú manna armastr; nú skal brœðrum at bana verða, ok þó ógöfgum", ok hjó til hans, enn þeir vóru þá horfnir með skjótri brautför, ok neyttu þá ennar neðri leiðar. Konungr mælti: „Þetta eru miklir óvinir, ok við því skal vinna, at sverð geri manni eigi mein". Konungr lét þá gera stokk at sverðinu með blýi, ok lét søkkva niðr í Löginn hjá Agnafit.

II. Helgi hét konungur ágætr; hann var hermaðr

mikill. Helgi fór með herskipum á fund Buðla konungs, ok gerði honum orðsending, at hann mundi þar friðmaðr vera, ok kveðst vilja kannast við hann, ok þiggja at honum veizlu; konungr tók því vel. Helgi konungr gekk upp til hallar, ok fekk þar góðar viðtökur. Hildibrandr hét faðir Helga konungs, er réð fyrir Húnalandi. Helgi konungr mælti þá: „Birta mun ek minn vilja til yðar með tilmæli ráðahags við dóttur yðra; má ek sjá hvárttveggja, at þessu sœmd, mik til landvarnar við yðr, enn ríki yðart til móts". Buðli konungr segir: „Ek vil yðru ørendi vel svara með samhuga hennar við oss"; ok síðan var þetta mál kært við hana, enn hon geldr til samþykki vilja föður síns, ok er nú aukin veizlan eftir tíginna manna sið, ok fær Helgi konungr Hildar, dóttur Buðla konungs, ok síðan vóru þeir mágar samhuga, ok var Buðla konungi mikit traust at Helga konungi. Þau Hildr áttu son, er Hildibrandr hét, er manna var vænstr, ok þegar er hann dróst á fœtr, þá mælti Helgi konungr faðir hans: „Þinn fóstrfaðir skal vera Hildibrandr enn ríki, faðir minn, í Húnalandi, ok er þá vænst, at þín forlög verði mátulegust". Helgi konungr sendi nú þangat sveininn; Hildibrandr konungr tók ágætlega við honum, og kveðst vænta, at þar mundi upp fœðast einn kappi. Eftir þat fór Helgi konungr í hernað, enn Buðli konungr gerðist gamall löndum at stýra.

III. Álfr hét konungur, er réð fyrir Danmörku; dóttir hans hét Æsa en fagra; hon var fræg víða um lönd af vænleik sínum ok hannyrðum. Áki hét einn ríkr kappi í Danmörku; hann var í kærleikum miklum við konung, ok Álfi konungi var (at) honum mest traust. Konungr kallaði hann til sín ok mælti: „Hernað viljum vér drýgja í sumar, ok taka það ríki undir vára eign,

er áðr liggr gæzlulaust, enn þó frami ef at náist". Kappinn svarar: „Herra, hvar viti þér ríki falt?" Konungr mælti: „Buðli konungr er nú ørvasi at aldri, ok viljum vér leggja undir oss hans ríki". Áki segir: „Eigi vil ek þess letja, at gera stórræði, ok mun enn sem fyrr eftir framaverk, at þér munuð laun hyggja vinum yðrum fyrir sitt starf". Síðan bjuggu þeir Álfr konungr ok Áki her sinn, ok herjuðu í Svíþjóð á ríki Buðla konungs, ok gerðu þar mikit hervirki í manndrápum ok fjár upptektum. Enn er Buðli konungr spyrr þetta, stefnir hann saman sínum her, ok fær lítit lið, er styrkr Helga mágs hans var fjarri, enn þó helt hann sókn upp, ok var borinn ofmagni, ok fell í þeiri orrostu, enn Álfr konungr tók at herfangi dóttur hans ok allmikit fé, ok fara nú heim við svá búit. Þá mælti Álfr: „Svá hefir oss til handa borizt, at vér höfum gnógt ríki ok fé, enn fyrir þitt liðsinni, Áki, vil ek gifta þér Hildi Buðladóttur, þótt hon eigi áðr bónda". Áki segir: „Hver munu önnur skapfeldri laun enn þessi, ok eigi þykki mér at verra, þótt Helgi konungr eigi hana áðr". Eftir það gekk Áki at eiga Hildi, ok áttu þau einn son; sá hét Ásmundr. Hann var snemma mikill ok sterkr, ok lagðist í víking þegar hann mátti ok braut undir sik mikinn hermanna afla.

IV. Nú er þar til máls at taka, er Hildibrandr er, bróðir hans, son Helga konungs, enn Helgi konungr fell í hernaði. Hildibrandr braut undir sik mikinn afla, ok sveimaði víða með her sinn; hann var mægðr við þann konung, er Laszinus hét; hann var einn enn ríkasti konungr; hann sótti þangat með vinganarorðum til mágs síns, ok var honum þar vel fagnat; hann tók nú at gerast framgjarn mjök, er aflinn vóx; þá vóru hertugar göfgir ok ættstórir í Saxlandi. Hildibrandr Húna-

kappi fór nú á hendr þeim, ok kvaðst vilja, at þeir gerði honum slíka virðing, sem hann beiddi, eða þeir mundi sem aðrir sæta afarkostum. Þeir hertogarnir áttu systur, ok var hon mest at ráðum, því at hon var þeira vitrust; síðan áttu þau eintal ok ætlast fyrir, hvat af skyldi kjósa; hon kvað þar meira ráð, at vægjast til hans með skattgjaldi enn eiga orrostu, „ok er þat ráð, at ætla sér hóf enn snúast þá til mótstöðu, er styrkr er nakkvarr"; kvað hér svá mundu fara sem í öðrum stöðum, at hann mun sigrast. Síðan sögðu þeir hertogarnir, at þeir vilja játa honum skattgildi; hann kvað þat forsjállegt, ok sættast á þat. Hildibrandr Húnakappi braut nú margar þjóðir undir sik; hann spyrr nú þau tíðindi, fall Buðla konungs, móðurföður síns; hann stefndi þá her at sér af nýju, ok kvaddi þings. Hann mælti: kvað mönnum kunnigt, hverr vandi á var, at fara í hernað, enn lét eigi at högum til skift, ef herja skyldi á víkinga eðr á aðra menn fyrir litla sök eðr øngva, enn hefna eigi móðurföður síns; eftir þat flutti hann herinn í ríki Álfs konungs, ok kvað Dani hafa kent atför um búshagi; hann lét eisa eldum ok brenna víða. Álfr konungr sótti nú í mót með her sinn, ok þegar þeir fundust, börðust þeir. Hildibrandr konungr hafði berserkja náttúru, ok kom á hann berserksgangr. Ekki var Áki hertogi við þessa orrostu, því at hann var í hernaði. Hildibrandr konungr gekk í gegn um fylkingar Álfs konungs, ok var ilt fyrir honum at verða; hjó hann á tvær hendr sér, ok sótti grenjandi at konungsmerkinu, ok í þeirri orrostu fell Álfr konungr ok margt lið hans, ok eftir þat fóru Húnar aftr. Hildibrandr gerist þá allra manna frægastr, ok sat jafnan at búum sínum á vetrum, enn herjaði á sumrum.

V. Þar er nú til máls at taka, er Ásmundr Ákason var í hernaði, ok þótti víkingum hann ósvífr í atlögum ok harðgerr. Eyvindr skinnhöll hét maðr, danskr at ætt, vænn maðr ok ríkr ok auðigr, ok barsk á mikit, enn er þeir feðgar Áki ok Ásmundr kómu ór hernaði þá vóru þeim sögð þessi tíðendi, fall Álfs konungs; þeir sátu nú í kyrðum; Ásmundr vissi nú eigi frændsemi milli þeira Hildibrands, því at móðir hans sagði honum ekki frá. Eyvindr skinnhöll fór á fund Æsu ennar fögru konungsdóttur, ok kveðst mæla vilja til ráðahags við hana; kvað henni vera kunnigan mannasóma sinn ok fjáreign, ætt hans ok framkvæmd; hon kveðst hafa mundu við ráð vina sinna um annsvör. Eftir þetta berr hon málit fyrir þá Áka ok Ásmund fóstbróður sinn. Áki kveðst þessa ekki mundu fýsa. Þá mælti Ásmundr: „Ekki skaltu eiga Eyvind; mik skaltu eiga“. Hon segir: „Fóstbróðir, meira hefir hann nú yfirlæti í landinu, ok býr ríkulegar, enn þat munda ek ætla, at þú mundir hafa manndóm meira“. Ásmundr mælti: „Legg til hamingju þína með mér, ok má þá verða báðum okkr vegr at þessi ráðagerð“. Hon mælti: „Þann ykkarn vil ek eiga“, segir hon, „er mér fær fegri hendr í haust ór hernaði“. Síðan lögðu þau niðr þessa umrœðu, ok lögðust þeir i hernað báðir eftir vanda, ok hætti Ásmundr oft með miklum háska til stórfanga, ok aflaði svá fjár ok frama, enn Eyvindr var oftlega hjá matgerðarmönnum, ok lét eigi ganga glófa af hendi sér. Enn er at hausti kom, sóttu þeir báðir á fund konungsdóttur, hvárr með sínum mönnum. Eyvindr gekk fyrri fram, ok bað konungsdóttur líta á sínar hendr. Ása en fagra mælti: „Vel hafa þessar hendr varðveittar verit, ok eru hvítar ok fagrar; hafa lítt litat sik í blóði, né ófegraðar í höggum; sjám nú, Ásmundr, þínar

hendr“, segir hon; hann rétti fram sínar hendr, ok vóru þær øróttar ok heldr dökkvar af blóði ok vópnabiti, ok er hann brá frá klæðunum, þá vóru þær hlaðnar hringum gulls til axlar; þá mælti konungsdóttir: „Þat mun þó mitt atkvæði, at Ásmundar hendr sé fegri með öllu saman, ok ertu Eyvindr frá ráðinn þessum ráðahag“. Ásmundr mælti: „Þá mun ek til kosinn, frú“. Hon segir: „Fyrr skaltu hefna föður míns, því at þann einn samir mér mann at eiga, er þess rekr réttar, ok viðr sér frama á Hildibrandi Húnakappa“. Þá mælti Ásmundr: „Hversu má hann vinnast, er engi sigrast á honum, eðr hvert ráð leggr þú til?“ Hon segir: „Heyrt hefi ek, at sverð sé fólgit í Leginum hjá Agnafit, ok heyrt hefi ek ummæli á því, ef þat sverð væri borit í móti því, er Hildibrandr hefir, at hans sverð skyldi undan láta, enn í nánd vatninu býr gamall bóndi, vin minn, ok mun hann gera þér farargreiða með mínu tilstilli“. Ásmundr kvað þat mundu á finnast, at hann var gjarn til ráðahags við hana, ef hann segði sik í þessa hættu. Eftir þetta fór Ásmundr einnsaman til bóndans, ok sagði honum sitt ørendi ok orðsending konungsdóttur; bóndinn bað hann velkominn; hann horfði mjök á Ásmund of kveldit. Ásmundr mælti: „Hví horfir þú á mik?“ Hann kvað sök til vera. Ásmundr mælti: „Hversu lengi hefir þú hér búit?“ Hann kveðst þar hafa búit allan aldr sinn, „enn þar hygg ek nú at því, at hér gistu fyrir löngu sendimenn Buðla konungs, enn þeir fóru með Hildibrand til fóstrs til Hildibrands konungs, enn þik hefi ek séð annan vænlegstan enn hann, ok honum líkastan at svip“. Ásmundr mælti: „Eigi veit ek at með okkr sé nein skylda, eðr hvat veiztu til sverðs þess, hvar fólgit sé, er afrek er frá sagt“. Hann segir: „Hér var ek, þá er því var sökt, ok gerla

hefi ek mið til, hvar þat er fólgit, ok mun enn vera óspilt, at því er ek hygg". Þá mælti Ásmundr: „Fyrir orðsending konungsdóttur þá flyttu mik þangat". Hann kvað svá vera skyldu. Hann hafði með sér flykki stór ok eldskið. Ásmundr mælti: „Hvat skal þetta búandi?" „Œrit mun þér kalt, er þú kemr (upp), þótt þú bakir þik við þetta". Ásmundr mælti: „Þú ert ráðigr mjök". Síðan fóru þeir á skipi, ok þá er minst varir Ásmund, mælti búandi: „Hér svána". Síðan hljóp Ásmundr fyrir borð ok kafaði, ok er hann kom upp þá vildi hann niðr öðru sinni. Bóndi mælti: „Þat hœfir þér eigi, bakastu nú ok snæð", ok svá gerir hann, ok öðru sinni, er hann kafar, kennir hann stokksins, ok lyftir nökkut svá, ok fór upp ok bakaðist; ok nú þriðja sinn kafar hann, ok náir hann stokkinum, ok fluttu þeir hann til lands, ok þá hjó Ásmundr upp stokkinn með øxi, ok gekk af hyrnan er kom í sverðs eggina. Ásmundr mælti: „Vel hefir þú veitt, karl, ok þigg af mér einn gullhring fyrir þitt starf, ok vitja mín kunnlega ef þú þarft". Karl þakkaði honum vel, ok skildust. Eftir þat fór Ásmundr heim, ok segir konungsdóttur. Hon sagði: „Nú er mikit at unnit, ok muntu vera ágætr maðr; nú er ráð fyrir hendi; ek vil senda þik til þeira hertoga í Saxlandi, er ríkit hafa mist fyrir Hildibrandi, ok til systur þeira, því at hon er vitr kona, ok er þat mitt ráð, at gerast þaðan til slíkra hluta, sem þá vill í hendr bera, því at flesta get ek stopalt ganga fyrir þér við áræði þitt ok góðan vápna kost", ok síðan fór Ásmundr í braut.

VI. Nú er at segja, hvat í Saxlandi er, at einn dag tók systir hertoga til orða: „Svá vísa mér draumar til, sem oss muni sœkja heim ágætr maðr, sá er oss muni verða at mikilli hamingju ok váru ríki". Þeir brœðr

tóku því vel, ok um kveldit þess dags sá þeir ríða at höllinni mikinn mann með ágætlegum vápnum, ok hertogarnir gengu í móti honum, ok buðu honum þar (at vera); hann lézt þat þiggja mundu; þeir settu hann milli sín, enn systir þeira skenkti, ok settist síðan á tal við hann ok brœðr hennar. Hon mælti þá: „Ekki er oss mjök kunnigt um yðra hagi, enn sjá kunnu vér þat, at mikill tígnarsvipr er yfir yðr, ok trúum vér at nökkut gott leiði oss af þér ok þinni hérkvámu; nú munu þér heyrt hafa, hverja nauð vér þolum fyrir ofríki Hildibrands Húnakappa; vér gengum fyrst undir skattgjald, enn nú skulum vér mœta á hverjum misserum hólmgönguboðum af hans berserkjum, ok skal æ bú standa við hverja hólmgöngu; höfum vér nú svá mist bæði manna várra ok búa, ok eru eigi meir eftir enn tólf bú várs hertogadœmis“. Ásmundr svarar: „Frú“, segir hann, „mikinn skaða kæri þér fyrir mér, ok nauðsyn væri að hefta þenna storm, ok til þess er ek hér kominn, at verja yðvart ríki, ef ek fæ“. Hertogarnir segja, at skamt mun líða, áðr kraft mun vera hólmgöngu. Ásmundr segir: „Þá verðr því at svara“. Hann er nú þar í góðu yfirlæti.

VII. Nú verðr at segja frá Lazino konungi ok Hildibrandi Húnakappa mág hans. Hildibrandr segir: „Mun eigi kominn sá tími, er hólmgöngu skal reyna við hertogana ok menn þeira; nú væri eigi torsóttlegt at ná þeim búum er eftir eru“. Konungr mælti: „Gerum heldr mann til þeira, ok vita ef auðvellegar fáist“. Sá maðr hét Vöggr, er sendr var; frá hans ferð er ekki sagt, fyrr enn hann kemr til hertoganna; hann gekk í höllina ok fyrir borð og mælti síðan: „Lazinus konungr ok hinn ríki Hildibrandr Húnakappi vilja vita, hvárt þit vilið koma til hólmstefnu, eðr láta þrautlaust,

þat er eftir er". Hertogarnir svara: „Svá er nú komit, at ef ofmikil þykkir vór eiga, at lítit er at missa, hjá því sem góðra drengja". Ásmundr mælti: „Hví mæli þit svá? mun eigi því meiri nauðsyn at halda, er minna er eftir". Vöggr horfir á hann. Ásmundr mælti: „Hví horfir þú svá þrátt á mik?" Hann segir: „Þat berr til, at ek hefi eigi séð enn þriðja mann jafnvirðulegan sem þit Hildibrandr eruð; hann er ljósari, enn þú ert eigi óharðmannlegri, ok spurt hefir Hildibrandr, at ókuðr maðr var hér kominn með góð vápn, ok ek skylda sjá þitt sverð". Ásmundr bað hann ráða; hann leit nú á ok mælti: „Hér fara vápnin eftir yfirsýn þeira, er eigu, hitt er bjartara ok gert betr, enn eigi er þat snarpara". Ásmundr kveðst eigi þat vita, „enn vita munt þú vilja þitt ørendi". Hann kvað svá vera. Ásmundr mælti: „Seg svá höfðingjum yðrum, at koma mun maðr af hendi hertoganna til hólmstefnu". Nú reið Vöggr heim, ok kvaddi konung ok Hildibrand. Hildibrandr mælti: „Hver svör kantu at segja af ráðagerð hertoganna". Vöggr svarar: „Þess er mér vón, at þeir ljúgi eigi hólmstefnu". Hildibrandr mætti: „Þá eru þeir nú mjök herðir, eða veldr því sá hinn ókunni maðr, eða með hverjum svip sýndist þér hann; þú ert glöggþekkinn". Vöggr segir: „Hans yfirbragð er með því, at hann er látaðr vel ok alllíkr yðr í augum, ok sýndist mér líklegr til, at vera muni ofrhugi, ok þat sverð hefir hann, er ek sá ekki jafnlíkt því sem þú hefir; ok þat hygg ek, at ór einum afli (sé) borin". Hildibrandr mælti: „Mikit finst þér um þenna mann; ætlar þú eigi, at mitt sverð muni vera, eðr hann muni minn jafningi vera?" Vöggr svarar: „Eigi veit ek, hvárt hann er þinn jafningi; hitt veit ek, at sá er bersk við hann, kemr í þá raun, at hann er víst dugandi

maðr“. Hildibrandr mælti: „Framarla segist þér frá“, ok nú lætr Hildibrandr einn af sínum köppum ríða til hólmstefnu.

VIII. Ok nú er Ásmundi sagt, ok nú biðr hann taka sinn hest ok sín herklæði; hertogar mæltu: „Vér bjóðum þér várt lið“; hann kvað einn skyldi einum í mót koma; hann ríðr nú þangat, sem hólmstefnan skyldi vera, ok nú ríðust þeir at með brugðnum sverðum, ok et fyrsta högg hjó Ásmundr hann sundr í miðju, fleygði síðan hlutunum út á ána, ok rak þá fyrir höfuðborg konungs. Hildibrandr mælti: „Seint sœkist várum félaga, at leysa þenna enn ókunna mann“. Síðan mælti maðr einn: „Herra“, segir sá, „hér mun kostr at sjá hann, er hann rekr eftir ánni, ok er nú í tveim hlutum“. Hann mælti: „Œrit er þessi stórhöggr, og skipizt nú tveir af várum mönnum, ok leysið hann því skjótara af hendi“. Þeir kvóðu eigi þat mikit verk. Hildibrandr mælti: „Várt gagn er þat, ef þit vinnið skjótt sigr á honum“. Ok annan dag eftir riðu þeir til vígvallar tveir móti Ásmundi; hann mælti: „Hér hafa berserkir fásén lög, er tvau sverð koma í móti einu, enn albúinn em ek at freista þetta víg við ykkr tvá“. Þeim þótti óvirðulegt at standa tveim fyrir einum, ok hjuggu báðir til hans, enn hann brá fyrir sik skildi, ok hjó sínu höggi hvórn til bana. Síðan reið hann aftr til hertoganna, enn þeir gengu í móti honum með fagnaði; hann kveðst ætla, at aftr hefði unnizt þrjú bú þeim til handa í hans ferð. Þá mælti systir hertoganna: „Eigi hafa vilzt várir draumar um þessa manns kvámu“. Hann sat nú þar í veg miklum, ok hlaut af þessu frægð mikla. Þetta var nú sagt Hildibrandi, ok hann mælti: „Ekki undr þykki mér þetta, þó at einn maðr sigri tvá menn; nú skal skipa fjórum mönnum í

mót honum“. Kapparnir kvóðu þat auðsætt, at þeir mundu skifta honum sundr í fjóra staði, ok nú riðu þeir til vígvallarins með góðum hjálmum ok hvítum brynjum ok hvössum sverðum. Nú kómu þessi tíðendi fyrir Ásmund ok hertogana; þá báðu þeir, at hann skyldi fara með jafnmörgum mönnum; hann kveðst eigi þat vilja; lét þat vænst, at einn mundi senn einum í móti, enn kvað mikit árnast, ef fjögur bú fengist. Ok því næst fundust þeir. Ásmundr mælti: „Þat er auðsætt, at ér þykkizt lítils verðir ok þér skipizt fjórir í móti einum, ok eigi megi þér kappar heita, heldr safnaðarmenn“. Þeir urðu ákafa reiðir við orð hans, ok sóttu at honum þegar, enn þat sverð, er hann bar, beit brynjur ok hjálma jafnslétt sem næfr, ok eirði ekki mannsbeinum né holdi, enn sá reiddi til, er sterkan armlegg hafði ok gott hjarta; þeir fengu stór sár af honum, ok skamt var í milli, ok drap hann þá fjóra, ok rak þá út á ána með hestunum. Nú fréttir Hildibrandr þetta, ok mælti: „Er nú annathvárt, at menn várir eru minni til herskapar enn vér hugðum, eðr ellegar er sjá forgangsmaðr“. Hann kallar þá til sín fimm hina grimmustu kappa sína, ok kvað þeim eigi ofætlat, þótt þeir sigraði einn mann; þeir kvóðust ætla at færa í hóf hans dul ok gefa dýrum hræ hans; síðan ganga þeir út, enn er Ásmundr spyrr þetta, þá mælti hann: „Í dag ætla ek at vinna til borðhalds mér“. Þeir kvóðust ætla ugga, at hann mundi ofmikit ætlá sér, enn kvóðust alla sœmd honum at launa eiga. Síðan hittust þeir ok börðust þegar, ok hjó Ásmundr stórt ok tíðum, ok lauk svá at hann drap þá alla. Enn er Hildibrandr spyrr þetta, mælti hann: „Seint dofnar hans hönd, ok skamt skal til, at hann skal ná at berjast“. Þá gerist í skálanum ymr mikill af grenjun berserkjanna, er sjá einn manna

skal ganga yfir svá marga menn. Þá mælti Hildibrandr: „Búist nú sex várir menn, ok *mætti* þér þá vinna þá frægð at hefna várra manna". Síðan fóru þeir til hólms, ok þá er Ásmundr spyrr þetta, bjóst hann skjótt ok mælti: „Þat sverð hefi ek, at jafngott er at drepa með sex menn sem þrjá"; ok síðan fundust þeir. Þá mæltu kapparnir, at hann skyldi laust láta sverðit ok gefast upp. Hann segir: „Þat mun eigi at óhöggnum skildi; er yðr ókærin nauðsyn at hefna yðarra manna". Síðan börðust þeir, ok sóttu hann fast; hann kunni et sama lag á, at höggva sverðs egginni nú ok fyrr, ok þótt hann fengi sár, þá linaði hann ekki sverðshöggunum, ok hjó suma sundr í miðju, ok svá lauk, at hann drap þá alla, ok fór aftr til hertuganna. Þeir gerðust fjölmennir, er ríkit vanst æ undir þá, ok nú er í hvers manns húsi umrœða um þenna kappa. Ok enn kómu þessi tíðendi fyrir Hildibrand, ok mælti hann: „Rýrt verðr nú tal várra manna, eðr hvat er nú eftir?" „Herra", segja þeir, „eftir eru sjau ok tuttugu". (Hildibrandr svarar): „Svá mun nú mega metast heðan í frá, at þessi enn ókunni maðr (sé) taliðr með stórköppum, ok svá bleðr hann af, sem vit munum hittast verða, enn senda skal enn sjau, þá er lengi hafa í minni þjónustu verit". Síðan bjuggust þeir. Ásmundi var sagt nú, at eigi mundi setuefni. Hann segir: „Er þat þá eins snæðings hald, ef næðust sjau bú?" Síðan fór hann, ok kómu í móti honum sjau kappar; þá mælti Ásmundr: „Fyrir hví hleypir Hildibrandr út mönnum sínum, enn sitr heima sjálfr, ok etr á mik smámenni?" Þeir reiddust mjök við orð hans, ok kváðu hann í øngva raun koma skulu, at berjast við Hildibrand. Síðan börðust þeir, ok hversu sem at ortist, þá drap hann þá alla; síðan hratt hann þeim út á ána, enn er Hildibrandr

frá þat, þá mælti hann: „Miklu eru nú stœrri atburðir orðnir, enn vér megum láta af hyggjast; nú skulu at honum átta berserkir, því at engum várum er líft við þat, ef eigi verða hefndir“. Síðan grenjuðu þeir mjök ok bitu ór skjöldum, þat er tók; enn Ásmundr var með hertogunum, ok kómu honum þessi tíðindi, at enn mun kostr at berjast. Þá mælti systir hertoga: „Sœmd sú, er vér létum, er nú öll aftr komin, ok með meira mætti enn vér höfum spurdaga til“. Ásmundr segir: „Skulum vér til hætta, því at hann vill berserkjunum útegna, enn engi máttr er yfir þeim, ok betra mundi, at þeira ríkdómr legðist við várt ríki, því at ér mistuð ranglega“. Síðan reið hann í mót þeim, ok þegar þeir fundust, börðust þeir, ok var sjá fundr lengstr, enn svá lýkr, at hann drepr þá alla. Enn er Hildibrandr spyrr þetta, eiskraði hann mjök ok mælti: „Sjá maðr er hamingjudrjúgr, er ekki tjóar mannmergð móti; nú skulu at honum þeir ellifu, sem eftir eru“. Ok er Ásmundr spyrr þetta, þá þagnaði hann. Hertugarnir mæltu: „Nú viljum vér skipa liði með þér, enn þú ver foringinn, ok mun þér þá sigrast, enn þú bersk eigi einn við svá marga ofrhuga“. Ásmundr svarar øngvu, ok kom aftan, ok snæða menn, ok fóru síðan at sofa. Ásmund dreymdi, at konur stóðu yfir honum með hervápnum ok mæltu: „Hvat veit óttabragð þitt? þú ert ætlaðr at vera forgangsmaðr annarra, enn þú óttast ellifu menn; vér erum spádísir þínar ok skulum þér vörn veita móti mönnum þeim, er þú átt við at reyna“; við þetta spratt hann upp ok bjóst, enn flestir löttu hann; síðan reið hann í móti köppunum; enn þeir þóttust ráð hans í gaupnum hafa, ok létu honum betr hent at ganga á hönd Hildibrandi enn látast. Hann kvað þá sér eigi ófalari til dauða, enn þeir sem fyrr drap hann, ok kvað

þat auðvitað, at mikill mundi verða frægðar munr eins ok ellifu. Síðan börðust þeir, ok kringdu um hann, enn hann var torsóttr, ok festust vápnin lítt við hann, enn sverð hans beit alt, þat sem fyrir varð ok þat tók, ok lauk svá, at hann veitti þeim öllum bana. Hertogarnir höfðu fylgt honum ok kváðu hans afrek aldri mundu fyrnast, ok gerðist þat orð manna, at hann mundi eigi undan (víkja), þótt sjálfr Hildibrandr Húnakappi kœmi í móti honum, er manna var frægastr í þann tíma.

IX. Ok er Hildibrandr frá þetta, at kappar hans vóru drepnir, þá kom á hann berserksgangr, ok snørist þegar til ferðar, ok mælti: „Eigi skal þat mælt, at ek hætta mönnum mínum út, enn þorak eigi sjálfr at berjast“. Enn í vanstilli þessu, er á honum var, ok (er) hann var á ferðina kominn, þá sá hann son sinn ok drap hann þegar. Síðan ók hann upp með ánni Rín til móts við Ásmund; þann skjöld hafði hann, er á vóru markaðir menn svá margir, sem hann hafði drepit. Enn er Ásmundr spurði þetta, þá bjóst hann til móts við hann. Enn þegar er þeir fundust, þá börðust þeir, ok vóru flest högg œrit stór. Enn er þeir höfðu lengi barizt af mikilli reiði, þá neytti Hildibrandr afls, ok hjó til Ásmundar af öllu afli tveim höndum, ok í því er sverðit kom í hjálminn, þá brast þat sundr undir hjaltinu, ok fór brandrinn grenjandi niðr í ána, enn hann varð sárr mörgum sárum; síðan kvað hann vísur þessar:

„Mjök er vandgætt,
hvé verða skal
of borinn öðrum
at banorði;
þik drótt of bar
af Danmörku,

enn mik sjálfan
á Svíþjóðu.

Tveir vóru þeir
*tyrvir gjarnir
Buðla nautar,
nú er brotinn annarr;
svá höfðu dvergar
dauðir smíðat,
sem engi mun
áðr né síðan.

Stendr mér at höfði
hlíf en brotna,
eru þar taldir
tigir átta[1]
manna þeira,
er ek at morði varð;
liggr þar enn svási
sonr at höfði
eftir erfingi,
er ek eiga gat,
óviljandi
aldrs synjaðak.

Bið ek þik, bróðir,
bœnar einnar,
einnar bœnar,
eigi þú synja;
mik skaltu verja
váðum þínum,
sem tjörs bani
fár annars mun.

Nú verð ek liggja
lífs andvana
mœki[2] undaðr
þeims[3] magna*r* sár".

X. Eftir þat dó Hildibrandr Húnakappi; ok gerði

[1]) ens átta *Fas.* [2]) marki *Fas.* [3]) þanns *Fas.*

Ásmundr virðulega leizlu hans, ok hugði þá illa sínu verki. Hann hitti þá ekki hertugana, ok fór þá á þann bœ, er móðir hans átti ok Æsa en fagra konungsdóttir; þá ætlar maðr at biðja hennar. Ásmundr kvað, er hann kom í hallar dyrnar:

„Lítt varði mik
laga þeira,
at mik manns einskis
*ófyrr kvæði,
þá er mik til kappa
kuru Húnmegir
átta sinnum
fyrir jöfurs ríki.

Þá hvarflaði
hugr í brjósti,
er menn ellifu
ofrkapp buðu;
áðr mér í svefni
sögðu dísir,
at ek hjörleik þann
heyja skyldak.

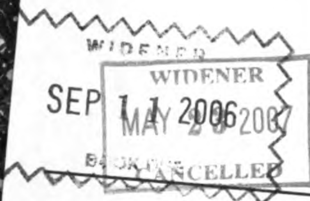
Börðumst einn við einn,
enn endr við tvó,
fimm ok fjóra
fletmenninga;
sex ok við sjau
senn á velli
einn ek við átta,
þó ek enn lifi.

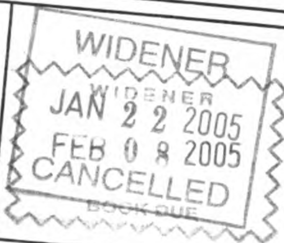
Þá kom enn hári
Hildibrandr
Húnakappi,
hann var mér ómakr,
ok ek markaða
meðan á honum
herkumbl harðleg
fyrir hjálm neðan“.

Eftir þat fögnuðu menn honum vel, ok var hann kallaðr Ásmundr kappabani. Konungsdóttir bað hann *(taka)* af sér reiði, þótt hon hefði verit í tilstilli um þetta, ok lét várkunn við sik, enn lét mikit atkvæði fylgt hafa vápnunum, enn þótt hann hefði reiðzt henni, þá mintist hann ástar hennar við sik, ok gerði brúðlaup sitt, ok gekk at eiga Æsu hina fögru, enn drap þann, er hennar hafði beðit, ok er sá eigi nefndr. Síðan gerðist Ásmundr kappabani víðfrægr ok nafnkunnugr maðr, ok lýkr þar þessari sögu.

3 2044 072 047 8

WIDENER
SEP 1 1 2006
CANCELLED

WIDENER
JAN 2 2 2005
FEB 0 8 2005
CANCELLED

